Bedri Rahmi ~ Eren Eyuboğlu / Aşk Mektupları / 1933 - 1934

Bedri Rahmi ~ Eren Eyuboğlu

Aşk Mektupları

1933 ~ 1934

Yayına Hazırlayan: Mehmet Hamdi Eyuboğlu

TÜRKİYE İŞ BANKASI Kültür Yayınları

Bedri Rahmi Eyuboğlu (1911 - 21 Eylül 1975), Cumhuriyet devri şair, yazar ve ressamlarındandır. İlk ve orta öğrenimini Trabzon'da yaptı. İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'ni bitirdikten sonra Paris'e gitti. İki yıllık Avrupa yaşamından sonra yurda döndü, Akademi öğretim üyeleri arasına girdi. Cemal Tollu'nun kurucusu olduğu "d Grubu"na bir yıl sonra katıldı. İlk şiiri *Muhit* dergisinde yayımlandı. *Yeni Adam, Ağaç, Tan* gibi, gazete ve dergilerde yazıları yayımlandı (1933-35).
Şiir kitapları: *Yaradana Mektuplar* (1941), *Karadut* (1948), *Tuz* (1952), *Üçü Birden* (1953), *Dördü Birden* (1956), *Karadut 69* (1969), *Dol Karabakır Dol* (1974). *Tuz*'dan sonrakiler, bir öncekinde olan şiirlere yeni eklemelerle oluştu.
Gezi ve yurt yazıları: *Canım Anadolu* (1953), *Tezek* (1975).
Sanat yazıları: *Delifişek* (1975).

Eren Eyuboğlu 1907'de Romanya'nın Yaş kentinde doğdu. Ortaokul yıllarında, resme olan tutkusundan ötürü, Bükreş Güzel Sanatlar Akademisi'ne girdi. Mezun olduktan sonra, Paris'teki André Lhote atelyesinde Bedri Rahmi'yle tanıştı (1932). 1936'da İstanbul'da evlendiler. Bir süre, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde misafir öğrenci olan Eren Eyuboğlu, devlet tarafından Edirne'ye resim yapmak üzere gönderilen Bedri Rahmi'ye eşlik etti. Bu, onun ilk Türkiye deneyimi oldu. 1939'da oğlu Mehmet'i dünyaya getirdi. Eren Eyuboğlu, Bedri Rahmi'nin 1950'lerden sonra başlattığı büyük duvar mozayiklerine katkıda bulundu. Daha sonra İstanbul Manifaturacılar Çarşısı'nda, 2. Levent binalarında, Ankara Kızılay'daki Etibank'ta büyük mozayik panoları gerçekleştirdi. Çeşitli ödüllere değer görülen Eren Eyuboğlu, 30 Ağustos 1988'de İstanbul'da vefat etti.

KDV dahil fiyatı: 6.000.000 TL.

Her hakkı
Kültür Yayınları
İş-Türk Limited Şirketi'ne aittir.

Yayma Hazırlayan Mürşit Balabanlılar

Kapak Tasarımı Mehmet Ulusel
Kitap Tasarımı Ümit Kıvanç
Dizgi Tipograf (0212) 292 41 11
Birinci Basım 4000 adet, Mayıs 2000
ISBN 975-458-202-5
OTM 11010701
Basımevi Mas Matbaacılık (0212) 285 11 96
İstanbul

Bedri Rahmi - Eren Eyuboğlu
Aşk Mektupları
– II –
1933 - 1934

Yayına Hazırlayan: Mehmet Hamdi Eyuboğlu

TÜRKİYE İŞ BANKASI Kültür Yayınları

ÖNSÖZ

Bedri Rahmi ve Eren Eyuboğlu "Aşk Mektupları"nın ikinci bölümü 12 Eylül 1933'ten 12 Kasım 1934'e kadar on dört aylık bir süreyi kapsıyor.

Bu sürede olup bitenler mektuplara yansımış. Ek açıklamalara hiç gerek yok. Okuyucu, kendi kendine, olanı biteni kavrayabilecektir. Sadece birkaç noktanın altını çizmekle yetineceğim.

Birinci nokta: Bu bölümde karşımıza artık kesin kararını vermiş bir Ernestine Hanım çıkıyor. Düşünmüş, taşınmış, Bedri Rahmi'yi kendisine "hayat arkadaşı" seçmiş Ernestine Hanım. Ailesinin bu seçimi hiç onaylamamasına karşın, sevgisini ve sevgilisini inatla savunuyor. Bir an bile ikirciklenmeden, tüm çevresine direniyor Ernestine Hanım.

İkinci nokta: Birbiriyle Londra'da kumrular gibi sevişen bu iki genç insan, ayrılınca yoğun bir acı çekiyorlar... Özellikle Ernestine Hanım'ın çektikleri müthiş.

Üçüncü nokta: Ernestine Hanım'ın Bedri Rahmi'ye Sanat ve Ressamlık konusunda söylediklerine dikkatinizi çekerim.

Dördüncü nokta: Ernestine Hanım'ın birinci ve ikinci İstanbul yolculukları.

Beşinci nokta: Kaybolan mektuplar sorunu...

Birinci, ikinci ve üçüncü noktaları, okuyucu mektup içeriğinden kendi kendine de irdeleyebilir. Ernestine Hanım'ın birinci İstanbul yolculuğunda da pek açıklama gerektiren bir durum yok. Ernestine Hanım göz alıcı geniş şapkası ve Paris'ten getirdiği şık giysileriyle kim bilir ne kadar ilgi çekmiştir.

Önemli olan ve açıklanması gereken, Ernestine Hanım'ın ikinci İstanbul yolculuğudur. Bu yolculuğun öyküsü, nedenleri ve hazırlanışı mektup satırlarında kapsamlı olarak ele alınmakta... Ama olup bitenlerin okuyucu tarafından daha iyi kavranabilmesi için bu konuyu biraz incelemekte fayda var.

Ernestine Hanım'ın bu ikinci yolculuğu Bedri Rahmi'nin ailesini rahatsız etmiş olmalı. Aile reisi rahmetli dedem Rahmi Bey de Bedri Rahmi'ye kancayı takan bu inatçı Ernestine Hanım'dan kurtulabilmek için, emniyet mensubu bir akrabanın yardımını istemiş... Bu girişimlerden Ernestine Hanım'ın çok rahatsız olduğu, mektuplara biraz yansımış... Ben öykünün tamamını annem ve babamdan dinlemiştim... Ama her anlatışta o günleri yaşar, heyecanlanır, babam da "senin anan yaman kadındır" der, kıs kıs gülerdi.

Güzel bir yaz günü öğleden sonrası Gülhane Parkı'nda dolaşan sevgililerin yanına gelen sivil polisler Bedri Rahmi'yi alıp emniyet müdürlüğüne götürürler. Emniyetteki akrabamız Bedri Rahmi'yi makamında ağırlar, ona babaca nasihatlarda bulunur.

"Oğlum, Türkiye'de kız mı kalmadı... sen bu sevdadan vazgeç. Anneni, babanı düşün. Onlar bu işe çok üzülüyorlar, sen onları daha da fazla üzme... Bu işi de böylece bitir" der...

Çaresiz kalan Bedri Rahmi el öper, teşekkür eder, eve döner... Döner ama evde kızılca kıyamet kopmuştur.

Gülhane Parkı'nda Bedri'nin dönmesini boşu boşuna bekleyen Ernestine Hanım akşamüstüne doğru alı al, moru mor Rahmi Bey'in evine gider... Ernestine Hanım sevgili Bedri'sinin başına bir iş gelmesinden çok endişelenmiştir ve o meşhur Romen damarı kabarmıştır... Çok öfkelenmiştir... Dedeme:

"Rahmi Bey! Siz okumuş yazmış, uygar bir insansınız... Bunu bize nasıl yaparsınız?" diye çıkışır.

Dedeme çıkışmak? İşte bu hiç olmayacak bir şeydir. Herkes bu patavatsızlığından ötürü Ernestine Hanım'ı çok ayıplar. Annem de kapıyı çarpıp evden ayrılır.

İki sevgilinin geriye kalan günleri de burunlarından gelir. İkinci İstanbul yolculuğundan ne umulmuş ne bulunmuştur... Bu tatsız olaydan sonra Ernestine Hanım apar topar yurduna döner. Bu olaylardan söz ederken annem heyecanlanır; "Bizi birbirimizden soğutmayı amaçlayan bu girişimler hiçbir işe yaramadı. Tam tersine bizi birbirimize daha da çok kenetledi" derdi...

Kaybolan mektupların bir kısmının niçin kayboldukları bu mektuplarda ortaya çıkar. Ancak, İstanbul'a yollanan mektupların kayboluş nedenlerini bugüne kadar çözmüş değilim... Her halde Bedri Rahmi de bu kayboluşlardan işkillenmiş olmalı ki Ernestine Hanım'a "Poste Restante" adresi yollamış.

Geciken mektupların bir diğer nedenini, Bedri Rahmi'nin geçimini o sıralar gazete ve dergilere yazdığı yazılardan ve yazılarının yanında verdiği krokilerden sağlamasında aramak gerekir... Yazı ve kroki paralarından, bir de Kumkapı'daki azınlık okulundan gelen aylık dışında Bedri Rahmi'nin bir başka geliri mevcut değildir. 1934 sonuna dek henüz tek bir resim satışı yapamamıştır Bedri Rahmi...

Günün birinde Bedri Rahmi ve Eren Eyuboğlu çiftinin "hayat öyküsünü" yazacak babayiğitin işi kolay olmayacak... Haydi diyelim ki Eren Eyüboğlu'nun hayatının derlenip toparlanması Bedri Rahmi'ye oranla daha kolay olacaktır. O bütün pırıltısını resimlerine, resimlerine, yine resimlerine, bir de oğluna vermiştir. Bedri Rahmi'ye gelince... Bedri Rahmi yoğun bir sevgi yumağıdır. Bu aşk yumağından değişik yerlere ışık kümecikleri serpilmiştir, ışıl ışıl, pırıl pırıl. Şiiriyle, resmiyle, mektubuyla, makaleleriyle, mozayik, seramik yazmasıyla, öğretmenliğiyle bu yoğun sevgiyi, bu ışıltıları bir araya getirip, insanın tümünü yansıtmak gerek...

Sevgili Fikret Otyam ağabeyim de bu eksiklikten Cumhuriyet radyosundaki bir konuşmasında söz etmişti. Beklenen bu yapıt henüz ortaya çıkamadı... Ama çıkacaktır günün birinde. Ben göremezsem oğlum, o da göremezse onun çoluğu çocuğu, torunu görecektir.

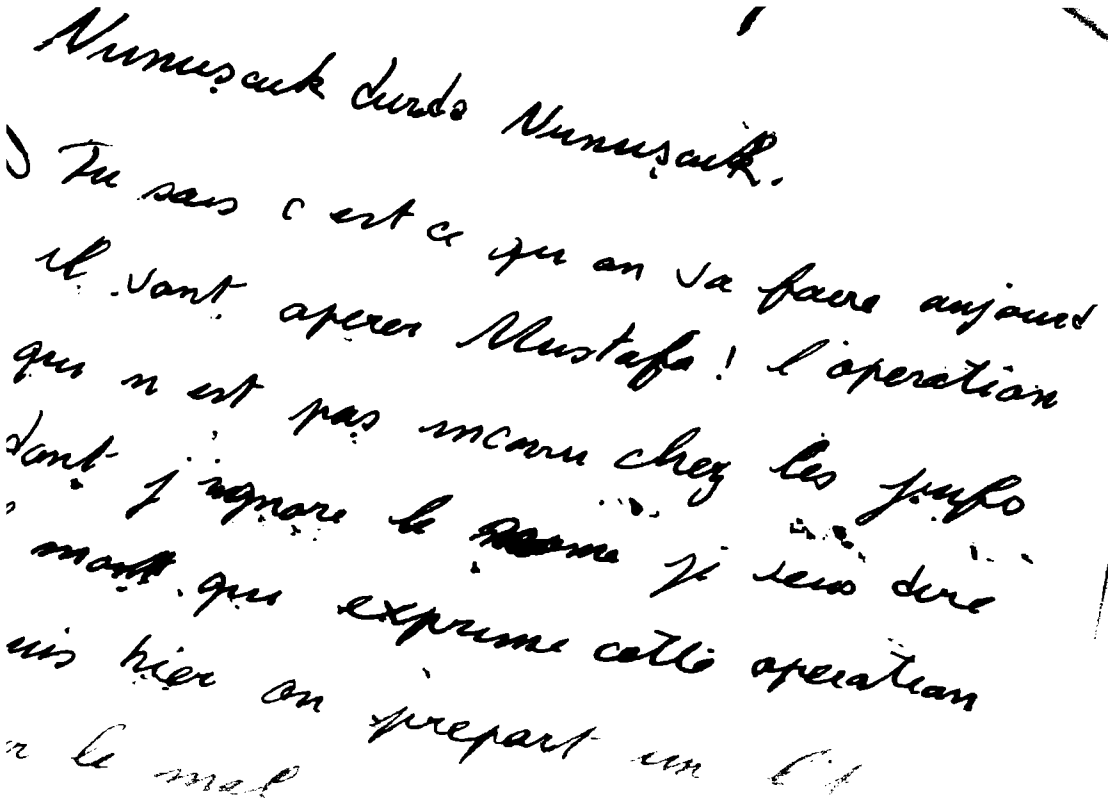
Ernestine Hanım'ın Bükreş'te yaşadığı yerleri geçen asrın son günlerinde tek tek gezip dolaştım. Annemin ve babamın ilk kişisel sergilerinin açıldığı Hasefer Sanat Galerisi'ni çok merak etmiştim. Arayıp buldum. Koca blok yerli yerinde duruyordu... Sadece bir köşesi yıkılmış; yeni, granit kaplı koca bir banka için galerinin bulunduğu köşeyi yıkmışlar. 1934'lerde Ernestine ve Bedri Rahmi'den söz eden gazeteleri de aradım. Yerlerinde yeller esiyordu. Bükreş'te çektiğimiz fotoğrafları da kitabımızın olanakları içersinde yer kalırsa, yayınlayacağız.

Teşekkürler kısmında bir türlü ele geçiremediğimiz "Yeni Adam" koleksiyonunu Ankara'daki Milli Kütüphane'de ele geçi-

ren sevgili eşim Hughette Eyuboğlu'na minnet borçluyum... Orada işini kolaylaştırıp ilgi gösteren tüm yetkililere de teşekkür ederim.

Bükreş'te bizi ağırlayan "Crown Plaza" otelinin tüm personeline ve gurur duyduğumuz genç Türk idarecisi Tuncer Boçkin'le kuzenim Puyu'nun oğlu sevgili Davit Maxim'e de teşekkür ederim. Yardımları olmasa o kar kıyamette Bükreş'i o kadar kısa bir zamanda o kadar kolaylıkla dolaşamaz, aranılan adresleri bulamazdık.

MEHMET HAMDİ EYUBOĞLU
3 Mart 2000, Kalamış

İSTANBUL'DAN PARİS'E

19 Ekim 1933

Nonoşçuk'dur da Nonoşçuk!!

Biliyor musun bugün ne olacak? Mustafa'yı sünnet edecekler. Bu bir çeşit ameliyat. Hıristiyanlar bilmezlermiş ama galiba Musevilerde de bu âdet varmış. Onlarda kim bilir ne ad vermişlerdir bu işe. Her ne ise... ne telaş, ne telaş... Evin altı üstüne geliyor... Dünden beri oturma odamızın ortasına, çok süslü bir yataktır kuruldu. Yarınki törene hazırlıklar yapılıyor. Aman Allahım. Ne yataktı o yatak!!! Böyle bir yatağın karşısında sen bile heyecanlanırdın! Bir kere aklın alamayacağı kadar süslü bir yatak. Çok ince bir zevkle, beyaz ipeğin üzerine pembe ibrişimle işlenmiş süsler, yatağın dört bir yanını çepeçevre dolanıyordu. Dur bakalım. Acele etme. Bu daha sadece bir başlangıç. Yatağın koyu kırmızı ipekten perdeleri de var. Bu koyu kırmızı ipekten perdelerin üzerinde, sahici altından tellerle işlenmiş süsler yer alıyor. Bu çok cümbüşlü yatağın o anlatılmaz beyazlığı önünde bir de kıpır kıpır çok genç bir kız akrobat!! Herhalde bizim Karagöz'ün bir akrabası olmalı.

Bu Karagöz yadigârı kızcağız fikri pek de parlak bir fikir değil ama bu dekora çok uymuş. Bizde Karagöz'ü çok ucuza sokaklarda oynatırlar. Başka bir zaman anlatırım. Memişçik. Olanı biteni sana daha iyi anlatabilmem için sana küçük krokicikler de yollarım. Ama hemen şimdi olmaz. Ev, biraz nefes alınca. Belki küçük bir guvaşcık da yaparım. Evet, evet guvaş... Çünkü guvaş, yağlıboyadan daha fazla kolayıma gidiyor. Zaten bugünlerde kendi imalatım yağlıboyalar, hiç de başarılı olmadılar... Benim güzel Şeker Çocuğum. Resimden kocaman bir sıfır alırdım!! Ressamlık, zor bir meslek. Sana bugün bu konuda söyleyeceklerim bu kadar. Sonunda irikıyım bir şasi ısmarladım kendime... Hani benim "Gauguin" kopyası var ya, aşağı yukarı o boyda, üzerine, bir "Hamam" çalışmak istiyorum. Türkler, bir sürü insanın aynı anda içersinde yıkanabildiği, içerisinin gayet akıllıca ısıtıldığı, en sıcak yeri ortasındaki "göbek taşı" denilen bir yer olup oradan uzaklaştıkça ısının yavaşça azaldığı, sıcak suyun, soğuk suyun ayrı ayrı çeşmelerden gürül gürül akıp mermer kurnalara dolduğu yerlere, "hamam" derler. Hatırlarsın. Ben bu konuya Paris'te de el atmıştım. İnşallah, bu sefer "Hamamda" boğulmam! Buciş, o tuvali duvarda gördüğümde, bu kadar çirkin, bu kadar münasebetsiz, bu kadar karmakarışık bir tuvali ben nasıl olmuş da sergileyebilmişim diye, hayıflanıyorum!! Allahım, bir tencere dolusu makarnaya benziyor! Allahım! Benim kadınlarım... benim dünya güzeli kadınlarım, bu hamamda yıkanırken, boğuluyorlar!!

Bugün yine hamama gittim. Ameliyattan önce, temizlik olsun diye Mustafa'yı da yanıma aldım, Bucişkam. Küçücük bir hamamdı. Ne kadar renkli ve ne kadar sevimliydi. Sen, istesen de bir hamam resmi yapamazdın. Hiç hamama gitmedin ki!! Bir gün, Safiye'yle bir hamama gider, görürsün.

Buciş. Yirmi dört saat sonra, bu mektuba devam ediyorum. Nedenini tahmin edebilirsin. Dün, Mustafa'yı ve bir de genç kuzenimizi sünnet ettiler. Mustafa ağlamadı, bağırmadı. Ama küçük kuzen, çarşaf gibi bembeyaz oldu. Onları, sünnetten hemen sonra gördüm. Hepsi hepsi bir dakika sürdü. Vahti ve kardeşini gördüm. Bu günlerin birinde, Konya'ya gidecek. Tayini Konya'ya çıkmış. Buciş, son günlerde ağabeyimin bir sürü sıkıntısı oldu ve bunlar sonunda ona çok pahalıya mal oldu. Önce, alması gereken ilk maaşının dörtte birini, Londra'yı otuzu yerine yirmi yedisinde

terk ettiği için kestiler! Bu üç gün ona dört yüz franga patladı. Evvelki gün de Milli Eğitim'den bir yazı geldi. Londra'dan ayrılmadan önce yollaması gereken raporu soruyorlar! Eğer sen de hatırlıyorsan, seni trene koymaya gittiğimiz gün o ruloyu gardan yollamıştık! Postanede kimsecikler olmadığı için pullarını biz yapıştırıp kutuya atmıştık. Ne olur ne olmaz diye pullarını fazla fazla yapıştırmıştık! Her ne ise, çok üzücü bir durum. Tabii ucu bize dokunuyor! Rulo ortadan kaybolmuş. Allahtan onda her şeyin olmasa bile çoğu belgenin sureti bulunuyormuş. Zavallı ağabeyim, o "Ardamay" otelinde birkaç gün kafa patlatıp o raporu ne de güzel hazırlamıştı.

Her ne ise Bucişkam. Biz bu raporu rahat bırakıp, başka şeylerden bahsedelim, Memişçik. Son günlerde, evden hiç dışarıya çıkmıyorum. Odama kapanıp, çalışıyorum. Ama fazla da bir şey yapamıyorum. İki haftadır, bir portre üzerinde çalışıyorum. Üzerinde çalıştığım baş, herhangi bir baştı. Daha doğrusu, uzun çalışmalar sonrası işte böylesine bir baş haline geldi. İşte arayıp da bulamadığım şu kelime: "Yozlaşmış" bir çalışma oldu. Bucişkam, doğrusunu söylemek gerekirse, sahiden de "yozlaşmış" bir resim oldu. Akademide guvaşla üzerine bir çıplak çalıştığım bir kartondu. Çıplak, çok başarısızdı. Ben de üzerine, bir portre yapmak istedim. Çok basit bir baş çizmek istedim. Yanma birkaç iri çiçekle ağaç dalları da ekledim. Bu ağaç dallarıyla kocaman çiçekler de uzun zamandır aklımdaydı. Çok iyi başlayıp, çok kötü bitirdim. Hatta, bitiremedim bile! Öyle anlar geldi ki, zafer çığlıkları atmamak için kendimi zor tuttum. Kendi kendime "evet, evet" diyordum, "işte tam istediğim gibi oldu."

Ama kör şeytan boş durmuyordu. "Aferin oğlum" diye beni dürtüyordu. "Devam et, sen daha iyisini başarabilirsin."

Daha da çalışarak, portrenin canına okudum. Ahh! Bu ressamlık mesleği!! Ne pis bir iş!! Bu portre için ne kadar beyaz harcadım!! Beyaz, elim, kolum, bacağım kadar bana yakındı. Beyazla siliyordum. Daha doğrusu, beyazla her şeyi berbat ediyordum. Daha bir hafta önce "beyaz kurtarıcı bir melekti" diyordum, çünkü bunca karalama arasından, başıma bela olan tuvalimi bana gerisin geriye iade edebiliyordu, beyaz! Beyazla, belli başlı lekeleri muhafaza ederek yeni ve temiz bir fon hazırlayabiliyordum. Ama, bu uygulamada iş yok, Buciş. İşte bugün de beyazın, bir tuval ka-

tili olduğu hükmüne vardım. Beyaz bir zayıflık emaresidir. Bütün bu sana yazdıklarım da kötü edebiyat örnekleridir. Onun için gel ben sana, başka şeylerden bahsedeyim.

Geçen gün Pera'da, İstanbul'un Avrupalı semtinde, annesiyle birlikte bir Hollandalı kıza rastladım. Ağabeyim ve Vahti'yle, şimdilerde Lise müdürü olan eski bir talebe müfettişini ziyarete gidiyorduk. Bir iki söz ettik. Annesiyle birlikte pasaport işlerini takip ediyorlarmış. Bana Cemal ile Salih'i gördüğünü söyledi. "d" Grubunun sergisini görmeye gelecekmiş. Sergide tekrar buluşmaya karar verdik. Ayrıldık. Yazık. Onunla bir daha da görüşemedik. Halbuki ben onunla sana şahane, kocaman bir kutu, en iyisinden Türk sigarası yollamayı düşünmüştüm!! Ama açılış tarihini unutmuşum. Herhalde dönmüştür. Cemal ve diğer beş genç ressam bir araya gelip "d" Grubu diye bir grup kurdular ve ilk desen sergilerini de bir mağazada beş kuruş harcamadan, önemli birilerinin aracılığıyla açtılar. Her şeyi Cemal ayarlamış. Pek beceriklidir. Onu birkaç kere Akademide görmüş, birkaç kere de yolda rastlamıştım. Ama her seferinde, benden uzak durdu! Bana ne bir grup kurma fikrinden bahsetti, ne de bir sergi açma niyetleri olduğundan söz açtı. Paris'ten hiç bahsetmedi! Zaten, bu kadar soğuk davrandıktan sonra da onunla Paris konuşmaya değmezdi! Ne kadar garip bu işler!! Avrupa'dan dönen gençlerin hepsinde bir hava var. Çok meşguller!! Ve bilmem neden ötürü, çok kendini beğenmişler!! Cemal de bu mağrur insanlardan biri... Bir de öteki Cemal var. Bıyıklı Cemal. Hani, Lhote Atölyesinde "Tonton"la beraber rastlamıştık. Hatırlayabildin mi?" Jeune Europe'ya da uğrardı bu Cemal. Evet, işte o da bir garip havalarda!! O da bir çalımlı konuşma benimsemiş. Konuşmasında çok az Türkçe kelime kullanıyor!! Ah! Buciş, konuşurken Fransızca kelimeleri yerli yersiz kullanan densiz kişilere, ne kadar ifrit olduğumu tahmin dahi edemezsin!!

İşte, yine Yakup geldi ve... gitti. Bu Yakup, her Allahın günü geliyor, beş dakika oturup gidiyor. Sana Yakup'tan daha önceleri bahsetmiş miydim? Benim bir yakın dostum. Garip bir insandır bu Yakup, iş kovalar ve hayatını böyle kazanır. Hiç resim yapmamasına rağmen, resimden de para kazanabiliyor!! Önümüzde, yaklaşan bayram münasebetiyle bir ilkokula dekor yapıyormuş. Bu işten 300 frank kazanacakmış!! İki üç gün sürermiş bu

iş!! Bir de baktım ki bizim Yakup'un İstanbul'da tanımadığı yok! Onunla birlikte sokakta yürümek adeta başlı başına bir sorun. Her adım başında her çeşit insanla selamlaşıyor. Çoğu kez de, yolun ortasında onlarla sarmaş dolaş olup öpüşüyor!! Ama, bütün bu sevgili dostları onu hiç mi hiç saymıyorlar, sevmiyorlar!! Bazıları ona karşı çok kaba ve acımasız, onu hiçbir işe yaramaz birisi olarak kabul ederler. Onu özellikle büyük bir "otlakçı", başkalarının sigaralarına musallat olan bir baş belası olarak görürler. Onların arasında lakabı "Otlakcı Yakup"tur. Yakup sigara içmeye bayılır, çok hoşlanır!! Fakat para harcayıp, cebine sigara alıp koymaktansa, eğer dostlarıyla birlikteyse onların sigaralarından içmeyi tercih eder. Bu yüzden de hiç bitip tükenmek bilmeyen şakalarla karşılaşır! Bu şakalar, Yakup'un bu kötü huyuyla ilgili tatsız tuzsuz şakalardır. Günün birinde bizim Nezahat'tan sigara istedim. Yakup beni duydu ve cebindeki paketin yarısını bana ikram etti!! Meğer, o gün Yakup'un cebinde sigarası varmış. Bana hemen yarısını ikram ederken, yüzünde çok asil bir hareket yapmış olmanın gurur veren izlerini gördüm! Kim ne derse desin, Yakup, efendi bir genç. Geçen gün, onunla sergideydik. Bu arada bu küçük sergide, çok güzel resimler var-

dı. Zeki adlı, "Lhote" talebeliği de yapmış biri vardı. Sonunda hocasına ihanet ederek, Matisse-Segonzac arasında bir yerlerde, karar kılmış. Kurşunkalemle ve mürekkepli kalemle yaptığı çalışmalar, çok basit ve yumuşaklardı. Eğer görebilseydin, eminim ki sende çok beğenirdin! Cemal'in de güzel işleri vardı. Ama, nereden geldikleri pek belirsiz, kaçamak işlerdi. Etkilendiğini, çok kolaylıkla anlayabiliyorsun. Eserlerinde çok açık bir şekilde Lhote'u, Léger'yi ve o, korkunç Münih etkilerini sezebiliyorsun. Bu değişik etkilenmeleri yansıtan resimlerin hepsini, hep beraber teşhir etmenin ne anlamı var? Etkilenmek ayıp değil ki!! İstersen, bir düzine ustadan etkilen. Ama tuvallerini sergilemek zamanı gelince içlerinden en iyisini seç, onu sergile. Çünkü insan işini sergileyip seyirci önüne çıkınca, resminin altına bir tek imza kor. Ben bu Zeki'den çok ümitliyim. Garip bir tesadüf, yine adı Zeki olan çok iyi ve çok kuvvetli bir başka ressam daha var. Etti mi iki Cemal ve iki Zeki. Bu ikinci Zeki*, Akademimizin marangozluğunu da yapıyor. Sana da onun bir fotoğrafını daha önce göstermiştim.

Memişçik, Memişçik. Sana tatsız tuzsuz, uyutucu, can sıkıcı bir sürü şeyden bahsedip duruyorum, değil mi? Nonoşçuk, Nonoş. Ya sen nasılsın? Haydi say bakayım bana bütün adlarını? Sen, bir küçük Şeker Çocuksun, değil mi? Oralarda uslu uslu oturup, sokaklarda fink atmıyorsun, değil mi? Melekler gibi de çalışıyor musun? Ah!! senin güzel resimlerinin fotoğraflarını unuttun mu? Daha onlardan sana hiç söz etmedim değil mi? Demek seni daha tebrik bile etmedim? Doğrusunu söyle bakayım, bana. O işler için seni hâlâ kucaklamadım mı? Bucişkam. Natürmortun ve kompozisyonunun her ikisi de bence, memnuniyet verici. Özellikle kompozisyonunda, oturan kadının, masanın, çiçeklerin, meyvaların olduğu bölüm, şahane. Sen, övgüden hiç hoşlanmazsın. Ben seni tanırım. O zaman sana şöyle söyleyeyim: Ayakta durup da, pencereden bakan öteki hanım gibi sapasağlam resmedilmemiş, oturan kadın!! Kararsız bir hali var. Sanki o iskemleye iğreti oturmuş gibi.

Yani, demek istediğim şu: Kompozisyon içersinde kendine bir yer bulamıyor. Üstünü kapıyorum. İşte o zaman sağlam, sahici

* *Zeki Kocamemi. (M.H.E.)*

kompozisyonu görebiliyorum. Yanılıyor muyum, bilmiyorum. Ama bana renkli bir eskizcik yaparsan, çok sevinirim. O zaman, tabii renk uyumunun tümünü görebilirdim. Belki de, renklerin, bu hanımın kesik kesik olan hareketini örtüyordur. Natürmortun için söylenecek hiç sözüm yok. Çok dengeli ve sağlam. Süsler, yerlerine güzel oturmuşlar. Zaten senin tuvallerinde hep bu "temizlik" insanı kendisine çekiyor. Zaten Matisse'de de bu "temizliğe" hayran değil miyim? Başka ne kelime kullanacağımı bilemediğim için "temiz" kelimesini kullanıyorum. Yani göz, yorulmadan her şeyi sessiz, sakin ve dengeli bir şekilde izleyebiliyor. Aferin Memişçik. Benim küçük kızım. Ben kolay "aferin" vermem, bilirsin!!

Sen, sadece çok güzel salata yapmasını değil, başka şeyler de bilirsin!! Sen güzel de kucaklamasını bilirsin insanı!! O zaman, gel bakayım, dizlerime. Ama, Bucişim. Sana bir oda aramalıyım!! Burada ne kadar kalmayı düşünüyorsun? Eğer bir yerlerde bir atölyem olsaydı, orada para harcamaya hacet kalmazdı. Benim sevgili misafirciğim olurdun! Tabii o zamanda herhangi bir başka yerden çok daha fazla beraber olabilirdik. Her ne ise hele sen bir gel de biz bu sorunu çözer, kapayacak perdeleri buluruz. Berlin'e gitmeye fırsat kollarız değil mi? Dün gece benim yatağımda misafirdin. Pek de uslu sayılmazdın. "Haydi gidelim" dedin. Ben de "peki" dedim. Ve gittik!! Seninle böyle gevezelik edişime kızmıyor musun? Eğer sana böyle şeylerden söz açmazsam kime açabilirim? Sen iyi çocuksun. Eğer seni yüzünde böyle boya lekeleriyle görürsem, gününü görürsün o zaman:

"Diz çök, ve beni bin kere öp" derdim, sana

Senin Memiş

B. Rahmi

Bana, ne yolladıysan, hepsi elime geçti. Koca iki "Paris-Soir" paketiyle Watteau'ları, "l'art et décoration" renkli röprodüksiyonları, hepsi geldi. Sadece içinde pullar olan uzun mektup gelmedi.

PARİS'TEN İSTANBUL'A

25 Ekim 1933

Benim küçük, kötü, Şeker Çocuğum,

Neredesin? İşte on üç gündür senden hiçbir haber yok. Ne kadar sevimli, değil mi? Yazmıyorsun... İyi, güzel... Peki ne yapıyorsun? Akademin başladı mı? Evet... senden şikayetçiyim. Çünkü benim Nonoşum ya tembel ya da hasta! Belki de, içinde bulunduğu koşullardan çok rahatsız. Yukarıdaki iki üç olasılığın, hangisinin üzerinde durmalı? Hiç bilmiyorum. Ben de çok şaşırmış bir durumdayım. Eğer bana inanıyorsan, çok da mutsuzum! Kapıcım da, sanki benimle alay eder gibi! Sen onu tanırsın. Çok hanımefendi bir kadındır, ama sanki yüzündeki ifade de: "Şu kızın mektubu, hayırlısıyla bir gelse de ben de bir rahat nefes ala-

bilsem" diye düşündüğünü sezinliyorum. Böyle düşünmesi de beni deli ediyor!!!

Saat dört postasından çıkar sandım senin mektup. Hayır efendim. Yok... Yine gelmemiş. Ah! Hayır. Hayır. Bu işkenceye bir son verilmeli. Ah! Senin küçük kızın çok endişeli. Eğer çok canın sıkılıyorsa, niçin benimle paylaşmıyorsun? Bütün bunların nedenleri ne? Biliyorsun ki, ben her zaman seni dinlemeye hazırım. İşte bir buçuk ay sonra, Paris'ten ayrılıyor ve senin yanına geliyorum. Seni kollarımın arasına bir alınca, çektiğimiz sıkıntıları unuturuz, uslu kollarımda, biriken nice arzuların gücü var. Nonoşum, yine de senden haber alamayınca, her şey allak bullak oluyor. Çalışabiliyor musun hiç olmazsa? Yoksa, senin de tadın tuzun yok mu? Halbuki, ben çok ciddi olarak çalışmak istiyordum. Ama geçen gün tam da çalışmamın ortasında, bana söylediğin bir sürü şey, birden aklıma geldi. Çalışmalarıma devam etmeyip, birden eve koştum. Yukarıya çıkıp senin mektubunu bir çırpıda bir daha okudum. Nonoşum, Londra, Dieppe, Paris, 14 Temmuz, Paris'teki son günümüz, Eyfel Kulesi ve sonra 15'inde gidişim! Gittin gideli odam sevdiğini hiç göremiyor. Halbuki, her şey yerli yerinde durmakta. Ama sen, o kadar uzak, o kadar uzaktasın ki, bu ayrılık ürkütücü! Günlerin nasıl, nerelerde, kimlerle geçiyor? Her şeyi yaz bana. Bunları bilmeye öylesine ihtiyacım var ki! Paris'in göbeğinde, küçücük bir böcek kadar yapayalnızım. Çevremdeki korkunç kalabalık, beni eziyor. Nonoşkam. Öylesine yapayalnız ve mutsuzum ki sana tarif bile edemem. Senden hiçbir şey saklayamam, sana yalan da söyleyemem. Seni öylesine arzuluyorum ki!! Bazı günler, çektiğim acı azalıyor. Derken daha da yoğunlaşmış olarak geriye geliyor... Üç misli fazla acı çekiyorum. Bir sigaranın yerinde olmak isterdim! Hiç olmazsa beni taa içine çekebilirdin! Veyahut da yanı başında bulundurduğun, sevdiğin bir eşya olabilseydim. Yanı başında olur, senin kokunu alabilirdim!

Evet, bağlılık çok ideal bir duygu. Birisine güvenmek, çok ender görülen bir şey. Hiçbir kimseye güvenmeden, bağlanamadan yaşanılabilir mi? İşte, senin mektupların da bunlara en iyi bir örnek sayılırlar. Mektupların bana senin ruhunu öylesine iyi bir şekilde aktarabiliyorlar ki, sanki seninle baş başaymışım gibi oluyorum. Nonoşum, sen odamı iyi bilirsin. Havalar soğumaya başlayınca, odam da buz gibi oldu. Geceleyin, yatağıma girdiğimde

ayacıklarımı ısıtmak, bir saatimi alıyor! Burada böyle üşüyüp donmak, tam da yolculuk öncesi, hiç hoşuma gitmiyor! Biraz rahatsızım. Yüzüm de tam bir felaket. Bazan da aklıma, buralarda, senden çok uzakta, bir daha ellerini tutamadan ölüp gidip, yitersem ne olur diye sorular takılıyor. Korkuyorum. Acılar çekiyorum. Eğer param çıksaydı, derhal, bugünden tezi yok, başımı alır yanına koşardım. Gücümün sonuna geldiğimi fark ediyorum. Moralim, fena halde çökmüş durumda. Evet Nonoşum. Herkeste bir merak, bir merak! "Ne oluyor? Nen var? Hasta mısın?" soruları bir türlü son bulmuyor. Bana yazmayı ihmal etme. Hele hasta olup olmadığını bilememek beni çıldırtıyor. Hani bana haftada iki mektup yollayacaktın? Biz bu sözden hareketle, iki haftada bir mektuba geldik dayandık. Bu niye böyle oldu? Ben sana sık sık yazıyorum. Sadece ateşli hasta olduğum zaman yazamamıştım. Ama iyileşir iyileşmez düzenli yazdım. Yoksa, bana kızdın mı? Seni kızdıracak ne yapmış olabilirim ki? Ben kendimi sana çok yakın sayıyor ve seni her zamankinden daha da fazla seviyorum Bedri. Şimdi sakın drama yapıyor, benimle şakalaşıyor deme. Bu söylediklerim çok doğru. Kendi kendimi çok tahlil ettim ve senden niye saklayayım? Senden uzak olmak, zaten başlı başına bir büyük sorun. Bir de senden mektup alamamak çok ağırıma gidiyor. Kendimi bir de mektuplarından da uzaklaştırmak!! Yok. Yok. İşte buna hiç dayanamam. Dinle beni. Neydi o son mektubun? Beni allak bullak etti. Takip edip, seni rüyamda görür oldum. Hayat, benim için bir anlam kazandı, üstüme bir rahatlık çöktü. Aynı zamanda, hem bağırmak hem de gülmek istiyordum. Ah! Çok iyiydi. Buna rağmen ben obur değilimdir. Azla yetinebilirim. Sana fotoğraflarla, bir de kendi portremi yollamıştım. Senin ne diyeceğini çok merak ediyordum. Mektubunu bekliyordum. Mektubunu hâlâ bekliyorum. Mektubunu, bekleyeceğim. Elbet, bu mektup günün birinde elime ulaşacak. Bakalım, ne zaman gelecek?

Acı çekmek iyidir. Acı çekmek benim gölgem gibi bir şey oldu. Sabahtan yanı başıma sokulur oldu. Her hareketimde beni takip ediyor. Sonunda, acı çekmeye alışıp, onu sevmeye başlıyorum. Hayatın bu tatsızlıklarını da mı sevelim, Allahım? Bu düşünceler, beni ürpertiyor, korkutuyor. Giderek artan bu üzüntüleri kovmak gerek!

Ama, hayır. O yerini pek beğenmiş. Kıpırdamıyor bile. Aşk acıları bizi takip etmekten yorulmazlar. Hiç olmazsa acılar yerli yerinde duruyorlar. Acılar hiç benim yakamı bırakmıyorlar!! Ya anılar? Onları da mı, yakıp yıkmalı? Hayır, hayır. Bunu yapmam imkânsız. Onlar, yaşantımın en güzel anıları. Belki, birileri bir yerlerde bana acırlar da, uyku beni teskin eder. Uyku, benim en iyi arkadaşım! Gururum nerede? Gururumdan eser kalmadı! Aşk, bu değişikliği yapabildi. İzzetinefsin "i"si yok, bende. Bu çok kötü biliyorum ama, bir kere daha söylüyorum. Ben yalan söyleyemem. Sana hissetmediğim şeyleri yazamam.

Belki, şüphe edersin. Aklın başına gelince, çok geç de olabilir. Çok acı çekiyorum

Memişçik... Çok mutsuzum. Gücümün sonuna geldim. Sadece senin mektubun bu duruma bir son verebilir.

Ben, bunu mu hak ediyordum? Bizden daha da önemli ne olabilir? Yoksa her şey yalan dolan mıydı? Her şey bir tarafa, ben hâlâ, sana çok güveniyorum. Beni teselli et. Bana işkence etme ve bil ki senin Nonoş, bu dünyada yapyalnız.

Memişçik. Güzel günlerimizi düşün. Mutlu olduğumuz zamanları hatırla. Yine mutlu olabileceğimizi hesapla! Geleceğim, merak etme. Ben dediğini yapan bir Bucişim ve bir an önce gelebilmek için günleri sayıyorum. Acaba, seni karşımda görüp, kucaklaşabilecek kadar yaşayabilecek miyim? Aslan Nonoşum!! Ben sadece bunu biliyorum ki: Kafam senin!! Ruhum senin! Cesurum, usluyum. Bütün bu üstün niteliklerimin ödülü, karşılığı, bu eziyetler mi olmalıydı? Bu artık bir eziyet de değil, bir işkence. Eğer yarın senden bir mektup gelirse inan bana onu kıtır kıtır yiyeceğim. Seni öylesine özledim, sana öylesine acıktım.

Bu mektuba devam edemeyeceğim. Artık bir an önce buralardan ayrılıp sana ulaşmalıyım. Acı çekip, senin için ağladığımı bilmelisin... Seni ve seni hatırlatan her şeyi öper ve benim Nonoşumun, yatağımın kenarında ellerimi tutup bana söylediklerinin samimi olduğuna inandığımı bildirmek isterim. Her zamanki gibi, seni binlerce kere öperim. Senin Nonoşun,

Ernestine

3 Kasım 1933

Benim küçük, şeker Memişçiğim,

Senden haber geldi. Dünyalar benim oldu! Sahiden de, artık ne yapacağımı bilmez hale gelmiştim. Hele ayın yirmi sekizine kadar bir haber çıkmazsa, bu sefer bir telgraf çekerim, diye düşünmüştüm. Fakat Allahtan mektubun bu sabah postadan çıktı. Sevinçten çıldırdım. Daha, kalbim mektubunun sevinciyle küt küt atarken, sana cevap vereyim istedim. Senden, her gün mektup gelsin diye beklerken, tam yirmi gün mektup alamadım. Nonoşum, sen bunun ne demek olduğunu hiç anlayamazsın. Mektubun gelsin diye, sabah akşam, gece gündüz, dualar ettim.

İşte, sonunda dualarım kabul olundu. Bu müthiş gecikmeye neyin sebep olduğundan hiç söz etmemişsin! Herhalde Mustafa'nın sünnetinden ötürü böyle olmuştur. Ah! Ne de şatafatlı bir yatakçık. Mustafa nasıl oldu? Herhalde şimdiye dek, iyileşip ayağa kalkmıştır. Kim bilir evde ne cümbüş olmuştur!! Aile dostları, akrabalar, konu komşu. Rakılar, mezeler, baklavalar! Bana da baklava payımı ayırmayı sakın unutma! Ah! Yok! yok! Şaka. Benim payımı da sen ye! Herhalde, benim sağlığıma da bir yudumcuk içmişsindir değil mi, benim küçücüğüm!! Şimdi sana, günlerden hangi günde olduğumuzu bildireyim. Bugün bir pazar günü! İnsan, burnunu nereye sokacağını bilmiyor... Hava, bayağı soğuk, ve benim odam da bu soğuktan payına düşeni bol bol alıyor. Ellerim soğuktan uyuştu, hatta dondu. Odayı biraz ısıtsın diye, ocağın üzerinde su kaynatıyorum. Ev sahibesi, yarın bir kömür sobası ayarlayacakmış. Ah! Soğuklardan ne çok nefret ediyorum. Pazartesiyi, dört gözle bekliyorum. Akademi bir açılsa da şu kötü soğuklardan kurtulsaydık! Ah! Soğuklardan söz etmeye bir son verelim. Mektubumuz, soğuk alacak!

Kalbim titremekte... ve sımsıcak... Pek yakında da, alevlenecek! Ben de yakında Memişime bir deniz kenarında kavuşacağım. Benim uslu ve cesur Memişimin, sonunda, yanı başında olabileceğim! Perdeleri olan, sıcacık bir oda içerisinde, Berlin yolculuğumuzu planlar ve bu sefer Berlin'e giderdik!! Veyahut Viyana'da olabilirdi! Sen orayı da görmeden dönmüştün, değil mi?

Şeker çocuğum. Hâlâ Akademide, gözlerim model ve tuvallerimde, gayet ciddi olarak çalışıyorum. Geçen hafta, Hollandalı Bayan Milhaud bizleri görmeye geldi. Çok mutlu olarak bana, senden uzunca söz etti. Zaten, herkes bana senden bir şeyler anlatıyor. Meğer benim Aslanım, herkesin kalbini fethetmiş de benim bunlardan hiç haberim bile olmamış.

Ben de bu hiç hesapta olmayan İstanbul yolculuğuna hiçbir anlam verememiş ve çok şaşırmıştım!! Ah! Keşke onun yerinde ben olabilseydim!! Tanrı beni onunla, birkaç zamanlığına değiştirebilseydi!! Sigaraları yollayamaman ne şanssızlık!! Neyse zararı yok. İstanbul'a gelince bol bol içeriz. Cemal konusuna gelince... Bak ben sana bu konuda ne düşündüğümü açıkça söyleyeyim. O bence, otobüsü kaçırmış, isteklerini gerçekleştirememiş yaşlı bir adamdır. Ona karşı çok gururlu ol. Göreceksin. Hemen taktik değiştirecektir. Sana şimdiye kadar "d" Grubundan ve sergiden bahsetmemesinin altında yatan biricik neden sadece ve sadece kıskançlıktır. Onun o ihtiyar kafası, senin kendisinden bin kere daha güçlü olduğunu pek iyi anlamıştır. Sonra bir de tabii sende asıl nefret ettiği şey de senin gençliğindir. Onun 32-33 yaşında oluşu çok mu hoşuna gidiyor sanıyorsun? Senden çok yaşlı. Bu da onu çıldırtıyor olmalı!!

Gelelim şu yabancı kelime kullanma hastalığına. Demek, bu hastalık sizde de var? Ben bunu, çok yersiz ve gülünç olarak niteliyorum. Sizinki gibi çok eski geçmişi olan bir dili, insanlarınız niye kuşa çevirmeye gayret ederler ki? Bunu anlamak çok zor! Ama aynı izlenimleri son Romanya ziyaretimde, ben de tespit etmiştim. Fransa'dan dönen çoğu öğrencilerde hep bu hastalık var. Hem de, doğru dürüst bilmedikleri Fransızca bazı kavramları uluorta, olur olmaz yerlerde bol keseden kullanıveriyorlar. Ama, ne yapalım. Biz azınlıktayız.

Ya ötekisi!! "Jeune Europe"a gelen öteki kişi. Bu kadar mağrur olma gereğini niçin duyuyormuş? Sen bana baksana. Sen bütün bunlara bir kalem boşver. Kendi işine bak. İşine, sıkı sıkıya sarıl. Sel gider, kum kalır. Zeytinyağı hep suyun üzerinde kalır.

Sana yolladığım fotoğraflarla ilgili görüşlerin için çok teşekkür ederim. Evet haklısın. O tuvalin sözünü ettiğin yerinden bende rahat değildim. Zaten, işte bunun için senin fikrini almak iste-

miştim. Tabii, sen renk uyumlarını da bilmek istiyorsun. Sıcak ve soğuk renkler arasına bir türlü bir "sağır" renk koyamadım. Sıcak ve soğuk renklerin uyumunu bozmak işime gelmedi. En iyisi bu konuyu, resmi İstanbul'da karşımıza koyup, öyle tartışırız.

Evet. Beyaz rengin, diğer renklerin şiddetlerini etkilediğinin ben de farkındayım. Özellikle, kötü üstübeçle hazırladığımız kiloluk, ucuz beyaz malzemenin tozlu tozlu olması, hiç de hoş olmuyor. Aynı durum guvaşda da geçerli. Haklısın. Beyaz, resimde ölüm nedenidir. Beyazın çok çok dikkatli kullanılması gerekir.

Benim sende saptadığım, bir türlü anlayamadığım ve çok şaştığım bir kötü alışkanlığın var, o da bir tuvalde ısrar edip üzerinde inatla defalarca çalışman. Evet, anlıyorum. Para yönünden elin hiçbir zaman pek rahat olamadı. Ama, çalıştığında üç beş hazır tuvalin de mi elinin altında bulunamıyor?

Çalışırken, kendine "dur" diyecek zamanı iyi bileceksin. Çalıştığın tuvali kaldır bir kenara koy, dinlensin. Mesela ertesi güne kadar demlensin!! Bu arada başka bir tuval üzerinde çalış. Tuvallerini dinlendir, onlar dinlenirken senin kafan da dinlenir!! "Dur" uyarısını aldığında durabilmek, yürek ister. Hiç de kolay değildir. Çünkü, insanoğlu oburdur. Daha çok ister. Mücadeleye bayılır. Ama sonunda bir de bakarsın ki sadece zaman kaybetmişsin.

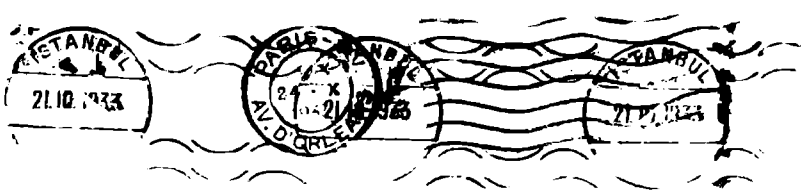
Çalışmasını da bilmek lazım. Aynı sorun bende de var. Ben de çoğu kez, adam gibi çalışabileceğim günlerin ne zaman geleceğini merak ediyorum. Şimdilerde ise çoğu kez çalışırken hiç aklım başımda değil!! Sorumsuzca çalışıyorum ve bu durum da aslında hiç hoşuma gitmiyor. Çalışırken aklımın boş bir posta kutusunda değil, tuvalimde olması gerekmez miydi? Oh!! Sorunlardan çok uzaklarda sadece küçücük bir Memişçik olarak, ünlü büyük ustalarımızın yapıtlarına da sırtımı dönerek, sadece kendi benliğimin hassasiyetiyle çalışarak, sadece kendi yağımla kavrularak bir kurtuluş yolu bulmak, aydınlık bir yola koyulmak istiyorum, o yola çok da yaklaştığımı duyabiliyorum.

Ama, artık bu resim sorunlarımla seni de daha fazla sıkmak istemiyorum. Keşke, resim sorunlarım, hayatımda karşılaştığım yegâne sorun olsaydı, aman ne iyi olurdu. Ama, benim daha çözmem gereken nice nice sorunlarım var, değil mi? Bu yüzden başım, bazan çok uzaklara çekip gidiyor. Sonra da, mantığım geriye dönüp beni bir güzel azarlıyor!!!

Bak, o gün beni dinlememenden ortaya ne sorunlar çıkmış? Çok üzgünüm. Sana, ağabeyinin paketini bana bırak da ben Paris'ten postaya atayım, dememiş miydim? Ama şimdi çok geç. Olanlar oldu. Bir de ağabeyinin üç gün için ödediği çok ağır cezaya ne demeli. Safiye de bana Vahti'nin 11 gün borcu olduğunu söylemişti... Desene, yandı, bizim Vahti?!

Büyükler, kurallar kor. Öğrencilerin bu kurallar, canına okur.

Şimdi de Şekerciğim, şu pul meselesini sana açıklamam için bana bir fırsat ver. Senden bir mektup aldım. Pulları işaretlenmemişlerdi. Yani bir kez daha kullanılabilirlerdi! Sana masraf olmasın, bu pulları bir kere daha kullanabilesin diye sana geri yollamıştım. Koca, uzunca bir mektuptu!! İçinde de bir sürü ustaların röprodüksiyonları vardı. Çok okkalı bir mektup olduğu için herhalde, içinde dişe dokunur bir şeyler olduğunu sandılar...

Mektup güme gitti. Neyse sağlık olsun... İşte böyle olmamız lazım değil mi? Soğukkanlı ve olgun! Öyle değil mi benim küçücüğüm?

Sana şimdi de çok canımı sıkan bir şeyden söz etmek istiyorum. Buciş. Kapıcım bana çok kötü davranıyor. Nesi var bu kadının? Hiç anlayamıyorum. Ona, altı kat aşağıya inip "Mektup var mı" diye sorunca kadına bir şeyler oluyor. Küplere biniyor. Bana bağırıp çağırıyor. Bana çok sert cevaplar veriyor... "Mektubunuz gelmiyorsa ben ne yapayım? Gelince ben alır size çıkartırım. Günde yüz kere sormanız benim sinir sistemini bozuyor" diyor. Ne kötü kalpli kadın. Ben altı kat yukarıya çıkmasın diye ayağına gidiyorum. Bana demediği laf kalmadı. Az zaman sonra bu Paris'ten ve bu suratsız Madam'dan da kurtulacağım için, çok mutluyum.

Son günlerde soğuklar bastırdı. Yazımın çirkinliğini affet. Yatağıma sığındım. Piyano metotlarımın üzerinden yazıyorum. Ellerim ve parmaklarım buz gibiler. Sanki parmaklarım parmak değil

de, odun parçaları. Bir de kullandığım mürekkepli kalemin ucu da iyi değil. Ne kadar güzel, değil mi?

Sana mektup yazmasını çok sevdiğim kadar, senden mektup almasına da bayılırım. Yahu, Nonoşçuğum!! Niçin düzenli yazamıyorsun? Ama bu böyle olmaz ki!!

Nonoşum. Yolladığım gazete paketlerinin eline geçmesine sevindim. Eğer şu "sanat" davasını okursan, "Schmidt" kardeşlerle ilgili olayları irdelersen, sevinirim. Aklın alamayacağı kadar ilginç bir öykü. Her hafta da "Les Nouvelles Littéraires"i alıyor olmalısın. Bu hafta da bizim Lhote'un bir yazısını ve resmini basmışlar. Ben, gelene kadar her hafta yollarım. Sonra da abonman başlayacak. "Art et Décoration" aldın mı? İçinde, El Greco, Cezanne ve Marie Laurentienne vardı. Marie Laurentienne çok ilginçti. Şu senin Yakup öyküsü, bana kendi kötü alışkanlığımı hatırlattı. Ben de, bir aralar az otlakçılık yapmamıştım. Çok kötü bir alışkanlıktı. Sen de, bana karşı koymakla çok haklıydın! Sigara içmesini kim seviyorsa içtiği sigarayı da yanında taşımalı. Tabii böylesi daha namuslu. Bu da bana bir ders oldu. Artık, kendi sigaralarımı kendim alıyorum.

Bunun dışında, bu Yakup'un genç yaşta paraya bu kadar düşkün olması, bence çok düşündürücü. Öte yanda, para için ressamlığı bir köşede bırakmasını asla kabul edemem.

Yazdığım mürekkepli kalemi değiştirdim. Çok kötü yazıyordu. Şimdi de sana biraz kendimden söz edeyim mi? Nonoşum. Artık kaşlarımla oynamıyorum. Gür kaşlı bir Bucişin olacak!! Matisse'in sevdiği gibi kalın kara kaşlı bir Buciş!! Artık, ruj kullanmaktan da vazgeçtim. Hemen, yüzümde çıkan o münasebetsiz sivilceler de kayboldular! Tenim güzelleşti. Bu da tabii çok sevindirdi beni. Sanki biraz rengim soluk gibi! Ama, köpüklerden yapılmış gibi olan tenim, bana çok hassas bir hava veriyor. İnce ruhlu bir insan görüntüsü sağlıyor. Sen hiç merak etme. Her şeye rağmen, ben eskisi kadar çirkinim.

Seni kötü, küçük çocuk. Kusura bakma ama, benim sokaklarda dolaştığımı da nereden çıkarttın? Ben, senin de çok iyi bildiğin gibi, uslu bir çocuğum. Biliyorsun, ben sadece rüyalarımda biraz yaramazlık yapıyorum. Hatta, bazan rüyalarımda çocuklar bile görebiliyorum. O zaman da tabii günah ikiye katlanıyor!! Güzel bir Aslan Bucişle, son moda mayolardan birisiyle denize gi-

diyorum. Havlum da sarı ve çok hoş bir havlu. Senin adaleli vücuduna dokunuyorum. Burnuna tanıdık ve içimi gıcıklayan bir koku geliyor. Kız kardeşlerimin bebeklerinin kokularına benzeyen bir koku. Kremalı peynir kokusuna benzer bir koku. Allahım. İnsanın beyninde, bir koku nasıl da böylesine el değmedik bir şekilde kalabiliyor. Bu, beni çıldırtıyor. Pek yakında, bu fantezilerimi süsleyen adamın yanında olabileceğimi düşünüyorum.

Yatağa yatıp uyuduğumda da çılgın rüyalar görüyorum. Sabah, beni gerçekler dünyasına taşıyor. Rüyalar da uçup gidiyor. Ama, bana yaklaşan bir parfüm kokusu kalıyor!! Ateşli bir arzu sarıyor benliğimi. Allahım, rüyalarımı gerçekleştir. Evet, yüreğim çok daralıyor. Ama, artık buna da alışırım. Ben kolları severim. Ama her kolu değil! Bana vişneleri hatırlatan dudaklarını seviyorum. Senin bilsen daha neler de nelerini de beğeniyorum!!

Nonoş. İki ay geçti. Tahmin edemeyeceğin kadar az zaman kaldı. Günler geçiyor. Sabırla, beni bekle. Bir vapur yanaşacak ve cesur bir çift kol beni kucaklayacak. Bu da sen olacaksın, Memiş.

Ateşler içinde kavruluyorum. Herhalde sen de böylesindir. Bu sefer, birlikte hayal kuracağız Nonoş. Sana yazacak daha neler var. Ama birkaç gün sonra yine yazarım. Zaten, kâğıt da bitiyor. Şu kâğıtta öpücüklere de biraz yer var. Memişçiğim seni binlerce kere öptüğümü söylemeden, edemem.

Senin Nonoşun

Ernestine

6 Kasım 1933

Memişçik

Bir mektup. Bir Van Gogh ve "Paris-Soir"lar. Bütün bunlar bir hafta içersinde elime geçti. Nonoşum. Sana nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. O küçücük Van Gogh kitabında, hiç bilmediğim şeyler görebilmeme ne buyrulur? Hayatını, ve çıldıran Van Gogh'la Gauguin'nin ilişkisini okudum. Bu ilişkilerde, Gauguin için pek de iyi şeyler söylenmemekte. Zor durumda olan arkadaşını bırakıp gittiği için, yeriliyor. Odamda yalnız başıma bütün bunları okurken, bir bölüm beni çok etkiledi ve güldürdü:

Van Gogh, bir jandarmaya resimlerinden birini hediye eder. Jandarma resmi alır ve hemen paraya çevirmenin bir yolunu bulur. Gider, eşekler gibi kafayı çeker. Sarhoş olunca, bir yerlere düşer ve hemen oracıkta ölür. Korkunç. Belki de çok önemli değil, ama bana çok dokundu.

Zavallı jandarma!

Zavallı Van Gogh!

Biliyor musun Nonoşum? Dün Arnold'a hak verdim. Yanılmıyorsam, bir akademiye devam etme fikrini çok yersiz bulan adam oydu, değil mi? Vallahi haklıymış! Kendi kendine bir süre çalıştıktan sonra, yeniden bir akademiye devam etmek çok zor bir iş. Dün, tekrar yazıldığım Akademideydim. Tekrar, akıllı uslu çalışmayı arzulamıştım. Fakat gördüğüm ilk şey, çok sevimsiz insanların atölyemizi doldurmalarıydı ve bir domuz sürüsü gibi, birbirleriyle şakalaşmalarıydı. İkinci olarak da, gelen model, iyi seçilmiş, adaleli, uzun boylu, güçlü kuvvetli birisiydi. Fakat ben Achilleus'lar çizmekten bıkmış usanmıştım. Atölye çırılçıplaktı. Duvarlarda hiçbir şey yoktu. Geri planlarda hiçbir şey bulunmuyordu; bizim yakışıklı Achilleus'un omuzlarıyla anlaşabilecek hiçbir şey yoktu. Neyse anlayacağın atölyemin havası dayanılacak gibi değildi. Senelerin gelip geçtiğinden, maalesef bu atölyenin hiç haberi olmamış. Önündeki senelerden habersiz oluşu, insanı ürpertiyor. Ne yapalım? Atölyeleri geziyorum. Deniz kenarına iniyorum. Bunların hiçbirisi ruhumu doyurmuyor. Ayakkabılarımı boyatmak için dışarıya çıkıyorum. Eve gideyim desem, ev çok uzak-

larda kalıyor. O zaman, hiç olmazsa akşam dersleri için birkaç kroki çizeyim bari, diyorum. Aynı hava devam ediyor. O zaman oturup Zeki ile bir iki laf ediyorum. Zeki, "d"Grubunun bir üyesi. Sana, bu genç adamdan söz etmiştim. Deseni kuvvetli. Sempatik birisi. Bir uçlu kalem ve çini mürekkebiyle desenler çiziyor. Harika işler yaratamıyor. Ben de yaratamıyorum. Kendime rağmen, bir şeyler karalayabildim. Arkamdan birileri beni seyredermiş. Bu anlamsız karalamalarımdan hayal kırıklığına uğramışlar. Ben de, kırgın olarak Akademi'den ayrılıyorum. Kafamda, bir şeylerin dağıldığını ve bazı kelimelerin anlamlarını yitirdiklerini hissedebiliyorum!!

Oturup, akşamlara kadar, çıplaklar mı çalışmalı? Yaz, çiz, sil boz, düzelt dur! Bacakları, kolları, göğüsleri tekrar tekrar çizişti-redur! Fakat dışarıda tabiat, bizim Achilleus'un gürbüz ve yeri göğü kaplayan omuzlarından daha güzel! Bu çıplakların Allah cezasını versin. Biz, kırmızı damlar ve rengârenk büyük çiçekler çalışalım. Dün yolda, kendi kendime:

"Yahu, acaba Van Gogh, hayatında kaç tane çıplak çalışmış? Çıplak çalışmamış. O zaman, çıplaklara ölüm. Biz, başka şeyler yapalım" diye düşündüm. Ne kadar garip bir rastlantı! Eve döndüğümde Van Gogh'un o güzel küçücük kitabında bir çıplağını görmeyeyim mi? Allahtan, çok kötü bir çıplaktı!

Rodin Müzesinde gördüğüm portresinin bıyığının bir tek kılını o "Nü" için harcamazdım. Bucişkam, acaba kendi kendimi mi avutuyorum? Ama çok iyi biliyorum ki benim Şeker Bucişim de kendi kendisini avutmayı çok iyi bilir! Demek istediğim şu: İnsan, cesaretinin kırılmasına asla izin vermemeli. Dün gece, odamda kendimi daha kuvvetli hissettim. Odam, bana güzel günlerden, güzel işlerden söz ediyordu!

"Hamam"ım için kocaman bir tuval hazırlamıştım. İngre kâğıdına da füzenle iki eskiz hazırlamıştım. Son zamanlarda da, çıplak çalışmaktan bıktığım için, benim koca tuval duvarda asılı kalmıştı. Bu canım beyazlığı kirletme cüretini bir türlü göstermediğim için ona sürekli bakıp duruyorum! Böylesi daha iyi... Hiç olmazsa, bana bir şeyler vaat ediyor!!

Nonoşçuk'dur da Nonoşçuk... Biliyor musun, bu günlerde çok okuyorum, iki üç haftada Gide'in "Vatikan'ın Mahzenleri"ni bitirdim. Çok ilginçti. Büyük bir romancının, kendisinden daha

da büyük olduğunu kabul ettiği bir başkasından ne kadar esaslı bir şekilde etkilenebildiğini göstermesi açısından, çok ilginçti. Gide, Dostoyevski'den korkunç etkilenmiş. Aralarında ne kadar da sıkı bağlar var, Buciş! Gide, çok daha ince bir zekâya sahip. Halbuki "l'Idiot" yazarı, sadece bir "Batuşka" idi, değil mi? Buciş-ka... "Nouvelle Litéraire"de "Vatikan'ın Mahzenleri"nin sinemaya uyarlandığını okudum. Pek de parlak şeyler yazmamışlar ama, sen yine de git, gör. "Suç ve Ceza"yla bir karşılaştır ve bana söyle bakalım, etkilenmek ne demekmiş!!! Ama bu bizim sevgili Matisse'imizin sözünü edip hiç de ayıplamadığı "iyi etkilenmeye" iyi bir örnek teşkil eder sanıyorum. Romanın kahramanlarından biri, "çünkü roman sadece bir kahramana dayanıyordu", bir Romanyalı. Adı da "Lafcadia" Ona, kısaca "Katia" diyorlardı. Sana bütün bunları, filmi de çekilen bu eseri gidip göresin diye anlatıyorum. Senin kişisel düşüncelerini de doğrusu, şimdiden çok merak ediyorum!!

Memişçik... Odamın önündeki pencereden, bir natürmort çalıştım. Ölü tabiat üzerinde çalışma fikri bana çok garip geliyor!! Bütün bir öğleden sonrası, hiç durmadan çalıştım. Sonuç: Fena değil, ama, yine de beni çok sevindiremedi. Fakat en azından, bir hayli çalışır oldum ve küçücük şeyleri, ufacık bloknotlara çiziştirerek zaman kaybetmekten kendimi kurtardım. Bazan, Mustafa ve Nezahat'dan da, oturup birkaç kroki çiziyorum. Biliyor musun Buciş, Mustafa'nın o çok fiyakalı yatağında yatarken bir resmini yapamayışıma çok üzülüyorum. Odası, her zaman, sünnet ziyaretine gelenlerle dopdoluydu. Bu yüzden ondan hiçbir şey çizmeye vakit olamadı, bu gelen giden yüzünden!!

Ama Mualla'dan, annemin gençliğinden kalan, düğününde giydiği gelinlikle bir resmini, büyük bir tuvale çalışmak istiyorum... Aman, ne müthiş bir elbise bu Buciş... Belki de, "Kesling" müzedeki o güzel tablosunu böyle bir elbiseye borçludur. Ne kadar basit, geniş, temiz ve neşeli!! Süslemelerinin bolluğu ve yumuşaklığı... Yatağın çarşafları içinde sana bunları tekrarlayabilirdim. Ne yapalım. Hepsi aynı kumaştan, ipekten, yapılmışlar...

Buciş. Şeker Çocuk, sen ne zaman Paris'ten ayrılacaksın? Safiye ne zaman sınavlarına girecek? Hâlâ çalışıyor mu? Sık sık görüşüyor musunuz? Hiç, ondan söz etmiyorsun? İki üç hafta önce Vahti, Konya'ya gitti...

Buciş, İstanbul'a geldiğinde havalar güzel olsun diye her gün Allaha dua ediyorum. Eğer, havalar kötü olursa İstanbul gözlerini, dişlerini yitirir. Çekiciliğinin yarısı, kaybolur gider. Yağmur yağarken minarelerinin beyazlıkları kayboluverir. Tabii, bir de soğuklardan hiç hoşlanmam. Seninle ne yaparız, hiç bilemem!! Belki de ısınmaya Berlin'e veya Viyana'ya gideriz, seninle! Her aklımıza gelende!! Ama, herhalde Adalara bir uzanırız. Daha göstermek istediğim bir sürü yer var ama... Hele sen bir kere gel de, buna bir karar veririz... Sen acele et!!

Buciş. Aylardır Hocam Çallı'da kalan bir çalışma defterimi almaya gitmeliyim. Çıktığımda bir yerlere uğrar, belki de bir kahve içerim. Sana da yazmaya devam ederim. Her ne olursa olsun, bu mektubu sana bugün yollamalıyım!!

Defterimin peşine düşmeden önce, ev için gidip sirke almalıymışım! Sabahtan beri başımın etini yiyorlar! Genellikle, bu gibi alışverişlerle Mustafa ilgilenir. Ama şu anda okulunda olduğu için, bu iş bana kaldı...

Kaşlarınla oynamamana çok sevindim. Böylelikle daha çok bir meleğe benzeyeceksin. Seni binlerce kere kucaklarım, benim şeker Memişçiğim

Senin, Memişçik

Bedri Rahmi

Memişçik...
Damların üzerinde
Gökyüzü
Ne kadar mavi
Ne kadar sakin

Hava, ne kadar da güzel. Ne güzel bir güneş. Odamda kapalı kalmamam lazım... Gidip bir yerlerden sirke bulmalıyım!!

Şu sıralarda, poşatlar yapmalı. Ama poşat çalışmak için, tabiata çıkacak enerjim yok bu günlerde... Sokağın bir ucuna tezgâh kurup çalışmak cesaret ister. Eskiden, başıma biriken kalabalıklar beni hiç rahatsız etmezdi. Şimdilerde ödüm kopuyor.

Şimdilik seni binlerce kere kucaklarım... Etti mi sana iki bin!!

Bir an önce görüşmek üzere...

Benim, uslu küçücüğüm.

7 Kasım 1933

Benim küçük Şeker Çocuğum,

Sana yeniden yazıyorum. Seninle konuşmaya çok ihtiyacım var. Şu içinde bulunduğum durumda, mutlaka seninle konuşmalıyım. Çok kocaman bir tuval hazırlıyorum. Ürkütücü bir boyut. 120 cm'lik bir koskocaman peyzaj tuvali. Benimki gibi küçücük bir odanın içerisinde bu tuval daha da devasa duruyor. Bana bir, insana yakın boyutlarda çalışma hevesidir, geldi. İnsanla kolaylıkla oynamak istiyorum. Büyük yüzeylerde çalışmak istiyorum. Ah!! Kalbim nasıl da heyecan dolu. Üç gündür çok aşırı bir heyecanla yaşıyorum. Büyük boyutlu bir çalışma yapmak istiyorum. İyi bir tuval hazırladım. Beni bekliyor!! Seni bir an bırakıp ona bir tutkal daha çekmem gerek! Sıcak bir ateşin güzelliğini de hesaba katmak gerek. Senin bayıldığın vermiyon kırmızılı alev yansımaları beni sana mektup yazmaya iteliyor. Asık suratlı bir öğleden sonrası, kara-gri bulutlar, bütün bunların hepsi beni sana düşüncelerimi yansıtmaya teşvik ediyor.

Bu sabah yolda, "Acaba niçin benim Nonoşum beni bu kadar uzun zamandır mektupsuz bırakıyor" diye bir düşündüm. Bu düşünce sabah yürüyüşümün bütün tadını tuzunu kaçırdı. Bu soruları aklımdan kovmaya çalıştım. Tekrar geriye geldiler. Çok yoğun bir acı hissettim içimde. Bu sabit fikre, bir türlü bir yanıt bulamadım. Eve dönünce de sanki mıknatıslanmışım gibi, elime kalemi kâğıdı alıp, yazmaya başladım. Bucişim, bana gayet tatlı tatlı işkence yaptığının, herhalde farkındasındır!! Sebebini bilmiyorum. Ama bu, böyle. Bu sabah, senden bir haber gelecek diye çok ümitliydim. Ama hiçbir şey yoktu. Halbuki bütün gece, rüyalarımdaydın. Kollarımın arasında seni bir güzel okşamak, yüreğimi nasıl da ısıttıydı. Al sana bir rüya daha!!

23 Haziran'dan beri, ailenin yanında olduğunu tahmin ediyorum. Demek, bu çektiğim acılara isyan edeli dört ay olmuş. Çok hüzünlü bir süre bu!! Halbuki bundan önce böyle miydi ilişkilerimiz? Seni her Allahın günü görüyor, kokunu duyuyordum. Neden bu ayrılık? Ah! Nonoşum. Sen de benim duyduğum isyanı, duyuyor musun? Bu ayrılığı kim icat ettiyse, iyi etmedi. Bana

çok zor geliyor. Fakat, yine de günler geçiyor. Bu gidişle, yine Nonoşumla konuşabilecek, yine onun boynuna sarılabileceğim! Bir kere yanma varınca, kim bilir sevinçten ne kadar gözyaşı dökeceğim? Memişçiğim. Sana çektiklerimi anlatabilirdim. Sadece sen, bu dünyada benim çektiğim dertleri anlayabilirdin, Nonoşum.

Resme yine döndüm. İlk katını sürdüm. Daha üç dört kat sürmem lazım. Tuval çok emici. Hani senin Gauguin'in tuvali vardı ya. Bu benim tuval de aynı aileden bir tuval, herhalde. Sen bu konuda bir güçlükle karşılaşıyor musun? Eğer böyle giderse, vay geldi benim boyalarımın başına. Tuvalimin konusundan sana bahsetmemiştim. Dini bir konu. Hazreti İsa, annesinin kollarında. Yanlarında Hz. İsa'nın ayaklarını yıkayıp saçlarıyla kurulayan Maria Magdalena da var. Arka planda, fırtınalı bir gökyüzü. İyi ruhlar, bir sürü bulutların arasında görülüyorlar. Konum bir hayli zor ve cesur bir konu. Herhalde bu tuvalimi sana beğendirebileceğim. Günlerimin çok azalmasına rağmen çok sıkı çalışmam gerekiyor. Çünkü mükâfatım ikiye katlanacak. Hem iyi bir resim ortaya çıkacak, hem de Nonoşumun beğenisini kazanacağım.

Şimdi gelelim, sana. Sen neler yapıyorsun, Nonoşum? Paris'teki cesaretle çalışabiliyor musun? Ah! Paris. Sen ne güzelsin! Gönüllerimizi nasıl da besledin! "Boulevard Jourdan"daki odamız. Geçirdiğimiz resim dolu günlerimiz ve gecelerimiz hiç unutulabilir mi? Sen, durmadan çalışırdın. Benim, sonunda gözkapaklarım dayanamaz olurdu. Ne kadar da sanat dolu bir hayatımız vardı! Ah! O günler... "Geri gelin, geri gelin benim güzel kuşlarım" diye seslenesim geliyor. Şimdi o güzel günler çok geride kaldılar. Hayatın gerçek yüzüyle şimdi karşı karşıyayım. Esrarengiz sessizlikler. Gelecek vaat eden bir oda dolusu tuval ve kuşa dönen inatçı gençliğim! Ah! Nerede o günler! Onlar, o en çok sevdiğim anlarda nasıl da beni terk ettiler! Onların değerlerinin tam farkına vardığım bir anda, nasıl da başlarını alıp, çekip gittiler!

Ama onlara yakın bir gelecekte tekrar sahip olabileceğim için bir bakıma çok şanslı da sayılmaz mıyım? Bir oda hayal ediyorum, Nonoşkam, içi rüyalar ve esrarlı anılar dolu bir odam olsun istiyorum. İçinde de Doğu'nun ruhu bulunsun. Sana susadım. Neredeyse, aklımı kaçırmak üzereyim. Az bir süre sonra, sana: Nonoşum, Küçücüğüm, Bucişim diye hitap edebileceğim. Ama bu se-

fer bunlar rüya değil, gerçek olacak. Beni duyabileceksin!! Sıcaklığım sana, senin Nonoşunun iyi bir çocuk olduğunu gösterecek. Her akşam, uslu uslu yatağına yatıp "eksi bir gün, eksi bir gece daha" diye ayrılıkları sayan, uslu bir kızım!! Bu sefer seni çok daha fazla sevmesini bileceğim. Çünkü arzulamak, alevleri söndürmedi. Onları öyle coşturdu ki, onları öyle bir azdırdı ki, Kerem'i yakıp kül eden alevlere dönüştüler.

Evet... Kerem ile Aslı'nın öyküsünü çok sevdim. Evet... Belki masalsı bir hava var ama, acı çekmesinde de ne kadar çok gerçek payı var... Belki de çok dokunaklı ama iyi bir edebiyat ürünü.

Hislerimizi üzerlerine inşa edebilmemiz için gerçekler çok umursamasızlar... Seviyoruz... Hiçbir şeyi de saklamak istemiyorum. Ama modern bir hayat tarzıymış, çok çekiciymiş diye de, komedi oynamaya hiç niyetim yok! Ancak bir insanın hayatta idealleri olur. Benim de bir idealim var... Taktikler uygulamaya ne hacet? Hayır... Bir kadının veya bir erkeğin kendisini sevdirebilmek için çaba göstermesi, bence mide bulandırıcıdır. Bunlar ciddi olmayan davranışlardır. Biz ise böyle davranışlar için çok fazla, "Memişçiğiz" değil mi? Ama biz bile, zaman zaman öyle davranabildik, değil mi? Bilinçsizcesine, kötü içgüdüyle. Bu kötü içgüdüleri, arada bir bize musallat olsalar da, kovalım biz onları...

Nonoşum... Küçücüğüm... Sen bugün bana neler söylüyorsun bakayım? Benimle öyle gür bir sesle konuş ki sesini bulunduğum yerden duyabileyim! Tezgâhının başından, sehpanın başından, yatak odandan ses ver bakalım bana kötü Nonoşum, Kötü Nonoş. Bilmesine, ben de tuzlu biberli kötü sözler bilirim. Daha unutmadım senin söylediğin kötü sözleri. Göreceksin, o boynunun kenarındaki "ben"i kesip seni çok ağlatacağım!! Sen ağladıkça da... işte... şunun için kestim, bunun için kopartıverdim diye tekrarlayacağım... Çünkü sen bazan kötü bir "bebeka"ydın. "Sen kötü bir çocuksun" Bunu, sana söyleyebilmek için öğrendim!

Buciş... Bu mektuba, Akademiden devam ediyorum. Öğleden sonra saat dörtte bu mektubun postada olması lazım. Aksi takdirde, bir gün geç yola çıkacak. Biliyorsun. Senin davrandığın gibi davranmalar beni çok fena etkiliyor. Bir gün, bir gündür!!

* *Türkçe yazılmış. (M.H.E.)*

O kadar dolu bir programım var ki, tahmin dahi edemezsin!! Yapacak yüzlerce iş ortaya çıkıp biriktiler... Canım Paris'çiğimi terk edip Türkiye'ye gitmeme bir ay ve birkaç güncük kaldı...

Sonbaharın bir akşamüstü saatlerinde, koca bir vapurdan küçücük bir sandala binip dağ gibi bagajlarımla beraber, yanına geleceğim!

Ne kadar da sabırsızsın!! Mektubunda bana ne kadar kalmayı düşündüğümü soruyorsun... Bunu ben şimdiden bilemem ki!! Bu daha çok, aileme bağlı. Yani onlarla nasıl anlaşabileceğime bağlı. Tabii bir de mali sorunların nasıl çözülebilecekleri konusu da çok önemli!! Bu ay da, evden bana her ay yollanan para daha elime ulaşmadı... Yarın belki bu para elime geçer. Daha, başlanıp da henüz sonucunu alamadığım bir sürü iş var. Sen Nonoşum bunları iyi bilirsin. Bakalım hepsini bitirebilecek miyim? Para su gibi parmaklarımın arasından akıp gidiyor! Buradan ayrılmadan önce senin adına "Nouvelle Litéraire" ile "Cahier d'Art"a abonman işlerini halledeceğim... Tabii, her şey paraya bağlı. Bana kalsa, ben sana Paris'i olduğu gibi sarıp sarmalayıp getirebilmeyi isterdim! Bu arada ben de çok güzel olmak istiyorum tabii... Çok güzel giyimli bir Nonoş... Şaka mı bu... Paris'ten gelen bir Nonoş bu!! Yerlere kadar uzanan uzun etekli elbiseler... Beni bambaşka göresin istiyorum. Rengim, tenim iyileşti... Tenime hiçbir sakal değmedi!! Ah! Senin sakalların nasıl da canımı acıtırdı. Artık canım, hiç acıtamayacaklar! Çünkü onları muntazaman tıraş edeceksin!

Nonoşum, Akademi, yeni bir sürü insan dolu. Yepyeni erkek "yıldızlara" rastlanıyor, sağda solda... Herkes bir şeyler yapmaya çalışıyor. Büyük ustaların resimlerindeki "uyuklayan kadın" pozlarını taklit eden, uykulu bir model, poz veriyor. Ama tabii, başka bir poz düşünülseydi, daha iyi olmaz mıydı? Şimdi herkes, 36 kere, aynı şeyi tekrar tekrar çiziyor... Yaratıcılıklarını ortaya koyamıyorlar... Büyük ustamız, talebe yorgunu! Talebelerden, bıktı usandı artık. Bence sadece talebelerden de değil, o verdiği derslerden de sıkıldı! Hep aynı kelimeleri tekrarlamak, her seferinde azalan bir espri anlayışıyla devam etmek hiç de kolay değil. Bizim hocamız yaşlanmaya başladı... Saçlarına ak düştü. Başı gri renge dönüştü. Gözleri sanki dışarıya değil kendi içersine dönük... Şimdi bence onun kendisi için çalışma zamanıdır. Zaman

azalıyor... Hayat, kısalıyor... O da ne yaratırsam kârdır diye düşünüyordur. Galiba, onun ruhi durumunu tahmin edebiliyorum. Halbuki, ilk haftalar, kendiliğinden gelen yaratma kuvveti onu çok zorladı. Sonra sonra, çalışması yoluna girdi. Yeni akademiler açıldı... Çoğu da kapandı... "Fernand Léger" düzeltmelerini "Grande Chaumière"de yapıyor. "Ozenfant" için çok sağlam bilgiler edindim. Çünkü Bayan Brie orada çalışıyor... Orada, sadece desen çalışıyorlarmış. Günlerce, "çizgi" üzerinde duruyorlarmış... Adalelerin hissedebilecek bir çizgi olarak ifadesini istiyormuş... Bayan Brie diyor ki, hava da uçuşan sineklerin sesi atölyede duyuluyormuş!!! Öylesine millet işine dalıp yoğun olarak çalışıyormuş. Her gün saat 11-12 arası çok güzel düzeltmeler yapıyormuş... Hiç de kolay mutlu olmuyormuş. Ama ben yine de yaptığı işleri pek sevmiyorum.

Ve şimdi de sen anlat bakalım. Sen ne çalışıyorsun, Memişçiğim? Beni tuvallerinle esaslı kıskandırman, hatta korkutman lazım! Sonra da, çıkar seninle dışarılarda dolaşırdık... Şarkımızı da şöylerdik:

"Güzel bir delikanlı,

Tarattatta tra ta ta"

Sana "Canzonetta"lar da çalabilirdim. Artık hepsini çalmasını adam akıllı öğrendim... Bakalım orada, bana nerelerden bir piyano bulacaksın!! Geçen günü, Safiye'ye bir konser patlattım, şaştı kaldı.

Şimdilerde, paramı bekliyorum... Sana güzel şeyler yollayacağım. Ama en müthişlerini beraberimde getireceğim.

Tembelliklerinden ötürü, sana her gece "diz çöktürüp" ceza vereceğim.

Memişim sana, binlerce öpücükler. Nonoşundan binlerce okşamalar.

Ernestine

20 Kasım 1933

Nonoşum,

Bu ne kadar "Paris-Soir" böyle! İçlerinde yüzeceğim neredeyse! Yine de her sayfayı, her satırı, didik didik didikliyorum. Buciş, bana "Les Nouvelles Littéraires"i alma... Onu burada ağabeyim alıyor zaten. Bu sefer, çifter çifter almış oluruz. Yazık, günah. Sana emrettiğim gibi yap; onun yerine bana "Journal des Beaux Arts"ı yolla. Kızma hemen Güzel Memişçiğim. Ne yapalım... Beni sen böyle şımarta şımarta bu hale getirdin bir kere!

Sana ilk kez bir kahveden yazıyorum. Bu sana, ilk kez bir İstanbul kahvesinden mektup yazışım. Zaten kahveye gidecek ne zamanım ne de öyle bir alışkanlığım var! Bugün hava inanılmayacak kadar güzeldi. Birkaç peyzaja hammadde sağlayabilecek malzeme avına çıktım. Evde herkes, bütün gün odamdan dışarı çıkmıyorum diye takılıp alay ediyordu... Kahvaltımızı yapar yapmaz babam "Haydi, kuluçka" demeye başladı... Kuluçka ne demek? Safiye'ye sor, sana açıklasın."

"Yine mi evdesin bugün?"

Evden, hiç ayrılmaya niyetim olmadığı halde istemeye istemeye babama cevap verdim:

"Hayır. Bugün biraz hava almak için dışarı, çıkacağım!!"

Ve işte dışarı çıktım. Birkaç kroki çizdim. Daha, kalemin kâğıda ilk temasında, yanlış yolda ilerleyen krokiler çalıştım. Sonra da kendi kendime sordum:

"Ne yapsam? Nereye gitsem? Akademiye gidip, akşam dersinde kroki mi çizsem?"

Bu iyi bir fikirdi. Ama, oraya varmak en azından bir saatimi alırdı. Çalışacak bir saatçik kalacaktı... Bir de dışarıda hava buz gibi... Pırıl pırıl bir güneş var ama, dondurucu bir soğukla beraber dolaşan güneşli bir hava!! Herhalde kış gelmiş olmalı. Kahvede de, kapıya yakın bir yerlere oturduğum için, kapının her açılışında içeriye giren yeni müşterilerle beraber soğuk havanın da girdiğini duyuyorum!! Bu kahvenin müşterilerinin çoğu hemen çok yakındaki üniversitenin talebeleri. Bizim evin yakınında bir kahve... Yeni üniversitenin açılışı yapıldı. Nazahat'la ağabeyim

başladılar ve bu sabah erkenden kalkıp gittiler. Biri bir doçent olarak, ötekisi de basit bir öğrenci olarak aynı üniversiteye gittiler. Profesörler, Almanya'dan geldiler... Hemen hepsi, Alman Yahudisi... Safiye döndüğünde, belki o da fakültede doçent olacak. Memişçiğim. Kocaman bir tuvale girişebilecek cesareti kendinde bulduğun için sana gıpta ediyorum. Resim ilahının tüm ilham perileri seninle olsun. Benim ilham perilerim de nereye saklandılar, hiç bilemiyorum!! Kocaman tuvalim, öylece uslu uslu duvarda asılı duruyor... Birkaç füzen darbesiyle biraz kirlenmiş durumda!! Ne yapayım? Bu "Hamam" konusu şimdi bana sadece mide bulantısı veriyor!! Geçen gün, az daha başlıyordum bu tuvale. Pencereme çevrili bir peyzaj yapacaktım. Çok büyük olduğundan, evde de bir sehpam bulunamadığından, peyzajı daha küçük bir tuvale çalıştım. O da zaten iyi olmadı...

Bucişkam. Seni uyarmalıyım, geldiğinde etrafında bir sürü boyasız resim göreceksin... Doğrusu bu. Zaten iyi tuvali kim kaybetti ki ben bulayım!! En büyük ebadım guvaş kartonları ebadı... Bu kafayla büyük boyutlu resim yapmayı göze alamıyorum. Selam sana hocam... Çok büyük bir ressam olacağım... Geçen gün başka öğretmenlerin de yanında sevgili hocam beni öyle bir övdü, öyle bir övdü ki ne yapacağımı, ne diyeceğimi şaşırdım. Yerin dibine girdim. Hatta kendi kendimden tiksindim. Bu ziyareti de nereden çıkarttım diye hayıflandım. Bak sen şu işe... Hocam albümümü kolay kolay geri vermeye hiç yanaşmadı!! Bir büyük kompozisyonda içindeki bazı şeyleri hammadde olarak kullanmak bahanesiyle albümü zar zor, geri alabildim!! Tabii hocamın karalamalarıma bu kadar önem vermesi, benim açımdan çok gurur okşayıcı bir hareket!!

Hocamın yanında Akademi müdürü ile başka iki öğretmen daha vardı. İşlerime büyük bir dikkatle baktılar. Müdür beyle, Nazmi Ziya Bey hiç beğenmediler. Ama hepsi tuvallerimi merak edip bana burada olup olmadıklarını sordular. Eyvah ki ne Eyvah! Bir gün hepsi bizim eve gelip tuvallerimi göreceklermiş! Hele birisi ille de benim Gauguin kopyasını görmek istiyor!! Herhalde ondan da iyi bir not almam!

Her ne ise, sevgili öğretmenlerimi rahat bırakalım da biraz da "küçüklerden" söz edelim!

Buciş. Günler geçiyor... Her geçen günün akşamı, "bugün ne

yaptın?" diye kendi kendime soruyorum. Pek bir cevap veremiyorum. Pek bir şey yapamıyorum da ondan herhalde... Günler tıngır mıngır geçiyorlar... Geçsinler... Bu günler, bana bir gün bir Şeker Çocuk getirecekler...

Buciş... Allah bilir sen ne biçim bir bagajla geleceksin?!! Eşyaların ne olacak? Hepsini Romanya'ya mı yollayacaksın? Eğer bütün eşyanı Romanya'ya yollamayacaksan, onları otele götürmemiz icap edecek... Çünkü burada bir emanetçilik sistemi, ne yazık ki yok! Bu çok can sıkıcı bir durum. Eğer, bagajları doğrudan doğruya Romanya'ya yollarsan, bu da sana esaslı bir depolama parasına patlayacak herhalde. Bizler bu bagaj sorunundan çok sıkıntı çektiğimiz için bütün bunları sana yazıyorum. Bir valiz, bir adam kadar önemli... Çünkü, onu memurların önüne kadar götürmemiz gerekiyor... Valizsiz yolculuk etmek çok zevkli olmalı.

Bucişim. Dün, mektubunu bitiremedim. Şimdi evde, odamda devam ediyorum. Müthiş bir rüzgâr, dışarıda pencerelerimin önünü kasıp kavuruyor... Pencerelerimin camları, tir tir titriyorlar! Bu berbat havada Akademiye nasıl gideceğimi düşünüyorum... Haftada bir, Akademiye gidip askerlik derslerime devam ediyorum. Bu konu, öğleden sonra iki saat sürüyor... Çok sıkıcı... Ama sene sonu bir yerlerde kamp yapacağız. Sonra da bir sınava gireceğiz... Geçersek bu sınavı, askerlik süremiz dört ay azalabilecek. Bu askerlik de tam delikanlıların okulu bitirip iş arama çağında karşılarına çıkıyor... Eğer bir devlet işiyse, hemen sana:

"Oğlum. Askerliğini yaptın mı? Yapmadıysan seni kabul edemeyiz. Önce askerliğini bitir de, öyle gel" deyip, seni o işe imkânı yok almıyorlar. Öyleyse, gelecek sene bir "er" olarak orduya katılacak ve askerliğimi yapacağım. Bir buçuk yıl süren bu görevi ben sadece 14 ay yapacağım!! Belki de bu askerlik görevi, hayatı daha iyi ve yakından tanımama vesile olacaktır. Güç hayat şartları... Bedensel çalışma şansı... Açık seçik sonuçların alındığı bir uğraş. Zaten, ben kesin sonucu olan işlere bayılırım!! İşte, bu nedenle odamı süpürmeye bayılıyorum. Biraz çalışma ve kesin sonuç: Odam pırıl pırıl, tertemiz oluyor... Halbuki bu kahrolası resim mesleği bana hiçbir zaman... Dur dur, sana başka şekilde söyleyeyim, bana başka bir mesleğin verdiği tatmini hiçbir zaman veremiyor. Ressamlığında, diğer bütün mesleklerde olduğu gibi,

gökteki dolunay kadar belirgin sonuçlar vermesi gerekmez miydi? Ben, hep bu kesin sonuçlardan kaçmışımdır. Ama, bizim meslek bizi karalamalar yapmaya mecbur ediyor. Ama bu karalamalara da, eninde sonunda bir yerlerde bir kesinlik kazandırmamız gerekiyor, değil mi? Bucişkam... Her şeyden önce, ortaya bir şey koymak gerek... Buna önce kendimin müthiş inanması gerekir ki başkalarını birazcık olsun inandırabileyim... Sık sık, kendime "resmin bir akıl cambazlığı olduğunu" söyleyegeldim. Hayır... Bu, öyle değilmiş... Resim bir "AŞK" olmalı. Resim bir "DİN" olmalı... Al sana kocaman kocaman laflar!! Ama koca koca laflara da inanmak gerek. Eğer bir armuttan bir sanat eseri çıkartmak istiyorsan o armudu öteki armutlardan daha fazla sevmen gerekir!! Bu dünyada bizlerin çok sevmesi icap ediyor. Sevmek, her şeyi sevmek lazım. Birisinin dediği gibi:

"Her şeye şaşabilmek" lazım.

Geçen gün bitpazarında dolaşıyordum. Ağzına kadar semaverlerle ve bu aileden bakırdan, pirinçten bir sürü mallarla dolu bir dükkân gözüme çarptı. Bir işçi, bu dükkânın önünde, garip bir aletin önünde, işine dalmış, harıl harıl çalışıyordu. Bakır plakaları kesiyor, biçiyor, semaver imal ediyordu. Madeni plakaları ne büyük bir maharetle bükerek semaver şeklini veriyordu. Ellerinin arasında cansız düz tabaka sanki canlanıyor, şekilden şekile giriyor ve bir iki dakika gibi çok kısa bir süre sonunda kaba hatlarıyla semaver ortaya çıkabiliyordu. Bu işçiye hayran oldum ve bu ustalığa gıpta ettim. Ne kadar büyük bir kendine güven ve güçle hammaddeye kendi isteklerini kabul ettirerek onu şekilden şekile sokarak, istediğini elde edebiliyordu!! Eve dönerken, yolda:

"Kendinden emin olmak... ve kusursuzluk... İşte oğlum bunlar sende eksik olan hasletler" dedim, kendi kendime.

Bucişkam, iki sene önce çok gösterişli bir yazıyla, bir kâğıda:

"Kusursuzluğu kurşuna dizmeli" yazmış ve odamın duvarına bu yazıyı asmıştım. Bu günlerdeyse, kafama, kusursuzluğu kazımak istiyorum. Ama bu kusursuzluk, bir Kodak fotoğraf makinasının "kusursuzluğu" değil... Ama bu konuyu daha da açmak ihtiyacını hissediyorum. Yapmak istediğim şu Buciş: Mesela, bir natürmortu ele almak istiyorum, tamam mı? Pembe yeşil bir denge tutturmak niyetindeyim. Paletimdeki tüm renklerin hepsini birbirine kattıktan sonra "yangın var" diyerek paleti, fırçayı bırakıp

kaçıyorum. Ne felaket, değil mi? Beni doğru yola sevk etmek için ne kadar çok öğüt ve ne kadar çok psikolojik buluş gerekiyor... Eğer işim böyle devam ederse hapı yuttum demektir. Her ne ise sorunlarımla yeteri kadar canını sıktım.

Bucişkam... Buraya geldiğinde, uzun uzadıya bu konuyla ilgili tartışırız. Haydi bakalım. Birkaç hafta sonra, seni bekliyorum. Bu niyetinden, ailene söz ettin mi? İstanbul'dan geçip, bir süre burada kalacağından ailenin haberi var mı? Bana etraflıca ve uzun uzun yaz. Programını ve kesin geliş tarihini bana bildir.

İnşallah, Safiye de imtihanlarını parlak bir şekilde verir de, siz de İstanbul'da hoşça vakit geçirirsiniz...

Haşmetli deryalar aşacaksın, benim küçücük Bucişim... Allahıma, denizlerin benim küçük Bucişime karşı anlayış göstermesi için dualar edeceğim. Uslu uslu dalgacıklar onu bana sağ salim ulaştırsınlar

Haydi görüşmek üzere Memişçik. Yüz kere seni öperim... Eğer üşüdüysen... gel de seni koynuma alıp ısıtayım

Senin Memiş

Bedri Rahmi

20 Kasım 1933

Küçük Memişçik...

Şimdi de günler o kadar hızla geçmeye başladılar ki, bu hızlılık beni korkutmaya başladı. Her geçen gün, seni bana biraz daha yakınlaştırmaya başladı. Paris'te, artık sadece üç haftam kaldı. Ondan sonra mektup beklemelere, bitip tükenmeyen kapıcı ziyaretlerine paydos... Buradan ayrılmak fikri beni ne kadar yatıştırıyor, bilemezsin. Kalbim, senden uzakta kurşun gibi ağır. Memişçiğim... Sana resimden bahsetmek istiyorum, çünkü şu resim konuları, arada sırada, benim de kafamı karıştırır oldu. Ne yapmak istediğimi kimse senin kadar iyi bilmediği için, bunu senden başkasıyla konuşmazdım. Güzel resimler yapmak istiyorum. Ama, yaratmak istemekle ortaya koymak, birbirlerinden çok farklı kavramlar.

Hummalı bir çalışma düzenindeyim. Tuvalime çalışıyorum. İyi gidiyor, diyebilirim sana... Hayır efendim iyi gitmiyor desem, doğru söylememiş olurdum. Ama istediğim kadar iyi gitmiyor... Eğer istersen sana öyle tanımlayayım üzüntülerimin kaynağını... Acaba yanılıyor muyum? Yoksa, yanılmıyor muyum? İşte böyle tereddüte düşüyorum. Onu kurtarabilme ümidim var. Sen nasıl mektuplarında, "Bu akşam bir iki resmimi kurtaracağım" diyordun; işte öyle... Aradaki fark, belki de benim daha birçok gece ve gündüzümün bu çalışmalara ayrılması gerekecek!! Kalbim, uzun süren çalışmalardan yorgun olmasına rağmen, her şeyi, başta soğuğu, dertlerimi ve günlük hayatın tüm enayiliklerini unutacak... Çalışmayı, sadece çalışmayı düşünmem iyi mi dersin? Son mektubunda bana çalışma şartlarını uzun uzadıya anlatmıştın. İnsanın, kendi evinde çalışmasının tadını aldıktan sonra gidip akademik bir çevrede çalışabilmesi, hiç de kolay olmasa gerek. Bir sürü kalabalık... Karınca yuvası gibi insanlar, bitmez tükenmez bir kargaşa ve gürültü, bir şeyler yapmak isteyen birilerinin bile kolunu kanadını kırabilir... Senin hiç olmazsa krokilerin var... Hiç olmazsa Paris krokileri yaparak, kendini tatmin edebiliyorsun değil mi? Bir de sana ilgi gösteren, seninle meşgul olan bir öğretmenin var...

Bana karşı samimi olan, bana, benimle ilgili düşüncelerini aktarabilen, yapmayı düşündüğüm şeyler hakkında ne düşündüğünü söyleyebilecek, kendi işlerimi dobra dobra tartışabileceğim bir öğretmenimin olmasını ne kadar da arzu ederdim! Ne yazık ki benim bu konuda çok büyük bir eksikliğim var... Tekrar şu konuya dönelim; acaba bir insan ömrü boyunca hocalık yapmalı mı? Yoksa, "ressam" sıfatıyla resim yapsa, daha mı iyi olurdu? Canı isterse, resim eleştirileri de yapabilirdi!! Bu hayat tarzını, zaten ben uygulamaktayım. Kendi içime kapanıp bakıyorum. Düşünüyorum. Danışıyorum. Sonunda, aşağı yukarı hep olumsuz kararlar veriyorum. Bu tarafımı değiştirmem gerekecek, herhalde. Ressamın hayatı, heyecan ve yaratma arasında geçip gidiyor, derken, son duruşma, son karar anı gelip çatıyor... Ertesi gün sil baştan... Her şey yeniden başlıyor... Hep aynı duraklamalar. Hep aynı meşgaleler... Yaptığın iş daha da güncel oluyor. Düşüncelerim sonunda, beni teskin edebiliyor. Yarın şunu bunu yapacağım diye kafamın içersine bir çeki düzen verebiliyorum, ve gece geliyor, varlığımı ertesi güne hazırlıyorum. Ben de kendimi tamamen resme adayabildiğim için mutlu oluyorum.

Memişçiğim... İnşallah fikir yürütmelerim canını sıkmamıştır. Benim kusuruma bakmayacağını ümit ederek, bana senin kadar yakın bir insan da çevremde olmadığından, bu konuları çekinmeden sana açabiliyorum.

Ya senin çalışmaların ne âlemdeler? Çiçekli kelime dağarcığın, nasıl? Çünkü sen çiçekleri çok seversin... Hayata ve güneşe âşıksın! Ben de şimdi trajediye takıldım. Bu eğilimimin geçici olmasını dilerim... Dini konular beni çekiyor... Bana "hangi kuvvetli rüzgârın böylesine kocaman bir tuvali getirdiğini" soruyorsun...

Bunlar, hepimizin ruhunun derinliklerinde uyuyan heyecanlardır. Ve bir gün, kalbimizin boş olduğu bir anda... kolayca ortaya çıkabilirler. Yavaş yavaş, fikirler ete kemiğe bürünürler. İşte bu değişikliğe, eğer böyle söylememi tercih edersen "İlham Perisi" adı verilir... Yine hep benden bahsetmeye başladık!! Nonoşum. Aynı zamanda da "Marcel Proust"dan "Kayıp Zamanın İzinde" diye bir kitap okuyorum. Yazar olarak çok kuvvetli bir yazar. Sen ondan bir şey okumamıştın değil mi? Ben öyle sanıyorum. Öyle sanıyorum ki Sabahattin'de bu kitap vardır. Bu kitabı okumanı çok

arzu ederim. Bach'ın müziğiyle Proust'un edebiyatı arasında dikkati çeken bir yakınlaşma var!! Tam bir sevda. Geçen pazar günü bir Bach konserine gittim. Çok beğendim. Çok zevkliydi. Sonra da piyanist, Chopin'den, Brahms'dan ve Mendelson'dan da çaldı. Harikaydı. Safiye ile Bayan Briede vardı. Sonra Florya'da yemek yedik ve eve döndük. Safiye sözlü ve yazılı sınavlarını üstün başarıyla verdi. En iyi notları alan ilk yirmi öğrenci arasına girdi. Zaten, ondan daha değişik bir sonuç alması da beklenemezdi... Çok gayret etti. Gecesini gündüzüne katıp derslerine çalıştı. Çok az, hatta hiç dinlenmedi. İmtihanların heyecanını onunla beraber ben de tattım, diyebilirim. Çok yoruldu. İmtihanlara girmek çok korkunç. Bir de önümüzdeki sene de buralara tekrar geleceğini düşündükçe, üzülüyorum. Yazılı ödevi reddedildiği için tekrar hazırlaması icap ediyormuş!! Önümüzdeki sene tekrar gelip bunu yapması gerekecek. Ne yapalım? Gelir yapar... O kadar da önemli değil. Bana, onu her gün görüyor musun, diye soruyorsun. Tabii ki görüyorum. Aşağı yukarı her Allahın günü beraber yemek yiyoruz. Şimdi, Nonoşum... Bana cevap vermeni isteyeceğim başka şeyler yazacağım... Paris'ten ne istiyorsun? Ben sana bir sürü kitap aldım, postayla yollayamıyorum, çünkü postaya güvenemiyorum. Kitaplar da çok güzel, kıymetli kitaplar... Kayboluverme risklerini niye ben alayım? On gün sonra seni "Les Nouvelles Littéraires"e abone edeceğim. Seni "Cahiers d'Art"a da abone etmek istiyorum. Ne dersin? Hemen bana kararını bildir. Çünkü, çoğu sayısı az basılıyor... Dış memleketler için ne isteyecekler onu da bilmiyorum!! Hemen bana yaz... Her şeyi ayrılışımdan önce, halletmek istiyorum. Allah izin verirse Paris'i 12'si veya 13'ünde terk edip Marsilya'ya gideceğiz... Marsilya'dan 14'ünde Türkiye'ye doğru yola koyulacağız... Ne garip... Kaç zamandır ayrıyız Memişim, sen, hâlâ bana düzenli yazamıyorsun. Sen, kötü bir küçük çocuksun! Başımı kollarına yaslamış olarak çizdiğin desenler, neredeler? Çok beğendiğim bir tanesi var bende... Bir ikincisini bir türlü yollayamadın. Ah! senin mektupların! Sıcaklığını bana yansıtamadan nasıl oluyor da (tam 17 gün bugünle) bana yazmadan yerinde soğukkanlılıkla durabiliyorsun? Tamam, tamam. Sitem yok. İyi de Memişçiğim... sen de bir gayrete gelsen de iki satır yazabilseydin fena mı olurdu? Çok basit bir gerçek bu... Senin mektuplarına ihtiyacım var... Her mektubuna ayrı ayrı ihtiyacım var. Onlara ellerinle

sen dokunuyorsun!!! Ya bize, düşüncelerimizi aktarmamıza aracı olan mürekkebimize ne buyrulur? Sana mürekkep de getireyim mi? Bu mürekkep konusu aklıma çok eski anıları getiriverdi... Ağabeyim, çok eskiden, çok küçükken bir litrelik bir mürekkep şişesi satın almış. Kışın kurtlar iner de sokaklara çıkmak tehlikeli olur, diye düşünmüş. Çocuk aklı işte, ne olacak!! Tasarıların neler Memişçik? Ne yapacağız? Nereye gideceğiz? Yer ayarladın mı? Adalara mı? Üsküdar'a mı? Pera'ya mı? Viyana'ya mı? Berlin'e mi?!! Gecelerim, bunlarla dolu... Seninle beraber uçuyoruz... Benim küçük, kadınsı tasarılarımda neler neler, ne çok şeyler birikmiş de haberim bile yokmuş!!! Oh!! Sevincimden bağırmak istiyorum. Memişçiğime karşı ne kadar da özlem birikmiş içimde!!! Kaç gece senin hayalinin yanı başında uyuya kaldım. Arzularla dolu olarak, heyecandan titreye titreye uyuyabildim!! Neler oluyor? Daha doğrusu neler olacak? Ah! Koca İstanbul! Acaba İstanbul'u nasıl bulacağım? İstanbul sadece kaba hatlarıyla gözümün önüne gelebiliyor. Bir golf pantolonu... deniz mavisi bir elbise... veyahut da bana çok arkadaşlık yapmış bir mantom soğuktan üşüyen bedenimi saracak! Ah! Bu kalın kumaşlı manto!! Onu ne kadar severdim. Gri elbisemden bende hatıra kalan parçayı sevdiğim kadar bu mantoyu da çok beğenirdim. Aman, ne edebiyat, ne edebiyat!! Memişçiğim... Benim Aslan, Kaplanım. Benim Şekerim. Benim Çıngır Mıngırım!! Ah!! Memişim!!! Bu gece nerede uyuyorsun, kim bilir? Daha bir sürü gece daha, senin uzağında uyumak kabul et ki, çok zor!! Uzakta olan ellerini tutmayı, dünyada hiçbir şeyle değişmezdim. Ona, bin bir çılgınlıktan söz etmek isterdim. Ama, o yok yanımda!! Acaba nerededir? Ne yapıyordur? Şu anda, acaba o da beni düşünüyor mudur? Ne titreyişler... Bana karşı olan ne şehvetler, ne düşkünlükler ve yokluğa katlanmalar içinde geçiyor hayatım!!! Artık gözlerimi yumup uyumam lazım... Hakikat beni korkutuyor... Kendi kendime "zamanın nasıl geçtiğini" soruyorum. Sen hiç kendi kendine zamanını nasıl harcadığını sorar mısın? Söyle bana. Nonoşum. Nasıl geçti zamanın. Bu fikir artık bu gece bana uyku uyutmaz!! Söyle bana... Haydi cevap ver... Kendi hesabıma, sana şöyle cevap verebilirdim:

Memişçiğim. Zaman bana sonsuzmuş gibi çok uzun geldi... Kalan şu birkaç gün de bana sanki çok çok çok uzunmuş gibi geliyor!! Aslında, sahiden de çok az zaman kaldı!! Düşünebiliyor

musun? 20 Aralık'ta İstanbul'da olacağım. Birkaç gün önce, tepeleri altın kaplı minareler rüyama girdiler. Beni o kadar şaşırttılar ki!! Safiye'ye "Nasıl oldu da, İstanbul'un bu kadar altın kaplı olduğunu hiçbiriniz bana açıklamadınız" diye sordum! Boğaz da mavi-yeşil renkteydi. Türk çinilerinden tanıyıp sevdiğim renkler. Her gece böyle rüyalar görmeme ne denir acaba? Rüyalarım pek ilginçler, her şey de anlatılmaz ki Nonoşum!! Bana başka neler diyordun? Kimlerle arkadaşlık yapıyorsun? Hep Güzel Sanatlar Akademisinde mi çalışıyorsun? Söyle bakayım. Bütün gün dışarıda olmaktan, yemekleri dışarıda yemekten memnun musun? Birkaç gün önce Salih'i gördüm. Sağlıklı bir hali vardı. Bizim akademiye uğradı. Sana iki kez "Pera"da rastladığını söyledi... Başka bir şey söylemedi... Sözü fazla uzatmadım zaten, bir daha da görmedim kendisini...

Geçen gün Lhote'la bir tartışma yaşadım. Bayağı tuzlu biberliydi!! Ah!! Bu insanlardan nasıl intikam almak istiyorum!! Son düzeltmede, tabii en sona kaldım. Lhote'un acelesi vardı. Sordu: "Herkesin işine baktım mı?" "Hayır" dedi Poliakoff... "Daha Ernestine var. "

"Ah!!" diye cevap verdi Lhote, "hani şu beni yarı yolda bırakan atölye sorumlusunu mu kastediyorsun?"

Poliakoff'la aralarında esaslı bir münakaşa çıktı... Bayağı dalaştılar... Ben hiç söze karışmadım... Sustum. Baktım, Poliakoff beni savunuyor... Gidişim yaklaştığı için çok işim olduğunu söylüyor... Benden söz ederken "Emekli Atölye Masiyesi" terimini kullanıyor... Bu arada da Lhote benim tuvalimi unuttu!! Tuvalimi kaldırıp dolaba koydum ve sırtımı döndüm. Sen misin sırtını dönen! Lhote beni kolumdan yakaladı. Bana tuvalimi görmek istediğini söyledi. "Değmez hocam zaten çok kötü" dedim. Buna rağmen ısrar etti... "O tuvalde çok iyi şeyler gözüme çarpmıştı" dedi. Israr etti. Tuvalimi dolapdan indirip hocaya tekrar gösterdim... Uzun uzadıya inceledi. Ellerini yıkadıktan sonra benimle yeniden konuştu... Ona büyük bir tuvale çalıştığımı söyledim.

"Bir gün getir de göreyim" dedi, sonra da elini saçlarımın üzerine koyup, saçlarımı sıkıca tuttu ve:

"Demek bizi terk ediyorsun Titiana... Ne kadar üzücü. Ne zaman geri döneceksin?" dedi.

"İşte bunu hiç bilemem" dedim.

"Olsun. Hiç olmaz ise arada bir bana mektup yazın. Eğer bir yardıma ihtiyacınız olursa hiç çekinmeden bana başvurabilirsiniz" dedi!!

Ona çok teşekkür edip, oradan koşarcasına uzaklaştım!!

Nonoşum, Aslanım. Bu mektubumu alır almaz otur hemen bana yaz... Nerede kalabileceğimi tahmin ediyorsun? Sana çok yakın olmasını tercih ederim. Belki bir pansiyonda olabilir. Bir tatsızlık çıkmaması ve bu arada Berlin'e de gidebilmemiz için güzel perdelerinin de olmasını ihmal etme!!!

Bütün bunlar adamı deli eder. Artık yakında buluşacağız... köpüklü şarap veya şampanya patlatır, bir güzel kafaları çekeriz! Pastırma da yeriz! Güzel Türk sigaralarını da içeriz Nonoşum... Ne olacak benim bu halim? Ne kadar da sabırsızım. Senden de bir mektup gelsin artık!! Sana yine bir sürü gazete yolladım. İçlerinde röprodüksiyonlar var. Dikkat et! Ne renk boyalar getirmemi istiyorsun? Çabuk yaz... Bu ay evden epey para geldi... 1600 frangım var. Elbiselerden epey borç yapmıştım, gelecek ay elime ne geçecek bilemiyorum. O da benim yol param olacak!! Biraz daha rahat edeceğim. Bu ayki masraflarım da olmayacak tabii... Safiye'nin imtihanları bitince bir hayli dışarıya çıktık... Sinemalara gittik... Har vurduk, harman savurduk. Öte yandan "Samanlara Uzanmışım"ı da öğrendim, piyanoda!! Daha neler de neler öğrendim piyanoda... Hocam "sende çok iş var" diyor!! Nonoşum... Çok uslu bir Şeker Çocuğun var! Göreceksin!! Hiç yaramazlık yapmayan, boyasız dudaklı... ve başkalarının ikram ettiği çikolatalardan yemeyen bir kızım!!

Şimdi de hiç istemeyerek bu mektubu bitiriyorum. Küçücüğüm. Senin Bucişin seni binlerce kere öpecek!! Sen git, sirkeni al da gel... Sana 1000 öpücük daha... Çalışma defterini geri alınca bir 1000 öpücük daha!! Mektubun sonunda da 1000 öpücük. Etti mi, 4000 öpücük... Ne kadar cömertim, değil mi?

Senin küçük Bucişin.

Ernestine

8 Aralık 1933

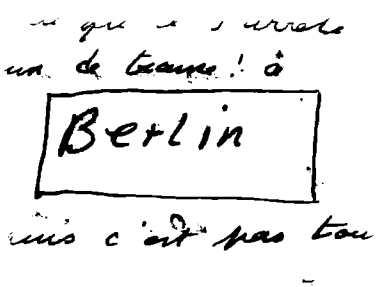
Nonoşum,

Sana dün akşam yazacaktım. Sonra, bu sabah yazarım derken... Derken senin mektubun geldi... Tam mektubunun gelmesinden önce de ben, nihayet mektubumu bitirip postaya vermiştim. Küçücüğüm. Ayın 20'sinde burada olacağın doğru mu? Kesinleşti mi? Yani, üç hafta sonra sana kavuşabileceğim demek. O zaman mesafelere ölüm. Engin denizlerle, kilometreler yerin dibine batsın. Bucişim. Şeker Çocuğum. Bütün mesafeleri bir torbaya dolduralım ve sonradan da bu torbayı denize atalım. Birlikte Adalara gidelim. Haydi bakalım... Senin Memişin şairliği üzerinde! Şiir, uzun süredir semtime uğramamıştı!

Bu akşam, cümbür cemaat sinemaya gittik. Gördüğümüz filmin adını sanını bile hatırlamıyorum... Fakat içerisinde öyle yerler vardı ki... sanki içimde, çok yakınımdaki bir yerlerde gizli anıları uyandırsın diye, özellikle filme eklemişlerdi... O anılar ki hâlâ yerlerinde sıcacıklar!! O kadar yakınımdaki bir geçmişten söz ediliyordu ki onu cebimdeymiş gibi çok yakınımda duyup, okşayabilirdim!! En iyisi filmin o bölümünü sana anlatayım.

Bizim yaptığımız gibi... Cuh! Cuh! Cuh! Cuh! diye dumanlar savurarak, bütün hızıyla giden bir tren. Bil bakalım bu fiyakalı, hızlı tren birden nerede duruyor?

Berlin'de...

Tabii, hepsi bu kadar değil. Garlardan her zaman ödüm koptuğu için bu tren bende bir sürü anıyı depreştirdi... Garlar! Trenler! Trenlerin en kötüsü, benim Küçük Şeker Çocuğumu benden koparıp, alıp giden Dieppe'de ki saat on dört on beş treniydi!

Geçmişte kalan sahneler üzerinde niye böyle duruyorum!! Geri gel... Nonoşum. Benim küçük Nonoşum.

Koca bir vapurun kalın düdüğü seni bana getirecek. Kocaman, güzel bir vapur olmasını dilerdim. İşte böyle... İki koca bacalı bir vapur olaydı:

Eğer tek bacalı olursa, o vapuru döverim. Anlıyor musun beni, yaramaz Buciş! Hani benim sevgili "Paris-Soir"larım? On gündür elime geçmiyorlar! Canım"Paris-Soir"larım... Bana bir yudum, bizim Paris'çiğimizden tattırıyorlardı... Bizim küçücük Paris'çiğimiz... Onları elime aldıkça "Buciş bunları 'Dôme'un önünde ki küçük dükkândan almıştır" diye düşündüm. Kim bilir, belki de berberin tam karşısındaki dükkândan almışsındır.

Ve elimde "Paris-Soir"larım, seninle beraber "Dôme"dan size kadar, nereden alındıklarını tahmin etmeye çalışarak yürürdüm.

Buciş, madem senden ne istediğimi soruyorsun beni dinle o zaman:

1. Beni "Paris-Soir"a abone et.

2. "Fortune" veya "Cahier d'Art"dan birine abone olmak istiyorum. Senin seçimine göre. Tercihi sana bırakıyorum.

3. Nouvelle Littéraire'e de bir abonman.

Bu üçüncüsü ağabeyim için. Ama bütün bunlara ne zaman ne de para yetmeyeceğine eminim. Yine de bir ilgilen... Belki bu abonmanlar, buradan da yaptırılabilir. Türkiye'den abone olunabiliyor muymuş? Bunu bir öğren.

Bu mektupta, hiç resimden bahsedemeyeceğim. Zaten bu konuyla birçok kereler kafanı şişirmişimdir. Şu son zamanlarda, muntazaman Akademiye devam ediyorum. Askerlik derslerime devam ediyorum. Askerlik derslerimi kaçırmak istemiyorum.

Buciş... Evde herkes uyukluyor... Ben geç vakitlere kadar ayaktayım. Çoğu akşam, sabahın dörtlerinde yatıyorum...'Neden biliyor musun? Kartonlarımı kurtarmaya çalışıyorum! Ölüleri canlandırabilmek için. Bilmem... acaba birkaç tanesini kurtarabilir miyim? Artık geldiğinde haklarında birlikte karar veririz.

Aslan Buciş!!! Memişçik!! Benim küçük kızım. Demek sahiden geliyorsun!! Gel. Gel. Haydi... Yarın!! Yarın!!

Bir başka yarın, seni bana getirecek... değil mi, Bucişim?

B. Rahmi

11 Aralık 1933

Küçük Memişçik,

Uzun zamandır, seninle konuşamadım. Birinci nedenim, sağlığımın hiç de iyi olmamasıydı... Çok kuvvetli bir beyin nezlesi atlattım. Ardından da bir bronşite yakalandım!! Çok öksürdüm. Yemek de yiyemedim. Şu anda, pek de parlak değilim. Tam anlamıyla iyileştim denilemez, ama eskisine nazaran daha iyiyim!!

Paris'ten, 12 Aralık'ta ayrılıyoruz. 14 Aralık'ta da Marsilya'dan ayrılıp 21 Aralık'ta yanına varacağım. Ah!! Ne sarhoşluktur bu!! Nonoşum... Sana "Nonoş" diyebilmek... seninle dolaşabilmek, senin yanında olabilmek... Çok az bir süre sonra seni benden o kadar zaman ayıran o şehirde olmak!! Ah! Bu düşünceler ne korkunç... Ayrılığın tüm üzüntülerinden, teker teker hıncımızı alabileceğiz, değil mi? Yüreğim öyle coşkulu ki tarif edemem. Hiçbir şey, yanma gelmeme mâni olamaz diyorum... Böyle bir şeyi söyleyebiliyorum diye kendi kendime de şaşıyorum!! Küçücük ve tatlı bir misafircik inecek o iki bacalı vapurdan, ve sana ve senin oturduğun şehrin insanlarına en sıcak hislerimle konuşup "nihayet sizi bulabildim" diyebileceğim... Nasılsın Memişçiğim? Benim her zaman uslu küçücüğüm. Nasıl sın? Bana sımsıcak dudaklarını verebilecek kadar tertemiz misin? Ah!! Sen dudaklardan anlarsın!! Senin tertemiz dudaklarını nasıl da arzuluyorum!! Benim dudaklarım da, çok uslu durdular... Şimdi, çılgın bir arzu gözlerimi kapatıyor... Nefesini duyuyorum, kırık sesin kulaklarımda çınlıyor... Ayrılışımızda, sesin nasıl da değişmişti... Fısıltı haline gelmişti. Benim Nonoşum. Küçücüğüm... Geliyorum, ve bu sefer... sen vapurun yanaştığı rıhtımda beni bekleyeceksin. Yedi gün deniz yolculuğu yapacağım. Kendi cesaretime, kendim bile şaşıyorum. Öte yanda, ailem de beni Romanya'da bekliyor!! Onlar beni dindarların Mesih'i bekledikleri gibi bekliyorlar!! Onlardan bir sürü mektup aldım... Çok sabırsızlar. Ama benim Nonoşum da çok sabırsız, değil mi?

İnsanın, kendi işlerini yoluna koyabilmesi ne saadet... Vizeler tamam... Vapur bileti, tamam. Yarın Paris-Marsilya biletimi alacağım. O da çabucak hallolunur... Nonoş, vapur sabahın altısın-

da varıyormuş İstanbul'a. Benim küçük tembelim, sabahın köründe rıhtımda olma cesaretini kendinde bulabilecek mi? Ah! Seni orada, sırtında o çok kalın, çok sıcak tutan paltonla görmek isterdim. Burada hava çok soğuk. Eksi on derece! Bu durumda, odamda tir tir titrediğimi, hatta donduğumu, anlarsın... Bu odadan kurtulmaya can atıyorum. Yine de, o kadar çok anı var ki beni bu ortama bağlayan. Pencerelerim, yatağım, alkollü gece lambam! Bütün bunlar bana çok yakın geçmişi hatırlatıyor... Aşağıdan yukarıya "Alo" "Alo" diye bağırmaların! Senin sesini, çocukların yaramazlık yaparken çıkarttıkları onca ses arasında hemen nasıl da fark ederdim? Ama, zaman çabuk geçti!! Seni benden uzaklaştırdığı hızla şimdi de daha güzel zamanlar, bizi birbirimize hızla yaklaştırıyor...

Bana kalacak bir yer buldun mu? Hem aklı başında bir yer olmalı, hem de fiyatı ehven olmalı... Bir de iyi ısıtılmış olması lazım!! Paris'in soğuğu, ciğerime işledi... Evet... Bir OUEST SEBOU 11 vapuruna biniyoruz... Öylesine meşgulum ki işlerimi nasıl toparlayacağımı bilmiyorum. Tuvalime çalışacak zamanımın kalmaması çok üzücü. Tatmin olmadım bu çalışmadan. Son günlerde, oraya buraya koşuşturmak, bir de beni yatağa çivileyen "öksürük" bana çok zaman kaybettirdi... Nonoşum... Seninle bol bol resim konuşuruz. Berlin'e gideriz. Bunu çok arzu ediyorum. Küçücüğüm. Buna hakkım var, seni temin ederim.

Şimdi artık sana, tekrar görüşmek üzere, diyorum. İstanbul'da görüşürüz. Memişim. Biraz sabret... Şu abonman işini de halledeceğim herhalde... Sadece, senin de tahmin ettiğin gibi "mangır" işi zorluyor. "Mangır" olmayınca da işler yürümüyor. Bütçemin ne durumda olduğunu oturup hesap etmeliyim. Binlikler havalarda uçuşuyor! Bayağı para geçti elime halbuki... Ama epey de harcamam oldu. Bir de kafamda durmaksızın beni rahatsız eden şu iş var. Ah!! Aileme ne cevap vereceğim? Onlara ne söyleyeceğim? Bilemiyorum... Bildiğim tek şey şu: Nonoşumu göresim geldi. İşte bu kadar, ve gelip onu göreceğim. Memişim...

Görüşmek üzere

Ernestine

BÜKREŞ'TEN İSTANBUL'A
Kartpostal, Carol Parkı

19 Ocak 1934

Nonoşum,

Enişte bey, alışverişe çıktı... Fırsat bu fırsat hemen sana yazıyorum. Fırsattan istifade ediyorum, çünkü sana yazmaya müsaade etmiyor!! Safiye'yi, sebep gösterdim!! Nasılsın? Sana etraflı yazacağım. Annem iyi! Kraliçeler gibi seyahat ettim. Yataklı vagon, 1. mevkide, dört kişilik kompartımanda yalnız başımaydım. Kapısını bir güzel kilitleyip, esaslı bir uyku çektim!! Çok sıcak olan kompartıman tıpkı bir hamam gibiydi! Gümrükte problem çıkmadı. Sadece, şahane Türk sigaralarımı, bir tanesini bile içmeye fırsat bulamadan yürütmüşler! İçime dert oldu. Her şey yolunda... Bu gece bizi bir hindi bekliyor... Hindiden ikimiz için de yiyeceğim. Senin Nonoş, Bucişin.

Mualla'ya, Nezahat'a ve Müşerref'e selamlar... Ailene ve Sabahattin'e saygılar.

Ernestine

23 Ocak 1934

Küçük Memişçik,

İşte, üç gündür ailemin yanındayım ben de... Ve senden haber bekliyorum. Sana ne durumda olduğumu, imkânı yok anlatamam. Ah! Nonoşum. Bilmiyorum. Belirli bir yaş ve deneyimden sonra bir insanın kendi ailesinin yanına dönmesi, kolay olmuyor... Seni bir an önce görebilmem için hemen kalkıp buraya gelmeni ne kadar isterdim. Neden mi? İstanbul'dan ayrıldığımda ne kadar mutluydum. Saatler, bir ruhsal tatminin getirdiği rahatlıkla su gibi akıp geçtilerdi... Bu ruhsal tatmin, resmime, hal ve gidişime, beraber geçirdiğimiz günlerin rahatlığını yansıtmıştı.

Aileme göre, sigaranın içilmemesi lazım. Bu kötü alışkanlık kişiyi çok aşağılayıcı ve çok sağlıksız bir davranış tarzıymış. Ama Nonoşum, sen benim sigara içmeyi ne kadar çok sevdiğimi biliyorsun değil mi? Hani, senin de az sigaranı içmedimdi! Neyse...

Onlara canla başla açıklama gayretlerime rağmen resimlerimden de pek hoşlanmadılar... Geçen akşam çok mutsuz ve yurdumdan uzak hissettim kendimi. Ne garip değil mi? Kendi evimde kendi yatağıma saklanıp, uzun uzadıya ağladım. Yatağımın yastığını, sıcak gözyaşlarımla sırılsıklam ıslattım. Keşke yanında olabilseydim de beni birazcık haşlasaydın! Nonoşum, nasılsın? Gel de beni rüyalarımda kucakla. Söyle bana... Her şey iyi olacak, her şey oluruna varır, de... Sana şimdiden "bir an önce buraya gel" diyesim var... Bir an önce gel ki... kış çabuk geçsin! Sana bir an önce kavuşabileyim. Sana kavuşacağım gün, dünyanın en mutlu günü olacak! Sana, senin yanında olmadıkça hiçbir şeyden hiçbir şekilde hiçbir şey hissedemediğimi açıkça belirtmek isterdim. Herkes bana çok dikkatli davranıyor. Bütün gün bana ne ikram edeceklerini düşünüyorlar... Türlü türlü yiyecekler pişirip kotarıyorlar. Bense tam aksine, hiçbir şey yiyecek halde değilim. Çok üzgünüm.

Bense, oradaki kalabalık toplantılarınızı, misafirlerinizi... sabahın saat dördüne kadar süren sohbetlerinizi... o müthiş top patlaması sesini, bizim, birbirimizle arzu dolu kaçamak bakışmalarımızı... Mustafa'nın uyumasını, canımızın bir sürü başka şey

yapmak istemesine rağmen, ayrılmak zorunda olmamızı... İşte böyle şeyleri düşünüyorum!!!

Ah!! Nonoşum... Ne yapıyorsun? Çok çalış... Pek yakında Bükreş'te sergi açabileceğini sakın unutma... Ben sana, ne zaman Bükreş'e gideceğimi bildiririm. Bizimkilerin bütün iyi niyetlerine rağmen, burada hayat beni çok sıkıyor... Daha ayak bastığım ilk günden beri benim kendi geleceğimle ilgili müthiş planlar yapmaya başladılar! Ne istiyorlar benden, anlamadım gitti? Senin küçük Nonoşunu satmak mı istiyorlar? Ben satılık mıyım? Hayır efendim. Ben satılık değilim. Sevgili ablamla, Mina'yla konuştum. Popa'nın, kendisine dostluğumuzdan söz açtığını söyledi... Ben de ona, bizim niyetlerimizden bahsettim. İnşallah, ablam bizim tarafımızı tutar. Bir de susar tabii... Artık ben, istediğimi yapma, istemediğimi de yapmama yaşındayım. Ben hep kendi aklımın kestiği işleri yapageldim bugüne kadar. Bugün, kendime koca bir şasi ismarladım. Büyükçe bir tuval çalışmak istiyorum. Yavaş yavaş, lafı bırakıp işe koyulmak gerek... Burada insanların pek bir işleri yok... Ömürleri hep konuşarak geçiyor, kuşlar gibi... Zaman, harikulade bir kolaylıkla su gibi akıp gidiyor. Hiçbir şey de ortaya konamamakta. Bu kısırlıktan kendimi kurtarmak istiyorum.

Önce, bana vermiş olduğun sözü sana hatırlatırım. Sen de olanı biteni bana anlatacaktın. Odanı, yatağını, günlerini geçirdiğin bütün gizli köşeleri öğrendim! Acaba her şeyi gezip gördüm mü? Yoksa, daha öğreneceğim çok şey kalmış mıdır dersin?

Nonoşum... Rıhtım'dan eve nasıl döndün? Esaslı sarhoştuk!! Başım dönüyordu, her tarafımı ateşler sarmıştı... Seni tekrar görebileceğim günü ümit etmem, gemi daha rıhtımdan ayrılır ayrılmaz başlamıştı!!! Anlıyor musun? Küçük Mualla'yı çok sevdim. Yanımda olsaydı... ona sarılır ağlardım ve ona İstanbul'un bir rüya olduğunu, ve yazık ki bu rüyamın çok kısa sürdüğünü söylemek isterdim!

Benim, seni tekrar görme arzusuyla dolu âşıkane mektubuma gülme!!

Ama, senden bahsederken içimin derinliklerinden süzülüp gelip ortaya çıkan korkuya ne buyrulur? Benim hayatım seninkine öyle bağlandı ki, fikirlerimiz de, ümitlerimiz de birbirleriyle sarmaş dolaş oldular. Fikirlerimi böyle ifade etmeme izin ver. Öteki türlü, ya Allaha el açıp dua etmek ya da Boğazın mavi serin sula-

rının benim canımı almasını dilemekten başka bir çarem, başka bir olanağım kalmıyor! Nonoşum bugün senden bir şeyler gelir sandım. Bükreş'ten attığım kartı aldın mı? Köstence'de, ancak o kadar yazacak zaman bulmuştum. Enişte bey beni bekliyordu! Her yer zifiri karanlıktı. Kart atacak her yer kapalıydı... İstanbul'dan Köstence'ye kadar kabinimde oturdum. Bir sürü güzel anı, gözümün önünden geçti. Bir şeyler atıştırayım dedim... Senin paketin içerisinden neler çıktı, neler. Paketten, bizim hindilerimizin pabuçlarını dama attıracak yiyecekler çıktı! Senin pastırmandan enişte beye de ikram ettim... Bayıldı!! Bisküvilerini azar azar yiyorum... bitmesinler diye. Teşekkürler!

Buciş... Bana gösterdiğiniz yakınlıktan, misafirperverliğinizden ötürü sana tekrar tekrar teşekkür ederim. Özellikle de senin gösterdiğin sevecenliğe, fedakârlıklara minnettarım. Ben de günün birinde seni ağırlamaktan çok hoşnut kalırdım... Tamam. İşte oldu... Senin de buraya gelmene karar verildi! Çok çalış. İyi işler çıkart. Önce Bükreş'te bir sergi açarız... Sonra da Paris'te... sonra da her yerde! Mutlu olabilmemiz, birbirimize karşı olan davranışlarımızın ne şekilde gelişebileceğine bağlı. Dolayısıyla da hayatlarımız da bu ilişkilerin sonuçlarına bağlı... Bana cesaret ver... Sana yalvarırım... Bana yaşama sevinci ver... Çünkü, sadece senin sevgin, bana hayatın yaşanmaya değer olduğunu hatırlatıyor. Çok çalışmak istiyorum. Bu şimdilik, ilk tesellim. Bu teselli olmadan, burada sorunlarımı çözebilmem kabil değil. De bana! Hâlâ yatıyor musun? Hayatını, daha muntazam bir çizgiye sok! Hâlâ baş ağrısı çekiyor musun? Yoksa baş ağrıları ben gider gitmez geçtiler mi?

Ailemden edindiğim izlenimlerim pek garip! Anneciğim, epey yaşlanmış... Görünce çok üzüldüm, çok ağladım. Epeyi değil, dehşetli yaşlanmış... Daha da çok üzüleceği var. Ama elden ne gelir? Hayat böyle. Durumumun da böyle olduğunu çok iyi anlamış... Hepsi aynı... Herkes çok değişmiş. Mina ablam da öyle. O da yaşlanmış. Çocuklar da çok gelişmişler. Büyük oğlunu zor tanıyabildim. Koca çocuk olmuş! Benim yüzümden çok acı çekmişler, çok merak etmişler. Çektikleri korku, tarif edilemez... Tabii, her şeye de neden olan benim parlak fikirlerim! Herkes de bana yüklendi... Vur abalıya! Açık açık, suçlu ilan edildim! Neyse, yavaş yavaş ortalık yatıştı... Hayat normale döndü...

Tuvalini, odamın belli başlı yerine astım... Bana Paris'i, "Boulevard Jourdan 80"i hatırlattı... Her şey ne kadar geride kaldı... Kim bilir, belki bir daha oralara döneriz... Bana "Evet" de nonoşum. Başım, kurşun gibi ağır. Belki mektubum da sana garip gelecek... Çok burjuva bir hayat yaşanıyor burada. Buna bir türlü alıştıramıyorum kendimi... Ama her şeyin bir an önce değişeceğini hissedebiliyorum!

Nonoşum. Sana sabah sabah erkenden yazıyorum. Evde herkes daha uyuyor. Bugün buradaki öğretmenimi ziyaret edeceğim. Ona tuvallerimi göstermek istiyorum... İçimdeki bu resim mikrobunu dışarıya vurmak istiyorum... Bakalım, buralarda beni anlamak isteyecek birilerini bulabilecek miyim? Her ne ise... Sen varsın ya! Bu da, bana yeterli! Güzel bir resim yaparsam eğer, hemen fotoğrafını çekerim, benim küçücüğüme yollarım. Bizim, "sigara kutuları" ne âlemdeler? Sen, başka güzel kutular yaptın mı? Bu kâğıt da çok kötü... Ama hava da çok soğuktu... Doğrusu dışarı çıkıp kâğıt almayı gözüm yemedi! Bugün çıkar, doğru dürüst, uzun mektuplar yazacak kâğıt satın alırım. Demek melekler kadar masumsun!! Bana öyküler anlattığın akşam ne hüzünlüydük... Ben senin uslu bir çocuk olduğunu biliyorum. Şana çok güveniyorum Nonoşum. Aman, bana düzenli olarak yaz... Sen yanımda olamayınca kalbim çok acı çekiyor... Bu yepyeni ayrılığı düşündükçe, ağlayasım geliyor.

Mualla! Benim küçücük Mualla'm. Yalınayak koşar gelirdin yanımıza. İstanbul'u çok sevmiştim. Şimdi de, sen orada yaşıyorsun diye daha da çok seviyorum İstanbul'u... Benim Şeker Çocuğum nasıl? Ondan ben neler neler bekliyorum. Bu işin bir sırrı var... Sana söyleyeceğim. Sabır... Sabır... Hep sabretmek lazım. Bir dahaki sefere senden artık hiç ayrılmamaya karar verdim. Artık, bir daha hayatımdan eksilmene asla dayanamam. Öpücüklerinden bir daha, Allah etmesin, ayrılamam. Bir daha yanı başından uzaklaşamam. Gelme ümidini asla yitirme... Cesaretin kırılmasın... Bir ay sonra Bükreş'e gideceğim. Orada esaslı bir sergi düzenlemek istiyorum. Bir daha bu Yaş'a, yanımda sen olmadıkça dönmem! Gelir seni Köstence'den karşılarım... Birlikte Bükreş'e döneriz... Sonra da ver elini güzelim dağlar! Tamam mı Nonoşum!

Buciş... Anne ve babanın, ellerinden öperim. Bana gösterdikleri incelikten ötürü kendilerine teşekkür et. Sabahattin'e de en iyi

dileklerimi ilet. Nezahat ve Mustafa'ya da selamlar... Mualla'ya gelince onu da benim için bir milyon kere öp. Ona de ki... güzel saçlarını ömrüm boyunca, tarayabilirim!! Bir dahaki mektupta ona da ayrıca yazarım. Daha fazla zamanını almak istemiyorum buradan haberlerle... Her ikimiz de, geç kalan mektuplardan hiç hoşlanmayız, değil mi? Hafta da iki mektup! Bu bir şeref sözüdür.

Ben seni gözlerinden, burnunun ucundan, yanaklarından, her tarafından, binlerce kere öperim.

Seni çılgınca seven senin küçücüğün...

Ernestine

25 Ocak 1934

Buciş...

Nihayet, Bükreş'ten yolladığın Kartpostalın elime geçti... Ben, Yaş'tan uzun bir mektup gelir sanmıştım. Eğer Safiye'nin kartına şöyle bir göz atmak gibi basit bir merakım olsaydı, kesin olarak bana nereden mektubu attığını anlayabilir, yahut da Köstence'ye gelip, seni karşılayıp karşılamadığını öğrenebilirdim.. Sen, herhalde bütün bunları bana açıklayan etraflı bir mektup yazarsın!!

İnşallah, birinci mektubum eline geçmiştir... İnşallah eline "bakire" olarak geçmiştir. Ama eğer Yaş'a senden önce vardıysa bekâret tehlikeye düşmüş demektir. Her ne hal ise... İnşallah, meraklılar, meraklarını tatmin edememişlerdir... Çünkü, içinde heyecan verici açıklamalar yoktu!!

Memişçik... Sabahın, saat ikisi... ve sana mektup yazasım var... Bugün saat dokuz buçuk yerine saat on birde kapıyı çalmayalı, tam bir hafta oluyor. Hayır bu saatte yanılıyor da olabilirim. Beraberdik o zamanlar! Memişçik. Küçücüğüm... Şimdi neredesin? Benim çevremde olanları, sen çok iyi bilirsin. Bense oturmuş, nerede olduğunu tahmin etmeye çalışıyorum. Etrafında, koca koca kapılar düşlüyorum. Bu kapılı görüntü, kafama nereden takıldı, bilemiyorum. Koca koca kapılar!! Sizin evin kapılarının, bizim evin kapılarına hiç benzemedikleri doğru değil mi? Buciş, bu garip merakımı gidermek istersen, senin odanın kapısı önünde bir fotoğrafını çektir, e mi? Bu "e mi" nin anlamı, aşağı yukarı "değil mi" gibi, ama tam olarak birbirlerini tutmazlar. Bu "e mi"yi sana daha sonra açıklarım.

"Bu adam kimdir?"

Annem, geçen gün, öğrenmeye çalıştığın cümleyi tekrarlayıp duruyordu... Eğer yanılmıyorsam annem senden hoşlandı. Sadece, bana niye bir yastık hediye ettiğini, bu hediyeye nasıl bir cömertliğin sonunda varıldığını bir türlü anlayamıyor!! Bu akşam, yine Mualla'ya sordu:

"Bu kız, bu yastığı niye hediye etti?"

Mualla da, bu güzel yastığı, basit bir hediye olarak verdiğini

söyledi. Üzerindeki küçük melekler, çok güzeller. Buciş... Bu yastıktan bir tuval... yok yok bir guvaş çıkacak... herhalde... Buciş, tuvallere karşı duyduğum nefret büyümeye devam ediyor. İşte koca tuval tam karşımda duruyor... Allahım, ne kadar da çirkin!! Senin zavallı portrenin üzerine bir peyzaj çalışmıştım. O peyzajı da, çalışmalarımdan seçip, beğenerek çalışmıştım. Sadece, tuvali bu sefer enine değil de, boyuna kullanarak, bulutlara yer açmıştım. Geçen gün hava bulutluydu. Koca koca bulutlar vardı gökyüzünde... O bulutlar bana bir tuvale saldırma arzusu verdilerdi. Ama o canım bulutlar başlarını alıp gittiler. Buciş, ama benim çirkin tuvalim olduğu yerde kalakaldı. Ne belalı meslek şu ressamlık! Kullandığım haşhaş yağı, orada burada parlayıp sırtarıyor. Bu parlamalar yüzünden, yağlıboyaya uzun süre ara verdim. Ama resmi bırakmadım! Yani, guvaş çalışıyorum, demek istiyorum. Buciş. Guvaşı, yağlıboyaya tercih edişimin nedenleri var... Eğer bir konu üstünde bir hafta çalışırsam, malzemenin ümitsizce kalınlaşmasından ötürü içinde boğulmuyorum. Guvaş, elimin altında hemen kuruyuveriyor! Bana, gerekiyorsa, başka şeyler de ilave etme şansı tanıyor. Halbuki... yağlıboyada, tuvalimin kuruması için bekliyorum! Bütün resim yapma arzuları da, boyalarla birlikte kuruyuveriyorlar! Bir de şu var: Yağlıboyanın ortaya çıkarttığı kalınlıklar çok kötü sonuç veriyor... Ben bu kalınlığı, akıllıca kullanamıyorum. Her tarafta aynı malzeme olsun endişesiyle, çok haşhaş yağıyla, hızlı çalışıyorum. Kötü malzeme yüzünden, tuvalin bir tarafı çok hüzünlü oluyor... Dört köşemi de bir araya getirebilmek için yağa veryansın ediyorum. Tonlarımdan daha emin olunca, kafam da çok daha sakinleştiğinde, tekrar yağlıboya çalışmalarıma geri döner, devam ederim.

Bugün askerlik dersime devam etmek üzere, Akademideydim. Sonra bir Ermeni arkadaşla, "d" Grubunun sergisine gitmek için birlikte Akademiden ayrıldık... Cemal'i, gazetelerden birine yazı yazarken bir masa başında oturur gördüm. Ben onu Anadolu'ya gitti sanıyordum. Yarın gidecekmiş. Resim dışında birkaç kelime konuştuk, derken, Zeki geldi... Hani güzel resimlerini beğendiğim genç adam. Fakat, acayip tavırları hoşuma gitmiyor... Resimleri üzerine, hiçbir şey demedim! Zaten, onlar da bana bir şey sormadılar. Bu insanlar kendilerini "as" sayıyorlar!! Zeki'nin işleri, bizim sevgili "Matisse" amcamızın işlerini hatırlatıyordu. Fa-

kat, bu genç adamın zevki var. Mesela, bir peyzajı var ki, "Cezanne"dan, "Lhote" ve "Matisse"den etkilenmiş. Ama hiç de fena olmamış. Fakat, renkleri öteki sergideki küçük desenlerinde olduğu kadar, yerlerine dört elle sarılamamışlar. Bucişkam. Ben de bir sergi açmak istiyorum! Ama, sana doğrusunu söylemek icap ederse, işlerimden utanıyorum!! Hatırlıyor musun, tuvallerimi çok korkunç sanıp yırtmak istemiştim. Buciş... o gün... ne kadar dolu dolu bir gündü hatırlıyor musun? Yolda "Hereault"ya rastlamıştık... Ona, ayaküstü tuvallerimi göstermiş ve tuvallerime âşık olmamasına çok hayret etmiştim. Ne kadar da utanç verici!!

Buciş! Aslan Buciş! İyi bir resim yapmak. Arzumun, hiç olmazsa serçe parmağını tatmin edebilmek! Sonra da, resmimden, kendimin bir parçası olduğunu söyleyecek kadar emin olmak!! Benim kanımdan, canımdan, benim bir parçam, bir öz evlat, piç değil!! Kendi kendime şu son günlerde resimlerimin benim evlatlarım olup olmadıklarını soruyorum... Benim küçüklerim mi, bu resimler? Çok edebi bir şekilde cevapladım, kendimi...

Hayır, evladım. Bunlar, benim öz çocuklarım değiller. Bunlar, benim "piç"lerim. Elin sana onları, kafan güzel şeylerle seviştikten sonra doğurdu! Sen onları ikinci kişiliğinden peydahladın... İkinci kişiliğim. Evet. Bak bunu iyi tanımladım. Bu çok doğru. Tabiatı, çerçevelendiğinde de seviyorum. Söyle bana Buciş. Matisse'in bir peyzajı önünde duyduğumuz coşkuyu başka hangi peyzajın önünde duyduk? Primitiflerin yapıtlarındaki klişelerden etkilenip, önlerinde çivilenmiş gibi başka hangi klişelerin önünde durakaldık? Başka klişeler bizi kendilerine çekmedi ama bir primitif ressamın yaptığı klişe resmini sevebiliyoruz. Aynı şey sayın bay İsa için de geçerli! Ama eğer İsa, Greco'nun ise ona hayran oluyoruz... Her ressamın bir ikinci doğası vardır. Bay "Jean Verte" buna fazla boşveriyor...

İşte bu yüzden "Tabiat Anaya" sırt çeviren ressamlara "Resim Sanatının Oğlancıları" adı verilmiştir!

Ne kadar da gevezeyim değil mi? Buciş. Memişçik. Beni dinliyor musun? Yoksa, uyuyup kaldın mı? Her adınla seni ne kadar çok çağırırdım! Sana beş dakika dinlenme izni vermezdim! Şimdilerde de kimse seni kızdırmıyor değil mi? Giyinik olarak uykulara dalmıyorsun değil mi, benim küçücük tembelciğim? Benim küçük tembelim... Benim küçücük tembelciğim... O Allahın belası kutu-

lar için seni ne kadar yormuştum, değil mi? Hazır bu konudan söz açılmışken sana söyleyeyim. Yine birkaç çalışmamı götürdüm, bıraktım, sana daha önce de söz ettiğim beye! Hiç hoşuna gitmedi! Gelişigüzel yazılar istemiyorlarmış! Çok seçkin yazılar arzu ediyorlarmış!

Haa! Bir de, Doğu kökenli süslemelerle, minare de görmek istemiyorlarmış!

Ben de açıkça: Minarelerden utanmanın çok utanç verici olduğunu belirttim. Minarelerimizin, bizim en görkemli yaratışlarımızdan olduklarını, minarelerimiz olmasaydı...

Neyse, bu geri zekâlıları bırakalım. Ben, yaptığımız tüm çalışmaları kendilerine teslim edeceğim. Seni olup bitenden haberdar ederim. Sana yazabilmek için çok az bir yer kaldı kâğıdın üzerinde... Benim için de yediğin hindi kızartmasına çok teşekkür ederim! Ama Safiye'i öptüğün gibi beni de "çok çok" öpseydin daha da çok hoşuma giderdi.

Senin Bucişin

Bedri Rahmi

28 Ocak 1934

Küçük Memişçik,

İstanbul'dan ayrılalı on gün oldu. İşte yirmi sekiz Ocağa geldik... Senden hiç haber yok. Böyle bir durumda ne düşünmek icap ederdi. Galiba, İstanbul'dan bir mektubun, buralara ulaşması için yedi gün gerekiyormuş... Ama ben sana söyleyeyim. Her sabah postacıyı gözlüyorum. Saat on bire doğru geçiyor. Ama bugüne kadar, hiçbir ses yok senden. Yok. Yok. Yok... Eyvah... Desene eski hastalığın olan "postaya boşverme" hastalığı, yeniden baş gösterdi! Ah! Nonoşum. Dünyanın bu uzak noktasında senden bir küçücük mektupçuk, iki satırcık alamayınca bilsen ne kadar kötü hissediyorum kendimi! Ne yapıyorsun küçücüğüm? Sigara kutuları işi, seni bu kadar mı meşgul ediyor? Buna rağmen, her zamankinden daha düşünceli olarak haftada iki kere yazmaya söz vermemiş miydin? İşte, yine ayrılık hastalığına yakalandım!! Ayrıldığımız zaman, kafam, birbirimizden uzaklaşmanın anlamını kavrayamayacak kadar karışıktı... Şimdi bundan çok acı çekiyorum. Bir sürü, bana çok yabancı gelen bir sürü insanla çepeçevre kuşatılmış bir haldeyim. Bir sürü insan, kendi akrabalarım beni ne kadar hırpalıyorlar bilemezsin?! Birbirlerini takip eden davetler, şerefime verilen akşam yemekleri. Halbuki, ben bir parça sucukla, biraz yoğurdu tercih ederdim! Ah! Nerede senin geniş odan ve o kocaman salon nerede? İstanbul'daki güzel günlerimiz, neredeler? Ne zaman geri gelecekler. Nonoşum. Yokluklarından, öyle kötü bir durumdayım ki!! Ama beni anlayan yok!! Dün, kardeşime, senden uzun uzadıya bahsettim... Ama o anlamıyor. "Ondan, niyetini belli eden hiçbir şey taşımıyorsun ki" diyor. Ona müşterek hayatımızdan nasıl bahsedeyim? Ondan hislerimi saklamakta çok zorlanıyorum. Her fırsatta senin benimle pek de ilgilenmediğini belirtiyor...

"Senin sevdiğin adam sana pek de o kadar bağlı değilmiş demek" diyor.

Ona bizim büyük bağlılığımızdan nasıl söz edeyim? Hayır. Hayır. Hiç kimselere hiçbir şey açıklamamakla, galiba en akıllıca davranışı sergilemiş olacağız. Ben bu kanıdayım. Memişçiğim...

Bu benim ikinci mektubum. Yine mektup yazmada açık farkla önüne geçmiş durumdayım. Bu gece bir kâbus gördüm. Bana karşı çok haşindin. Sana, hislerimi dinle, diye yalvardım. Mualla'nın yüzü çok üzgündü. Bu sabah kalktığımda mektup geleceğinden çok emindim. Bekle! Bekle! Yok. Yok. Yok... Hep aynı hikâye!! Nasılsın? Ne yapıyorsun? Ramazanın son günü! Şeker Bayramı! Senin küçük odacığın. Son akşamımız! Bize hizmet vermeyen otelin kabalığı... Ayrılmamızın tartışılmaz gerçeği... Biliyor musun Memişçiğim, babana bir teşekkür kartı yolladım. Ama galiba yazış tarzım biraz fazla resmi oldu. Benim hiç böyle bir yazış kabiliyetim yok! Tarafımdan özür dilersin, acemiliğimden ötürü. Bizim küçücük vilayetimizin güzel bir kilisesiydi... karttaki kilise... Benim oturduğum yer uzak bir vilayettir... Ama, çok güzeldir. Burasıyla ilgili kafamda bir sürü proje var... ama şu sıralarda hiçbir şey yapamam. Her yerde kar var ve etraf buzlarla kaplı. Kendimi, küçük bir kar beyazı kedi yavrucuğu gibi hissediyorum. Geçen gün paten kaymağa gittim. Kız kardeşim bana paten satın aldı. Kaymasını çok sevdim. Müthiş bir olay. Ama epey unutmuşum. İki gün önce, bizim şehrin gazetelerinin muhabirleriyle bir görüşme yaptım. Akşamüstü saat beşte, bizim eve geldiler. Çok geç vakte kadar oturdular... Saat dokuzda gittiler... Modern sanattan söz ettik. Hiçbir şey anlamamalarına, bilmemelerine rağmen, uzun uzadıya notlar tuttular. Hay Allahım... Şu gazetecilik de ne zor bir meslek... Sana, olan her şeyi anlatasım var. Hocam, beni görmeye geldi. Geldiğinde Popa da bizdeydi... Bir sanatsal gösteri yaptık. Çılgınlar gibi eğlendik... Hocam, benim tuvallerime o kadar çaresizce bakıyordu ki... Bakışlarında en ufak bir anlayış dahi yoktu... Daha çok, engin bir şaşkınlık vardı... Ressamca iki laf edebilecek kimse olmaması yanımda, ne kadar üzücü. Popa benim tuvallerimi çok sevdi. Çok memnun oldu. Benim güzel güzel çalışabilmeme sevindi. Odamda senin tuvalini bir duvara astım. Altına da Matisse kopyasını koydum... Sevgili hocam Bay Mattiescu'ya kopyayı gösterdik... Popa muziplik olsun diye, onu sahici bir Matisse olarak tanıttı... Hocamın gözleri, fal taşı gibi açıldı. "Aman Allahım! Kızım bunu nasıl alabildin? Değeri binlerce frank eder" dedi... Sahici bir Matisse olduğundan adı kadar emindi... Ne aptallık!! Ama oldu, elden ne gelir? Çevremiz birinci sınıf ahmaklarla dolu...

Beni yatıştıran tek şey, on beş Şubatta bir sergi için Bükreş'e gidecek olmam. Ailem, Bükreş'e gitmeme izin verdi... İki üç ay orada kalacağım. Mart, Nisan ve Mayıs... Senin geleceğin sevgili Mayıs ayı. Sensiz bir daha Yaş'a dönmem... Beni evlendirmeyi kafalarına koymuşlar. Bir sürü de çok iyi koca adayı bulmuşlar. Ama, benden ziyade kendilerine çok uygun gelen koca adayları... Ben, her ne olursa olsun, Nonoşumdan başka koca adayı istemiyorum. Kararım kesin. Sana söylemiştim. Onlara da söyledim. "Ben, gönlümün sevdiği insana varacağım" dedim.

Nonoşum. Safiye'ye henüz yazamadım. Bana, Ankara'daki adresini yollamanı bekliyorum. Bana karşı çok efendice davranmıştı. Daha da önemlisi, ondan borç para da almıştım. Fransız parasıyla aldığım bu borcu ona nasıl ulaştırabileceğimi hiç bilemiyorum. Burada Türk lirası bulmak mümkün değil! O zaman ben ne yapmalıyım? Sen ne dersin? Bana bir akıl öğret. Nonoşum. Haberlerini bekliyorum. Beni niçin böyle mektupsuz bırakıyorsun?! Herhalde bana yine sabretmemi tavsiye etmeyeceksin, değil mi? Beni yatıştırabilmen için bu reçete yeterli olamaz!! Eğer kalbim bu sorulara dayanamaz ise... atlar bir vapura yine yanına geliveririm günün birinde!! Değil mi? Sen hiç Nonoşunu tanımaz mısın? Sana bu Nonoş, bütün kalbiyle bağlandı. Tabii bu da Nonoşun kabahati... Ama, gel gör ki gönlü seni öylesine benimsedi ki o engel tanımaz! Dayanamaz... Dinle beni Nonoşum, iyi dinle. Beni senden artık hiçbir şey soğutamaz... Ancak senin benden bıkmış olman lazım. Ancak bu gerçek benim aklımı başıma getirebilir... O zaman da bana bu durumlardan, çok büyük bir hayal kırıklığı kâr kalabilir. Ben de kesin olarak bu işe bir son veririm. Yahu Nonoş... Niçin bana böyle soğuk davranıp, bana böyle laflar ettiriyorsun? Niçin, acı çekmemi arzu ediyorsun? Benden bir şey mi istiyorsun? Benden ne istersen, derhal yerine getireceğimi çok iyi biliyorsun... Ellerine, vücuduna dokunamıyorum. Seninle konuşamıyorum... Sarhoş Nonoşumla beraber olamıyorum... Çabuk, çabuk konuş benimle... Beni sakinleştir Nonoşum... Bucişin yalnızlıktan canı çıkıyor. Çevresini dolduran bütün bu kalabalık içerisinde senin Bucişin yapayalnız... Ama onun birine ettiği bir "bağlılık yemini" var. Bu, onun kalbini de kemiriyor... Kimseciklerin duyup bilmediği bu delikanlı, aslında ona, bütün dünyadaki delikanlılardan daha çekici gelen bir genç. Ah! Hayat

bana ne garip geliyor... Niçin yaşıyorum acaba? Niçin hayat bizi ha bire ayırıyor?! Ama bu aynı "hayat", günün birinde bizi bir daha birbirimizden hiç ayrılmaz kılabilecek! Söyle bana... Sahiden de... İstersen yalan söyleyebilirsin... İstersen bana masallar da anlatabilirsin! Mutlu günler de gelecek, de bana. Yüreğim sadece seninle dolu, Nonoşum. Küçücüğüm. Bucişim. Seni çok seviyor ve seni, her zamankinden daha fazla arzuluyorum... Her şeyiyle sana ait olan

Senin küçük Nonoşun

Ernestine

2 Şubat 1934

AMA BUNA KİMSE İNANMAZ!

Sen, şu ana kadar benden nasıl olur da hiçbir mektup almamış olabilirsin?! Hiç olur mu bu? Bu mektup sana yolladığım dördüncü mektup olacak!! Hiç olmazsa birincisi eline geçmiş olmalıydı?! Bucişkam. Sözümü tuttuğum için kendimden ne kadar da memnundum! Kırk yılda bir! İşte, bu da mükâfatı! Seni, bu kadar uzun bir zamandır mektupsuz bırakabileceğime nasıl inanabilirsin? Kendi kendimden, acaba doğru adrese mi yazıyorum diye şüpheye düştüm. Gayet okunaklı olarak:

Strada Nemteasca 1
Yaşi Romania

adresine yazıyordum. Sonradan numaraya III demeye başladım. Bunu böyle yapmamı bana sen tavsiye etmiştin. Her ne ise... Bu mektubu taahhütlü yollayacağım. Eline teslim edildiğinden emin olmak istiyorum. Postacınıza da benim iki mektubun hesabını sormanı dilerim!

Mektuplarımın bir meraklının hışmına uğraması, çok cesaret kırıcı ve üzücü... Ama sen bana bu konuda, mektuplarımın açılmadan eline geçeceğine dair güvence vermiştin. Bu, kendisine ait olmayan mektupları açma, onları geciktirme, onlara zarar verme öyküsünden nefret ediyorum. Benim mektuplarımın en küçük bir yerine dokunan olsaydı, kıyametleri kopartırdım. Bu kadar meraklı ve terbiyesiz insanların sizde olamayacağını ümit edelim, ve postadaki bir gecikmeden ötürü mektuplarımın eline geçmediğini umalım.

Son mektubumla beraber sana küçük bir kitap yollamıştım. Ne garip, Buciş, artık mektuplarım eline geçmeyecek gibi bir his var içimde. Bu taahhütlü mektubu alırsan ve o ana kadar bundan önceki mektuplarımı almadıysan, ailene açık seçik sorular sormak, yöneltmek zorundasın!! Ve onlara, sana İstanbul'dan yollanmış üç mektup olduğunu bildirmelisin. Eğer, bu davranış tarzını çok kaba saba buluyorsan, sen nasıl davranmayı uygun görürsen öyle davran, ama benim mektuplarımın eline sağ salim geçecekleri konusunda beni ikna et. Yoksa en kolay önlem olarak, adresini değiştir.

Bucişkam... Kartını babama verdim. Çok sevindi... Zaten geçen gün, ilk mektubunu aldığımda, senden bir ses çıkmazsa üzüleceğini, alınacağını söylediydi! Yazış şeklinden bu kadar şikâyet etmekle çok haksızsın... Karta öylesine bir göz attıydım. Gayet güzel yazılmıştı... Tam, olması gerektiği gibiydi. Yeterliydi. Buciş... Şeker Çocuk... Babamdan yana hiç sorun yok... Fakat annemden çok çekiniyorum. Ondan ödüm kopuyor... Gayet iyi biliyorum ki, o, oğlunun bir yabancıyla, bir gâvurla evlenmesini değil kabul etmek, böyle bir olasılığı aklından bile geçiremez... Babam zamanla alışabilir, ama annem, asla! Ama şimdi ben ne yapayım? Onun acı çekmemesi için, elimizden gelen her şeyi yaparız. Ama kendi hayatımızı da berbat etmeyiz, tabii... Neyse... Bükreş'e geldiğimde, her şeyi hallederiz. Nonoşcuğum... Benim küçücük Bucişim. Oraya yanı başına gelince bütün sorunlar, bütün düğümler çözülür. Bir kibrit kutusu gibi ömürlerimizi önümüze döker, sonra da oturur bir güzel yerleştiririz! Öylesine basit. Öylesine şatafatsız. Beni asıl düşündüren, askerlik sorunu. İlişkimizin tam da ortasında ortaya çıkacak bu askerlik sorunu! Askerliğimi yaparken ben seni nereye bırakacağım? Neyse, buna da Bükreş'te karar veririz... Anlıyor musun Bucişim? Bucişkam?! Sonra şu bay Hérault'ya o güzel atölyesini bize vermesi için bir mektup yazarız... Ne isterse bunun karşılığında, ona veririz... Mesela, satın aldığım o şahane işi veririm ona! Yetmezse ona minyatürler de veririz... Yeter ki bize o canım atölyeyi versin... Biraz çeki düzen veririz... Sonra da oturur, melekler gibi çalışırız... Baharda kapının önündeki salkım söğüt çalışmaya başlar... Ortalığı, morlar, pembeler, yeşillerin türlü türlüsü kaplar.* Hérault'ya arada bir de bir Türk kahvesi ikram ederiz... Bayan "Millo" da bir fincan içiverir. Bucişkam. Nonoşcuk... Domatesleri ben hazırlarım ama, sen de bana "Gauloise Verte"** almayı sakın unutma!

Şu karşımızda oturan herif, bizden sigara isteyince nasıl da kovalamıştık! O domuz da az sigaramızı yürütmemişti... Hem de bizden!

Şimdi Kalamış'taki atölye evimizin önüne niçin salkım söğüt dikildiğini anladım. Geçen 47 yılda sağım solum, önüm arkam hep salkım söğüt, eski bir dostmuş salkım söğüt. Şimdi anladım. (M.H.E.)

** Gauloise Verte... Yeşil 'Gauloise' bir Fransız sigara markası. (M.H.E.)*

Buciş... Her konudan söz ediyorum da bu mektubumda, bir türlü resimden söz etmeye cesaret edemiyorum. Kaç tuvalime bir ikinci şans tanıdım!! Onları tekrar ele aldım. Ama nafile... Yine beceremedim. Bir konuyu iki kere çalışmayı bir türlü beceremiyorum!! Kara kedili, büyük bir peyzaja başlamıştım. Her şey iyi de başlamıştı, iyi de yürüyordu tuval... Fakat zor bir renk uyumunda işin ucunu kaçırdım elimden... Karton üzerine çalıştığım natürmort da bana bir ara güzel haberlerin müjdelerini verir gibiydi... Onu da berbat ettim. Etüt yapabilme, araştırabilme yeteneğim kısıtlı... Dişimi sıkıp, oturup bir seansta o resmi bitirmem gerek. Bu böyle olamayınca, çok büyük bir kolaylıkla kendi resmimin içerisinde kaybolabiliyorum!! Bana Paris'ten getirdiğin tuvallerin bir tanesinde bizim Müşerref'in portresine başladım. Yeşil ve kırmızı... Şimdilik beni rahatsız etmiyor. Bucişkam. Bana öyle geliyor ki, insanın önce kendi huyunu suyunu iyi tanıması gerek... Bana, beni çok tahrik eden konular lazım. İşe hemen koyulmam icap ediyor... Fazla düşünmeden, hemen işe koyulmam gerekiyor. Fazla enine boyuna düşünmeden, fazla ölçüp biçmeden işe koyulmalıyım. Bir kere kafama düşünceler dolarsa, eyvah! Benim resim güme gitmiş demektir. Çok kötü ölçüp biçiyorum. Hesap kitapta hiçbir zaman iyi değildim! Hesap kitap için teoriler lazım!! Dünyaya teoriler arasından bakmaktan her zaman nefret ediyorum... Ama, etraflı araştırmalara da bayılıyorum. Ama sanki bir motormuşçasına yol alan "Cezanne" gibi değil... Bir motor, bir makine gibi değil daha insancasına... Ama bir "Bonnard" gibi, zengin bir malzemeyle araştırma yapanlara da bayılıyorum. Bucişkam. Malzeme! İşte beni düşündüren şey, asıl bu. Söyle bana... Ressamları, birbirlerinden ayırt eden, malzeme değil midir? Van Gogh'un boyaları üst üste delice yığması onu o kadar ilgi çekici yapmıyor mu? Ya Bonnard'ın, o sessiz sedasız fırça vuruşları onu bize çok yakın, çok samimi bir Bonnard kılmıyor mu? Bucişkam, sahici resmi yapabilmemiz için, bizim kendimize, huyumuza suyumuza uygun, bize göre yeni malzemeler icat etmemiz lazım.* Araştırma yapacak sabrım olmadığına göre, daha ta başlangıcında, daha ilk

* *1960 yılında Bedri Rahmi'nin önüne çıkan A.B.D. kurumlarının sağladığı burslar ona 26 sene sonra, adını ettiği yeni malzemeyi tanıştırdı: Akrilik... Bu yeni malzeme onu çok mutlu etti. Hasta yatağında çalıştığı son resim "Mor Han"ın malzemesi, akrilikti. (M.H.E.)*

fırçada bu malzemeyi yaratmalıyım. Yahut da guvaşla çalışmalıyım!! Yüzümü kızartmayan işlerimin çoğu bir çırpıda çıkan resimlerdir...

Geçen gün, Akademideydim. Bir atölyenin penceresinden, müthiş bir peyzaj yakaladım: Gri-mavi bir deniz üzerinde yeşil bir gemi! Ama çok sessiz bir yeşil. Beyazımtırak bir veronez. Ve rıhtım demirleri üzerine konmuş, bahçeyi çevreleyen martılar. Canım martıların tonu ve rengi pek aklımda kalmamış ama bütün bu söylediklerimin birbirleriyle ilişkileri, ahengi, harikaydı!! Niçin, evde yalnız başımayken bu peyzaj parçasının resmini ezberimden çalışmaya cesaretim yok? Herhalde hissettiklerimi edebi anlamda yansıtamamaktan doğan bir utangaçlıktan kaynaklanıyor bu durum. Bucişkam, şairane bir gemi direğini resmetmem için bir kilo çinko oksit beyazıyla bir o kadar da haşhaş yağı isterdi, herhalde! "Yeşil bir taka gördüm" demek, ne kadar da kolay. "Taka" dedin mi, taka tanımlanıyor! İş olup bitiyor... Ama tuvaldeki taka, şiirde geçen taka değil... İnşa edilmiş bir taka... Direkli mirekli, çürümüş, gri yelkenli veya gıcır gıcır bembeyaz yelkenli bir taka! Dahası var! Takanın kıçında bir de koca dümeni var! Şairleri hiç ilgilendirmeyen daha neler de neleri var bir takanın!!

Ama o ayrıntılar ressamları çok yakından ilgilendiriyor ve aşmaları gereken engelleri teşkil ediyorlar.

Bucişkam... Bunları sana yazarken garip bir zevk duyuyorum. Sana bizim mesleğimiz "ZOR" derken, hapı yutan resimlerimiz için kendimi birazcık affediyorum!

İşte al sana bir savunmalı "avunma"! Zavallı ruhum kendi kendisini nasıl da teselli ediyor.

Bu resim sayfasını kapatalım. Bize güzel şeyler müjdeleyen bir geleceği düşünerek birbirimize sıkıca sarılalım...

Bucişim. İkimiz de, senle ben, çok çalışacağız ve belki de;

"Raflarda görülmedik, bilinmedik çiçeklerimiz" hiç olmayacak! Ama, bizim bir sürü taze kır çiçeğimiz olacak. Açık bir gökyüzü gibi taze ve ıslak bir sürü çiçeğimiz olacak. Her zaman, her zaman çiçeklerimiz olacak...

Bucişkam... Çok sevdiğim her şeyin kokusunu almak istiyorum. Bu kokularda benim anılarım saklı! Benim, çocukluk anılarım!

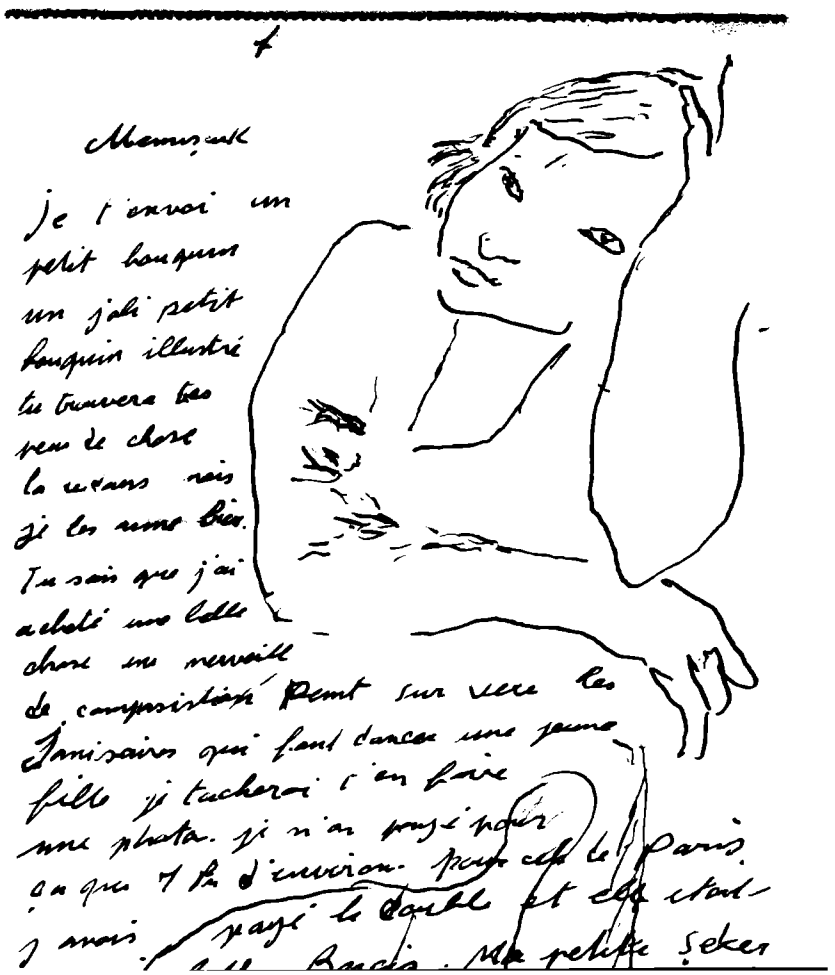
Haydi bakalım artık benim şiir yazma zamanım geldi!!

Seni kucaklasam, daha iyi olacak... Gel seni ağzından, küçük burnundan, koca yeşil gözlerinden, kalbinden öpeyim...

Sana koskoca bir demet çiçek yolluyorum. Islak çiçekler, çiğdemler. Bembeyaz, ipincecik çiğdem çiçekleri.

Senin Bucişin

B. Rahmi

İSTANBUL'DAN YAŞ'A

3 Şubat 1934

Memişçik,

Sana bir küçük kitapçık, resimli bir küçük kitapçık yoluyorum. İçinde ilginç bir şeyler bulacaksın... Ama ben onları çok sevdim. Bir de başka bir şey daha aldım... Cam üzerine yapılmış çok şahane bir kompozisyon. Yeniçeriler, genç bir kızı oynatıyorlar! Sana bir fotoğrafını çeker yollarım. Aşağı yukarı yedi frank ödedim. Paris'tekine iki katını istemişlerdi... Bu, daha da güzel...

Buciş. Benim Şeker Çocuğum... Mektubun çok şekerdi. Senin, ilk mektubun! 23'ünde yolladığım mektup ne oldu? Bu da benim üçüncü mektubum. Gördüğün gibi, ben sözümü tutuyorum. Bugün Safiye, kartını almaya geldi! Ben tembellik ettim. Kartını ona kadar götüremedim! Safiye bana içerledi mi bilmem... Ama eğer sen bana kızmadıysan, ben de üzülmem!

Bucişkam. Bugün çok ilginç bir gün yaşadım. Dün gece özel röprodüksiyonlarımdaki kartlardan bir seçim yaptım. Talebelerimden*, bu kartlardan basit kopyalar yapmalarını istediydim. Daha okula giderken kendimi bu parlak fikrimden ötürü tebrik ediyordum! Primitiflerin basit portrelerinden ve seçtiğim minyatürlerin bazı taraflarından ilginç sonuçlar alabileceğimi tahmin etmiştim. Yanılmamışım! Müthiş sonuçlar geldi elime! Bir kere daha kafama dank etti ki, çocuklar imzasız ustalardır!! Yani "ünleri olmayan" demek istedim. Bize sevgili Lhote'un söylediği gibi değil de, ustalardan kopyalar, işte böyle yapılırmış!

O çok belirgin sonuçları görünce, dersin sonunda sevinçten sarhoş gibiydim. Bir dahaki dersimde, renk konusunu işleyeceğiz. İnşallah sana, çok güzel bir çocuk resimleri koleksiyonu getiririm.

Bucişkam;

Sen beni galiba iyi dinlemiyorsun! Öyle olmalı ki bana tekrar soruyorsun:

"Senin küçük Nonoşun satılık mı?"

"Söyle, ben satılık mıyım?" diyorsun.

* *Bedri Rahmi bir aydır Kumkapı'daki azınlık lisesinde resim öğretmenliği yapmakta. (M.H.E.)*

Bu soruya, ben de şöyle cevap veriyordum:

"Hayır! Hayır! Hayır ve yine hayır!!

Sen bana aitsin. Günü gelince de tamamıyla bana ait olacaksın.

Şimdi beni duyabildin mi? Evet mi? O zaman gel, biz biraz resimden konuşalım!!

Yahu, söyle bana, Mina'yla ne konuştun? Ona açıkça bütün yapmayı düşündüklerimizden söz ettin mi? Yoksa, hafifçe çıtlattın mı?

Ben şimdiye kadar, kimseciklere en ufak bir şey ne söyledim... ne ima ettim... ne de çıtlattım. Çünkü verecekleri yanıtları, tahmin edebiliyordum. Ve böylesine bir tedbirsizce girişim Bükreş yolculuğumu suya düşürebilirdi. Hele ben Bükreş'e ayağımı bir basayım, onları niyetlerimizden haberdar ederiz.

Resimden söz etmeye halim kalmadı. Bükreş'te, daha doğrusu Köstence'deki karşılaşmamızdan biraz söz edelim mi? Ama olayların zamanı gelmeden ortalığı karıştırmak da doğru sayılmaz, değil mi?

O zaman başka şeylerden söz edelim. Dün akşam, yıkanma sırası sonunda bana geldi, Memişçiğim!

Yine sabahın biri oldu. Hesaba göre erken yatacaktım, sabah da en geç saat dokuzda kocaman yeni tuvalime başlayacaktım. "Kedili peyzajımın" bir başka türlüsüne girişecektim. Bir de "elmalı natürmortumu" kurtarmak istiyorum.

Gel de seni şimdi bir kucaklayayım!!!

Bir çılgın deli gibi!!!

Bir vahşi hayvan gibi!!!

Yani, senin Bucişin gibi!!

Senin

Memişçiğin

B. Rahmi

5 Şubat 1934

Küçük Memişçik.

Sabahın beş buçuğu... Evde herkes uyuyor. Benim uykum kaçtı... Şeker Çocuğum, seninle konuşmak istiyorum. Senden, çok güzel küçük bir dergiyle, iki de mektup aldım. Birinci mektubunu almadım. Kim bilir başına ne geldi? Bizim postacıya tembih ettim. "Bana ne gelirse gelsin... mutlaka beni bul... bana teslim et" dedim. Onunla konuşup gönlünü aldım. Evde yoksam, gez dolaş, sonra yine bize uğra, dedim. Öte yandan, bizde bana ait bir mektubu kimse saklayamaz... Küçücüğüm. Evdeki hayatıma nasıl dayanabildiğimi biliyor musun? Tekrar gidebilmek, buralardan ayrılabilmek ümidiyle ayakta durabiliyorum... Halbuki, hiçbir eksiğim de yok, görünüşte... Evet, her şey elimin altında... Ama beraber yaşadığımız müşterek hayatımız, hep gözümün önünde. Sensiz, artık hiçbir işe yaramaz oldum. Evet, benim küçücüğüm. Mektuplarının ne kadar büyük destek olduğunu bir bilebilsen!! Az bir süre sonra yeniden beraber olabileceğimizi düşünüyorum. Zamanın, cehennemin dibine gitmesini şiddetle arzu ediyorum. Zamanın, bir an önce, geçip gitmesinden başka hiçbir şey düşünemiyorum. Zamanın çok çabuk geçmesini istiyorum. Hızlı geçmesi hiç umurumda değil. Sen yanımda yoksan ben hiç mutlu değilim. Aile çevrem bana çok baskı yapmaya başladı. Aklım, ne cicili bicili mobilyalarda, ne de güzel giysilerde... Ben başka değerler peşindeyim. Senin samimiyetine çok güveniyorum. Birbirimize olan bağlılığımızı daima baş üzerinde tutuyorum. Meğer sen benim iç dünyama ne kadar da fazla girmişsin!! Sensiz hiçbir şey yürümüyor. Sadece senin için yaşıyorum... Resim yapıyorsam, senin için yapıyorum. Her şey, senin için... Biliyor musun, yeni bir tuvale başladım. Büyükçe bir tuval... Sadece resimle uğraşmak, resim çalışmak beni yatıştırabiliyor... Bir tuval daha çalıştıktan sonra artık Bükreş'e gidebileceğim. Belki orada bir sergi açarım. Sergi açarsam, orada kalacağım süre uzayabilir. Belki Bükreş'te beraber de olabilirdik! Birkaç gün sonra sana, buradan ne zaman ayrılabileceğimi yazarım... Sen bana, şimdilik bu adrese yaz. Yaş'tan ayrılmazdan önce, ben seni uyarırım... Bükreş'teki

yeni adresimi sana hemen postalarım... Nonoşum. Şubat ayı geçti sayılır... Mayıs ayına da iki ay kalıyor... Çok kısa bir süre değil mi? Gelirsin... Birlikte çok çalışırız... Küçücüğüm, güzel işler ortaya çıkartırdık... Bunu çok arzuluyorum... Haydi söyle... Yarışma ne sonuç verdi? Yaptığın işlerin pek beğenilmediğini yazıyorsun... Olabilir... Demek ki bu konuda söz sahibi olanlar, zevksiz insanlarmış... Her ne hal ise, yine de ben işin sonucunu bilmek istiyorum...

Bir dakika dur bakayım. Nereden başlayayım? Kafam karmakarışık. Bu kafanın içindekileri sana nasıl anlatabilmeliyim! Konuşmama, günlerimi nasıl geçirdiğimi anlatarak başlayalım... Peki öyleyse... Çok iyi... Hâlâ, etrafımda büyük bir kalabalık var... Benimle çok uğraşan, bana karşı çok dikkatli olan bir kalabalık, huzurumu kaçırıp beni rahatsız ediyor... Zamanımın çoğu, resimlerimle geçiyor. Eski resimlerimi, iki sene önceki resimlerimi, yeni resimlerimle karşılaştırıp nereden nereye geldiğimi ölçüyorum. Kafamın bu geçen süre içerisinde ne kadar değiştiğine bakıyorum... Bütün bu karşılaştırmaları gerçekleştirebilmeme de çok seviniyorum... Fakat, kalbim buruk... Sanat ortamı, burada eksikliğini belli ediyor. Konuşacak kimsecikler yok... Burada, kim benim derdimden anlayabilir ki? Bizim burada, insanlar başka şeylerle meşgul. Öğretmenim arada bir bana uğruyor... İşte o kadar... Öğretmenimin kafasını değiştirmek niyetinde değilim. Zaten kendisi de, yaşını başını almış bir kimsedir. Hayatının yolunu çok dar çizmiş... Bir sanatçı olarak, yapmış olduğu, yaptığı ve yapacağı belli. Kıpırdayamaz artık... Çok az şeyle yetiniyor... Ama ne yapayım... Bu da benim suçum değil ya!! Bizimkilere göre resim, benim Paris'e kapağı artmam için bir bahaneydi!! Halbuki Paris'te, ne kadar büyük bir coşkuyla çalıştığıma sen şahit oldun. Neyse... Şimdi de bütün olanakları kullanarak beni bu tuttuğum kötü yoldan kurtarıp geri getirmeye çalışıyorlar. Ama, bu arada resmin, kendilerinden çok daha güçlü olduğunu da anlamaya başlıyorlar. Çok uzun süren tartışmalardan sonra, onlara hayatlarının ne kadar sıkıcı ve anlamsız olduğunu anlatmaya çalıştım. Yaşam gayeleri ne? İdealleri ne? "Sadece karnını doyurup güzel mobilyalar içinde yaşamak için bütün bunlara değer miymiş?" dedim... Ben bütün bunları, çok aptalca buluyorum. Her şeyden önce, insanın iç huzuru olması çok önemli... Hayat tarzları ken-

dilerine ait olmayınca, kendi kişisel hayatları da pek bir kıymet teşkil etmiyor... Bütün bunları onlara açıklamaya gayret ettim.

Fosur fosur sigara içiyorum. Sigara içmeye bayılıyorum... "Gauloise Verte"ler, canım Türk sigaralarını, "Yenice"leri, "Yalova"ları bana hatırlatıyor!! Senin kıymetli öğretmenine hazırlanmış güzel kutudan nasıl da sigaraları teker teker yürütmüştük! Benim sigara tutkum, hâlâ devam ediyor... Onlara şimdi çok tabii geliyor... Halbuki, önceleri çok karşı çıkmışlardı... Onları bu günahıma da alıştırabildim!! Mina'yla, hep senden söz ediyoruz... Enişte beyin, seninle olan ilişkimden haberi varmış. Mina, ona, niyetlerimden söz açmış... Evinizde ne kadar sıcak bir ilgiyle karşılandığımı Mina'ya anlatmıştım... Ona, Mualla'dan da söz etmiştim. Ondan ve diğerlerinden, hepsinden söz etmiştim. Onların hepsini de, senin kadar sevdiğimi eklemiştim. Zaten, seninle yan yanayken de sana bu konuları açmıştım. Karşı çıkmalarına rağmen sonunda açılır da beni severler, bana kanları kaynar diye düşünmüştüm. Zaten benim de onlara kanımın kaynadığı, bir gerçek... Hem, bizim mutluluğumuza niye karşı koysunlar ki?! Mina'yla sık sık konuşuyoruz. Senin gelme olasılığından haberi var. Köstence'ye kadar gelip seni karşılayacağımı biliyor. Ablam, niyetlerimin aşağı yukarı hepsini biliyor... Kararlarımı onaylayan bir hali var. Ama, annemizin tutumunu da çok etraflı bir şekilde düşünmemi, onu hiçbir şekilde yıpratmamamı da istiyor benden. Aslında bu söyledikleri beni fazla endişelendirmiyor... Eninde sonunda, kararlarıma alışacaklar. Ben, gönlümün seçtiği ve sevdiği insanla hayatımı birleştirmek istiyorum, ailemin uygun bulup, seçtiği bir insanla değil... Yine de, evlilik konusunda bir sürü nasihate göğüs gerdim, dinlemeye mecbur kaldım. Sonunda da "Yeter!! Yeter!! Artık bu zehirli laflardan gına geldi" diye isyan ettim. Sahiden de nasihatlerin ardı arkası kesilmek bilmiyordu!!

Ailenle ilgili tutumumuz, bana mektubunda yazdığın gibi olur... Veya, onlara Bükreş'ten yazarız... Şimdiden, kafalarını karıştırmamamız gerekir. Senin de dediği gibi, konuşmak neye yarar ki. Sonra da harekete geçmemiz gerekir... Nonoşum, biz de harekete geçeriz.

Nonoşum, Benim küçücüğüm. Şimdi çayımı içtim... Ağzım, sizin o güzel, beyaz peynirinizi aradı. Burada, çok az yemek yiyebiliyorum. Etrafımda dört dönüyorlar, ama nafile!! Yiyemiyorum.

Ah! Canım senin yanında olabilmeyi, seninle konuşabilmeyi istiyor... Sana söyleyecek, sana anlatacak o kadar çok şeyim var ki! Hiç olmazsa bana cesaret ver! Bana, mektubunda yazdıklarını tekrar et... Her zaman senin olduğumu söyle bana!! Bana, tekrar senin olduğumu söyle de sözlerin beni şöyle bir silkelesin, bana güç versin!!

Şu sıralar, büyük bir aile resmi üzerinde çalışıyorum... Daha da yapacak çok iş var. Annem, ablam ve iki yeğenim de olacak bu resimde... İnce uzun bir resim. Çok taze renklerle çalışmak istiyorum. Nonoş. Birkaç gün sonra fotoğraf da çekerim. Burada film bulmak çok zor bir iş... Yine de arayıp tarayıp, film bulup, fotoğrafları çekeceğim... Tuvalimin de bir fotoğrafını çeker yollarım.

Renkli, cam altı resmi satın aldığına çok sevindim. Bana hemen bir fotoğrafını yolla. Acaba ben onu, seninle dolaşırken bir yerlerde görmüş müydüm? Nonoşum!! Sahiden de uslu duruyor musun? Konuştuğumuz gibi... sabırlı ol... uslu dur!! Sana, şimdi kuvvet ve cesaret gerekecek. Sana böylesini tavsiye ederim. Yanında olamadığım için çok üzgünüm. Tarifsiz kederler içindeyim. Tek tesellim, yakında tekrar görüşebilme ümidimiz... Günlerin nasıl geçiyor? Nerelere gidiyorsun? Nerede çalışıyorsun? Kedili peyzajına başlamana ve "narh natürmortunu" kuvvetlendirmene sevindim. Nonoşum. Yazış tarzım bana sanki karmakarışıkmış gibi geliyor... Beni anlamaya çalış ve sakın hakkımda kötü düşünme!! Etrafımda oluşan bu sevgi yumağından ötürü neyi ne zaman düşüneceğimi pek bilemez bir haldeyim. Beni evde çok seviyorlar... Hatta diyebilirim ki beni benim sandığımdan da fazla seviyorlarmış!

Bununla beraber sen bana en doğrusunu söyledin. "Ben kendi irademle hareket ediyorum." Bu da, hakikatin ta kendisidir.

Acaba, beni çok mu bencil buluyorsun? Evet... Nonoşum. Bencilim. Ben sadece seninle benim mutluluğumu düşünüyorum. Bizimkileri mutlu edeceğim diyerek, kendi mutluluğumuzu kurban edemem. Seni ve beni artık hiçbir kuvvet caydıramaz. Eğer canını sıkan şeylerden çok söz ediyorsam, beni affet... Ama, bugün bana karşı çok hoşgörülü ol... Buradan ayrılır ayrılmaz sinirlerim sakinleşecek... Burası çok kalabalık. Çok tartışma oluyor. Bana çok nasihat ediyorlar... Ama, hepsi boşuna...

Ben Nonoşumu istiyorum!!

Nonoşum da beni istiyor!!

Her şey, hallolunacak... Evet... Kocaman bir, evet!!

Şimdi gel... Vahşiler gibi kucaklaşalım... İlkel insanlar gibi istersen. Ailene selamlar, sevgiler. Özellikle Mualla'yı, benim tarafımdan öp... Senin küçük Nonoşun da, sana sarılır ve seni binlerce kere öper.

Senin, küçücük Şeker Nonoşun

Ernestine

dans la vie que une chose.
quelque part. Ça m'amuse!
Chose! impassible.... c'est drole
cet age je n'ai rien fait ma
une fois j'ai voulu finir mon
ça m'a couté juste un ane!
la vie me sera
un jour il me
a paix avec tes
rien! ou je n'y
eux travailler com
un peu des cha
que re

touch
la v
l ya
encor
de

Domnisoarei
Ernestine Leibovici
3 Strada Nemteasca 3

Iasi
Romania

14 Şubat 1934

Hava ne kadar Güzeeeeel
Hava ne kadar Güzeeeeel!!!
Buciş,

Bizim "güzel havaları", benimle birlikte söyler misin? Bir köprüden geçiyoruz... Herhangi bir köprüden... Ben, bütün köprüleri severim... ve... hava çok güzel... Her renkten "yün" kayıklar, "Seine" nehrinde yıkanmakta... Bembeyaz bir köprüden geçiyoruz... ve habire portakal yiyoruz! Kabuklarını da suya atıyoruz... Bir de merasimle iki çift pabuç attığımız yeri hatırladın mı? Ama, ne biçim portakal yemiştik! Kilolarca, kilolarca portakal yemiştik!! Üstüne de bir o kadar çilek atıştırmıştık! Selam size ey güzel beyaz köprüler! Portakallar! Ot sepetli çilekler!

Buciş... Hava güzel olunca... güneşin tadını çıkartmadan önce, anılarımı şöyle bir didikliyorum... Eski güzel günlerime, şimdiki bu güzel günümü ekliyorum. Böyle davranmak, bana daha büyük bir keyif veriyor...

Minarelerim, tam karşımdalar. Bembeyaz gövdeleri göğe uzanıyor... Halbuki benim büyük tuvalimde, arkadaki pembe yıkıntıların önünde, ne kadar da hüzünlüler. Yanık siyana renkli pantolonuyla ihtiyar kambur yine oralarda dolaşıyor... Senin dikkatini çekip çekmediğini bilemiyorum bu adamın. Ama bunu benim büyük tuvalde, gayet korkakça çizilmiş olarak göreceksin... Benim tuval, öyle kalakaldı. Bitmedi. Umutlarımı suya düşüren bir boya, işe devam etme arzumu da sildi süpürdü. Natürmortumu da, aşağıya, öteki büyük tuvalimin yanma çiviledim. Onu yanımdan uzaklaştırmak, odamdan dışarı çıkartmak zorunda kaldım. Bütün zamanımı tüketir oldu... Durmadan, orasını burasını kurcalar oldum... Senin gör-

düğün tuvalden çok başka hallere girdi... Ne ahenk! Ne renkler! Ve bilhassa, ne BEYAZ! Bu şeytan tablonun yuttuğu beyaz miktarını tahmin dahi edemez, aklının ucundan bile geçiremezsin!! Bari, başarılı bir natürmort olaydı, o zaman, bu kadar cömertçe harcadığım vakte yanmazdım!!

Son zamanlarda, kendimi yine krokilere verdim... Her şeyi çiziyorum. Bir sürü defter doldurdum! Ama son defterlerim, Paris defterleri kadar neşeli ve kuvvetli değiller... Buciş... Eski defterleri karıştırmak ne kadar da keyifli bir iş! Benim, Lyon, Paris, İstanbul defterlerim. Bak sen şu işe... Londra'yla, Dieppe'i unutmuşum! Anılar, şarap gibi... Yıllandıkça kıymetleniyorlar, değil mi?

Buciş... Bu kadar şiir yeter. Şimdi biraz da imgesiz konuşalım. Okula gidiyorum. Bugün, pazartesi... verecek iki dersim var. Geçen gün, okulda tatsız bir olay olmuş. Benim zaten sınıftan atmayı düşündüğüm aptalın teki odada olmadığım bir dakikayı fırsat bilip on iki yaşındaki bir kız çocuğunu tokatlamış. Okula geldiğimde, kıza, merdivenlerden dörder dörder kaçarken rastladım. O haydudu hemen okuldan attık.

Buciş. Kutular için yaptıklarımı beğenmemişler... Domuzlar!!! Benim işlerime ne demişler, biliyor musun?

"Bu adam, oryantal işler yapmış... Halbuki, bize tam aksi gerekiyordu!!"

Ne yapaydım? Gidip, onlara bir nutuk mu ataydım? Yoksa, gazetelerde onları hedef alan yazılar mı döşenseydim sütun sütun? Yoksa onlara "British Museum"dan bir tabak gösterseydim de modern tabaklarla bir karşılaştırma yapmalarını mı isteseydim? Bu beyler, hiçbir şeyden anlamıyorlar... Bütün kabahat benim... Resimlerime harcamam gereken bir dakikayı bile bu işe ayırdığım için çok aptalmışım. Bu arada seni de gece yarılarına, hatta sabahlara kadar ayakta tutuğuma da ne kadar pişman oldum, bilemezsin!

Babam bana, bir yabancının bir veya iki grup işinin seçildiğini söyledi... Biliyor musun Buciş... Eğer bizde bir yenilik yapmak istiyorsan, bir yabancı olman gerekiyor...

Ama, bunun dışında, bizi yeniden çağırıyorlar ve biz onlara kendi zevkimizi kabul ettiremediğimiz için bize kendi "zevklerini" kabul ettirmeye çalışıyorlar.

Her ne ise... Cehennemin dibine gitsin böyle işler... Bütün ömrümce, bir tek krokilik sipariş çıkmasa da bir daha böyle bir işe girmem, Buciş... Şöyle bir bakıyorum da ben bu dünyada tek bir işe yarıyormuşum meğer: Bir yerlerde hocalık yapmak! Evet, bu benim hoşuma gidiyor... Ya başka şeyler? İmkânsız...

Garip bir şey bu, Buciş. Bu yaşıma kadar, hiçbir zaman, istemediğim bir işi yapmadım. Bir seferinde, liseyi bitirmeye kalktım... Bana bir seneye patladı... Hayat, bana hep böyle cömert mi olacak? Belki de hayat bana bir gün:

"Fırsatlara boşver... Senin ressamlığın on para etmez" mi diyecek?

Veyahut da, hayat bana:

"Yahu, seni anlamak da imkânsız... Sen de herkes gibi otur, çalış... Sevmediğin işler üret" mi, diyecek? O zaman, hayata ne cevap vereceğimi bilemiyorum!

Okuldan, elime yirmi lira geçti. Sen buradayken, yarısını ödedilerdi... Bir hafta önce de yirmi yerine, on lira verdiler. İki gün sonra da geri kalanını vereceklerdi... Bir hafta geçti... Hâlâ, bizim paradan ses yok! Anneme beş lira verdim... Gerisini de, parayı aldığımda vereceğim. Ayda beş lirayla yaşamaya gayret edeceğim... Zaten, hemen hemen hiçbir masrafım olmuyor ki!

Bana da, hayatta dayanılamayacak kadar çekici bir tek iş kalıyor: O da, bitpazarlarında dolaşma işi! Geçen gün, bitpazarında dolaşırken bir şey buldum... Müthiş bir pazarlıktan sonra hemen iki buçuk lira verip satın aldım (25 Fransız frangı). Senin küçücük öğretmenciğin için çok pahalı... Maaşımın dörtte biri! Kendi kendime, övgüler yağdırmayacağım. Bir cam altı değil! Bir minyatür değil! Evde, böyle bir şey aldım diye gayet ciddi sözler söylediler. Bütün gayretime rağmen, evimde, bitpazarından gelen bu nesneye kimsecikler en küçücük bir saygı göstermediler... Vallahi bu nesne "Douanier Rousseau"yu bile hüngür hüngür ağlatabilecek bir sanat eseriydi! Sana yemin ederim ki bu böyleydi. Simdi benim güzel Nonoşum, sürprizimi berbat etmemek için ağzımı daha fazla açmıyorum.

Nonoş. Nonoş. Nonoşçuk. Ah! Sana güzel resmin için az daha teşekkür etmeyi unutuyordum. Ne kadar güzel bir resimdi Buciş... Ne kadar da değişiktin!! Ah! O güzel kaşlar! Onları nasıl öldürdün? Nasıl da ortadan kaldırdın? Sana da çok yakışıyorlar-

dı! Değişmeyen, bir tek ağzın kalmış... Dudaklarınla da bir tanışıklığımız var!! Gerisini tanımıyorum!! Bambaşka bir Buciş... Küçücük bir Bucişçik!! Resimlerini, okuduğum kitabın içerisine koydum... "Le Portrait de Dorian Gray". Sık sık, bu resimlere bakıyorum... Mektupların içerisinden fotoğraf çıkması ne güzel, Buciş... Bana başka fotoğraflar da yolla.

Tembellikten ben sana yollayamıyorum... Kendinden ve çalıştığın tuvallerinden, yaşadığın odandan, ailenden fotoğraf yolla bana, unutma...

Tembelliğim hakkında, en küçük bir tahminde bile bulunamazsın!! Özellikle büyük boyutlu işlerden ödüm kopuyor!! Bükreş'te ne sergileyeceğim? Eğer şimdiden, sergi zamanına kadar yepyeni işler üretemezsem, gayet iyi bildiğin eski işlerimle bir sergi açamaz mıyım? Ah! Bucişim... Kendimi sergiler için daha çok genç hissediyorum! Buciş... Ben Bükreş'e geleceğim ama bu sergiyi açamamaktan korkuyorum... Çalış... Çalış...

Allahım, ne zaman, tüm varlığımla çalışabileceğim!

O çok beklediğim çılgın çalışma zamanı ne zaman gelecek Memişçiğim, ben de bilemiyorum!!?

Bir dahaki mektubumda sana "Oscar Wilde"ın fikirlerinden söz açarım. Eğer okuyucuları zavallı sanatçılarsa, onları derin derin düşüncelere sevk ettirecek fikirleri var...

Bucişkam. Benim Şeker Çocuğum... Seni şimdiye kadar öpmeden nasıl da konuşabildim? Haydi... ver bana dudaklarını... İlk kez verdiğin gibi... Öpüşelim... Sen beni öp... ben seni öpeyim.

Nonoşçuğun
Senin Bucişin.

B. Rahmi

Not: Daha önceki mektuplarımı hep taahhütlü yollamıştım... Bu benim beşinci mektubum.

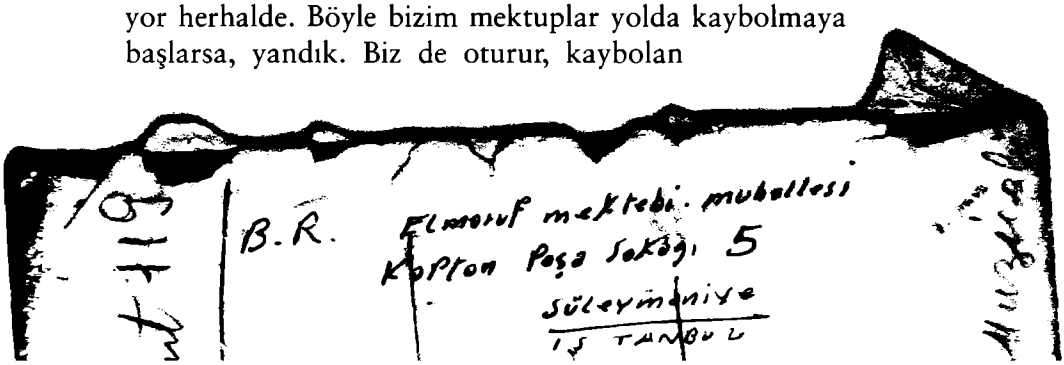
26 Şubat 1934

Evvel zaman içinde
Kalbur saman içinde
İki küçük kuzucuk varmış...

Kuşlar gibi yaşarlarmış. Sık sık da kavga ederlermiş... Ama hemen, az sonra, eskisinden daha da çok öpüşürlermiş! Yaşadıkları yer Paris'miş... Akademilerden birinin koridorunun bir ucunda tanışmışlar... Paris'in bütün yeşil sıraları onların koltuklarıymış... Ve bütün metro istasyonları da onlara sigara içme salonu görevini görüyormuş...

İçlerinden birisi, sigara içmesine bayılıyormuş... Ama, hiçbir zaman üzerinde içecek sigarası olmuyormuş!! Ama, ötekisi de sigaradan yana çok cimriymiş!! En büyük kavgaları, hep buradan kaynaklanırmış. Bir gün, birbirlerini tanıdıkları ülkeyi bırakıp, Dieppe'ye gitmişler. Orada, on küçük gün kalmışlar. Günler, Dieppe'de o kadar kısacık, deniz de o kadar maviymiş ki! Bir hafta içinde, insanlarla tanışmışlar. Akıllarında, bütün bunlardan, iki küçük çocuk yüzü kalmış. Raymond, gözlüklüymüş... Ötekisinin de, altın sarısı saçları varmış... Küçük yaramaz Raymond, müthiş dans ediyormuş. Her adımda, topuklarının üstünde fır dönüyormuş!!

Dieppe'den sonra, ayrılıklar başlamış. Birinci ayrılık, bir ay sürmüş... İkincisi, dört ay sürmüş... Üçüncüsü, daha şimdiden üçüncü ayma girmiş... Ve Buciş, bu aylar içerisinde, senden elime sadece üç mektup geçebildi!! Çok fazla sayılmazlar!! Halbuki, benim adım nasıl tembele çıktıydı!! Bu benim en azından sekizinci mektubum!! Buciş, söyle bana taahhütlü mektubum eline geçti mi? Yollayalı bir ay oldu. Senden hiçbir haber çıkmadı. Bu taahhütlü mektuptan sonra, son mektubun elime geçti. Benden iki mektup aldığını söylüyorsun. Birinci mektuptan haber yok. Ama Bucişkam, bizim mektuplaşmamız üzüntülü bir dönemden geçiyor herhalde. Böyle bizim mektuplar yolda kaybolmaya başlarsa, yandık. Biz de oturur, kaybolan

mektuplarımızı kuzu kuzu, boş yere, gelsinler diye bekleriz... Biliyor musun Buciş? Mektuplarımı mektup kutusuna attığımda, sanki benim mektuplar, dünyanın sonuna kadar o kutuda mahpus kalacaklarmış gibi gelmeye başlıyor bana! Bu beklemeler de hiç dayanılır gibi değil. Acaba, bizim mektupları şeytan mı kucaklıyor? Bugün garip bir tesadüfle Safiye'ye rastladım. Onu Ankara'da sandığım için çok şaşırdım. Gözleri kan çanağı gibiydi... Ayrıca, üzerinde gözümüzün çok alıştığı kürkü de olmayınca bana çok çirkin göründü. Ona, nerede rastladığımı biliyor musun? Hani, lisede öğretmenlik yapan İlhami vardı ya? Beni öğrencilerinin işlerini görmek üzere, okuluna davet ettiydi... Okulu, Edirnekapı yöresinde olduğundan, çıkışta Kariye Camii'ne kadar yürüdük. Hani, seninle de oturup, güzel çoraplar aldığımız kahvede biraz oturduk. Safiye'lerle orada karşılaştık... Safiye, Ankara'ya gitmesine izin verilmediğinden bahsetti... Kardeşi de, ikide birde dört yıldır görüşmediklerini tekrarlayıp duruyordu... Vahti'nin, bütün bu anlatılanlardan hiç memnun olmaması gerekir!! Safiye senin mutlaka kendisine yazmanı diliyor. Senin, sessizliğine de, neredeyse alınmış... Ona, senin de, benim gibi kendisini Ankara'da sandığını söyledim. Daha bir süre İstanbul'da kalacakmış...

Sen İstanbul adresine yaz. Bir yerlere giderse, peşinden mektubunu yollarız...

Bucişkam. Safiye ile konuşurken senden mektup almış gibi... sanki, sana dokunmuş gibi oldum. Zaten Buciş... bu kahve, bu semt, senden bir şeyler taşıyordu. İlhami'yle konuşurken, gözlerim yünlü kumaşların yeşilliğini arıyordu. Ve insanlar, yüksek sesle tartışıyorlardı. Romanya'dan söz açan bir yazıyı çevirdiğim zamanları andım. Yazı Kral Carol'dan, Bayan Popescu'dan, Sinaya'dan bahsediyordu... Sinaya... Bu güzel isim günlerce kafamda dolaştı durdu.

Bugün hava ne kadar güzel! Ama, senden bir mektup gelseydi, her şey on misli güzel olurdu...

Taze gökyüzüne baktıkça, serin havayı soludukça, "Evet. Her şey çok güzel, güzel olmasına... Ama, benim Küçük Şeker Çocuğum, haftalardır acaba neden susuyor... Acaba nesi var?" diye düşündüm.

Ben, bütün suçu postaya yüklüyorum. Yok canım, benim Küçük Memişçiğim, beni bu kadar bekletmezdi... Bu "beklemek" kelimesi Lyon'da Hamdi adında bir arkadaşımın ikide birde tekrarladığı bir cümleyi hatırlattı:

"Beklemek çok hoştur..."!

Evet... Beklemeler, bir hoşlukla başlar her zaman! Ama başlangıçtaki hoşlukla hiç alakası olmayan bir acıyla sona erer. Açlık gibi... İştahın varsa onu doyurman gerekir... Doyurulması, yatıştırılması gereken bir istek! Ama doyum gecikirse... iştahın rengi de değişir. İştah, devleşir... Devlerin de her zaman "güzel" oldukları söylenemez!!

Bucişkam, inşallah yarın senden bir haber alırım. Şimdi, bırak beni, sana çılgınlar gibi sarılayım... Çünkü, senin biraz, tatlı tatlı, canını acıtasım var... Ama sakın, ağzıma dilinle dokunma!! Tehlikeli olur değil mi? Aslan Bucişim!!

Senin

Memişçiğin

Eğer yarın sabah bir mektup alırsam seni bir kere daha öperim.

Il y avait une fois deux petits Kutzulakis...

27 Şubat 1934

Benim Küçük Memişçiğim,

Mektubunu alalı, birkaç gün oldu. Fakat hastalığım beni yatağa çiviledi. Ateşim çıktı... Bir de, müthiş bir boğaz ağrısı... Sana yazamadığıma çok üzüldüm. Ama inan bana, başımı kaldıracak halim yoktu. Memleketimin bu havasını unutmuşum. Önce bir fırtına... bir kıyamet, ardından bir kar yağışı, arkasından esaslı bir kuru soğuk ve ayaz!! Paris'te geçen üç senede, ben bunları tamamen unutmuşum. Bu günler de, çok zorlukla yutkunuyorum. Boğazımın her iki yanı da tamamen bembeyaz pamuk gibi lekeciklerle kaplanmış. Ama ne yapıp edip, sana yazmak ve bu mektubu da bugün postaya vermek istiyorum. Küçücüğüm. Mektubun niçin öyle hüzünlüydü? Birçok kere okudum mektubunu, ve her seferinde de aynı hisse kapıldım. Birbirimizden ötürü, sen de üzgünsün. Bana yazdıklarından anladığım kadarıyla, moralinin her yönden bozuk olduğunu ileri sürüyorsun. Öncelikle de çalışma tempondan çok şikâyetçisin. Ama ne yapabilirsin ki? Çalışma heyecanı siparişle elde edilemez ki!! Henüz çok genç olduğunu, daha önünde çok uzun bir çalışma süresi bulunduğunu bir düşün. Keramet, aralıksız durup dinlenmeden çalışmakta... Kendi kendine bir sor bakalım! O güzelim resimler kimin elinden, kafasından tuvale sızmış? Bir sor bakalım kendi kendine, "kedili peyzajı" kim yapmış?! Böyle bir sanatçı, nasıl olur da böyle bir ümitsizliğin içine düşermiş!!? Ah! Katiyen böyle bir ümitsizliğe düşmemek gerek. Bu göz önünde bulundurulması gereken ilk şart... Elinden her gün şaheserler çıkmaması çok doğal. Ya otuz beş yaşında ne yapacaksın? Ya elliye gelince ne olacak? Obur olma... Sabırla çalış. Çok iyi biliyorsun ki, bir ressamın kendisine karşı namuslu olabilmesi, kendisine karşı, kendi kendine elde edebileceği bir sonuçtur. Şöyle demek istiyorum: Bir an, kendi yeteneklerinden şüphe etmeye başlarsan, yapmış olduğun en iyi şeylerden de şüpheye düşebilirsin. Olmaz öyle şey. Her şey senin içine doğar. Yetenek, Allah vergisidir. Benim yaratıcılığımın ne etkisi olabilir? Benim hiç mi hiç sözüm yoktur!! Ben de bilirim kendi kendimizle olan samimiyetleri... Bu fikir, benim de zihnimi sık sık

işgal eder ve kendimi yaradanın önünde bir toz zerresi halinde, miniminnacık, yok olmaya yüz tutmuş bir durumda görürüm ve kendimden nefret ederim. Şimdiye kadar ortaya çıkarttığım en iyi işler hep oradan, buradan, şuradan kaptığım fikirlerle olabilmiştir. Ama benim Canım Bucişim, bizim mesleğin en büyük ustalarını incelediğimde, bu ustalarımızın bir yerlerden etkilendiklerine, hatta etkilenmeyi bir kenara bırakalım; bal gibi kopyalar yapabildiklerine şahit olmadık mı? O zaman, cesaretim geri geliyor ve resim bana bir şeyler söylemeye başlıyor. Ressama, her zaman bir, belki iki, belki de bir sürü kaynak gerekebiliyor... Malzeme kaygısı da, başlı başına bir konu. Bir ressamın kendisini en iyi şekilde ifade etmesi gerekir, çünkü malzeme de şahsiyetinin bir parçasıdır. Birçok ressam ve bir sürü de malzeme var. Kesin olan bir şey varsa... o da ümitsizlikle hiçbir sorunun çözülmeyeceği gerçeğidir. Peki bu lise konusundaki fikirlerine ne demeli? Yahu! Sen sahiden de hayattan bu kadar korkan bir insan mısın?! Ama, sen sadece hayattan değil, diş ağrılarından da çekiniyorsun... Bu kadar korku, niye? Sahici bir sanatçı hayatın güçlüklerine göğüs gerer ve bu zorluklara da boşvermesi gerektiğini bilir.

Biraz da şu "Hérault"dan bahsedelim. Onu hep sana benzetirdik. Yine bugün de yemek yememiş, derdik. Buna benzer bir sürü laf ederdik, senin içindeki şeytan bu kadar kara olmamalı, der, gülüşürdük!

Ben sana şunu söyleyebilirdim: Yoğun bir resim yapma heyecanını, bir de alçakgönüllü bir hayat tarzını benimsemelisin, sahici bir sanatçı olabilmek için... Korkunun, bu söylediklerimin içinde hiç de yeri yok. Nereden icat ettin bu kahrolası hayat korkusunu? Sahiden de hayat zor. Ama Buciş, asla bu korkuya yenilmemek... ve bununla da yetinmemek çok önemli. Mesela sen! "Gauloise Verte"lerle yetinmiyorsun. "Lucky Strike" da istiyorsun arıyorsun. "Lucky Strike"lar da gelecek... Ama önce senin işin önemli... Evet. Evet, seni çok iyi anlıyorum. Sen kendinden, korkuyorsun. Sana çok büyük ümitler bağlandığını söylüyorsun. Ama bir Buciş'i hangi aptal daha da fazlasını yapmaya zorlayabilir? Ona cesaret verebilirler... Bunu kabul ederim. Ama onun, hiçbir şeye mecbur edilmemesi gerekir... İnan bana Buciş. Ben de seni, senin sandığından çok daha iyi ve yakından tanıyorum. Onun için, hep yanında olmayı ve hayatımızı sanata adamayı,

melekler gibi çalışmayı arzuluyorum... Nonoşum. Sen bana böyle yazmıştın ve ben de bunu ne kadar benimsemiştim. Şimdi bakıyorum ki sen bu fikrini değiştirmişsin!! Hangi değişik deli rüzgâr geldi de bizi bir an için rahatsız etti, acaba?! Hayallerimiz ne oldu? Çok az bir zaman sonra tekrar görüşebileceğimiz için hayat bana güzel de görünüyor bazan. Ve ben o noktada durmak, oradan hiçbir yere kıpırdamamak istiyorum. Güzel hayata, karşılaşmamıza, gecelerimize, gündüzlerimize, birlikte geçen özgün günlerimize hazırla kendini, küçücüğüm. Nonoşun seni heyecanla bekliyor... Senden hiçbir zaman, sana doyarak ayrılmadım. Hep kalbimde seni tekrar göreceğim anı düşünerek yaşadım. Bir akşamlık ayrılıkları bile düşünemezken, bak şimdi neredeyse bir ay olacak, görüşmeyeli... Belki de fazla bile olmuştur... ve daha da geçirecek dünya kadar zamanımız var. Kendi kendime neyi soruyorum biliyor musun? Acaba sen de benimle, benim seninle büyülendiğim kadar büyülendin mi? Seni düşünürken o kadar mutlu oluyorum ki... Hayatımda birisi var... ve beni her tarafımdan sıkıca sarıp sarmalamış bu adam!! Kimse beni zorla bağlamadı. Ama ben kendi kendimi öyle hissediyorum. Bu nasıl oluyor da böyle oluyor? Ne bilebiliyorum, ne de anlayabiliyorum bu işi!! Sadece, seni çok şiddetle arzuladığımı duyabiliyorum ve ne olursa olsun senden başkasında katiyen gözüm yok... Seni istiyorum. İşte bu kadar!! Ah! Nonoşum! Köstence! Yüreğim, nasıl da çarpıyor... Guguşkam. Artık sana hangi adla sesleneceğimi bilemiyorum. Bucişkam!! Tuvallerini, krokilerini, guvaşlarını getirirsin. Senin için burada bir şeyler ayarlamak lazım. Sen gelene kadar, ben burada "Maison Française"e ait bir salon varmış. Türk Büyükelçiliğinin de küçük bir himmetiyle veya hatırı sayılır başka kişilerin de araya girmesiyle orası para sarf etmeden de tutulabilirmiş. O zaman, yeni, eski tuvalleri rulo yapıp getirebilirsin. El bagajlarına da başka şeyler korsun. Eminim ki burada, Romanya'da daha fazla ün yaparsın ve bu ünü de kendi hakkınla elde edersin... Başaracağını kuvvetle tahmin ediyorum. Şimdi artık kendini toparlaman lazım. Kendimi çok iyi hissederek bu şehirden ayrılıp sergiler şehrine taşınmalıyım ve daha hızlı bir hayata kendimi hazırlamalıyım...

Sana tekrar ediyorum. Bükreş'i sensiz terk etmeyeceğim. İkimiz için bir oda tutacağım. Güzel ve tertemiz, alçakgönüllü ama

çiçekler içre bir yer. Acayip acayip, her renkten çiçeklerle dolu bahçeler! Küçücüğüm, Küçücüğüm... Gel. Haydi söyle bana... Geliyorum, de. Hayatta gördüğüm en güzel rüya olurdu bu! Bu sabah öylesine ümit doluyum ki, dışarıda ki korkunç soğuklara ve lapa lapa yağan kara rağmen, her tarafım günlük güneşlik. Ailemin yanında olmama rağmen, geçen her gün seni bana yaklaştırıyor. Ailemle olunca, seni daha da çok arzuluyorum. Benim yanımda kalacaksın ve benim küçük misafirim olacaksın. Her zaman çeşitli peynirlerimiz ve bol bol zeytinlerimiz olacak. Sonra da hiç ayrılamayacağımız bir cezvemiz ve iyi siyah kahvemiz de olacak.

Gel! Seni her zamankinden daha fazla arzuluyorum. Ailemin yanındayım ama moral olarak böyle şeyler düşündüğümden yana hiç de utanç duymuyorum. Ev hayatı hiç hoşuma gitmedi. Onların başka vizyonları var ve ben sürdükleri hayatı güzel bulmuyorum. Aslında, hayatları o kadar da kötü değil ama, neyse... Bana göre değil!! Gelelim sigara kutularına... Türklerin, kendi öz değerlerini sevmemeleri ne kadar hazin. Batı uygarlığından onların güzelliklerini ödünç almak istiyorlar. Ama bayıldıkları "Batı"nın kökeninde yine "Doğu" yok mu? Ne kadar yazık onlara... Ama ne yapalım? Bir gün, yanıldıklarını anlayacaklar, diye düşünelim. Fakat işin en acı tarafı, bir yabancının işlerini beğenmeleri!! Ama bu nasıl olabilir? Atlı sipahi kutusu, şahaneydi!! Yahu, bu ne iştir, seçenlerin gözkapaklarını birbirlerine mi yapıştı? Eğer ben jüride olsaydım, sana hem sipahiler için hem de diğerlerinden birkaçı için tarafsızca davranıp oy verirdim. Allah kahretsin... Hiçbir yerde "Adalet" yok!! Herhalde ailen de durumu anlayıp sana bol bol nasihat vermiştir. Merak etme. Tüm aileler böyle yaparlar. Herhalde senin bunlara da canın sıkılmıştır. Sıkılmasın. Gelir geçer bunlar...

Anlıyorum. Paraya ihtiyacın var. Senin bel bağladığın öğretmenlik te pek para getirmiyor. Sen de iyi evlat olduğundan bu parayı dağıtıyorsun. O zaman çözüm, daha çok para kazanman. Aksi takdirde, rahat etmen çok zor...

Benim küçük şeker çocuğum. Nasılsın? İyi misin? Baş ağrıların nasıl? Her şeyden önce sağlık, Nonoşum. Sağlık her işin başı. Bak benim halime!! Müthiş başım ağrıyor benim de... Ama, fosur fosur sigara içiyorum. Sigara benim tek anlık tesellim. Eski

defterlerimde, babamın bana yolladığı bir kartı buldum. Şu el yazısının güzelliğine bir bak!! Sana hiç bundan söz etmiş miydim daha önce? Küçücüğüm... Eski elbisemi sevmene çok sevindim, o resimde çok ufağım. Ama demek kaşlarım da hoşuna gitti... Ağzım da senin pek yabancın sayılmaz!! Evet... değişmişim. Ailem, beni çok zayıflamış buldu. Ama, bunu ben istedimdi. Yağlardan hiç hoşlanmıyorum da, ondan. Neyse bu aptallıkları bırakalım. Memiş!! Güzel neler satın alıyorsun? Ailen, Douannier Rousseau'nun, karşısında hüngür hüngür ağladığı bir sanat eserine, bir şahesere niye karşı çıktı? Ben de senin gibi, bu işe pek şaştım... Çünkü, severek bir şeyi satın aldığımızda, eve getirdiğimizde, hane halkının da, bizim ona karşı hissettiğimiz heyecanı paylaşmasını bekliyoruz. Ama ne yapalım Buciş... Böyle olmuyor! Bizim kalbimiz böyle heyecanlarla besleniyor. Ben de hocamın benim işlerime gösterdiği ilgisizlikten çok rahatsız oldum. Ona "bir daha böyle güzel şeyleri zor görürsünüz" diye haykırmak geldi içimden. Ona, treni kaçırmasından ötürü acıdım... ve affettim.

Bugüne kadar, senden bana dört mektup ulaştı. Bir de küçük paketçik geldi, içinden de bir kitapçık çıktı. Demek 1. mektubun kayboldu. Bu benim 6. mektubum, sen hepsini aldın sanıyorum. Buradan ayrılmadan yine sana yazar, haber veririm. Bükreş'e varır varmaz, odamı da kiralayınca, sana hemen yeni adresimi yazar, yollarım.

Buciş... Safiye'ye bir şey yazmadım diye bana kızmışsın. Bilmem. Günler, birbirini kovalıyor. Zaman çok hızlı geçiyor. Bu hızlı zaman geçişleri aslında benim çok hoşuma gidiyor... Postacının senden mektup getirdiği günler, mutluyum. Gerisi, bir çeşit kâbus... Bana şimdi güleceksin ama aklımın başımdan gittiğini hissediyorum, bana gösterilen aşırı ilgi beni boğuyor... Bana öyle geliyor ki, benimkilerin aşırı ilgilerine artık bir karşılık veremiyorum. Dün gece Mualla'nın mektubunu aradım, bulamadım. Onun yerine senin küçük bir fotoğrafını buldum. Yatağımda, yorganımın altında ona çok baktım. O kadar çok baktım ki, artık ona bakmadan da gözümün önünde durur oldu! Bir üzgün halin vardı o fotoğrafta... Mavi-beyaz seramikli camiden çizdiğin krokiyle, pipolu portreni çok sevdim. Sana istediğin gibi evimizden, benden, son resimlerimden, ailemden fotoğraf çeker yollarım. Sadece film satın almam gerekiyor. Bugün alır, çeker, yollarım. Fa-

kat senin mektubunun bugün mutlaka postaya atılması lazım. Kimseciklere güvenip mektubumu ellerine teslim edemem. Artık son vermem lazım bu mektuba. Son vermek derken, sana bir de benden bahseden bir gazete yolluyorum. Küçücüğüm. Sana sarılmak hakkımdan istifade ediyor, ama yumuşakça değil, çılgınca, hoyratça seni kucaklıyorum. Küçücüğüm. Küçükler böyle öpülürler. Dur sana bir kere daha göstereyim!!!

Benim için Mualla'yı kocaman güzel gözlerinden öp. Ailene de sevgilerimi, saygılarımı, selamlarımı ilet. Mustafa'ya da... "Bu adam kimdir"i unutmadığımı söyle... Eğer, her şeyini veriyorsan ruhunu da verirsin... Sabret... Sabret Bucişim. Sadece seninim, ve her zaman sana aittim.

Senin Bucişin!

Ernestine

6 Mart 1934

Küçük Memişçik,

Çok uzun zamandır beklediğim mektubunu aldım. Bu aldığım 5. mektup. 12 günlük bir arayla, elime ulaştı. Yine de çok uzun bir süre. Ama, sen sekiz mektup yolladığından söz ediyorsun. Demek ki 3 mektubum yine bu kahrolası posta tarafından yutulmuş. Ayrıca, bizimkilerin de bunca zamandır bana mektup yollamamaları, hiç olacak şey değil. Ayrıca, postacılar mektuplarımı elime teslim ederler ve bahşişlerini alırlar. Ama Memiş, sen nasıl olur da benden sadece 3 mektup alırsın? Peki ya diğer yolladığım üç mektubuma ne oldu? Acaba o üç mektup kimlerin eline düştü? Senin Bucişinin, hayal kırıklıklarını okumak acaba kimin ne işine yaradı? Sana tüm rüyalarımı, tüm dertlerimi yazıp yollamıştım. Bunları okumak kimin ilgisini çekebilir ki? Kırk sekiz saattir, Bükreş'teyim. Hep seni düşünüyorum. Beraber geçen günlerimizi, hayatımızı arıyorum. Küçücüğüm. Sana öylesine ihtiyacım var ki... anlatamam. Hayatım, senin hayatına öylesine bağlı ki, buralarda sensiz nasıl duracağımı hiç bilemiyorum. Başımı alıp senin yanma gelesim var... Küçücüğüm. Senin yanında ölesim var... Benden bunca zamandır mektup alamadığını okuyunca... senin düşündüğün şeyin aynısını ben de düşündüm. Biz mektuplarımızı, posta kutularına allayıp pullayıp atıyoruz... Ve mektuplarımız, o kutular içersinde kalakalıyorlar. Bu niye böyle oluyor? Kafam almıyor. Nonoşum... Bana güvenebilirsin. Senin Nonoşun, kötü kalpli birisi değildir. Ben beklemenin ne kadar korkunç bir şey olduğunu iyi bilirim. Beklemelerden illallah demiş, çok acı çekmişimdir. Ben kimseleri bekletmem. Ailenin, mektuplarımıza müdahale etmelerinden çekiniyorum. Yoksa bu ikide birde kaybolan mektupları açıklamak çok zor. Nonoşum. Sen mektuplaşma adresi olarak ev adresinden yüzde yüz emin misin? Sana, hiçbir şeyden çekinmeden hangi adrese yazsam ki? Ah! Şu insanlar, bazan ne kötü olabiliyorlar! Benim Küçük Şeker Çocuğum. Çok hastalandım. Sana, son mektubumda yazmıştım. Şimdi biraz iyileştim. Çok kötü öksürüyorum. Bükreş, çok soğuk... Halbuki... ben tam tersini sanmıştım. Yaş çok soğuk olur da Bükreş'te hava

ılımandır diye ümit etmiştim... Bütün gün kendime uygun bir yer peşinde koşuşturuyorum. Esaslı da bir yer olsun istiyorum... Kiralar ateş pahası. Ama, bir an evvel yerleşebilsem çok mutlu olacağım. Hatırı sayılır kimselere bir yığın tavsiye mektubum var. Özellikle, gazeteciler konusunda esaslı çalışmalarım oldu... Hatta bugün birisiyle tanıştım bile. Bana hakkımda bir makale yazmaya ve bir de bedava sergi salonu araştırması yapmaya söz verdi. Bu haberler aslında başlangıç için hiç de fena sayılmazlar ama önce sağlam bir ikamet adresine sahip olmam gerekiyor... Şimdilik, öyle bir adres sahibi değilim. Kızlar için bir pansiyonda kalıyorum. Ama hiç kullanışlı değil. Kendime ait özel büyük duvarlı bir odam olsun istiyorum. Memişçiğim. Bu mektubu sana taahhütlü yollayacağım. Eline mutlaka geçmesinden emin olmak istiyorum. Taahhütlü mektubunu almıştım ve hemen cevabını da vermiştim. Acaba hangi şeytan, mektuplaşmamıza burnunu sokuyor dersin, küçücüğüm?

Bundan böyle, sana bütün mektuplarımı "taahhütlü" olarak yollayacağım. Artık, bundan böyle, mektup kaybına uğramanı istemiyorum. Sadece, acaba mektuplarımı "Poste Restante" olarak yollamamı ister miydin? Bana "Poste Restante" mektuplar için vereceğin adresi çok okunaklı olarak yaz, yolla... O zaman eline geçtiklerinden emin olabilirim, hiç olmazsa! Buciş... Yazım çok kötüleşti. Çünkü yatağımın içinden yazıyorum. Bugünkü koşuşturmalardan yorgun düşmüş, nefes nefese kalmıştım. Sen, kalacak bir yer aramanın ne demek olduğunu çok iyi bilirsin!! Bir sürü yer var ama, daha benim istediğim yeri henüz bulamadım.

Küçücüğüm. Sen nasılsın? Beni öpebilirsin. Ben sana her zaman düzenli yazdım. Sadece, kötü kalpli posta benim mektuplarımı yediyse... bunda benim hiçbir suçum yok. Belki de, başka kötü kalpli insanlar da oynuyordur senin mektuplarınla! Söyle bana... Senin orada, sana olan saygı ve sevgiden ötürü, kimselerin mektuplarınla oynamadığından emin misin?!

Görüyorsun ya, sana her yazışımda mektuplarımın eline geçmeyeceğini sanıyorum. Aramızda epeyi mesafe var... Evet. Üçüncü kere birbirimizden ayrıldık... 18 Martta, ayrılalı iki ay olacak, on iki gün eksiyle... Zaman, su gibi akıp geçiyor.

Küçücüğüm, Şeker Çocuğum, misafirliğe gelecek! Eh! Az zamanımız kaldı demektir. Sen bana bir 10 Mayıs sözü vermiştin. O

zamana kadar, havalar da ısınır. Yeşilliklerin içindeki çiçekler bizi bekler olurlar! Senin geleceğin gün, büyük bir bayram günü olacak! O gün, sahiden de içimden gelerek gülebileceğim. Şimdilerde pek öyle kalpten gülecek halim yok!! Kalbim sancılı!! Senden uzakta içimde öylesine büyük bir boşluk var ki... Memişçiğim!! Nonoşum, sana tekrar hatırlatırım... "Senden uzakta, kalbim çok ümitsiz... Hep, kavuşacağımız günleri düşünüyorum. Sizi bir daha görememek korkusu ümitlerimin törpüsü!! Yıldızsız göklerde gece, ne kadar da hüzünlü?! Eğer bu kadar da çarpıcı güzellikte olmasaydınız, çılgınlığımı size hiç anlatamazdım!!"

Hatırladın mı bu şarkıyı Memişçik? Bu günlerde sık sık söylüyorum. Anlaşılan fena halde dilime dolandı. Sana da bir zamanlar öğretmiştim!

Sizde geçirdiğim Ramazan günlerini ve gecelerini hatırlıyorum. Bu anılar, beni biraz yatıştırıyor... Her şey beni ağlatıveriyor!! O güzel günler geriye dönecekler mi? Evet. Nonoşum. Şeker Çocuğum. Sana "seni çok özledim"* diyebilmek isterdim! Para sorunlarına boşver... Biz ikimiz bütün sorunları çözerdik... Bütün bunlardan daha önce de sana söz etmiştim. Ama eline bu mektuplar geçmemiş!! Ben sana tekrar yazarım. Ama bugün değil. Önce başımı sokacak bir yer bulmam lazım. Bu çok önemli. Bir yer bulur bulmaz sana adresimi yollarım. İçim rahat eder... Mektupların da gelebilecekleri bir adresleri olur. Memiş... Ne olur, benim kusuruma bakma... Çok sinirliyim. Zaten, mektuplarımdan da bu açıkça görülmekte... Fikirlerim karman çorman, karmakarışık... Ama ya yarın ya da yarından sonra, burada neler yaptığımı en küçük ayrıntılarına varana dek sana yazarım.

Seni mutlaka sükûnete eriştirmeyi arzu ediyorum. O Allahın cezası beklemelerin ne demek olduğunu benden iyi kim bilebilir? Mektuplarım eline sağ salim varabilsinler diye Allaha yalvarıyorum. Eğer bu mektup da eline geçmezse, hapı yuttum demektir. Çok büyük bir ümitsizliğe düşerim işte o zaman. Bir an bile senin Bucişinin, Memişçiğini savsaklayabileceğine veya seni bir an için bile aklından çıkartabileceğine sakın inanmayasın. Senin Nonoşçuğun, ağzına kadar seninle dolu... Seni düşünmediğim tek bir an bile yok. Her anım, her şeyim sana ait... Zaten bunları, seni Kös-

* *Metinde Türkçe olarak yazılmış. (M.H.E.)*

tence'de kucaklayınca sen de daha belirgin bir şekilde anlayacaksın. Ben ebediyete kadar seninim ve sana da her zaman sadık kalacağım. Mektuplarımın başlarına gelen felaketlere rağmen düşün ki Bucişin sadece seni kucaklamak için yaşıyor... Sabahların en erken saatlarına dek, çılgınca seni kucaklamak istiyorum. Daima ve her zaman seninim. Ben senin küçücük ve iyi kalpli Nonoşunum. Bu taahhütlü mektuba, mutlaka bir geri dönüş adresi vermek lazımmış. Ama bende şu anda belirgin bir adres yok. Ama bana şu adrese yazabilirsin. Bu benim bir kız arkadaşımın adresi:

Strada Sipirtu Apostalı No 37
Bucuresti Romania

Evet, bana bu adrese yaz. "Poste Restante" işine aklın yatıyor mu? Bana bildirirsin. Bakalım mektup eline geçebilecek mi? Yarın sana mutlaka yazarım. Ama istersen bir iki gün bekle de şu odayı bir tutayım. O zaman kendi adresime yazarsın. Belki daha akıllıca bir şey yapmış oluruz...

Senin Nonoşun

Ernestine

15 Mart 1934

Küçük Memişçik...

Üç gün öne, sana, taahhütlü bir mektup yollamıştım. Taahhütlü yollamama rağmen, o mektubum eline geçip geçmediğini Allah bilir!! Benim küçücük mektuplarım, artık eline geçmeyecek diye çekiniyorum. Bükreş'e dönmüş olduğumdan, yeni adresimi de senin bilmediğini düşündükçe daha da telaşlanıyorum. Memişçik. Mektubunu her okuyuşumda yüreğim sıkışıyor... Bakalım, bu mektubum eline geçecek mi? Belki de, Bucişinin artık sana yazmak istemediğini zannedeceksin, veya kafana buna benzer başka tatsız düşünceler dolacak. Dinle beni... Ya bana bir başka adres ver... ya da "Poste Restante" adresi yolla... Türk ve Romen posta idarelerinin bizim mektuplarla uğraştığını tahmin etmiyorum. Seninkilerin mektuplarımı saklamalarından çekiniyorum. Postacınla veya postanenle bir görüş bakalım... Böylelikle mektuplarımın eline geçmeme tehlikesi ortadan kalkmış olur. Memiş... Bana bu konuda söz ver. Yoksa çok huzursuz olacağım. Sana sık sık yazıyorum. Ama, mektupların eline geçip geçmediğine, ötekilerini alıp almadığına dair senden haber çıkmaması beni çok rahatsız ediyor. Bu konuyu bir daha irdele. Bu iş giderek kabak tadı vermeye başladı. Her Allahın günü, benim güzel Şeker Çocuğumu düşünüyor, onun için nefes alıyorum. Ama, bir türlü Aslan Bucişimden haber alamıyorum. Memiş. Yerleştim. Odamı tuttum. Yeni adresim:

37 Strada Smardau 37
Sectorul I
Bucuresti
Romania

Çok sevimli bir hanımda kalıyorum. Odam, bir hayli geniş, iki büyük divanım var. Odamın büyüklüğü "Boulvard Jourdan No 80"deki odamın büyüklüğü kadar var. Hatta, belki de daha büyük... Tuval koyacak daha geniş yerim var. Büyük duvara sen resimlerini asardın, küçük duvara da ben... Burası çok sessiz olmasına rağmen, çok rahatım. Ah!! Memişimi çok özlüyorum. Çiçek ve renkli kumaş delisi Bedri için odamı nasıl süslemem gerek-

tiğini düşünüyorum, şimdiden. Çok az mobilyam var... İki divanla, iki sandalyem var. Her şeyim çifter çifter!! Dinle beni, Memişçiğim. Acele et... Çünkü seni çılgınlar gibi özledim. Ağzını, burnunu, dudaklarını hatta yüzümü acıtan sakallarını bile özledim. Şeker Çocuğum. Küçücüğüm. Bak sana tekrar söylüyorum. Parayı düşünme. Hallederiz... Sen yazmana bak... Beni mektupsuz bırakma... Beni mektupsuzluk öldürüyor. Mektupların beni ayağa kaldırıyor... Bana hayat veriyor. Yaşamak istiyorum. Yaşamaktan sonsuz haz alıyorum. Daha rahatlıkla sabredebiliyorum. Son ayrılışımızdan bu yana kaç gün geçti? Daha koca bir Nisan ayı var. Mayıs ayında da kar gibi bembeyaz bir gemiyle, sen çıkıp geleceksin. Memişçiğim, seni kucaklayarak... sana, "Sen ha! Sen şu bizim Romanya'ya sonunda gelebildin, inanılacak şey değil bu" diye bağıracağım. Artık, hiç sabrım kalmadı. Seni dört gözle bekliyorum. Mümkün olsa da, bu akşam gelebilsen... Çok sessiz bir akşam. Odamda, sadece saatimin tıkırtısı duyuluyor!

Dün gece, uykum geldi... Yazmaya son verip, yattım uyudum. Bugün devam ediyorum. Gece yine bir sürü kâbus gördüm. Seni rüyalarımda gördüğümde ne kadar mutlu oluyorum. Şeker Çocuğum. Küçücüğüm. Peki, ya sen nasılsın? Uslu musun? Kibrit kutucuğumuzu buldun mu? Sana kibrit kutucuğumuzu hatırlatmak için mektup yollamıştım. O mektup kötü ellerin yardımıyla, kaybolu-verdi. Hep kendi kendime, bu mektubumu alıp almayacağını soruyorum. Beklemek çok korkunç. Birlikte geçen günlerin anıları kalbimde saklı. Bu, beni ayakta tutuyor. Namuslu ve mert bir Memişçikle geçen günler!! Hey gidi günler hey! Sana çok değer veriyorum. Nonoşum. Hiçbir şeyde gözüm yok. Yeter ki sen yanımda olabilseydin!! Bu ayrılıklara niçin göğüs germemiz gerekiyor? Hatırlıyorum... Çok önceleri bana "Zaman, en iyi imtihandır" demiştin. Her geçen gün, alevlerin boyu büyümekte... Birbirimizi çok iyi anladığımızdan en küçük bir şüphem bile yok... Bunu kuvvetle hissediyorum. Son mektubunu okurken, yine çok ağladım. En güzel düşlerimi, Mayıs ayını düşünerek görüyorum. "Gelebilme cesaretini, kendisinde bulabilecek mi? Eskisi gibi ona kötü mü davranılıyor?" Hayır! Hayır! Geleceğini hissediyorum... Gelmelisin. Sana ihtiyacım var. Uzaklara, dağlara gideriz, ormanlarda vahşiler gibi yaşarız. Oraları, şimdi kim bilir ne güzeldir. Havalarda ısınmaya başladı. Orman, sevincinden çıldırmıştır!!

Tanıdıklarla yaptığım görüşmeler dışında hep evdeyim. Tanıdıklarım, hep gazeteciler ve sanat eleştirmenleri... Evden başkentimize gelirken, başkent gazetecilerine bir sürü tavsiye mektubunu da beraberimde getirmiştim. Daha bu sabah, sanat yazıları yazan eleştirmeni ağırladım. İşlerimi incelediler. Çok beğendiklerini söylediler. Bir tanesi de, sana fotoğrafını yolladığım natürmortumun fiyatını sordu. Şimdi de "Adevanul Literas" gazetesinin çok meşhur bir yazarını bekliyorum. Romen yazarlardan "Demostene Batez" de gelecek. Yazarın adı da "Balajiyan" Az önce de geldiler. Balajiyan benim resimlerimi gördü. Bu resimlerin, bizim başşehir için fazla entelektüel olduklarını söyledi. Burada, çok daha kalitesiz resimler satılıyormuş. Çok iyi bir salon varmış. Adı "Bolez"miş. Ancak orası Ekime kadar doluymuş. Demek ki orası kiralanmış... Bana uygun değil. Bir de "Calea Victorien" merkezinde "Mozart" salonu varmış. Ama, orası da üç hafta için on iki bin ley istermiş... Bu da bin sekiz yüz frank ediyor. Çok pahalı... Belki de biraz daha ucuza, mesela dört bin leye yani altı yüz franga kiralanabilir. Dokuz yüz frank yerine altı yüz frank. Fena değil, ama yine de epeyi pahalı. Dur bakalım, biraz bu işleri araştırmam gerekecek. Bir de, bedava sergileyebileceğim "Hasefer"diye bir salon var. Satıştan %10 alıyormuş. Bu benim işime gelir. Yarın sabah oradan bir bayan gelip işlerimi görecek. Herhalde anlaşırız. Herkes, bana orasını tavsiye ediyor. Bu galeri, davetiyeleri, afişleri, her şeyi üstleniyormuş. Hiç risk almamış oluyorum. Galerinin geleni gideni de çokmuş. Seçkin kişiler uğrarlarmış. Ancak 24 Nisana kadar doluymuş. Zaman, biraz uzun. Ama, ne yapalım? Bütün galerilerde durum aynı. Sergi açmak isteyen bir sürü sanatçı var. Ama eserlerinde iş yok. Şimdiye kadar sevdiğim hiçbir şey göremedim. Memişçiğim, sen burada, herhalde çok başarılı olursun. Benim resimlerimi sergileyeceğim salonda inşallah sen de sergini açarsın. Beş kuruş harcamazsın, ama sadece o meşhur %10'u ödersin... Bu da öyle pek ahım şahım bir ücret değil... Benim sergimden sonra seninki açılacağına göre, benim orada sözüm geçer olur. Seni ben tanıtırım. Her şeyi de, inan bana Memişçiğin tıkır tıkır yürür. Parisçiğimizi, Dieppe'i, hatta Londra'yı bile tekrar ziyaret edebiliriz... Uzaklara gideriz seninle... Çok çalışırız. Bütün bunları seninle gerçekleştirmeyi çok arzuluyorum, Memişçiğim. Haydi, bana çabuk cevap ver. Karadeniz sa-

kin. İlkbahar hızla yaklaşıyor ve her ikimiz için de bir sürü arzu, bir sürü ümit taşıyorum.

Şimdi, tekrar sergilere dönelim. Basın yayında hiç endişeli değilim. En iyi yazı yazanları, eleştirmenlerin hepsini tanıyoruz. Hem benim sergim hem de senin sergin için etraflı bir tanıtım yaparlar... Haydi. Sen otur tuvallerini hazırla. Bir saniye bile duraksama... Seni çılgın küçücüğüm. Deliler gibi Köstence rıhtımında senin gelişini bekleyeceğim!! Krokilerini de getir. Ne yaparsan yap... 10 Mayıs'ta burda ol... Sergimin de son birkaç gününü böylelikle yakalamış olursun. Sonra da seninkini tezgâhlarız. Her şey yoluna girer, o adam seni bekliyor... Dün gece bizi, özellikle seni çok düşündüm. Senin Küçüğün de bir azize kadar uslu olarak seni bekliyor... Senin zevkine itimadım var. Bana gelip giden bu kalabalık bende cahil izlenimi uyandırıyor... Bir şeyler hissettiklerine katiyen inanamıyorum. Ayrıca da... hiçbir şey algıladıklarını sanmıyorum. Sen, bunların hepsinden daha sanatkâr yapılısın. Senin bir güzellik karşısında hüngür hüngür ağlayabildiğini, cebindeki son kuruşunu Rousseau'nun bir baskısına verebildiğini ben bilirim. Ben de öyleyim. Mesleğimi, cüzdanımı doldurmak için yapmıyorum. Ruhumu, iç dünyamı doyurmak için resim yapıyorum, para kazanabilmek için değil. Sergime koyacağım resimleri seçerken yanı başımda olmana neleri feda etmezdim! Nelerimi sergilesem acaba? Senin beğeninden öte, hiçbir şey benim için geçerli değil. Sana, neredeyse ilahi bir aşkla bağlıyım... Seni çok değerli bir varlık olarak kabul ediyorum, bunu sana tekrar ediyorum. Ressamlar arasında sahici sanatçı ruhu taşıyanlar çok azdır. Evet... Nonoşum. Senin tam bir sanatçı ruhu taşıdığını biliyorum. İnan bana, seni el değemeyecek yüceliklere ulaştıran, tarif edilemez bir gücün var.

Memiş... Şu 10 Mayıs tarihi ne zaman geçekleşecek?! Misafirim olacağın bu mutlu tarihe ne zaman kavuşacağım? Sana en çok beğendiğin yemekleri hazırlayıp, afiyetle yedirip içirip, karnını doyurduktan sonra, bana "teşekkür ederim" dediğini, benim de sana, "afiyet olsun" dediğimi şimdiden duyar gibiyim... Senin lisanın ne kadar da gizemli... Türkçeyi çok seviyor ve mutlaka öğrenmek istiyorum.

"Yarın sabah, ayıcığıma elma almaya Kapalı Çarşıya gideceğim."

"Gideceğim" doğru mu? Yoksa "gidiyorum" mu demeliydim? Nasıl, becerebiliyor muyum? Ne yanlış yaptım? Söyle bana...

Sık sık "Hamsi"yi söylüyorum. Bu şarkı da bana "Sophie"yi hatırlatıyor... Ah, ona da mektup yazmam lazım. Zaman ne kadar da çabuk geçiyor... Yarabbim. Ne kadar da çok İstanbul'a gelmek istiyordu! Onu çok severim. İnşallah, o da sevildiğini biliyordur! Hem ona hem de bizimkilere yazacağım. Sadece sana karşı çok sabırlıyım benim küçük yeşil "Gauloise"ım. Gelmen şartıyla yapmak istediklerini yapabilirsin. Çok çalış. Ve bana, müthiş resimler getir. Seni çok öperim. Çok çalışmanı, canı gönülden istiyorum. Galiba benim sergim 25 Martla 15 Nisan arasında olacak. Nonoşum. Bugün, uzun süre bu konuyu tartıştık. Balajiyan Bey bu işlerde bana çok yardım ediyor. İçinde bulunduğum dönemde, seni çok arıyorum. Her yerde bana gösterilen iyi niyete rağmen, içimde bir boşluk var... Hava güzel ama ben sensizlikle doluyum. Bu akşam bu mektubu yollayacağım. Benden iki satır alman herhalde hoşuna gidecektir... Küçücüğüm. Küçücüğüm. Benim güzel küçücüğüm. Beni sadece sen mutlu edebilirsin. Senden başka her şey ancak benim canımı sıkar. Senin için ağlamak bile, en tatlı sarhoşluk gibidir... Sen de beni, benim seni arzuladığım kadar arzular mısın? On iki günlük, çok uzun araya rağmen son mektubun beni altüst etmişti. Şimdi de yine senden haber almayalı on gün oldu. Sessizlik... Acaba, bizimkiler senden haber aldılar mı? Belki de almışlardır. Yedi sekiz gün olmalı. Nonoşuna çabuk yaz... Senin mektuplarına susadım. İçine de benim minarelerimden, güzel desenlerinden koy... Bir an evvel yuvana gelebilmen için niçin bir kuş olamıyorsun? Eskisi gibi kollarımda bütün gece kalabilseydin!! Bizi, biz Buciş kullarını bir an önce birleştirebilmesi için Allaha yalvarmamız lazım.

Küçük kibrit kutumuzu düşündükçe, keyfim yerine geliyor... Nonoşum. Doğru değil mi? Bana "benim olacaksın" demiştin ve satılık olmadığımı söylemiştin. Evet. Evet. En hızlı şekilde gel. Köstence'de, Londra'da da başımda olan küçük tüylü şapkamı giyeceğim. Sen onu çok sevdiydin. Bu taahhütlü mektubumu alıp almadığını yaz bana. Bu ikinci taahhütlü mektubum. Seni milyonlarca kere öperim.

Nonoşum

Ernestine

si artă

Cronica plastică

ERNA LETONI

Cronica plastica

La o tânără pictoriță din Iași

reîntoarsă de curând de la Paris

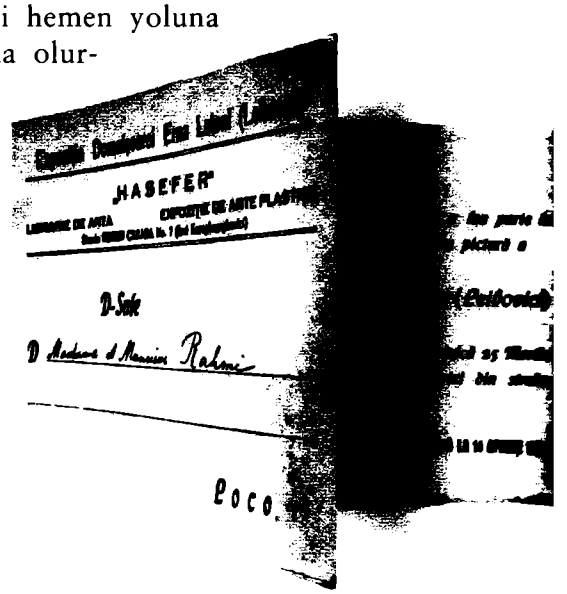
BÜKREŞ'TEN İSTANBUL'A

17 Mart 1934

Benim küçük Memişçiğim,

Birkaç gündür Bükreş'teyim. Ailemden ötürü, çok mutsuzum. Bir kere, kalkıp İstanbul'a gitmemi hiç istemiyorlar. Sonra döviz başvurusunda da bulundum. O zaman da 20 Hazirandan önce Bükreş'i terk edemeyeceğim. Ha!! Bir de döviz verip vermeyecekleri de kesin değil... Geçen seneki hikâye yine tekrarlanacak... Romen parasıyla İstanbul'a gelip, orada liraya çevireceğim. Sen ne diyorsun bu konuda, Buciş? Ah! Sen gelebilseydin, her şey ne kadar da kolay olacaktı!! Niye gelmiyorsun, Bükreş'e? Sen, bana âşık olan insan değil misin? Öyleyse, sen niye buraya gelmiyorsun?

İkimize de yetecek kadar kocaman bir odam var. Hayatımızı boş yere harcıyoruz... Gençliğimizi bilinçsizce tüketiyoruz... Haydi bana acele cevap ver... Sen mi geleceksin? Ben mi geleyim? Eğer, sen geleceksen, işlerini hemen yoluna koy... Bir gün sonra, burada olursun... Yoksa... 15'ine veya 20'sine kadar bekleyecek sabrı kendinde bulabilmelisin. Bankanın, bizim Merkez Bankasının cevabını mutlaka beklemem gerek... Eğer cevap olumsuz ise, Romen parasıyla İstanbul'a gelir, orada liraya çeviririm. Az para değiştiririm. Çünkü, resmi olmayan para değişimlerinde çok kayba uğruyoruz... Söyle bana Bucişim. Ne diyor-

Ernestine'in Bükreş'teki ilk evi.

sun? Bükreş'e gelebilmeni ne kadar da çok arzulamıştım... Haydi kalk, gel. Gelemediğin taktirde biraz daha beklemek gerekecek!! Bir senecik kadar!! Hayat ne kadar zor!! Çalışma hayatım nasıl da allak bullak oldu! Nasıl da iki para etmeyen bir insan oldum. Basit bir köylü kızı olsaydım keşke... Sanat yapacağıma, tasalarla dolu olacağıma keşke beden gücümle çalışmaktan tatmin olabilseydim. Basit olabilmek. Arkadaşım. Sağlıklı olabilmek... Benim bunlara çok ihtiyacım var. Halbuki... Ya şimdi? Şu halime bir bak. Yarı çılgın bir haldeyim. Ah! Aşk öldürür, insanları! Yalnızım. Yapayalnızım. Kalbim dertlerle yüklü. Yaşamın hiçbir gayesi yok... Hiçbir şey değişmedi diyorum ama... Sen çok uzaklardasın. Ender gelen mektupların da bir gecikmeye görsün!! Kendi ailemi de anlayamıyorum. Kaybolup giden benim hayatım değil mi?

Bakalım. Bir gün beraber olabilecek miyiz? Ebediyete kadar sürecek mi bu beraberlik? Yoksa sürmeyecek mi? Benimle namuslu ol... Bana kalbini aç... Ben sana hep yüreğimi açageldim. Ben ana olmak, çocuklar doğurmak istiyorum. Kocama sadık bir kadın olmak istiyorum. Sen bu idealler uğruna ailenin kararlarına karşı çıkabilecek misin? Kendi hayat çizgimizi çekmeye hazır mı-

sın? Yoksa hayatımızı boş yere acı çekerek heba mı edeceğiz? Cevap ver Buciş... Senin küçük kızın, dertli!! Hayat onu bu hale soktu. Ailem de, geçinmek için kendilerine güvenmemem gerektiğini söylüyor. Hayatımızı kazanmamız icap ediyor. Ne diyorsun? Hayat geçiyor geçmesine... Günler günlere, haftalar haftalara eklenip gidiyor. Ama gelecek bize ait mi, değil mi? Bedriciğim. 15 gün daha beklerim gitmek için. Ya biri, ya öbürü. Cevap ver. Kararın nedir? Memişçiğim seni 1000 kere kucaklarım. Seni çok düşünüyorum. Senin için ıstırap çekiyorum. Allah, bizi kavuştursun.

Görüşmek üzere.

Ernestine

Sergi davetiyesinin içine yazılanlar:

Saygıdeğer Hanımefendi ve Rahmi Bey. Sözlerime, sizleri sergi açılışımda görmekten büyük bir onur duyacağımı belirterek, başlamak istiyorum. Ben de sizleri memleketimde ağırlamaktan büyük bir mutluluk duyacağım. Bana İstanbul'da göstermiş olduğunuz yakın ilgiden ötürü sizlere ne kadar teşekkür etsem, azdır.

Eşinizin ve sizin sağlık haberlerinizi aldıkça çok seviniyorum. Ben oralardayken bir hayli öksürüyordunuz ve kendi sağlığınızla pek ilgilenmiyordunuz. O öksürük inşallah geçmiştir.

Bu küçücük yere ne yazık ki, daha uzunca yazamıyorum... Zaten, fazla da vaktinizi almak istemiyorum.

Tüm ailenize selam ve sevgilerimi iletir, size ve eşinize, en derin hürmetlerimi sunarım.

Ernestine

21 Mart 1934

Küçük Memişçik.

Hep mektuplarını bekliyorum. Bu sefer daha da büyük bir merakla bekliyorum. Bir türlü Bükreş'i terk edemiyorum. Memişim yine uzun zamandır susmakta... Ne yapacağımı da hiç bilemiyorum. Sana, zayıflıklarımı göstermemek için yazmıyorum. Ama değişmeyen bir şey var... Ne yaparsam yapayım, çok acı çekiyorum. Sergi açmak konusunda yaptığın çok sıcak tekliflere seviniyorum... Arif'in evinde konuk olmak fikrinden sonra, senden etraflı bir mektup bekledim, ama nafile... Küçük bir kart desem de, senden hiçbir haber yok. İşte ben, yine ben, oturdum yazıyorum. Neden yazmadın? Hep bana kötü davranıyorsun. Ne düşüneceğimi bile düşünemiyorum. Çok üzgünüm. Sana "Bahar yaklaşıyorsa, bundan bize ne" demek istiyorum. Buciş, benim mektubuma cevap bile vermediğine göre... bahardan bize ne? Dışarıda hava çok güzel... Ne kadar da güzel... Benim de Yaş'a gitmem gerekiyor... Senden bir haber alabilmek için gidişimi hep geciktirdim bugüne kadar. Niçin bana mektup yazacak kadar onurlu değilsin? Acaba başına bir şey geldi de onun için mi bana yazmıyor, diye düşündükçe içim titriyor... Allahım... Sağlığın yerinde olsun da, gerisi hiç önemli değil...

Sana, uzun uzadıya yazamayacağım. Senin yüzünden çok üzgünüm. Resimlerime çalışıyorum... Ama... şöyle böyle... Ne yaptığımı, niçin yaptığımı bilemediğim anlar yaşıyorum. Yaşama sevincimi kaybediyorum. Günlerim, aziz ve sevgili ailemin yarattıkları engelleri aşarak, gözyaşı sellerine kapılarak geçmekte... İşte şahane bir şekilde yitirilen bir hayat... Artık sanata dair hiçbir ümit ve bağlılığım kalmadı. Artık, gözlerimi kapama zamanı geldi herhalde... İşte al sana Paris-İstanbul Köstence-İstanbul maceralarının sonuçları. Kolum kanadım kırıldı. Her şeyden midem bulandı... Artık bana başka çare kalmadı. Anladın değil mi, neden söz ettiğimi??!! Sende mi? Sende mi unuttun beni? Sende mi Brütüs? Bu felaket, bir akademinin loş girişinde başlamıştı. Uğrunda savaşacak kadar onurlu olmayan birisi yüzünden, hayatım bu hale geldi... İşte, özeti böyle!!

Kendimi hiç iyi hissetmiyorum. Toprak uykusuna yatma zamanı. Ama, yine de sana yazacak kadar zayıfım. Seni seviyorum... Yalan söylemesini iyi bilemiyorum. Gözlerini seviyorum... Ağır sözler söyleyen dilini, güzel kokan enseni seviyorum.

Seni kucaklarım. Sakın kızma bana... Seni fazla seviyorum.

Ernestine

Memişcuk. Memişcuk. Şeker Memişcuk.
Je fais un quentité de dessins « les Bucs
qui s'embrassent » mes cahiers en est
plains. mes blocs. tout mes papiers pote
un barbouillage de mes sujet. Bucs «
s'embrassants » ! Memiscuk toute ma chambre
plaine de cet image. celui que je t'envoi
il n'ient pas bien bien. mais ici partout
nous nous embrassons. si le papier me
permettait nous nous embrasserions

21 Mart 1934

Memişçik, Memişçik, Şeker Memişçik,

Ha bire, öpüşen Bucişler çiziyorum. Defterlerim, bloknotlarım, hep bu kucaklaşan Bucişlerle doldu. Hatta, Bucişim... odamın duvarları bile sarmaş dolaş Bucişlerle doldu. Sana çizdiğim, pek o kadar iyi olmadı, ama idare eder!! Kâğıtlar izin verseydi... Eyfel Kulesinin tepesinde bile öpüşecektik!! Eyfel Kulesinin üstü ne güzeldi! Sen, ne kadar korkmuştun benim küçücüğüm. Evler ne kadar küçük ve renkliydiler!! İnsanlar da Duffy'nin çini mürekkebi noktaları kadardı!! Ve aşağıdaki bahçelerin süslemeleri ne kadar belirgin, ne kadar temiz ve pembeydi!! Bucişkam, biz güzel şeyler gördük, güzel heyecanlar yaşadık!! Küçük Nonoşum. Bırak da biraz edebiyat yapayım!! Çünkü zaman geçtikçe, geride bıraktığımız dakikaların kıymetini anlıyoruz. Geçen zamanla, hayatın kötülükleri silinip, geriye, aklımızda, sadece en güzel taraflar kalıyor. Bucişim. Herhalde, bu nedenle, çocukluk anılarımızı çok seviyoruz. Onlar bizden çok uzaktalar... Ama çok, çok uzaklarda. Geçmişin üzerinde, bölük pörçük kesilmiş birkaç anı. Zaman onları güzelleştiriyor, onlara istediği şekli veriyor...

Buciş!! Paris anılarımı kurcalamaya başlar başlamaz... "Otel Alencour"daki odamın penceresini arıyorum, hemen!! Beyaz perdelerini, Venedik kırmızısı duvarlarını ve önümüzdeki koca ağacın yapraklarının bana gülümsemelerini. Daha sonra da "Etoile" dan Concorde Meydanına iniyoruz. O kocaman bulvarı geçerken, sana ezberletiyorum:

"Damların üzerinde, gökyüzü ne kadar sakin... Ne kadar mavi!"

Hava güzel... Adım başı birbirimize sarılıyoruz!! Her yerde evimizdeki gibi rahatız!! Kimse bizi tanımıyor. "Birkaç münasebetsiz şoför" dışında bize hiç kimse aldırış etmiyor. Bir de bakıyoruz ki, her zaman oturduğumuz sıraya gelmişiz!! Güzel yeşil "Gauloise"larımızı yakıyoruz!! Hava hâlâ çok güzel Buciş... "Champs Elysée"deki gazlambalarının direklerini nasıl kucaklayıp öptüğümüzü, hatırlıyor musun? Ya çatısında otların uçuştuğu o koca yapıyı? Bucişim... Tekrar o demir direklere küçük

öpücükler kondur. Paris'çiğimizdeki o güzel günlerimize selam olsun.

Memişçiğim. Önce sana, her iki taahhütlü mektubunu da aldığımı söyleyeyim. Sonra da, benim mektuplarıma kimsenin elini süremeyeceği konusunda sana kesinlikle güvence veririm. Bundan, adım gibi eminim. O zaman bu "Poste Restante" işine hacet kalmıyor. Taahhütlü yazışma iyi ama... orada da bazı güçlükler var. Eğer postacı, seni iki üç kere evde bulamazsa, mektubu bir başkasına vermiyor. Geldiği yere geri gönderiyorlar. Geçen gün, başıma geldi. Senin ikinci taahhütlü mektubunu postacı ben Akademideyken getirmiş... O gün tam üç kere beni aramış. Üçüncü gelişte eve bir kâğıt bırakmış. "Akşama kadar gelip mektubunuzu almaz iseniz mektup Romanya'ya geri gönderilecek" demiş! Eyvah!! Hemen koşup, benim mektup Romanya yollarına düşmeden, yakaladım.

Al sana... Bu da uyuklayan Mustafa. Bucişkam. Postacımızın adresimi artık iyice öğrendiğini ümit ederim, ve bitip tükenmeyen mektup beklemelerimin de sona ereceğini umarım. Başlangıçta, ne güzel başlamıştım. Haftada sana düzenli olarak iki mektup yazıyordum. Bugünlerde, ipin ucunu bu kör yazışmalardan ötürü, kaçırdım.

Buciş... Gelelim resme... Basından yeterli ilgiyi gördün mü? İyi bir sergi salonu var mı? Ya çerçeveleme işleri ne oluyor? Başarı? Hiç merak etme Buciş sen bu işi!! Eğer bu "kuş", sizin oralar-

da da uçuyor ise... muhakkak seni arar, bulur!!

Buciş. Desenlerini de sergilemeni isterdim. Onları çok iyi kartonlara yerleştir. Eğer, becerip serginin sonunu yakalayabilirsem herhalde bir sürü görmediğim yeni resmini de görebileceğim. Paris'teki son çalışmalarından ve "Yaş"taki çalışmalarından da herhalde sergine tuvaller koyacaksın. Kendi evinde, rahat çalışabildin mi? Buciş... Maalesef ben hiçbir şey yapamadım!! Sadece, Mustafa'dan bir guvaş... Hepsi o kadar!! Ağabeyim eve geldi. Ben de onunla, benim bu tembelliğimden ve kararsızlığımdan konuşuyordum. O, bana, koca koca tuvaller çalışmamı ve ufak tefek işlere zaman ayırıp, uğraşıp didinmememi, kendi kendimi bağlamamamı tavsiye ediyor! Uzun zamandır birbirimize yeteri kadar yakın olup birbirimizle iki laf etmeye vakit bulamıyorduk!! Ağabeyim çok çalışıyor ve benimle uğraşacak hiç zamanı olmuyor. Bazen onun, bana "merhaba" demeden eve geldiğini... bana bir uğrayıp "ne yapıyorsun" demeden odasına kapandığını duyuyor ve buna, inan çok üzülüyorum, Buciş... Az önce benim odama geldi... Duvarlarda yeni hiçbir şey göremeyince, bana:

"Büyük tuvallerin, neredeler? Hani senin hamamların?" diye sordu? Ona, meslekteki darboğazımı, özellikle de en büyük düşmanımın adını söyledim: MALZEME!! Dün, bir guvaş pisliğinde yüzüyordum. Benim, meşhur beyaz imalatımın kurbanı olmuşlardı. Son günlerde, guvaş ile bir baş üzerinde çalışmıştım. Bozmamak için, duvarın en üstünde bir yerlere çiviledim. Ona bir hafta baktıktan sonra onu başka detaylarla, üzmeye başladım. Tam işin ortasında guvaşım bitmez mi! Guvaşım derken, beyaz guvaşım bitti, demek istiyorum. Koyu lekeler dışında, her şey bir beyaz suyuyla kaplıydı. O zaman, bildiğimiz marangoz tutkalıyla bir beyaz hazırladım. Zavallı kartonumu da bu Allahın belası yeni ya-

rattığım beyazla kapladım. Sonunda müthiş bir ahenk elde ettim... Pembe ve yeşillerin uyumu tam kıvamındaydı. Kuruması için bıraktım... Çok az zamanda, takır takır kurudu. Ne kahrolası bir malzemeymiş... Sonra da parmağımla söyle bir dokunacağım tuttu... Daha parmağım değer değmez... çatır çatır çatlamaya başlamaz mı? İşte o zaman, bu pis malzemeye çok sinirlenip, suyla onları bir güzel kazıdım. Tam üç haftalık emeğim güme gitti. Zavallı kafam, kayboldu! Elimde, hiç olmazsa bir kartonum kaldı! Bucişkam. Kullandığın malzemeye çok dikkat et... Her zaman en iyi malzemeleri kullan... ve özellikle yeni beyazlar da icat etme!

Evet kendimi bu kötü durumdan kurtarabilmek için, bir seri peyzaj çalışacağım. Kendime, kartonlarım için çok kullanışlı bir blok hazırlayacağım. 10 tane karton satın alacağım. Onları, ikiye böldürüp kendime 20 peyzaj malzemesi hazır edeceğim. Akademiye gitmiyorum... Evde de kimse bana poz vermiyor... İlkbahar geldi... Soğuklar gitti. Tam peyzaj çalışma zamanı... Hiç olmazsa, 10 Mayısa kadar, beş karton üzerine peyzajlarım konmuş olmalılar. Bir an önce gelip de seninle kucaklaşabilmek için, kılı kırk yarardım. Bir büyücek valize, her şeyimi sokuşturabilmek isterdim. Kartonlarıma bayılıyorum. Tuvaller kadar belalı değiller ve onlar kadar da yer tutmuyorlar. Yolculuğumun programını hazırlıyorum. Aileme orada bir sergi açtığını ve müthiş bir satış yaptığını söyleyeceğim. Beni de oraya çağırdığını ve benim de orada bir sergi açmamı istediğini belirteceğim. İnşallah her şey dilediğim gibi olur ve günün birinde valizim sırtımda, rulo edilmiş tuvallerim elimde gider, Şeker Çocuğumu bulurum... Her şeyi yere atıp seni kucaklarken sana şimdi bu satırlarla kaç milyon öpücük yollayacağımı sorardım. Benim güzel küçük kızım.

Senin... Yeşil "Gauloise"ın!!

B. Rahmi

25 Mart 1934

Küçük Memişçik...

Üzgünüm. Her mektup yollayışımda, yüreğim burkuluyor. "Acaba bu sefer, bu mektubu kimler okuyacak?" telaşı sardı içimi... İnşallah, eline geçer... Geçen gün iki taahhütlü mektup yolladım. Eline geçip geçmediklerini ancak Allah bilir!! Yok. Hayır. Böyle bir kafayla, yaşanmaz... Senin adresini mutlaka değiştirmek lazım. Bana "Poste Restante" adresini yollar mısın? Yahut da postacınla karşılıklı bir daha konuş... Eğer beni, çok azıcık da olsa seviyorsan, bir şeyler yap... Yahu yine 15 gündür, mektup yok... Ben on gündür buradayım... Sana kaç tane mektup yolladım. Senin küçücüğünün artık seni düşünmediğini sanacaksın diye, ödüm kopuyor... Olur mu hiç öyle bir şey! Seni, her zamankinden çok fazla seviyorum ve gelmeni neredeyse marazi bir sabırsızlıkla bekliyor, günleri sayıyorum. Yarın ayrılışımızın ikinci ayı dolacak... Ucu bucağı olmayan iki koca ay geçmiş... Seni, ancak kâğıtlar üzerinde kucaklayabilir oldum! Onlar da eline geçmiyor. Bu herhalde benim on birinci mektubum. Adresini değiştir ve bana bildir. Kalbim sensizlikten inliyor. İnan bana... hayatım, tam bir trajedi... Böyle bir cinayete, kim alet olabilir? Mektupları yok ederek, insanların duygularıyla kimler nasıl oynayabilirler? Benim kafam, katiyen bunu anlayamıyor!! Gücümün sonuna geldim. Sana bir mektup ulaştırabilmek için Paris'teki arkadaşım "Berconi"'ye başvurdum. Kabul etti... Şu rezalete bir bakar mısın? Ben mektubu Paris'e yollayacağım. Berconi alıp, oradan sana kendi el yazısıyla, yeni bir zarfa koyup yollayacak!! Bu, hiç olacak iş mi? Bu gece rahat bir uyku uyumadım. Sonunda bu müthiş çareyi buldum Memiş. Şeker Aslancık... Benim sevimli küçük çocuğum. Senden gelecek bir mektup, ne kadar büyük bir bayram havası estirecek, tahmin edebiliyor musun?!

Adresimi, ne olur ne olmaz, sana tekrar yazıyorum:

Strada Smardan 37
Sectorul I Bucuresti Romania

Memişçiğim. Bana derhal yaz. İçimde çok büyük bir boşluk var. Beni habersiz bırakabileceğine inanmamak için, ölmeyi tercih

ederdim. Hayır... inan bana... her an mektup bekliyorum. Ne zaman gelecek? Mektuplarını, ne yap yap, bana ulaştır. Herhalde bu mektup sana Paris üzerinden geleceğine göre rahat bırakırlar... İnşallah hepsini yok etmiyorlardır!! Nonoşum. Çabuk gel. Bükreş'te hava şahane. Şehrin göbeğinde, kocaman, aydınlık bir odam var. Gel benim küçücüğüm. İki ay geçti bile. Bana tam adresini yolla... Bana çok güvenilir bir adres yolla... Memişçiğim. En iyisi "Poste Restante". Ama bilmiyorum, bu çeşit haberleşmeye sizde ne derler, acaba?

Pasaportun için şimdiden başvurunu yap. Yolculuğun gecikmesin. Ben seni Köstence'de beklerim. Ben sana defalarca bundan söz ettim, ama senin hiçbir şeyden haberin yok! 27 Ocak tarihli mektubunu, ben 2 Martta, Yaş'ta aldım. Bu mektuptan anlayabildiğim kadarıyla, sen benden hiçbir haber alamamışsın. Peki... Öyleyse nereye gitti mektuplarım? Hangi kötü ellere düştüler? Ah!! Hayat ne kadar zor!! Ve ne kadar ağlayasım var. Başımı, rüyaların kanatlarına dayayıp ağlamak istiyorum... Bucişim benim, Şeker Bucişim. Geleceksin değil mi? Sürekli seni düşünüyorum. Senden uzakta, hayatım ne kadar hüzün verici oldu. Fotoğraflara, ürpererek bakar oldum. Ümit ederim gelirsin. Geleceğini bir bilebilsem... Ama bana söz vermiştin. 10 Mayısta küçücüğüm, seni Köstence'de bekleyeceğim. Hemen yaz bana... Beni teskin et... Şeker Çocuğum. Sana fazla yazamıyorum. Mektup, uçak için hafif olmalıymış. Sana babamın bir kartını, güzel el yazısını göresin diye, yolluyorum. Yaş'tan yolladığı bir kartpostal.

Memiş... Beni dinle biraz... Sakın bana kızma... Böyle bir hal çaresinden başka aklıma bir şey gelmedi doğrusu... Tamam mı? Kızgınlık istemem. Önemli olan, bana derhal cevap vermen. Öyle sanıyorum ki, Paris yoluyla gelecek bu mektubu 8 gün sonra alırsın. Bükreş-Paris 4 gün. Paris-İstanbul 4 gün. Etti 8 gün. Demek 4 gün de İstanbul-Bükreş olsa 12 gün sonra senden cevap bekliyorum. Ama bunlar akıllı uslu öpücükler değil... Bana daha önce söylediğin gibi! Dil kullanmak da yok... Sen sevmezsin bunu. Ama akıllı uslu 1000 adet öpücük. Memişçiğim. Her zaman senin küçücüğün. Seni öpen Bucişin,

Ernestine

Bükreş'ten İstanbul'a Telgraf

27 Mart 1934

Üzgünüm.
Acele mektup yaz.

Nonoş

29 Mart 1934

Memişçiğim, benim Küçücüğüm,

29 Marta da geldik. 10 Mayısa çok az zaman kaldı... Gel de üzülme bakalım. Mayıs ayı... Bu fikir beni rahatsız edip duruyor... Gelecek misin? Memişçiğim. Seni öylesine arzu ediyor ve öylesine büyük bir sevinçle, bekliyorum ki!! Biz kuşlar gibi mutlu yaşayabiliriz. Sana yalvarırım. İşlerini bir yoluna sok da gel artık! Bu hafta, merakla dergini bekledim. Dergi de gelmedi... Uzun bir süredir yine senden haber yok. Böyle bir hareketi hak etmemiş olmama rağmen, küçücüğüm yine beni üzmeye devam ediyor. Bu habersizlikler içerisinde, daima, ha geldi, ha gelecek diye yaşamak beni öylesine bedbaht kılıyor ki! Küçücüğüm. Sen küçük kızına kulak ver. İki erkek kardeşin ikisi de aynı zamanda askerlik yapamazlarmış! İşte, o zaman belki bir şansın olur. Ah! Allahım, bana Nonoşumu bağışla... Hayatın tadını çıkartabilmesine izin ver, Yarabbim.

Memiş. Babana yolladığım mektup, herhalde eline geçmiştir. Nasıl buldun o mektubu? Niçin hiçbir şey yazmıyorsun? Bana bu kötülüğü niye yapıyorsun? Dün Mina'nın eşi beni görmeye geldi... Bana niye eve dönmediğimi sordu. Ama dönemezdim ki! Benim bütün idealim, Bükreş'ti. Mayıs ayının bizim ayımız olacağını sanmıştım. Mina bana senden haber soruyor. Geleceğini ona söyleyemem. Benim ümidim, kalkıp gelmen ve gözyaşlarımı kurutmandı. Yalnızlığımdan azap çekmem yetmiyormuş gibi bir de mektuplarının geç kalmasıyla kahroluyorum. Şu işi bir türlü bir düzene sokamadım gitti. Senden başka kimsem yok. Sadece, senin için yaşıyorum. Bu böyle. Yanlış mı yapıyorum? Haydi, sen bana söyle!!

Kendi kendime, bazan, sessizce; "Ondan bir çocuğum olsaydı, o zaman beni korur, bana sahip çıkardı, böyle yalnız bırakmazdı" diye söyleniyorum. Senden başka her şeyden kaçıyor, onlardan iğreniyorum. Memiş, cevap versene!!! Dergilerine ne kadar seviniyordum. Onlar da gelmez oldular. Hani, her hafta alacağım iki mektup? Kim yutuyor onları? Kimler? Benim küçük tembelciğim!! Evet... İrademiz hiç yok!! Halbuki, olması gerekir-

di. Bazan, kendi kendime bir sürü soru soruyor, sonra da yanıtlarını düşünmek bile istemiyorum. Üç ay geldi geçti... Geçsin. Ama ben seni öyle özledim ki! Yeter ki sen gel! Gel de, seninle dağlara gidelim, her yeri gezip görelim. Sen de herhalde, bunları benim gibi istiyorsundur. Evvelsi gün akşam, sergiden çıktıktan sonra, yollarda dolandım durdum. Bir dükkâna girip, sana güzel zeytin, peynir ve senin çok sevdiğin şeylerden aldım. Geleceğine öyle kuvvetle inanıyordum ki!! Belki de, bu akşam geliverirsin diye gözlerimi kapımdan ayıramadım. Her an aklım sendeydi. Galiba, kendi kendime böyle acı çektirmek, yas tutmak çok hoşuma gider oldu. Ya da ben buna çok alıştım!! Yok. Hayır. Niye kendi kendime eziyet etmesini seveyim?

Gelmeni çok istiyorum. Bu doğru. Gel de benim küçük "Rousseau"m ol. Evet benim, Şekerciğim. Gel. Gel. Gel de seni bir kucaklayayım!! Her zamankinden daha da tatlısın. Çalışıyorsun demek. Ben de çalışıyorum. Öyle güzel peyzajlar var ki!! Burada "Cişmigiu" bahçesinde aklını kaçırabilirdin. Öylesine güzeldi ki... Şahane bir bahçe. Paris'te ki gibi, oturacak yerleri var. Ama, bizimkiler daha da güzeller. Benim küçük "Jean Christophe"um. Bu sıralar, R. Roland'dan okuyorum. On cilt. Ben yedincisini sevdim. Bayağı akıllanmaya başladım. Kendini kolla. Jean Christophe'un çocukluğunu, gelişmesini okumak çok muhteşemdi. Memiş... Biz de kendimize okuyacak kitaplar alırdık, değil mi? Buradaki kitaplıklarda, ne istersen bulunabiliyor... Kitaplıklardan, canın neyi isterse alıp okuyabiliyorsun. O kütüphanelerin birinde de bir sergi açtıydım. Çok tatlılar! Onlara senden de söz ettim. Senin resimlerini de pek merak ettiler. Sana söz veriyorum. Burada çok resim satacaksın!! Ben, şimdiye kadar altı resim sattım. Hiç fena sayılmaz... Yabancı bir şehirde sen çok daha fazla gürültü kopartacaksın, Memişçiğim.

Pasaport işine başladın, değil mi? Gözlerini kapat ve beni düşün. Ben bunu sık sık yapıyorum. Duvarlara resimlerini asmama kimse karışmadığından, gözlerimi kapar... seni yanımda hissederim. Fakat acaba, hangi kötü şeytan, benimle konuşmana mâni oluyor? O fotoğraflar bana tek bir söz bile etmiyorlar. Sadece bana şeytan şeytan, alaycı alaycı bakıp gülümsüyorlar. Elden de bir şey gelmiyor.

Memiş... Mektubuna ne zaman kavuşacağım? Nerelerdesin?

Yine bana mı kızdın? Ben sana hiçbir şey yapmadım ki? Paraların konusunda da bana hiçbir şey yazmıyorsun. Senin adresine ve bankayla mı yollayayım? Yoksa postayla mı yollayayım? Yahu... bütün bunlara niçin bir açıklık getirmiyorsun... Benim için en önemli haber, ne zaman gelebileceğin? Memiş, bana dertlerini söyleyebilirsin. Ben senin öteki yarınım. Senden hiç ses çıkmayınca, ben eksik kalıyorum. Sana hep... gel, gel, gel diye bağırmak mı lazım?

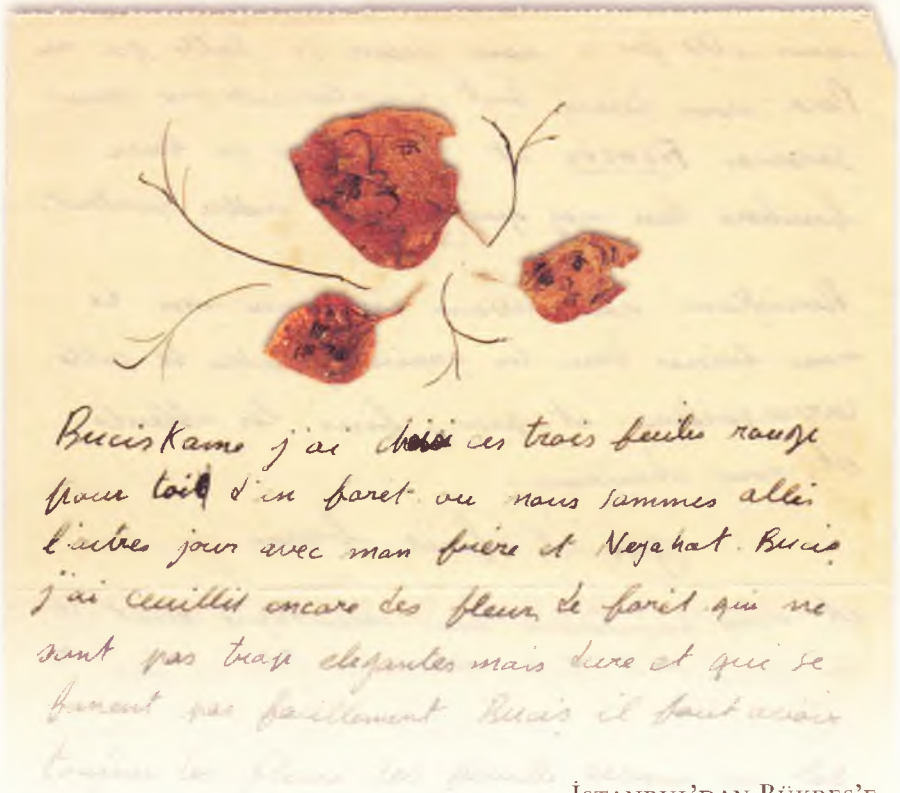
Şu, başvurunu nihayet yaptın mı? İkimiz üzerine kurduğum bunca hayal var. Şimdi, bu suskunluğun beni deli ediyor... Beni öldürüyor...

Şekerciğim... Hani nerede senin mektupların? Beklemek çok tatlı bir duygu ama fazlası da korkunç oluyor bu beklemelerin. Bana hemen yazarsan, ben de sana güzeller güzeli bir şey yollayacağım!!! Yazmazsan, ben de kötü davranırım.

Köstence'ye kadar, altı lirayla gelebilirsin. Ondan sonra da on para harcamazsın. Gerisi, bana ait! Yemen, içmen, her şeyin bana ait... Lokantalarımız, inanılmayacak kadar ucuz... Paranı ne yapayım? Bana her şeyi yaz... Ölüyorum habersizlikten... Seni, binlerce kere öperim. Eğer yarın senden mektup gelirse, daha da çok öperim... Senin Küçücüğün...

Kötü "Gauloise"cık.

Ernestine

İSTANBUL'DAN BÜKREŞ'E

29 Mart 1934

Bir telgraf geldi... İmza: Nonoş!!

Ama, benim Küçük Şeker Nonoşum. Eğer bu kahrolası mektup ulaşımı, telgrafı çektiğinin ertesi günü yolladığım uzun mektubumu sana iletemediyse, ben ne yapayım?... Gidip ben de posta müdürüne şikâyetlerimi mi arz edeyim? Ben mektuplarımı Büyük Postaneden atıyorum. Daha çabuk eline geçsin mektuplarım diye Büyük Postaneyi kullanıyorum... Büyük Postane sorumlularına mı başvursam acaba? Allah Allah! Dört gün önce yolladığım son mektubumda mı eline geçmedi? Evvelsi gün, sabahleyin Bükreş'ten yolladığın üçüncü mektubun, geldi. Aynı gün de sana bir dergi yollamış, illüstrasyonumun olduğu sayfaya da birkaç satır yazma yanlış davranışında bulunmuştum!! İnşallah, açıp içersindeki yazıları görmez ve senin de başını ağrıtmazlar!! Buciş... Bugün, bayramın son günü! Herkes, senin telgrafı, bir dosttan ge-

len tebrik telgrafı sandı!! Evde olmadığım için telgrafı babam imza vererek almış. Eve geldiğimde, telgrafı masamın üzerinde buldum. Bana sordular: "Bu tebrik sana kimden geldi?" Senden olduğunu saklamadım. Bana, bu dünyada Nonoşumdan başka telgraf çekebilecek bir başka insanın olamayacağını öğrensinler, istedim.

Bucişkam... Anlaşıldı... Bu mektubu sana taahhütlü yollayacağım... İnşallah son mektubumla dergi eline geçmiştir. Derginin adı "Yeni Adam" ve idarecileri, benim işlerimle yakından ilgileniyorlar... Derginin ressamı veya illüstratörü olarak beni tutmak istiyorlar. Benden bir fotoğraf istediler. Bir dahaki sayıda hem o fotoğrafı, hem de senden çizdiğim bir krokiyi göreceksin. Hatırladın mı? Burada, odamdaki şezlongun üzerinde otururken seni çizmiştim ya! Ayrıca da, çini mürekkepli bir siyah beyaz da var! Hani "öpüşen Bucişler" serisinden bir tane... Son mektubumda sana bundan söz etmiş, içine de bir tane eklemiştim! Dahası, bu benim müdürüm, duvarlarından bir tanesine, tam bizim "Zeki"nin resminin karşısındaki duvara kocaman bir kompozisyon yapmamı da istiyor. Bu genç adam, müdür beyin benim işlerime gösterdiği ilgiden, bakalım ne kadar memnun kalacak!! Bu kadar kocaman bir kompozisyon yapmak, hiç de kolay değil! Adam ne gerekecekse emrime veriyor... Boyalar, fırçalar, kocaman gerilmiş, hazırlanmış bir tuval... hazır bile... Burada, hemen hemen günün her saatinde, bir sürü beyefendi de mevcut!! Bu kalabalığın önünde nasıl çalışabileceğim, bilemem!! Bu kocaman tuvali, evime taşımam ve onu odama sığdırabilmem de başlı başına büyük bir sorun!! Her ne ise... Bu konu da buraya kadar! Bayramın ilk günü aldığım mektubunda bana sergiden hiç bahsetmemişsin? Her şey hazır mı? Serginin son günlerini yakalayabilecek miyim dersin? Galeri sahipleri olan insanlar sahiden de sevimliler mi? Koca beyaz duvarlı, büyük bir odan olduğu doğru mu? Pencerelerinin önünde kimsecikler bizi dinlemeyecek mi? Perdelerin var mı? Söylesene Buciş... Biz o odada uslu mu duracağız? Yoksa bana, yandaki odayı mı tuttun?! Bucişkam. Yoksa aynı odada kalmamıza müsaade ederler mi? Söyle bana, bu çok önemli!! Pera'da, kar yağışı altında yaptığımız oda araştırmalarını bir hatırla! O, pis mahallelerin bizi barındırmak için yaptıkları o pis numaraları hatırla! Bükreş'te bir genç kız, evine misafir davet edebiliyor mu?!

Herhalde bunun bir inceliği vardır?! Bu kez, eskisi gibi aptalca davranmayıp "biz nişanlıyız" deriz. Bu da, her yere sokmak istedikleri burunlarını, tıkayıverir.

Bir ay daha, kendimizi uluslararası haberleşmenin acemi kollarına terk eylememiz gerekecek... Ama sonra!! Beklemelerimizin canı cehenneme... Her ikimiz de, canı gönülden, şarkılar söyleriz.

"Hava ne kadar güzel"

Bana anlata anlata bitiremediğin, çok övdüğün dağlara çıkarız. İşimiz gücümüz, birbirimize sarılmak olur. Serbest kalırız. Nefes alırız. Resim yaparız. Desen çizeriz. Buciş. Senin de "öpüşen Bucişler" çizmeni çok arzu ediyorum. Hani bana çizeceğine dair "söz" vermiştin?!

Ağabeyimle ve Nezahat'la, gittiğimiz bir ormandan, bu üç kırmızı yaprakçığı senin için topladım. O ormandan hiç de kibar olmayan, ama çok dayanıklı, vahşi kır çiçekleri de topladım. Ama kolayca soluyorlar ve patır patır dökülüyorlar. Her tarafımızda çiçekler olmalı Buciş... Yatağımızın ucunda... kitaplarımızın yanı başında... masamızın üzerinde. Her çeşit çiçekler. Onlara bayılıyorum, ve bu üç kırmızı yaprakla sana bir küçücük buketçik dahi sunamayan ben,

Şimdi sana koca bir ormanı, sunuyorum.

Bir an önce görüşmek üzere, senin, "Gauloise Verte"in

B. Rahmi

2 Nisan 1934

Küçücüğüm.

Sergi salonundayım. Düşüncelerim, senin yanına doğru uçuşuyor. Sana yazmaya ihtiyacım var... Sadece bugün değil... her Allahın günü sana mektup yazmaya ihtiyacım var. Taahhütlü mektubun, bu sabah elime geçti. Çok sevindim. Hatta, sevinçten deli oldum da diyebilirim!!! Memişimden bir mektup alabilmenin keyfini, başka hangi olay sağlayabilirdi?! Uzun mektubunu ve yolladığın dergiyi de aldım. Sana, evvelsi gün esaslı bir mektup yollamıştım, Nonoşum. Bugün, günlerden 2 Nisan. Birbirimizi kucaklamaya, bir ay kaldı... Benden, kucaklaşan Bucişler yapmamı istiyorsun. Ah! Sergi beklemek işinden ne kadar sıkıldım, tahmin edemezsin! İnsan hasta oluyor! Hiçbir iş yapmaya imkân yok... Çalışıp, denemeyi isterdim. Bugün şu anda dahi böyle bir konu üzerinde çalışabilmeyi dilerdim!! Bu sergi ortamında, ortaya bir şeyler çıkartamamaktan korkarım. Uzun zamandır desen çizmedim. Senin de, yeni konular bulmanı isterim. Evet, bu konuda ciddi olarak çalışmaya koyulacağım. Burası, bayağı soğuk... Birkaç günden beri böyle soğuk bir hava devam ediyor... Ben de boş durmadım. Yeniden nezle oldum. Küçücüğüm. Seninle meşgul olunmasına, memnun oluyorsundur. Meşgul olunmak benim de hoşuma giderdi. Sana, bana her hafta "Yeni Adam" dergisi yolladığından ötürü bütün kalbimle teşekkür ederim. Bir tanesinin içerisinde senin de fotoğrafın vardı. Memişçik, benim Şekerciğim. Benimle de ilgilenmiyorlar. Sanat eleştirmenleri de ılımlılar. Ama, bana sorarsan... pek de eleştiriden haberleri yok... Sana yolladığım "Adevanul Literarsi Artistic" dergisindeki yazı da çok yamandı!! Onlara eleştirinin ne olduğunu, oturup öğretmek gerek. Aksi halde, yazacakları hiçbir şey yok. Bir sürü tuvaller, guvaşlar, desenler görüyorlar, görmesine... ve sordukları sorular şunlar: Desende acaba yumuşaklığın bir rolü var mı? İşte böyle sadece bunu sorsalardı, belki sadece bu da geçer akçe olurdu... Ama doğrusunu istersen, bizim işten anlayanlar pek az. Sana sergimden söz etmemi istiyordun. Ben de sana kalkmış nelerden bahsediyorum, değil mi? Nonoşum. Çalışmak lazım. Sonra yine çalışmak lazım. Sonra da daima çalışmak lazım.

Resmi, para kazandırıcı bir araç olarak kabul etmemek lazım. Ümitlere kapılıp, "İspanya'da şatolar" kurmamak, lazım. Asla. Kitlelere bir şeyleri kabul ettirebilmek için hepimiz büyük zorluklarla, acılarla karşılaştık. Kitlelere, kendimizi öyle bir şekilde kabul ettirebilmeliyiz ki, insanların sanatçılara yaklaşımları sağlıklı olabilmeli... Eğer bu iş böyle olmaz ise katiyen yürümez.

Belki biraz kötümserim, benim küçücüğüm. Ama. Hayır. Eğer, sahici resim yapmak istiyorsan, her zaman bir mücadelenin içerisinde olmalısın... Ben de, kendi hesabıma mücadele ediyorum. Sana çok sevdiğim bir cümleyi tekrarlamak ihtiyacını duyuyorum...

"Rüzgâr, büyük alevleri kamçılar. Küçük alevleri ise, söndürür.

Bırakalım, bu Allahın belası "resim" konusunu, şimdi... Resim yapmanın keyfi veya azabı insanın kalbinde yaşar.

İşte böyle Memişçik. Senden yepyeni bir yaşama sevinci geldi... hayatıma doldu... Altı gün önce, gücümün sonuna gelip, sana bir telgraf çektim. Ne kadar kuvvetle, benim olduğunu, bana ait olduğunu derinden hissetmiş, yeryüzünde Dante'nin cehennemde yaşadıklarını yaşamıştım. Sensizliği asla kabul edemedim. Senden gelecek bir haber dışında hiçbir şey umurumda değildi. Ama şimdi çocuklar gibi umutluyum. Seni bekliyorum. Bir an önce gelebilesin diye, zamanın en hızlı şekilde geçip gitmesini istiyorum. Seni elinde yegâne valizinle, kolların gökyüzüne kalkmış olarak... . Hayır! Hayır! Kollarımız göğe uzanmış, gönlümüz de şükran dolu olarak gözlerimin önünde canlandırabiliyorum!! Bucişim. Bana ait ne varsa senin olur. Mesela odam senindir... Burada pek bir tanıdık çevrem yok. Çok az kişi beni tanır ve ziyaret eder. Gelir gelmez oda arama derdimiz olmayacak, demek istiyorum. Gelir gelmez bana gelir, benim küçücük misafirciğim olursun. Odam bayağı geniş. İki yatağım var. Göreceksin. Daha şimdiden koca bir vazo dolusu bembeyaz ilkbahar çiçekleri var odamızda. Sen gelene kadar rengârenk bahar çiçekleri doldururuz yatağımızın yanı başını, masanın üstünü, her yeri... Memişçik... Sen önce şu pasaport işini bir hallet... Bugün Köstence-İstanbul vapur tarifeleri konusunda bilgi toplayacağım. Bakalım geliş-gidiş gün ve saatleri eskisi gibi miymiş. Bir sorup öğrenelim. Sabahın altısında, Bükreş'e hareket ederiz... Bükreş'e de sabahın dokuzunda varırız... Köstence-Bükreş

arası, 2-3 saat. Bükreş'e varır varmaz en çok 15-20 dakikada bizim evde oluruz. Güzel güzel temizlenirsin. Önce bir güzel karnını doyururum. Sonra da canımız ne yapmak istiyorsa, yaparız. Sonrasına da bakarız... Şimdiden fazla hesap kitap yapmak doğru olmaz... Duruma göre hareket ederiz, değil mi?

Şimdi, gidip bir şeyler yiyeyim. Saat 13.00 oldu. Evde, yazmaya devam ederim. Sana, tam burnunun ucuna, bir öpücük konduruyorum. Sana ve bana afiyet olsun.

Evet... Mürekkep değişti... Evdeyim şimdi... Hem de yatağımın içinden yazıyorum, çok üşüyorum. Yemeğimi yedim. Soğuktan donuyorum. Herhalde ateşim yükseldi. Oysa ki, seninle konuşabilmek, ne büyük bir mutluluk... Mektuplarımın elime geçebildiğimi duymak, beni çok mutlu kıldı. Eve gelince mektubunu masamın üzerinde bulmak, onunla baş başa kalmak. Oh! Ne barış!! Mektubunda, bana "şu koca dünyada sana bir telgraf çekebilecek, benden başka kimsenin olamayacağını" yazman beni altüst etti... Benim de, Memişçiğim. Benim de. Bu dünyada, hiçbir kimse senin yerini dolduramaz. Gel şöyle yanı başıma... Sana kuvvetle bir sarılayım. Gel de beni ısıt biraz. Romanya'ya dönmemin gerektiği son günümü hatırlıyor musun? Her ikimiz de ne kadar üzgündük! Mahmudiye Oteline döndüğümüzde, odamızda nasıl derin bir uykuya dalmış, uzunca bir süre nasıl da mışıl mışıl uyumuştuk. Uykudan uyandığımızda, üzüntülerimiz nasıl da dağılmış, gitmiş bitmişlerdi! Sadece birbirimizden ayrılmanın burukluğu kalmıştı ortada, o akşam. Burada da Paris'teki gibi yaşarız. Burada tamamıyla benim olursun, küçücüğüm. Evet Londra'dan beri ayrılıklardan çok çektik, çok sevdiğim İstanbul'da bile, sevgililerin ne biçim zorluklarla karşı karşıya olabileceklerini bizzat görüp öğrenmiştik!!

Küçücüğüm. Demek, her hafta bu dergide bir şeyler yazacaksın. Buna çok seviniyorum. Her şeyden önce ailenin karşısında, ağabeyinin önünde moral bulacaksın. Sonra da, inan bana, bu iş sana bir itici güç kazandıracaktır. Sen bana kulak ver... Sana önerilen büyük boyutlu tuvallerden çekinme. Böyle işlerin üstüne üstüne git. Tabii, kendi evinde çalışabilseydin, daha rahat ederdin. Ama olsun. Başka yerde çalışman da şu sıkılganlıklarından kurtulmanı sağlayabilir.

Dinle... Memiş. Beni iyi dinle. Sergimi, Nisanda açmayı plan-

lıyordum. O zaman sergimi açıkken yakalama fırsatın olabilecekti... Ama, şimdi iş değişti... Sergim ayın 14'ünde sona erecek. Sergiyi daha erken bir tarihe çekmekte fayda görüldü... Senin serginle ben de meşgul olurum. Burada bir sergi açmanı çok arzuluyorum... Bakarsın çok da iyi geçebilir. Özellikle adının Bedri Rahmi olması, bir yabancı olman sana çok büyük avantaj sağlıyor... Bizde, yabancı sanatçılar daima el üzerinde tutulurlar. Onlar, bizden daha kıymetlidirler... Yani, yerli sanatçılardan daha kolayca kabul görürler.

Küçücüğüm, demek çalışıyorsun!! Ama, malzemeyle başın belada, demek... Evet, malzeme bir Allahın belasıdır. Buna rağmen malzemeye karşı verilen savaşı mutlaka kazanmamız gerekiyor...

Dinle... Biraz, Bükreş'te kalırız. Sonra da birlikte balta girmemiş ormanlara doğru gideriz. Her şeye sen karar verirsin. O zamana kadar, havalar da ısınmış olur. Nonoşla Buciş, birlikte, kırlarda çiçekler toplarız... Şimdiye kadar, yazı hatırlatan, sıcak güneşli günler yaşadık. Ama, şimdi de Mayıs ayı yaklaşıyor... O zaman, güzel havalar çantada keklik sayılırlar. Dieppe'deki, Londra'daki gibi küçücüklerin beraber oldukları, buluştukları, kafa kafaya verdikleri, kucaklaştıkları her yerde olduğu gibi, mutlaka havalar çok güzel olacaktır... Yolladığın kırmızı yapraklar da ne güzel!! Üzerlerine yaptığın desenler de çok iyi!! Bana, o meşhur sümüklüböcek gibi şeyleri hatırlattı... Onları ne güzel süslemiştim, değil mi, benim renkli çiçekler ve renkli kumaşlar delisi küçücüğüm. Kafamın içinde bin bir şey dolaşıyor... Senin sergini açılışı için güzel ve göz alıcı bir elbise diktirmek istiyorum!! Ama bunun bir sır olması gerek... Sen de o çok sevdiğim golf pantolonunu unutma da yanına al!! Memiş, şimdiden şu pasaport işlerinle uğraşmaya başla... Bu işler bazan uzun sürer ve tamamlanmaları pek o kadar kolay değildir... Senin doğum yerin de benimki gibi oturduğun yerden uzakta... Yapılacak çizilecek... sorulacak... zaman alır. Bu işlere başlayıp başlamadığını bana bildir. Bana muntazam yaz... Bunu senden özellikle istiyorum, benim "Gauloise Verte"m. Bu sigaralardan, belki, benim odamda da bulabilirsin!! Şehrin, neredeyse göbeğinde oturuyorum. Her yere yakın. Her şey bulunabiliyor... Hatta öğleden sonraları güneş bile bulunabiliyor!!

Arnault, bana uğradı. Odamı çok beğendi. Kendisi çok şık bir

muhitte oturmasına rağmen, benim eve bayıldı. Şimdi de mektup yazdığım kâğıt bitmeye başladı!! Yarın yazmaya devam ederim sana... Halbuki, yazacak daha neler nelerim vardı. Kafam dopdolu. Leonardo da Vinci ile Freud'un hayat öykülerini okuyorum. Bu arada bir de Chopin'in hayatını okudum, bitirdim. Edebiyat olarak, fena değiller. Birlikte, bazı bölümleri okuruz. Bugünlük sana seyahat hazırlıklarında başarılar dilerim. Bana sık sık yaz. Her bir şeyden söz et. Önümüzdeki hafta şu meşhur malzeme işini inceleyeceğim. Sen de bana bu konuda neler yaptığını anlat. Seni kucaklarım... Burnunu da usulca öperim. Benim Nonoşum. Yaz bana, hep yaz, benim "Gauloise Verte"im, bana çok yaz. Sana müthiş güzel bir Romen geceliği aldım. Görsen, yataktan dışarıya adımını atmazdın!! Üstünde kırmızı süsler de var!

Küçük Memişçik! Nihayet, senden haber zengini de oldum! Hem bir dergi aldım, hem de bir mektup daha... Buciş... çok mutlu ettin beni... İnan, çok sevindim. Önce, Paris anılarıyla yüklü o mektup insanı çıldırtmaya yeterdi... Her yerde kucaklaşır öpüşürdük, doğru. Nonoşum seninle kucaklaşmalarımız ne güzeldi. Hiç bıkmadık... Aslanım benim. Şimdi düşünüyorum da, senin yüzünden ne sıkıntılar çektim. Hele bir gece, seni göremeden, yüzümü yüzüne süremeden öleceğimi sandım. Kendimi hiç iyi hissetmiyordum. Sağlığım her Allahın günü kötüye gidiyordu... Ah! Neler açtın sen benim başıma... O ne susuştu... Hiçbir hayat belirtisi yoktu... Ama ben sana çok bağlıydım. Sesini duyasım geldi. Telefon ettim. Beceremedim. Telgraf çektim. Telgraf çektiğimin ertesi günü eve döndüğümde... mektubunu bulunca... sevinçten neredeyse düştüm bayıldım.

Nonoşum, bu arada gel, seni bir öpeyim. Şimdi sana yazmaya devam ediyorum, Küçücüğüm. Ah! Ne güzel bir dergi... Desenlerin de müthiş... Mürekkepli kalemle yaptığın işler, siyah beyazlar yanında biraz sessiz sedasız kalıyorlar. Siyah beyazlar çok enerjik ve kuvvetliler... Mürekkeplilerden iki tanesi de fena değil ama içlerinde fazla edebiyat var. "Paris'in Duruşması" çok iyi ve bir çırpıda yapılmış, belli... Siyah beyazlarda çok başarılısın. Devam et, Buciş.

Bana, hep senin fikirlerin doğrultusunda gittiğimi söylerdin. Bu doğru değil... Bu benim kişisel kanım. Çok güzel hareketli ve çok yumuşak bir kompozisyon yakalamışsın. Çok sevdim. Nono-

şum, inan bana... Siyah beyaz, kanına girmişken, devam et! Çok çalış!

Nonoşum, sana yine sergi salonundan yazıyorum. Birkaç gündür başlayan acayip soğuklar devam ediyor... Halbuki, bir hafta önce yaz habercisi müthiş sıcakları yaşamıştık. Dün gece, biliyor musun, burada zelzele oldu!! Ödüm koptu. Odam esaslı sallandı. Az daha yere yuvarlanıyordum. Yanımda olup da beni teselli etmeni ne kadar isterdim. Odam sıcacıktı. Yatacığım tertemizdi... Senin Bucişin de bildiğin Bucişti. Ama, kim bilir? Belki de, eskisine göre daha ateşliydi!!!

İşte böyle! Artık ben de eserlerini sergileyen bir ressam oldum!! Tek kişilik, kişisel bir sergi... Çok garip bir his bu. Hele gelip burada, serginin ortasında, resimlerimle çepeçevre çevrili olarak oturmak, garibime gidiyor!! Senin şu anda yanımda olup, resimlerimi topluca görebilmen için neler vermezdim!! Kim, benim resimlerime, senin baktığın gibi bakabilir? Resimlerimi çok Modern buluyorlar! Yeniliklerden hiç anlayamıyorlar!! Çoğunlukla, hiçbir şeyden habersiz, görgüsüz, bilgisiz, kültürsüz insanlar sergimi geziyor. Ama, dünyayı takip eden, yeni akımlardan haberli, güzel sanatlarla çok ilgili, seçkin bir zümre de var burada. Burada, Romanya'da açacağın sergiyi, çok şanslı görüyorum. İnsanlar, şahsiyeti olan sanatçılara çok ilgi gösteriyorlar. Burada yabancı sanatçılar bizim Romen sanatçılardan daha fazla ilgi topluyor!!

Sergim 14 Nisan'a kadar açık kalacak... 3 hafta ediyor bu süre... Bir hayli satacağım galiba. Sergi açılalı daha üç gün oldu. Şimdiden üç resmim satıldı. Ümitliyim. Resim sergilemek çok zor bir iş. Garip bir hastalıktan, hastasın... Yüreğim ağrıyor... ve kendimi hem çok bedbaht, hem de duvarlarda çırılçıplak çerçevelenmiş hissediyorum. Nonoşum... Sen yanımda olsaydın, kendimi daha güvencede hissedecektim. Daha az acı çekerdim. Kendi başıma Negro'lar gibi çalıştım... geceler boyunca... Kaç geceyi beyaza boyadım. Sonunda da hastalandım tabii. Halsiz düştüm. Ne yapalım? Bir kere kanıma sergi mikrobu girmişti!! Ve şimdi de oturmuş resim sergileri üzerine aptallıklar yazıyorum. Sana anlatmayayım da kimlere anlatayım dertlerimi? Bir otoportre çalışmasına başladım. Yeni işler çıkartınca insan kendisini ne kadar güçlü hissediyor. Kalbim dopdolu... O kadar mutluyum ki sevincimden ağlayabilirim!

Memişçiğim. Pasaport işine ne zaman başlayacaksın? Dinle bari... Şimdiden başla şu işe. Şu Mayıs ayı, bana sevdiğim adamı getirsin artık!! Peyzajlara başlaman harika bir fikir... Ne kadar küçük krokin var ise, hepsini getir. Onları burada, çiçek gibi çerçeveletiriz... Bana bak... Sahiden de işlerimizi çok sıkı tutmamız lazım. Çünkü 35, bilemedim en çok 40 günümüz kaldı... Şu pasaportunu, son dakikaya bırakma!! Ben sana Nisan ayı içerisinde, vapur ücretlerini, liman giriş formalitelerini vs. öğrenip, yollayacağım. Memişçiğimin, valizi yerde, resim rulosu omzunda, kolları da boynumda!! Köstence'de!!

Yaşasın bu dünya!!! Yaşasın bu hayat!!! Bana sevdiğimi, küçücüğümü getiren bu hayat!!! Gelirken bütün o sözünü ettiğin çocuk resimlerini de getirmeyi unutma... ve kendini de, tam olarak getir... Saçlarının bir tek telinin eksikliğine dayanamam. Sen, bütününle benimsin, değil mi? Sana zor bir anımda, Paris üzerinden bir mektup yollamıştım. Herhalde, o mektup seni bir hayli etkilemiştir. Sana yazdıklarımdan dolayı özür dilerim. Yazdıklarım, eline geçmiyor sanıyordum. Halbuki, Memiş, ben sana çok düzenli olarak yazıyordum... Küçücüğüm... Odam, bir hayli geniş... İki yeşil divanım ve iki de pencerem var. Paylaşırız!! Buciş... Şehirde bir sürü tuvalet de var. Bükreş, koca bir şehir. Sizin süslü Bizans kiliseleriniz gibi bizim de bir sürü çok güzel kiliselerimiz ve kiliselerimizde de çok güzel duvar resimlerimiz var. "Dambarila" rıhtımında, Rus okuluna ait, üzerine resim yapılmış bir tahta buldum. Her geçişimde, sahibiyle pazarlık ediyorum. Onu sana hediye etmek istiyorum. Kitapçılarımız çok zengin... Greco'lar, Matisse'ler, sevdiğimiz bütün ustalar var. Müzelere giriş, bedava!! İstediğin gibi gir dolaş!! Sana dergiler almak isterdim. 12 dergiyi, senelik satıyorlar... Bükreş'e bayılacaksın. Tam da "Salon du Printemps"a rastlayacaksın. Ben de birkaç resim yollamayı düşünüyorum.

Memiş... Yolculuğuna hazırlanmaya başla... Önce, sana bir kere daha hatırlatmakta fayda var, her şeyden önce PASAPORT... Sonra da, mektuplarını deliler gibi bekleyen Şeker Çocuğuna düzenli ve devamlı olarak yaz... Haftada iki mektup yaz ve yolla bana.

Babana da bir davetiye yollamıştım. Ona, uzun zamandır hiçbir şey yazmamıştım. Bugün sana, içinde benimle ilgili yazılar da olan iki gazete yolluyorum. Dergin için çok teşekkür ederim.

İçinde ne güzel şeyler vardı... Ne kadar medenisiniz! Size gıpta ediyorum. Memişçiğim. Bu mektubuma, daha önce yazdığım bir mektubu da ekliyorum. Senden mektup almadığım günlerde, ne durumda olduğumu gösteren bir iki sayfa... Ne kadar acı çektiğim, tahmin bile edilemez... Öleceğimi sandım. Şimdi, iyileştim. Aslan gibiyim. Günleri sayıyorum. Eksi bir, eksi iki... Ah! Gelip seni İstanbul'larda bulaydım da, beraber Köstence'ye geleydik! Gelsen kalkıştan birkaç saat önce orada olmak isterdim. Düşünebiliyor musun? Veya limanlarda gemileri karşılayan çatanalar olur. Köstence'de, işte öyle bir çatanaya binip, seni karşılayabilseydim!

Mektubunu çantamda taşıyorum. Yalnız olduğum her an da çantamı açıp, senin "öpüşen Bucişlerine" bakıyorum. Yavaşça gözlerimi kapayıp, kalbimin içinde seninle kucaklaşıyorum. Kapıma bakıyorum ve diyorum ki bir gün ardına kadar açılacak ve benim odam benim canım Türkümü, benim biricik Şeker Çocuğumu, benim "Gauloise Verte"imi, benim asil misafirimi tanıyacak diyorum ona... Biliyor musun? Yaş'ta ne ararsan bulunuyor... "Gauloise Verte"ler bulunuyor... içeriz... Hatta "Lucky Strike"lar bile var!! Yaş'ta ben bile bulabilip, içmiştim.

Haydi... "Gauloise Verte" Şu valizini topla bakalım. Rulolarını sar sarmala, çok çalış. Sergini aç. Seni bütün dünyaya tanıtırım buradan. Şu Bükreş'te ben kimi tanıyorsam, onlar da seni tanırlar!! Sen bizimkilerin çok hoşuna gideceksin. Güzel işler getir. Sana Bükreş'in en seçkin insanlarını tanıtacağım. Senin bir Bucişin var. Bucişinin de çok kabiliyetli bir Nonoşu var. Sen beni dinle. Mektuplarını düzenli yaz. Şimdi "Champs Elysée"nin bütün sıralarını teker teker öpüyorum. Sonra Türkiye'deki Bucişi, sonra odasındaki Buciş'i, peynir ekmek satın olan Buciş'i, öpüyorum. En sonunda da Köstence'den bana gelecek Bucişimi kucaklıyorum.

Senin Nonoşun

Ernestine

Bana uzun uzadıya yaz... Şimdi sergiye gitmem lazım. Dün burası çok kalabalık oldu. Hiç yazamamıştım.

31 Mart 1934

Küçük Memişçik

Senden mektup almayalı yirmi dört gün oldu. Çok umutsuzum. Eskisi gibi, kollarının arasında ağlamak istiyorum. Hayatımda o kadar yapayalnızım ve sana, sadece sana o kadar bağlandım ki... Hayatım işte böyle dayanılmaz, çekilmez bir hale geldi... Vallahi, üzüntüden öleceğim, küçücüğüm!! Bu sessizlik de ne demek oluyor? Halbuki ben sana yazdım. Bükreş adresim eline geçmedi mi? Sana bir mektup da Paris üzerinden yollattım. Ne biçim bir durumda olduğumu anlayasın diye. Galiba, mektuplarımın hiçbiri eline geçemedi. Vay canına... Öyleyse işimiz zor demektir... Sen esaslı bir ablukaya alınmışın desene!!!

Küçücüğüm. Küçücüğüm. Seni her zamankinden fazla seviyorum. Sevgim, günden güne artıyor ve suskunluğunda dayanılmaz boyutlara ulaşıyor, bu nedenle, gözlerim ağlıyor... Kalbim de çok üzgün. Seni çok doğal bir şekilde tanıdım. Seni hiçbir şekilde hayatımdan çıkartamam. Hayatımı sana adayacağım. Gayem de sadece ve sadece seninle olabilmek... Benim küçücüğüm nasıl? Nerelerde? Ne yapıyor? Hâlâ, beni seviyor mu? Benim küçük sevgilim, sevimli odasında ne yapıyor? Anılar, belleğimde capcanlı duruyorlar. İzleri çok taze ve çok derin. Bu üçüncü ayrılığımız en belalısı çıktı... Seni çok sevip çok arzulamakla beraber, bıraktım gittim. Neden gittim? Nereye gittim? Niçin ayrıldım? Bana düşen senin yanında kalmaktı... Benim yerim senin yanında...

Senden uzakta, hayatın sensiz hiçbir anlamı kalmadı. Bucişim benim. Senin olacağımı söylemiştin bana Şeker Bucişim. Ben koltukta oturuyordum... Sen de yatağına uzanmıştın. Gözlerinden yaşlar akıyordu. Bana... "Sen benim olacaksın" diyordun. Aslanım. Gel benim yanıma... Odam ve ruhum senindir. Varımı yoğumu paylaşırız seninle...

Dinle beni... Seni rüyalarımda görüyorum. Çok huzursuzum. Çok üzüntülüyüm. Sabahları alıp başımı Köstence'ye gitmek, oradan da vapura atlayıp, İstanbul'a yanı başına gelebilmek için, inan kendime zar zor mâni oluyorum. Ne zaman geleceksin? Sana yalvarırım, gel... Hayatımın sonu gelmiş gibi hissediyorum.

Gel... Gelmen için dua ediyorum. Bu dualar kalbini aşkın ellerine bırakmış kara bahtlı bir kızın duaları. Gel. Vicdanın varsa gel. Gel, benim güzel Bucişim. Ağlamaktan gözlerim, boğazlarım, burnum şişti. Allah, alnımızın yazılarını yan yana çizsin. Son mektubunu defalarca okudum. Her okuyuşum sana yazabilme cesareti verdi...

Nonoşum... Seni kucaklıyorum. Ölmek istemiyorum. Senin yanında yaşamak istiyorum. Seninle, uzun zaman beraber olmak istiyorum. Bir "vişne" gibi, bana dudaklarını ver. Gidelim* haydi... Çabuk ol! Nonoşun

Ernestine

* *Evet... Gittiler... Yolları Küçükyalı, Altıntepe'de sona erdi... Şimdi yan yana bir iğde ağacının altında yatıyorlar. Babam 1975, 21 Eylül'de, Annem 1988, 29 Ağustos'ta gitti. (M.H.E.)*

17 Nisan 1934

Aslan Buciş... Benim küçük "Gauloise Verte"im.

Yatağımdayım. Daha gece yarısı bile olmadı. Birkaç gündür erken yatmaya gayret ediyorum. Son zamanlarda senin son mektubundaki deyimle tam bir 'Negro' gibi çalışıyorum. Bir sürü peyzajla bir sürü guvaş çalıştım. Tabii, yağlıboyanın varlığını bile neredeyse unuttum. Buciş! Yağlıboyadan korkuyorum! Bir türlü kurumuyor! Kilolarca kullandığım boyayı da hazırlamak beni yoruyor! Mektubun gelmeden iki gün önce gazeteler geldi.

Fotoğraflar güzeldi. Ama neden iki çıplak koydun? Keşke bir natürmort veya bir desen olsaydı... Sana kendi yerime bir "Öpüşen Bucişler" deseni yolluyorum. 'Yeni Adam'ın son iki sayısını aldın mı? Birinde "öpüşen Buciş"lerin en güzeli vardı, siyah beyaz olarak basmışlardı. Ötekisinde de benim meşhur portremle, iltifatlarla dolu bir yazı vardı... Ayrıca da içlerinde 3 desenim basılıydı. İçlerine açıklama yapmadığım için, sana şimdi açıklıyorum.

Tanınmış bir yazarın, mürekkepli kalemle yapılmış bir karikatür benzeri deseni vardı. Onun piyeslerinden alınan bir sahneyi temsil ediyordu bu desen. Nasıl buldun bu işi Bucişkam? Bu gibi işler yapmamı arzu eder miydin? Veyahut 'öpüşen Bucişleri' mi tercih ederdin?

Siyah beyaz sonunda çok yorucu oluyor. Çünkü ben onları doğrudan doğruya, çini mürekkebi kullanarak yapıyorum. Birisi Mustafa ve onun yatağında uyuyup kalan bir kuzeninkiydi. Öte-

kisini, İstanbul'a bir nefes gibi gelip, bir rüzgâr gibi giden bir şeker çocuktan çizmiştim...

Bucişkam, günleri saymaktan vazgeçtim. Günleri sayınca günler geçmek bilmiyor. Mayıs ayı, güzel ve çok hoş kokan bir çiçek gibi kendisini hissettiriyor... Ben sana çok aptalca bir şey söyleyeyim mi? Öğrendiğim kadarıyla, pasaport alma işinde bir sürü tatsız olay başıma gelebilirmiş... İlk araştırmalarımdan edindiğim bilgi, böyle. Askerliğini yapmamış olanlara pasaport verilmediğini, dilimi yutacak kadar şaşırarak öğrendim...

Bu uygulamanın henüz öğrencileri de kapsayıp kapsamadığını bilmiyorum. Akademideki derslerim bütün günümü almamakla beraber inşallah bana öğrenci olduğumu belgeleyen resmi belgeyi verirler ve Romanya'ya gidebilmemi sağlarlar!

Buçiskam, önce babama sorunumuzu açalım. Sen babama bir mektup yolla. Bükreş'teki serginin çok iyi geçtiğini filan yaz. Beş adet de resim sattığını söyle... Ama sadece beş taneden söz et... Daha fazla söyleme anladın mı Buciş! Sonra da eğer Bedri de gelip Bükreş'te bir sergi açabilirse, mesleki açıdan çok ciddi bir adım atmış olunabileceğini filan yaz. Benim bir yabancı olarak en az on resim satabileceğimi de ekleyebilirsin... Bucişkam sen bu parlak fikre ne dersin? Ben, bugüne kadar bu konuda kimseye tek bir söz etmedim. Bucişim. Eğer bir mektupla bütün bunların anlatılması gerçekleşebilirse ne iyi... O zaman, işbaşına. Bu arada, senden mektup geldiği gün çok büyük bir hayret ve sevinçle onlara:

"Vay Canına... Ernestine beş resim satmış... Allah Allah! Orada müthiş bir sükse yapmış benim Ernestine," derdim. Sonra sakinleşerek, söyle devam ederdim:

"Vallahi kıza aferin. Beni de oraya bir sergi açmaya davet etmesi, ne incelik... Ne kadar güzel bir düşünce..."

Tabii, hemen sorardım:

"Ne zaman gitmemi düşünürdünüz? Zaten çok da pahalı değilmiş... Topu topu 25 liracık gerekiyormuş."

Bucişkam... Herhalde bu iş böyle olur. Şimdi senin babama yazacağın mektubu bekliyorum. Bu mektup gelmezden önce bu işleri çok iyi bilen amcama uğrayıp bir akıl sormak, hiç de fena olmaz.

Eğer askerlik yönünden bana bir zorluk çıkartılmazsa her şey

Sayı: 12 YENİ ADAM 9 Nisa

YENİ ADAM

YENİ ADAM 9 Nisan 1934

ŞEYKEL, MİMARİ

"BEYNELMİLEL"

MİLEL,,

vardır ki söyle-
olsa, esrarlı ve
ebileceğimiz bir
ır. Söyleniği ve
rip ve sevimsiz
leynelmilel! Bu
diği yerler pek
assa yalnız bir
ütünlüğün en
nlatabilir. Bey-
t, beynelmilel
lmilel bir alim.
llanıldığı zaman
ilemez bir sihir
mse beynelmi-
en bir adamın
rmelinden şüp-
etse bile bunu
tehlikesini gö-
uramaz. Biz
u fikir esirliği
'okuculuğu say-
güphe etmeyi,
—doğruyu bul-

Siyavuş Remzi

BEDRİ RAHİM

Bedri Rahmi genç bir
dir. Ressam diyince hatır
bire çizgi çiren, boya sü
manzara yapan bir işçinin
işi gelir. Ressam bu değ
sanı görenden, eli işliyen
bir şeydir, bir soy düğün
bir secudor
istemez gib
lad
nın y
Fakat
yarat
ni al
olsun,
açıkın
bektaşi
lukları
kalmı
tırın o
daki e
gördü.
sözleri
sana ez
kaç bi
çekle

Bedri Rahmi'nin eseri

BÜYÜK ARTİSTLER

Yazan:
Sadettin Tekat

Artisti yetiştirip olgunlaştıran
iki müessir var. Biri zaruret, öteki

iyi gidebilir. Biliyorsun ki askerliğini yapmamış kuşların bile dışarıya çıkması yasak. Bütün doçentler Mayısta askeri okula gidecekler. Benim Trabzon yaylalarında şatolar yapan ağabeyim de gidiyor onlarla birlikte... Durum çok ciddi... Dönemlerini bitirmelerine çok az zaman kalanların bile dönemlerini tamamlamalarına izin vermiyorlar... Senelerini tamamlayamadıklarından, ellerine bir kuruş dahi geçmeyecek. Bütün doçentler çok üzgünler. Ah! Bu askerlik sorunu! Ne yapalım Bucişkam, bundan hiç kurtuluş yok. Bir buçuk sene, dile kolay...

Ya biz ne yaparız bu süre içinde Bucişkam... Biz bir Bebekay yapmalıyız!! Ben ona ninniler söylerim. Askerlikten döndüğümde, benim Bebekay, Rousseau gibi resimler çizer. Sahiden de Buciş... Sen hiç bu Bebekay sorununu düşündün mü? Onu biz bir Utrillo olarak yetiştirirdik. Sen bir "Valadon" olurdun. Ve senin Bebekayından da daha kuvvetli olurdu... ve biz hiç kıskanmazdık; onunla iftihar ederdik!! Fakat Bucişim... bir düzine de Bebekay yapmak şart değil... Değil mi? Bize bir tane yeter... Kız demiyorum... oğlan istiyorum. Şeker bir oğlan olsun. Zaten... kız bebekler oğlanlardan daha fazla ağlarlarmış ve çok bağırırlarmış... Neyse, bu işleri biz yoluna koyarız.

Şimdi sana iyi geceler dilerim. Güzel güzel uyu. Güzel rüyalar gör... Mışıl mışıl uyu... Benim küçük Bebekayım...

Senin. Gauloise Verte'in

B. Rahmi

20 Nisan 1934

Küçük Memişçik...

Hani, verdiğin sözler nereye gittiler? Hani haftada iki mektupla bir dergi gelecekti? 12 gündür hiçbir şey yok!! Memişçiğim... Bu ne tembellik böyle? Niçin bu uyuşukluk... Halbuki, gelmene, neredeyse bir ay kaldı. Seni bu tembelliğinden ötürü, tekrar azarlıyorum. Oysa sen, mektuplarını nasıl beklediğimi çok iyi biliyorsun, Şeker Buciş... Aslanım... Yazmak ne güzel ve dinlendirici, kendimi senin yanında sayıyorum. Son mektuplarımı aldın mı? Yolladığım gazeteleri aldın mı? Bir de küçük bir paketim daha var. Ama onu yarın yollayacağım. Ömrüm sergimde geçiyor. Sayın Hasefer, bir apandisit ameliyatı olmaya gitti. Sergim, 20-21 Nisana kadar açık kalacak... Ben de bu boşluktan istifade eder, sana bol bol mektup yazarım. Moral olarak... Eh! Pek de fena sayılmaz moralim. Param da var... Resimlerden birini satmak ne garip bir his, Memişçiğim. Bir de üstüne üstlük pazarlık da yapıyorlar. Bu çok mide bulandırıcı... Öte yanda biz de kendi köşemizde sanat yapacağız! Küçüklerin öpüştüğü dergi, elime geçti... Bu çini mürekkebi desen çok kuvvetli. Ama senin resmini boşuna aradım. Bulamadım. Yoktu. Demek, bir sergi açmaya karar verdin, Memiş? Ne zaman açmayı düşünüyorsun bu sergiyi? Zaman çok kısa... 10 Mayısta benim misafirim olacaksın. 28 gün sonra, küçük çocuğumu kucaklayıp, sevinç gözyaşları dökeceğim. Ama bu sıralar üzüntüden ağlıyorum. Çünkü senden hiçbir haber yok! Yine kabahat postada mı? Uğraşlarının çok fazla olmasında mı?Yoksa tamamen bambaşka nedenlerden mi? Tabii, bunu hiç bilemem! Belki de dengesiz bir zaman diliminden geçiyorsundur. Buna rağmen, Memişçiğim, ben senin yolculuk hazırlıklarına başlayıp başlamadığını çok merak ediyorum. İnanılmaz bir sabırsızlık içindeyim. Senden mektup almaya can atıyorum. Haydi... Biraz cesaret... Evinden çıktıktan sonra on saat içinde Bucişinin yanına varmış olacaksın... O da seni saatlerce oralarda bekleyecek... Olsun... ben razıyım. Çabuk gel... Hava şahane... Güneş pırıl pırıl parlıyor... İçleri, Bizans ikonaları dolu bir sürü kilisemiz var... O kadar çok eski binamız var ki, hayretler içersinde kalacaksın...

Sonra da seninle birlikte, el değmemiş dağlara giderdik. Ah! Ben o el değmemiş dağlara çok uzun zamandır hasretim. Seninle görmeyi hayal etmiştim. Gel, Memişim İstanbul'u ne zaman terk edeceksin? Cesaret. Sergin için sana iyi şanslar dilerim. Pasaport işlerini son dakikaya bırakma. İyi dinle beni. Bana kulak ver. Bana, çabuk cevap ver. Ne yapmayı düşünüyorsun? Yaz.

Şimdi, bir ara, eve gidesim geldi. Gideyim bir bakayım. Belki de senden bir şeyler gelmiştir. Kim bilir?

Sahiden de, evde bir şeyler buldum. Senin o güzel dergin gelmiş. Fotoğrafın, desenlerin. Ama ben yine sana çok kızdım. İçinde iki satır yazı bile yoktu... Hiçbir şey yoktu. Hiçbir şey... Bir küçük öpücük bile yoktu... Benim, şezlongdaki desenim çok şahaneydi... Ne kadar yumuşak ve manyerizmden uzaktı... Yaşayan bir tabiat. Yukarıdaki başlarda ise gözleri çizme yeteneğin görülüyordu. Hacimlerde bir ağırlık göze çarpıyordu. Soldaki sayfanın altındaki illüstrasyonu çok sevdim. Konusunu bilmeme rağmen, çizgi hâkimiyeti konusunda çok başarılı. Zayıflıklar yok... Genellikle sen iyi bir çocuksun. Sıkı çalışıyorsun. Seni daha çok seviyorum. Ayrıca çok da yeteneklisin.

Şimdi bir tuvalimin fotoğrafını, mektubuma yapıştırıyorum. Fotoğraf olarak tam bir felaket. O gün, hava çok karanlıktı. Klişe de yer yer lekeliydi, yine de berbat bir fikir edinebilirsin. Boyutları merak ediyor musun? Tuvalin eni 2 metre. Yükseklik 1. 20 metre. Bayağı kocaman bir tuval... Kendisi de fena olmadı. Fotoğrafta her şey acıklı bir biçimde sönmüş. İşte al sana benim resim serüvenimden bir örnek. Ne düşünüyorsun? Bana çok açık söyle... Yakın bir zamanda başka tuvallerimden ve kendimden de resimler eklerim.

Küçük Nonoşum. Güzel bir süslü kırmızı elbise yaptırdım. Kırmızı kadifeli Türk terliklerime çok uygun. Ta yerlere kadar uzanıyor... Üzerinde kocaman çiçekli süslemeler bulunuyor. Elbisem çok hoş oldu. Seni evime üzerimde bu elbiseyle kabul edip ağırlayacağım, Küçücüğüm. Benim Küçücüğüm, geniş, uzun ve süslü elbiselere bayılır. Gauguin'in Tahitililerinin kokuları var, üzerinde! Hayatım da odamla sergim arasında geçiyor. Tasarlama gücümden aldığım kuvvetle, yüreğimi ısıtıyorum. Senin... sanki odamın bir köşesinde oturup, bana surat asar gibi baktığını hissediyorum... Kafamda bana tatlı tatlı kafa tuttuğunu canlandırıyo-

rum. Tabii bütün bunlar aslı astarı olmayan boş rüyalar, ama aynı zamanda pek de sağlıklı olmayan düşler. Çünkü, bu düşlerden uyanınca, insanı tatsız gerçekler bekliyor. Sen şimdi, kendi odanda işlerinin içine gömülmüş bir haldesindir. Veyahut da mışıl mışıl uyuyorsundur. Gerçekte, yatağımın hemen sağında, hayatımın en güzel sayfalarından görüntüler yer alıyor. Birbirimizin yanında

atölye fotoğraflarımız duruyor. Üzerimde senin çok sevdiğin elbise olan fotoğrafım. Altta da Van Gogh'dan yeşilli, pembeli, leylak renkli armonili resim.

Hep onları seyrederken, aklıma müşterek hayatımızın tadına doyulmaz anıları akın ediyorlar. Dün akşam da konudan konuya atlayarak ta Dieppe'ye kadar gittim. On paramız olmamasına karşın ne kadar da mutluyduk. Evet, insanın kendi kendisine, bazı şeyleri anlatmamasının daha da hayırlı olacağını telkin etmesi lazım! Zaman acılarımızı hafifletmesine, onları silmesine, onlara şeffaf, gazdan yapılma, bazan onları güzelleştiren elbiseler giydirmesine rağmen, Buciş... Bende acılar çok canlı olarak içimde yaşıyorlar. Bu günlerde, ruhumun gıdasını temin ediyorlar. Onlarla yaşıyorum. Hissetmemi, hayata dayanıklı olma gücümü onlardan alıyorum. Sadece Memişim, acılar çok ama çok gerçekler. Ne yapalım... Bu böyle. Geçmişimizi, geleceğimize her istediğimizde ekleyemiyoruz... Geçmiş bazan, gelecek günlerimizi de yiyip bitiriyor. Bazan da, bizi bekleyen günlerde bize sabır bahşediyor. Ah!! Bucişim. Şu 10 Mayısı nasıl beklediğimi bir bilebilsen!! Gelebilecek misin? Şu 10 Mayısla birlikte gelebilecek misin? Benim Küçücüğüm buralara ayak basabilecek mi? İnşallah, bu kahrolası mektup beklemeler de bir sona erecek. Niçin yazmadın bana? Sana yolladığım gazeteleri, dergileri almadın mı? Ne yazık ki hepsi Romenceydi... Sana, benden çok çok iyi şekilde söz eden birkaç gazete daha yollayacağım. Ama hiçbir şey anlayamayacaksın, nazik Şekerim?*

Söyle bakayım bana... Küçük Mualla şimdiden beni unuttu mu? Niçin bana iki satırlık bir kartpostal yazıp yollamıyor? Senin odanı hep o düzenlerdi... Şanslı insan. İstediğinde yatağına oturabiliyor, seninle konuşabiliyor...

Karşındaki pembe peyzajı nasıl da ikimiz birlikte seyrederdik! Senin yanı başındaymışım gibi bir his var içimde... Birden biz de paldır küldür yemek odasına iniyoruz... Senin karnın fena acıkmış... Benim de karnım açlıktan zil çalıyor. Önce biraz sıkılıp naz yapıyorum. Ama sen bana koca bir tabak yiyecek dolduruyorsun... "Haydi yemene bak" diyorsun. İnsanın iştahını kabartan kokularıyla yemekleriniz!! Sebzelerle birlikte hazırladığınız

* *Metinde Türkçe yazılmış. (M.H.E.)*

yağlı etli türlülerinizi bir türlü unutamıyorum. Ardından da bir Türk kahvesi... Yaşasın Türk sigaraları... Halılı odada bir dinlenme uykusu... Küçük hınzır kedilerle birlikte... Bütün bunları düşünmek bile insana bir hüzün veriyor. Şimdi de ben sana Romanya'yı gösterebileceğim. Çok hoşuna gidecek. Burada hiç kavga etmeden, çifte kumrular gibi yaşayacağız.

Her şeyden önce ilkbahar. Hava çok güzel... Bloknotlarımızla dolaşırız her yeri. Sabahları yola koyulur, güzel peyzajlar yapacak yerler ararız. Kissoleff Bulvarının kenarlarındaki sıralara oturup, birer sigara yakardık. Seni her an kucaklar ve benim Romanya'mı sana en iyi şekilde tanıtmaya gayret ederdim. Aşağı yukarı iki haftadır, senden yine hiçbir ses çıkmadı. Oh!! Memiş... Yine ruhum sancılandı. Sergiye de gidesim kalmadı. Hiçbir şey umurumda değil... Benim Nonoşum sözünü tutmuyor bir türlü. Halen boğazım da ağrıyor. Yataktan çıkmayacağım. Canım çok sıkkın. Mektubu bekleyeceğim. Çalışacak halim yok. Mektup beklemekle geçecek bir gün daha. Allah iyi fikirler ihsan etsin. Etsin ki, bana mektup yazasın. Aslan Bucişimin de beni biraz dinlemesi gerek değil mi? Sen tependen tırnağına, benimsin. Bana aitsin. Boynundaki hassas nokta da bana ait. Evet... Evet... Orası da bana ait. Günler geçmesine geçiyor ama bu tablo böyle olmamalıydı... Senden düzenli haber alsam, ne olurdu? Ama hayır... O bir vapur bacası gibi... "Gauloise Verte"ler tüttürüyor. Sevdiği kızı ihmal edebiliyor. Haydi! Haydi! Yaramazlık yapma... Senin Küçücüğün bunu senden istiyor. Haftada iki mektup ve bir dergi... Şeref sözü mü? Kendimize şahit olarak, birbirimize ettiğimiz kavuşma yeminimizi gösterebiliriz. Ah! Ne kadar da huzursuzum. Buralarda hep senin için kaldım. Bu odayı da senin için tuttum. Öğleyin mektup gelmemiş... Sabah oldu... yine mektup yok... Sabırsızlıkla postacıyı bekledim. Saat 3'teki servisten de bir şey çıkmadı. Akşama da moral lazım. Yine bir şey yok!! Halbuki hayat seninle ve mektuplarınla ne güzeldi. Aslanım. Niçin bu kadar uzaksın? Seni göremiyorum bile! Fotoğrafını uzun uzadıya öptüm, kokladım. Dudağımdaki ruj, burnunun ucuna sürülü kaldı... İşte elimde olanlar, bu kadar.

Nonoşum... Bir resim daha sattım. Tuval, iyi bir tuvaldi. En önemlisi, bütün belli başlı gazetelerin hepsinde esaslı eleştiriler topladım. Ama çok az resim yayınlandı. Bizim Sanat Bakanımız

Bay Minulescu tablolarımı çok beğenmiş... Benimle sakın dalga geçme.

Ah! Gelebilmeni çok arzu ederdim. Seninle, vahşi doğada dolaşıp, resim yapmayı çok arzu ederdim. Başka hiçbir şey istemezdim. Memişim. Gel bana... Bana koş... Seni her zamankinden fazla seviyorum. Sen de bana, benden nefret etmediğini söyle... "Seni seviyorum" sözünden sen hiç hoşlanmazsın. Halbuki ne sihirli bir sözdür o söz... Acı çekmek... ne tatlı. Beklemek ne güzel ve ne zor!! Ama artık hiç dayanacak halim kalmadı. Dışarı çıkıp dolaşayım. Sabahtan beri 5-6 kapı zili zaten beni yatağımdan fırlattıydı. Yok. Yok. Mektup yok. Aslında sergiye de bir uğramak lazım. Ah "Hüzünlü bir hikâye"!! Elinde adresim de var... Yazsana bu mektupları!!! Artık bitiriyorum. Senden mektup geleceği yok... Beni sen bekleme... Memiş eğer yarın da senden bir haber çıkmazsa sana telefon edeceğim. Memiş... Seni, Küçücüğüm, bir milyon kere öperim. Senden de irili ufaklı öpücükler bekliyorum. Pasaport işini nasıl hallettin? Seni yine kucaklarım. Güzel güzel çalış. Sağlığın iyi olsun... Şekerciğim. Başın ağrımasın... Aslanım.

Her zaman her zaman sen benim küçücüğümsün.

Her zaman senin

Nonoşun

Ernestine

24 Nisan 1934

Küçük Memişçik...

Neyse... 16 gün sonra, senden bir mektup gelebildi... Çok üzdü bu mektup beni. Şu askerlik sorununun pasaport almanda sana böylesine bir güçlük çıkartabileceği doğrusu hiç aklıma gelmemişti. Kim bilir... bütün aklı fikri biricik "Gauloise Verte"ni görmek isteyen beni, kim yerinde tutabilir?! İki gün önce İstanbul'a giden vapurların tarihlerini sormuştum bile... Mayısın 4'ünde, 6'sında, 11'inde vapur varmış... Ben bu sonuncusu üzerinde duruyorum. Acaba bu son vapur bana Memişçiğimi getirmek efendiliğini gösterecek mi Memişçiğim? Güzel Sanatlar Aka-

YENİ ADAM

Sayfa 5

R VE FIKRALAR

asaj ve Ateş

Resimliyeni
Bedri Rahmi

:ger dört ku-
ara aldır.
içmiş.

iki ayaklı

Ateş

Güllerin, Bülbüllerin şairi bir gün bir mangal ateş buldu Fakat karnı açtı. Onu teselli ettim...

— Ateş

Bedri Rahmi bey
Maarif Mektebi Mülkiyesi
Kaptan Paşa Sokağı No 5
Süleymaniye
İstanbul
Turcia

BUCUREŞTI
21 APR 1934
19

ROMÂNIA

i, sarılırsın ateşine, çevirirsin
rini ateşinin üstünde pirzola
... sonra kıvrılır uyursun...
Rayanda:

demisinde öğrenci olduğuna dair bir resmi yazı veremezler miydi, eline? Sonra niçin müsaade etmeyeceklermiş? Babacığına nasıl bir mektup yollasaydım acaba? Bu mektubun içine mi ekleseydim? Yoksa kendisine, ayrı bir zarfla mı postalasaydım? Aslanım. Ona, bana anlattığın her şeyi yazacağım. Senden bu arada bir de dergi geldi... Binlerce teşekkürler, içinde çok ilginç şeyler vardı. Özellikle yukarıda, sağda olanı çok sevdim. Desen olarak çok sağlam, malzeme olarak çok sağlam. Sen kim bilir daha kaç tane çalışmışsındır... Harika işler yapmışsın... Küçücüğüm. Seni pohpohlamak istemiyorum, sadece... seni kıskanıyorum.

Biraz ara vermeye mecbur oldum. Sergime şairlerimizden biri geldi... "Demostene Botez" diye birisi... İşlerimi çok sevdiğini söyledi. Ama, açık açık da söyledi... "Anlayamadım" dedi. Şimdi, yine sana döneyim. Yahu!! Seni görmekte kesin kararlı olduğumu, ben sana nasıl anlatacağım? Gelebilmen için bütün güçlüklerle savaşmak gerekecek. Memişçiğim... Güçlüklerle savaşmak gerek. Nonoşum. Sen bir erkeksin. Sana yalvarırım, pasaport güçlükleri senin gözünü yıldırmasın. Galip gelmelisin. Senden çok ısrarlı olmam istiyorum. Her yaptığın işte başarılı olabilmekte irade gücünün ne kadar önemli bir yer tuttuğunu daha iyi anlayabilmek için "R. Rolland" okumak gerekiyor.

Memişçiğim. Mektupların çok taze. Bana hayat kıvılcımı getiriyorlar. Bu benim bitip tükenmez beklemelerim içinde taze bir buket çiçek gibiler... Düşünmeye bile cesaret edemediğim, ateşli öpücüklerin de var. Ancak... Küçük Bebekay fikirlerin ve sen de çok heyecan vericisin. Hayatın bu sosyal taraflarını düşünmek ne kadar da heyecan verici ve sevindirici... Çoğalmak anne olabilmek... Evet, bu konular benim aklımı başımdan alıyor... Şimdiden, senden olacak bir çocuğu büyütmenin keyfini çıkartıyor, onun nefes alışlarını duyabiliyorum ve onun da senin gözlerinle dünyaya bakacağını düşünerek, sevinçten çıldırıyorum. Evet Aslanım... Bu çok güzel bir olay olacak değil mi? Tabii bir de onun geleceğini hazırlamamız var. Bu da çok büyük bir sorumluluk... Acaba bir Utrillo mu olur? Peki. Peki. Bir ressam doğururum!! Ama ben bir Velasquez olmasını tercih ederdim!! Sen herhalde bir Picasso, bir Matisse, tercih ederdin!! Birbirimize destek olurduk! Paris'i, ve önümüzde açılan bütün bir hayatı... en önemlisi hayatın her yönünü ve özellikle birbirimizi çok sevmemiz, şart. Ah!

Ne kadar zayıfim. Memişçiğim. Ulu düşünceler nasıl da benliğimi kavrıyorlar... Kendi güç ve kudretime tekrar kavuşmaktan çok mutluyum. Güzel şeylere karşı çok açgözlüyüm, kolay tatmin olmam... Karşılıklı anlayış mevcut olduğunda daha esnek olabiliyorum. Sana ne kadar acıktım, Memişçiğim, seni göreceğim gün çok güzel olmayı dilerdim. Gözlerindeki hayranlığını, şaşkınlığını görmek isterdim.

Memişçik... burada hava harika güzel... Çok sıcak. Gökyüzü masmavi... Her taraf zümrüt yeşili. İstanbul'da da, benim Memişim, yatağına uzanmış rüya görüyor... ve bana "mışıl mışıl uyu."* diyor. Rahat uyu. Allah rahatlık versin. Üç aydır, bu kelimeleri duyamadan yaşıyorum. Çok uzun bir süredir, bu mutluluktan mahrumum. Bizler ölümsüz değiliz! Gel! Gel! Kucakla beni, beni öpücüklerinle kapla. Nefes nefese kalayım, çektiğimiz müşterek endişeleri hatırlıyorum. Sizin evde veya başka yerlerde kucaklaşmaktan ne kadar da korkardık değil mi? Hatta rüyalarda bile kucaklaşırken, birisi görecek diye yine çekinirdik, değil mi?

Bir an önce babana o mektubu yazacağım. Ama nasıl yazacağımı hiç bilemiyorum. Senin adresine mi postalasam? Yoksa Babanın adresine mi postalasam? Ama acaba adını doğru biliyor muyum? Acaba senin mektubunun içinde mi yollasam? Keşke bunları bana önceden önerseydin. Evet... haklısın. Bu mektup önemli olabilir, her şeyi değiştirebilir. İnşallah, Ulu Tanrı bize yardım eder de pasaport ve aile sorunlarımız, hallolunur.

Çok az gün kaldı... Haydi güzel güzel çalış ve gelmek için gayret et. Birkaç gün önce benim Bebekayıma uzun bir mektup ve birkaç gazete yollamıştım. Bütün kalburüstü gazetelerde, sergimle ve benimle ilgili ciddi yazılar yayınlandı. Senin Romence bilmemen ne kötü. Ben sana tercüme ederim artık onları burada... Sıcak bir günün sonunda, biraz da bitkin olarak evimdeyim. Yatmaya hazırlanıyorum. Yanımda olsan, seni nasıl da severdim!! Memişim. Küçücüğüm. Yanı başımda olabilsen ne kadar da mutlu olurdum. Seni koklamak, sana sarılıp uyumak, usulca uykuya dalmak ne güzel. Allah rahatlık versin.

Nonoşun

Ernestine

* *Metinde Türkçe yazılmış. (M.H.E.)*

İSTANBUL'DAN BÜKREŞ'E

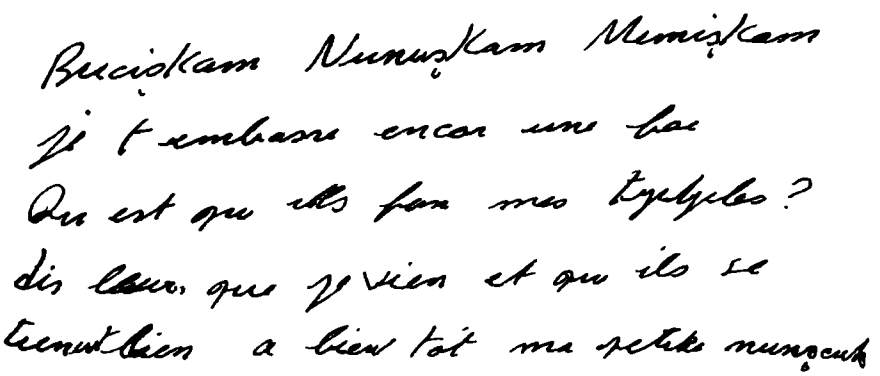
30 Nisan 1934

Bucişim,

İşler kötüye gidiyor. Bizim 10 Mayıs buluşması, pek garip kararlardan ötürü çok büyük tehlikede. Evvelsi gün babamla ziyaret ettiğimiz yüksek rütbeli bir askeri yetkiliye göre, talebe belgesini alabilmem için öğretim yılının sonunu beklemem icap ediyormuş... Bu elimdeki öğrenci belgesi olmasaymış hemen yarın askere gitmem gerekirmiş... Benim bütün bu formalitelerden haberim olmadığı için, okuldan zorbela, talebe olduğuma dair bir yazı almıştım... Bu yazıyı kendilerine verdiğimde inceledi ve bize:

"Bu yazıyı aldığınıza çok iyi etmişsiniz. Ancak bir tane de bana Haziran ayı sonunda getireceksiniz. Ya bu tarihten önce, Akademiden ayrılacak olursanız ne olacak?" demez mi!!!

Müdür beyin, gelecekten haber verme yeteneğine ne buyrulur?! Sanki birisi, bu komutanın kulağına, gitmek üzere olduğumu fısıldamış gibi... Tam da Haziran sonundan söz etti. Ah! Bucişkam, Bucişkam. Askerlik yoklamasının tam da benim geliş tarihime rastlayacağını nereden tahmin edebilirdim? Ah! Bu askerlik görevim. Akademide öğrenci olduğuma göre, öğrenciyken askere de gitmeyeceğime göre, askere alınmam söz konusu değil. Akademinin önünden bile geçmiyorum, bu günlerde... Orada sadece adım ve bir numaram mevcut. Başlangıçta düzenli olarak gi-

diyordum. Ama bu çok uzun sürmedi. Çok tatlı bir sekreter hanım sayesinde, atölyemin en devamlı ve ciddi talebelerinden sayılıyorum!!

Bucişkam. Daha sonra da, askerlik dersimin imtihanı var... Bu dersi pek önemsemediğimden, tamamen aklımdan çıkmıştı. Ama bir düşünsene Bucişkam... Bu ders sayesinde askerliğimi dört ay kısaltma şansım var...

Eğer sene sonunu beklemeden Akademiden talebelik belgemi alabilirsem, dört ay daha az askerlik yapmaktan vazgeçip, 10 Mayısta yola çıkabilirim...

Nonoşum, mektubunu babama verdim. Tam da askerlik şubesindeki komutanı ziyaret ettiğimiz günün sabahına rastladı. Bugüne kadar daha bana tek söz etmedi... Ama onun iş adresine yollasaydık, herhalde daha tesirli olurdu. Bunu sana yazmayı unutmuşum, herhalde... Her ne ise... Bakalım ne etki yapacak. Bucişkam eğer beni tatili beklemeye mecbur ederlerse sen Bükreş'te o kadar kalabilecek misin? Elveda ilkbahar! Elveda tazelikler! Ah! Ne acı bir olay bu... Bucişkam. "İstemek, yapmaktır" diyen kişi herhalde bu güzel sözü askerliğini yapmazdan önce söylemiş olmalıydı...

Geçen gün, akşam yemeğimden sonra masa başında tatilden söz ediliyordu. Ağabeyime, Romanya'da bir resim sergisi açacağımdan söz ettim. Bu fikrimin hiç ama hiç hoşuna gitmediğini hemen anladım. Bana:

"Yabancı ülkeler için vize alma ücreti kaç para oldu haberin var mı? Ücreti tam dört misli artırdılar. Vize parası 20 lira oldu. Dahası da, madem sergi açmak istiyorsun... Paris'te açsan bu sergiyi, daha iyi olmaz mıydı?" dedi.

Bucişkam... Ağabeyim bir melek değil. Ben de bir melek değilim. Kanatlarım yok. Halbuki... ne iyi olurdu! Pasaport yok... Kâğıtlar yok! Uçar gelirdim. Nonoşumun yanına konuverirdim. Yeni elbiseli Bucişçik. Daha bana bir tek fotoğraf bile yollamadın. Ama aile resmine bayıldım. Bu resim senden gördüğüm en güzel tabloydu. Büyüklüğü dikkatimi çekti! Niçin bu kadar büyük çalıştın Buciş? Fotoğraf da çok kalitesizdi. Bana doğru dürüst bir fotoğraf yolla. Renkleri de belirt... Renk uyumu nasıldı? Bana açıkla. Bucişkam... Ben son zamanlarda sadece peyzaj çalışıyorum. Eğer bu sıralar İstanbul'u görseydin, bana hak verirdin...

Bucişkam... Istanbul'un baharı inanılmayacak kadar güzel. Çalışacak ne peyzajlar var!! Son işlerimi görebilseydin, acaba ne derdin? Gördüğümü resmediyorum! Gromair Bey'in dediği gibi "körü körüne tabiatı kopya" ediyorum. Elveda deformasyonlar... Elveda yer değişiklikleri... Daha çok uslandım belki de, kim bilir? Belki de daha çok aptallaşmışımdır.

Bucişkam... Yağlıboyadan tamamen uzaklaştım. Artık hep guvaş çalışıyorum. Fotoğraflar çektim. Yollarım sana... Sen bana, doğru yolda olup olmadığımı söylersin. Bucişkam. Sevgili 10 Mayısımızı yakalamak için elimden geleni ardıma koymayacağım.

Allah rahatlık versin, benim küçük Memişim. İyi uyu... Veya bu gece bir rüyada sözleşelim. Mesela... Luxembourg parkındaki küçük heykelin önünde buluşalım. Orada kaç kez resim yapmıştık.

Bucişkam... Maç. Muç... Hemen mi uyudun? Biraz başını kıpırdat da kolumu kurtarabileyim!!! Buciş... Dün akşam sana kroki kâğıdına yazmıştım. Bu sabah kendim zor okudum, mektupla beraber yollayabilmek için dergiyi bekledim. Kanatlarım olsaydı eğer... Bizim idarecimizin bir piyesi için, bir şeyler çizmiştim.

O kadar kötü bir yere basmışlar ki sana yollamaya utanıyorum. Bir dahaki sayıda, başka bir illüstrasyonum olacak...

Şeker Bucişim... Bu siyah mürekkebe bayılıyorum. Ama kokusu bir felaket... Bana mutlaka kendinden fotoğraflar yollamanı istiyorum. En azından yarım düzine istiyorum. Anlaşıldı mı? Kendi işlerinin resimlerinden de çek. Özellikle aile resminden adam gibi bir fotoğraf çek... Seni öperim. Seni öperim. Seni öperim...

Senin "Gauloise Verte"in.

Seni deliler gibi kucaklarım. Sana güzel resimler göstermek için sabırsızlanıyorum. Bucişkam... Nonoşkam... Memişkam. Bir kere daha seni kucaklıyorum. Güllerin ne âlemdeler? Onlara yakında geleceğimi söyle... Kendilerine iyi baksınlar.

Bir an önce görüşmek üzere.

B. Rahmi

İSTANBUL'DAN BÜKREŞ'E

3 Mayıs 1934

Aslan Bucişim,

Dışarıda ne güzel bir gece var. Mektupların bana ne güçlü bir yaşama arzusu vaat ediyor! Uçakla gelen mektubunu okumayı bitirdim. Bu mektup buraya bir tek kanat çırpmasıyla, bir rüzgâr esişiyle gelmiş olmalı... Ama ne mektup!! Sen bir meleksin, Buciş-kam. Halbuki ben, hiçbir işe yaramayan sefil bir tembelim. Ama dün, mektubunu ve telgrafını alınca "Bucişim, içinde çok beğendiğim bir akvarelimin de bulunduğu mektubumu almıştır" diyerek kendimi teselli etmiştim. Demek o mektubum kayboldu. Belki de adres değişikliğinden ötürü eline sonra geçer. Ben seni 21 gün imkân yok mektupsuz bırakamazdım. Bir düşünsene... Hayır Buciş... Bana güven. Yine bizim mektubu şeytanlar aldı götürdü. Kim bilir belki de şu anlarda eline geçmiştir. Zarfın tarihini incele. İnan bana 21 gün olamaz. 21 gün ben, senin gibi iyi bir kızı mektupsuz nasıl bırakabilirdim? Benim küçücük dünya güzeli şeker Nonoşum!! Dünkü mektubun, telgrafın ve bugünkü mektubun. Ne güzel bir bayramdır bu... Seninle doluyum, ve gece o kadar güzel kokuyor ki, penceremin iki kanadını da açtım. Ayaklarımı önümdeki beyaz masaya dayadım. Sabaha kadar seninle konuşmaya karar verdim. Bu sabah, sana bir kart atmış, akşama da oturup uzun uzun yazarım diye düşünmüştüm. Sana "Yeni Adam" da yollamadım, çünkü içinde ilginç bir şeyler yoktu... Son zamanlarda Akademide çalışıyorum. Sana son mektubumda, bir yarışmadan ve şartlarından söz ettiydim... Jüri tarafından sevilen beş kişi içinden üçüncü oldum. Bunu hiç beklemiyordum. Bir hayli modern bir şeyler yapmıştım. Tam anlamıyla bitmiş de sayılmazdı... Ve çok da acemice resmedilmişti... Van Gogh'la Renoir'ın garip bir karışımıydı, ortaya çıkan. Nasıl olsa, diplomayı alacağım. Ya 1. ya da 2. olacağım. Bu diploma, bana askerlik görevimde kolaylıklar sağlayacak. Eğer yarışmayı kazanamazsam, tuvalimin yerine kullanılmadık bir tuval vererek ken-

di tuvalimi geriye alıp, Ankara'daki bir sergiye yollayıp, 100 veya 200 liraya satacağım. Kurtuluş Savaşımızla ilgili bir konusu olduğuna göre herhalde devlet ilgilenir.

Her ne ise... artık canımın istediği gibi çalışabileceğim. Neyle uğraşmak istiyorsam onunla uğraşacağım. Kartpostal meraklılarının zevki için değil, kendim için resim yapacağım. Bizde resim zevkini hep bu kartpostal âşıkları tayin ederler. Bak ne güzel bir beyit oldu... Buciş... Son mektubumda sana "Seyahate Çağrı"nın sonunu anlatmıştım. Aynı mektupta Mualla'nın da bir mektubuyla, Mustafa'nın fotoğrafları vardı.

Bucişkam... Dün gece hiç uyumadım. Sonra öğleye kadar yattım ve şahane bir baş ağrısıyla uyandım. Buciş şikâyet etmiyorum... çünkü, sana yazarken, inanılmaz bir gün doğuşuna şahit oldum. Sonra, sobanın başında kahvaltı ettim. Sadece zeytin ve ekmek buldum. Ah!! Benim güzel zeytinlerim, benim güzel kara zeytinlerim. Zeytinlerimi yiyip yattım. Ama gözümü pek uyku tutmadı. Bucişkam, zarfı kapatmadan yine seninle konuşasım var.

Bana, İstanbul'u ne zaman terk edeceğimi soruyorsun. Buciş... Ben sana gününü ve vapurun adını telgrafla bildiririm. Temmuzun sonuna, yarışma tuvalimi bitirmeyi düşünüyorum. Eskizime sadık kalırsam, bitirmeyi ümit ederim. Bucişkam, bu yarışmaya niçin katıldığımı sana açıklamıştım.

Ellerimi yıkayıp temizlendikten sonra bavulumu hazırlayacağım. Duvarlarda asılı resimleri de topladıktan sonra benim işim tamamdır.

Neredeyiz? Ben artık sana aitim! Beni nereye istersen oraya götürebilirsin. Senin mektupların bitmekte olan gece kadar güzel kokuyor. Senin mektupların bana yepyeni bir dünyayı vaat ediyorlar. Şaka etmiyorum. Gün doğmaya başladığına göre, beyaz bir gece daha geçirmişim, demek ki!! Eğer bana bu akşamın hesabı sorulsaydı... "Şahane şeyler gördük" diyebilirdim. Haydi, bir tahminde bulun bakalım. Ne Rosenberg'lerin Matisse'leri! Ne Genç Bernheim'ın Renoir'ları!! Biz Çocuk Resimleri gördük. Sana daha önceki mektuplarımda söz ettiğim İlhami, bize çocuk resimleriyle dolu müthiş bir gece geçirtti... Çılgınlar gibi avazım çıktığı kadar bağırmamak için, bütün gece, kendimi zor tuttum. Allahım, her şey orada mevcuttu... Modern ustalarda, primitiflerde, minyatürlerde, bizim hayran olduğumuz neler varsa, bu ço-

cuk resimlerinde hepsi vardı. Ah! Keşke senin de bu çocuk resimlerini görmen mümkün olsaydı. Yüzündeki ifadeyi tahmin edebiliyorum. Öylesine şaşıracaksın ki... İlhami, bu çocuk resimleriyle bir sergi açmayı düşünüyor. Ona, yardım etmeyi vaat ettim. Çocuk resimleriyle güzel resimli bir katalog yapmayı düşünüyoruz. Kurşunkalemle çizgiler, basit insan başı çalışmaları da var. Birer şaheserler. Buciş... Eminim ki gözlerin parlayacak. Bu güzel birikimin tümünü gördük. Hepsi, çiçek gibi düzenliydiler. Serginin nasıl düzenlenebileceğinin ön hazırlıklarını yaptık. O gece yarısı saat ikiye doğru eve döndük. Mektubunu tekrar okudum, ve yazmaya başladım. Buciş... Son zamanlarda, gün doğuşuyla başlayan sabahlarla tanışıyorum. Tabiat ne kadar güzel Buciş! Bizim kör olası ruhlarımızdan çok daha güzel! Çok daha temiz, Buciş-kam. Biz daha ne pırıl pırıl sabahlar göreceğiz! Güneşin usulca doğuşunu görüp bu tazeliği ta iliklerimize kadar hissedeceğiz. Bucişkam... Tabiatı, her şeyden fazla sevip, ona layık olmaya gayret edeceğiz. Bizim Akademimizin bahçesinin güzelliğini her keşfedişimde, çılgınlar gibi: "Yaşasın tabiat" diye haykırdığımı bilirim.

Büyük harflerle yazılmış bir TABİAT değil... Her gün karşımıza çıkan bildiğimiz tabiat.

Bonnard hayranı "Leon Vorte" Bonnard'la ilgili şahane makalesinin bir yerlerinde şöyle diyordu:

"Bonnard'ın bize teklif ettiği mutluluk, bizim görmesini bir türlü beceremediğimiz TABİATTIR..."

Sabahlar... Bucişkam. Kaç sabah, bizi horul horul uyurken görmüştür... Kaç sabah, bizlerle dalga geçmiştir. Fakat madem ki ben bu sabahların görkemini keşfettim. Evet Buciş... Bundan böyle, taze bir tas süt misali bir o kadar da beyaz olan sabahın güzelliklerini seninle beraber tadarız. Bu sabahlar kadar temiz, bu sabahlar kadar iyi ol.

Buciş... Eyvah... Ampulüme bir şeyler oluyor. Demin ampul hastalandı, komikleşti... Beyaz kâğıdın üzerine düşen gölge gücünü kaybetti.

Son zamanlarda işte böyleyim!! Renoir'la Van Gogh'a bayılıyorum. Birini, rahat çizilmiş formları için; ötekisini, yarım kalan tarlaları ve renkli anlatımı için seviyorum. Aslında birbirleriyle bir ton uyumu içerisinde oldukları kanısındayım. Bana Paris'ten ne müthiş bir kitap getirmiştin. İşte ben o kitapta... Renoir'laşmış Van Gogh'lar görmüştüm. Bilhassa iki portre... Fakat, tombul kadınların bazıları Renoir'da ne kadar yumuşaksa ötekinde keskin anlatım tutkusuyla o kadar sert...

Bucişkam, Akademideki bütün hocalar Van Gogh'a bayılıyorlar. Ama hürmet ettikleri saygıdeğer Cezanne'a kadar gelip, orada kalmışlar! Yine benim sevgili hocam Çallı, içlerinde ilahlarını seçmede en cesur davrananı!

İlahlarının hepsini, hep bir arada, çok seviyor. Fakat, sonra insan bir hazımsızlığa da uğrayabiliyor!! Ben bütün hocalarımı sever ve onlara çok hürmet ederim. Ama, Avrupa'dan dönen gençler, hocalarını adam yerine koyup çalışmalarını hocalarına göstermeyi

bile akıllarına getirmiyorlar. Hatta, aralarından, gazetelerde hocalarını tersleyenler bile çıkmıştır... Her ne ise bu da ayrı bir öykü...

Biz yine yarışmaya dönelim. 120×150'lik hayli büyük bir tuval üzerinde çalışacağız... Daha büyük da olabilir... Neyse... Son haftayı eskize ayırdım. Önce konu bana ilginç gelmedi. Son güne kadar karar veremedim. Sonra da kartonumu donattım. Herhalde Akademide yaptığım en cesur eskizdi... Fotoğrafları çekilecek... Sana yollarım, hemen. Büyük tuval bir buçuk ayda tamamlanmış olacak... Bu zaman benim için çok az, ama ne yapalım! Haziran'nın sonunda benim tuval de bitmiş olacak. Bu mektup da, gittikçe büyümeye başladı. İnşallah, bitiminde bir yerlere karışıp kaybolmaz.

Aslan Buciş. Dışarı çıkıp bu mektubu postaya atacağım. Uçak ne zaman kalkıyormuş... bakacağım... Eğer denk düşerse, yarın eline geçecek. Ne kadar güzel bir şey!

Bir kanat uçuşunda
Bir rüzgâr esişinde
Kollarını da sar boynuma
Dolan, uçaklar dolusu

Memişçik. Çıkayım artık evden. Mektubu yolladıktan sonra Akademiye gidip, tuvalimle ilgileneceğim... Daha temiz bir tuval, aydınlık bir atölye versinler yeter. Eğer, zamanımı iyi ayarlayabilirsem, Akademinin bahçesinden de peyzajlar çalışmak isterdim. Ne kadar şahane bir bahçe! Birbirinden güzel kokulu muhteşem güller!! Ne cömert bir yeşillik. Güllü, heykelli ve sarmaşıklı bir köşesinden bir ara çalışmıştım!!

Bucişkam... benim baş ağrısı yine başladı. Bir ilaç almam gerekecek. Uzun zamandır baş ağrısı çekmiyordum. Herhalde uyumadığım için geriye geldi. Şikâyet etmiyorum. Çünkü çok güzel bir geceydi seninle, bizimle dopdolu bir geceydi.

İçlerine hafif kokular serpili yataklarımız olacak. Raflarda bilinmedik acayip çiçekler bulunacak... Hayır... Çok da garip olmasın bizim çiçeklerimiz. Ben garipliklerden pek hoşlanmam. Çiçek olsun da, nasıl olursa olsun! Tahiti'ye kadar acayip çiçekler toplamaya gitmeyeceğiz. Penceremde bir yeşillik olsun, yeter.

Dün bir mağaza vitrininde bir çiçek vazosuna konmuş üç demet yeşil soğan gördüm... Bir çiçek vazosunda üç demet taze ye-

şil soğan. Yaprakları koyu veronez yeşiliydi... Dükkân sahibi inşallah ekmek için soğan yetiştirmiyordu!

Üç soğan yaprağı!

İlkbahar yerleşti... Dükkân sahibi leylak saplarının da aynı koyu veronez renginde olduğunu bilir miydi acaba?

Haydi Buciş... Benim gitmem lazım. Benimle kapıya kadar gelir misin? Yok Yok... Gelme üşürsün. Kal. Zaten bir tartışma başladı. Tartışmalar, öpücükler... Yollardaki sıraların üstünde çok lezzetli armutların yenmesi... Hırsızlar gibi eve dönmeler!! Mumlarla idareler! Parklara gidişler!! Desenler... Desenler... Durmadan çizmeler

İşte bizim Paris'imiz

Bizim Parisçiğimiz

Biz beraber olunca!!

Ardından serveeeeettttt...

Hoş bir hiiiiissss, buuuuuu!!

Ve bizim şarkılarımız!!

Haydi bakalım... Sarhoş oldum bugün sevinçten. Seni sarhoşçasına öperim.

Bir an önce, kavuşmak üzere

Aslan Buciş...

Senin: Kara Zeytinin...

B. Rahmi

4 Mayıs 1934

Benim Şeker Çocuğum,

Kartını da, mektubunu da birbirlerinin ardı ardına, aldım. Hemen cevap veremeyecek kadar heyecanlandım. Senden mektup alabilmek artık çok ender bir olay haline geldi... Bu sefer de insan "mektup alabildim" diye büyük bir şaşkınlık geçiriyor... Bana söz veriyor musun? Ben haftada iki mektup istiyorum. Tamam mı? Bana sözünü ettiğin mektubu almadım. Kayboldu gitti herhalde... Elimden ne gelir ki? Ama bu mektuba çok sevindim. Doğrusu sağlığından çok endişe etmiştim. Sana nasıl ifade edebileceğimi bilemediğim kadar acı çektim. 23 gün senden bir haber alamadan yaşadım, inan, bu hiç de kolay bir şey olmadı... Bu kadar da olmaz. Böylesine neyle meşgulsün ki küçücüğüne iki satır mektup yazacak zamanı bir türlü bulamıyorsun? İşinin, gücünün çok olduğunu anlıyorum. Bir Nonoş'a mektup yazmak da çok dinlendirici olmalı, değil mi? Memişçiğim. Bugün, günlerden Pazar. Kalbim neşe dolu olarak, penceremin önünden sana yazıyorum. Ne kadar da sıcak bir güneş... Güneş, yüzümü ısıtıyor... Mektubun da yüreğimi ısıttı. Eğer burada olsaydın... bir otobüse atlar, "Sırazar"a veya "Sinaya"ya giderdik... Beraber gideceğiz oralara Memişçiğim. Ben sabırlıyımdır. Üç hafta da çabuk geçer. Üç hafta sonra burada olacağına göre, mesele yok... 24 Haziran olacak o zaman. Sahiden de artık acele etmek gerekecek... Hiç sabrım kalmadı. Haziran sonunu bekleyemeyeceğim. Kara Zeytinim. Daha dört hafta var. Yanıma daha erken gelebilmen için elinden ne geliyorsa, ardına koyma. Seni bir an önce yanımda görmek istiyorum... Çok acı çektim. Samimiyetime inan. Sensiz eğlenmeyi kabul edemediğim için yalnızlığı seçiyorum. Uzaklarda olan birisini arzu etmek çok belalı bir şey. Bu seferki ayrılığımız da en uzun süren ayrılığımız oldu. Sabretmek gerekliydi. Her bekleyişte kendi kendime "Sabret" diyordum. Sabret. Sabret. Sabret. Bu sabah, yalnızlığımdan öyle rahatsız oldum ki. Herkes tatilde. Günlerden pazar. Tam penceremin karşısında, cıvıl cıvıl gençler vardı. Hem de epeyce kalabalıktılar... Herhalde bir öğrenci topluluğu olarak, kırlara, hep beraber kırlara gidiyorlardı.

Eğer sen yanımda olabilseydin, içlerindeki en yakışıklı delikanlı olurdun. Biz de aralarında en mutlu çift olurduk. Ah! Bucişim. Niçin? Niçin yanımda değilsin? Niçin biz hep beraber olup, sonradan ayrılıyoruz? Bir sürü "neden" ve "niçin"ler. Koşup, senin boynuna sarılmak istiyorum. Ama, benim Bucişim de benim yanıma gelince, herkeslerle eşit duruma geliriz. Gelip, bir küçük öpücük kondur yanağıma... İşte, bu kadar. Sen sağ ben selamet... Memiş... Güneş, ne kadar da kuvvetli! Buna, bayılıyorum. Her yanımı tatlı bir sarhoşluk kaplıyor. Otursam, sana bütün gün mektup yazsam! Hayallere dalsam!! Sonra yatsam!! Ne güzel olurdu, değil mi? Aslanım nasılsın? Şimdi nelerle uğraşıyorsun? Akademideki o koca tuval üzerinde mi çalışıyorsun? Eskizler mi yapıyorsun? Yaşasın!!! Memiş, çalışmaya başlamış. Resim yapıyor, siliyor, boyuyor... azap çekiyor... ama çalışabildiği için çok mutlu!! İşinden ötürü, acılar içinde kıvranmaktan mutlu!! Seni kıskanıyorum. Sen her zaman, çok güçlüydün. Bana da öğretsene güçlü olmasını. Bana hiç bilmediğim neler neler öğrettin. Sen benim öğretmenliğimi yaptın... Paris'i düşünüyorum da kafamda bir türlü berraklaşmayan fikirleri hep sen yerli yerine oturttun. Paris'teki ilk resim yılımı hiç sayma... Benim için Paris Bucişimle başladı. Aynı şeyleri sevmekle başladı bizim hikâyemiz. Hayatlarımızı bunlar, bu gibi olaylar birbirine sıkı sıkıya bağladı. Hatta, bazan sertlikler, çekişmeler, kavgalar bile bizi birbirimize yaklaştırabildi. Hepsinin ayrı bir güzelliği vardı. Kavgalarımızın, birbirimize savurduğumuz tekme tokatların, her şeyin ayrı bir yeri, ayrı bir özelliği vardı. Bütün bu olanları kafamda canlandırıp tekrar yaşayınca, hem ağlayıp hem de gülüyorum. O kadar doluyum ki seninle, senin de geçirdiğin "beyaz gecede" benimle dolu olduğun gibi... Ben de güzel çocuk resimlerinin karşısında kendimden geçerdim. Güzel çocuk resimlerinin karşısında eskiden beri yüreğim yufkadır. Burada bir çocuk resimleri kitabı gördüm. Bir Romen hanım bastırmış, içinde sadece bir iki güzel şey olduğu için satın almaya gerek görmedim. Senin okulundan getireceğin resimler, hehalde bunlardan daha güzeldirler. Benim sergi açtığım Hasefer'de sergileniyor bu çocuk resimleri. Geldiğinde, gider görürüz. Memişçiğim. Hasefer'de, bu sıralar müthiş bir sergi var. Sanatçı, tahta üzerine çalışmış. Harika... çok güzel işler çıkartmış. Çok beğendim. Çok hoş renkler kullanarak, çok ince bir işçilikle çalış-

mış. Yaratıcısı elli yaşlarında bir bayan. Kendi yaratıcılığının da pek farkında değil. Kafalarını çalıştırmadan büyük sanat eserleri yaratan insanlara, şaşırıp kalıyorum. Sergi 8 Hazirana kadar açık kalacak. Bu sergiyi kaçıracağın için, içim burkuluyor... Ama sakın üzülme. Bunu kaçırsan bile başka sergiler görürsün. Kiliselerimize ağzın açık kalacak, benim küçük çocuğum. Bak ne Bizanslılıklar göreceksin sen, burada! Dün "Cişmigiu"ya gittim. Orada çalıştım. Ne şahane bir bahçeydi, Nonoşum, sana anlatamam. Her yer, değişik elbiseli çiçeklerle dopdolu ve yemyeşildi. Ucu bucağı belli değildi. Sağda solda epeyi dolaştıktan sonra gözlerim görmeye başladı. En sonunda "Monte Karlo" lokantasının tam karşısına tezgâhımı kurdum. Bir gölün tam ortasında bir lokanta. Çevresi yemyeşil. Çok büyük zenginlikte harika bitkiler çevirmiş her yanını. Buradan iyi bir tuval çıkabilir diye oturdum, sıkı çalıştım. Desen çizdim. Hiç durmadan 4 saat çalıştım. Eve dönünce de renklerini koymaya başladım... Sonra, karanlığın çökmesiyle işi bıraktım. Ama bugün, geliştireceğim bu çalışmayı... Bu çalışma sonunda, elbet bir yerlere varacağım. Süsleme olarak, çok zengin bir konu, her şey var.

Memiş... Bana söylesene... Sen ağaçların yeşilleri konusunu nasıl hallediyorsun? Yaprakları nasıl çiziyorsun? Bazan sevgili "Douanier Rousseau"ya danışma ihtiyacını duyuyorum. Sadece o... Bir tek o bilir bir ağacın orasına burasına bir iki detayla, ağacın tam manasıyla bütünlüğünü yansıtmayı, sadece o becerebilir. Van Gogh da beni rahatsız ediyor ağaç konusunda. Rahat rahat, geniş resim yapma arzusunda Matisse gibi düşünmekle, Van Gogh'un renkleri ve titreşimleriyle resim yapma arzusu arasında, gidip geliyorum. Sonuçları almak çok zor oluyor. Bu kadar çok sergi bana bazan hazımsızlıklar da veriyor... Bir otoportre, çalıştım. Sarı ve portakal renkli bir resim. Fonu da portakal renkli oldu. Beni hiç, veya çok az tatmin etti. Bir de Çin şapkalı otoportre...

Tekniği, Van Gogh tekniği. Sıcak soğuk renkler kullanarak bir zenginliği yakalama çabası, ne kadar zor. Bazan uzun uğraşlardan sonra kendimin hiçbir işe yaramaz olduğunu sanıyorum. Ama yine de o kocaman aile resmini yapan da yine bendim. O tuvalde büyük bir savaşım verdim. İyi de bir sonuç elde ettim. Demek ki çalışma keyfiyeti biraz da kendi kendimizin iç âlemiyle

doğru orantılı oluyor. Sen şu işe bak... 23 gündür bekle babam bekle. Neymiş... Nonoş beyin keyfi olacak da bana mektup yazacakmış!! Evet, anlıyorum. Çalışabilmek için insanın kafasının rahat olması lazım. Bir şeylere erişmek için gayret etmesi, hayatta bir gayesinin olması gerek... Artık sen de biraz beni anlamaya gayret etsene, Nonoşum!! Gelmeni çok büyük bir olay olarak görüyor ve seni dört gözle bekliyorum. Sabah olup da, yatağımdan kalkınca karşımda ZAMANI buluyorum. Ona "ZAMAN seni öldürürüm" diyorum. Çünkü ben, sadece ben, zamanın bana ne korkunç işkenceler yaptığını gayet iyi biliyorum!! Sen böyle sıkıntılar tatmıyor musun? Sana gösterecek bir sürü işim birikti. Sen benim biricik tek iş arkadaşımsın... Sen, beni boş yere yapılmış komplimanlarla pohpohlamazsın. Sen beni teselli etmeye çalışmazsın. Sen olduğun gibisin ve ben bu samimiyetinin tadına varıyorum.

Sana öylesine hudutsuz bir güvenim var ki, bana herhangi bir konuda kızdığında, düşünüyorum da, "Bedri haklıdır" diyorum. Evet ama, ben aynı şekilde, senin de beni çok ciddiye aldığını ve senin de benim sana güvendiğim kadar bana, benim zevkime güvendiğini bilirim.

Memişçiğim. Mina'dan sıcacık bir mektup aldım. Bana senden haber soruyor... Bana yazdıklarını ona anlatamazdım ya! 31 Mayısta dönmüş. Tembellikten, ona cevap veremedim. Ben onlardan çok uzaklarda yaşıyorum. Halbuki sen, ailenin içindesin. Söylesene bana... Hiç uzaklaşmayı, kaçmayı düşünmüyor musun? Bir yolculuk yapmak ne kadar heyecan vericidir... Heyecanlanırsın. Kalbin küt küt atar... Ben de Mayısta böyle bir yolculuk yapıp, Köstence'den Memişçiğimi alacağım. Bunu düşündükçe sırtımdan kanatların çıktığını hissediyorum. Zaman nasıl da geçecek? Bana bir acayip seyahat teklifinden bahsediyorsun? Neden bahsettiğini anlayamadım. Herhalde bana kaybolan bir mektubundaki sözlerinden bahsediyorsun.

O mektubu acaba hangi şeytan okudu? Geleceğin gün, telgraf çekeceğinden bahsediyorsun... Dur bakalım. Önce, sen bana sergini ne zaman toparlayacağını bildir! Haydi... İyi çocuk ol, Memiş... Seni çok özledim. Sen, beni neşelendirmesini de çok iyi bilirsin! Akademide dersler ne zaman sona eriyor? Herhalde en geç 15 Hazirandır. Pasaportunu ne zaman alacaksın. Çıkabilecek güçlükleri

düşünürken içim titriyor. Neden bana şu pasaport işinden uzun uzadıya bahsetmiyorsun? Küçücük Memişçiğim. Sana bir soru soruyorum. Sen hiçbirine cevap vermiyorsun! Küçücüğüm. Bir koltukta dört karpuz taşıyorsun... Hem hoca, hem Akademide öğrenci. Hem diploma peşinde... Aferin*. Cesur çocuksun. Ben de kötü çocuğum. Ama biraz iyiyim. Ama, çok az iyiyim, değil mi?

Herkes neyse, odur. Biz küçüğüz, küçük ve kötüyüz. Bucişleri ağlatırız. İkimiz de kötüyüz. Bunda, hemfikiriz. Memişçiğim. Ama ağlatmamak için, ne tembel, ne de kaba olmak gerekir. Birazcık iyi niyet yeterli olurdu. Ah!! İrade, şu benim Memişimin kafasına gir. İrade... benim sözlerimi dinle! Onu iyi kıl!! Halbuki, senin kalbin, sanat için çarpıyor. Sen, başkalarından daha hassas olmalıydın. Sersemlemeni biraz anlayabiliyorum. Ama, sakın kendini bırakma. Daha az bireycil ol. Biraz da ikimizi düşün. O zaman da çılgın bir istek duyacaksın. Bu arzu kalbinden fışkıracak. Benim duyduğum bir sürü şeyi sen de duyacaksın. Ben sana, hiçbir şey duymuyorsun, demiyorum. Ama, çevren duygularını daima etkiliyor. Kendini koyuveriyorsun. İşte bu zayıflıktır. Halbuki ben senin daima bir ASLAN gibi kuvvetli olmanı isterdim. Memişçiğim. Güneş kuvvetlendi... Pencereyi terk ediyorum. Kanepeye geçip seninle konuşmaya devam ediyorum.

Bu kullandığım uçlu kalemle sana hislerimi aktarmam çok zor. Hatta imkânsız. Sana daha neler demek isterdim. Fakat yapamıyorum, senin gibi kendimi ifade etme yeteneğim yok. Senin mektuplarını okurken, tansiyonum çıkıyor. Baharın yeşil sürgünlerini hisseder gibi oluyorum. Onları görebiliyorum, senin benden istediğin gibi... Eh!! Ne de olsa, sende şairlik de var. Ben kendimi ancak ifade edebiliyorum... Ne yapalım? Tabii ve temiz kalpli olmak lazım. Herhalde ben de öyleyim. Bir kâse süt gibi beyaz ve taze... Senin dikkatine layık bir kızım. Sadece çok acı çekiyorum. Sabah erkenden doğan gün kadar temizim. Benim hastacığım... Tadını kaçırmamak lazım bu baş ağrılarının. Biliyorum, seni çok zor durumda bırakıyordur bu ağrılar. Paris'teki "Kalamin"lerden kullan. Beyaz geceler yapma... Ama, bazan gecenin karanlıkları içine saklanan beyaz geceleri de çekip çıkartmak gerekebilir. Şekiller, kafanda gelişip kesinleşebilirler. Tabiatla kendi arandaki

* *Metinde Türkçe yazılmış. (M.H.E.)*

ilişkinin, birden çok belirgin olarak farkına varabilirsin. Yaratma gücüyle insan sarhoş olur. Ama senin bu sarhoşluğuna kaç kişi "Ah, ben de yaratıcı olabilseydim" diye gıpta ederdi... Bir sabah vaktini herkes gözünü açtığında görebilir. Sabahı, coşkuyla görmek lazım. Biraz delice, biraz da tabiatın muhteşemliğini kavrayarak iyi niyetle bakmak gerekir tabiata ve sabahlara...

Binlerce kişi işte sabaha bu gözlerle bakamadıkları için onlar sabahlara kayıtsız kalırlar. Paris'teyken bana bütün bedenimin nefes almasını duymak istediğini söylerdin, ve "ciğerlerimin en gizli noktasına kadar hava alabilirsem Oh! Dünyanın en mutlu adamı olacağım" derdin.

Şimdi de tabiattan ve güzel sabahlardan çılgına dönmüşsün. Seni çok iyi anlıyorum. "Boulevard Jourdan"a gelirken bana hep bu hislerinden bahsederdin. Sen uyurdun. Bu uykuların beni çok şaşırtırdı. Ama o zamanlar sana geceler de bir şeyler ifade ediyordu. Geceleri dinlendirici, yaratmaya uygun zaman dilimleri olarak görüyordun. Bu bir alışkanlıktır. Başka da bir şey değildir. Biz de sabahların tadına varacağız... Bu bir alışkanlık veya bir eğilim duygusudur. Tabiata karşı bir eğilim olduğunu sanıyorum. Kuvvetli bir uyarı. Çocuk desenlerini seçmek gibi, bizi güzelliklere çok duyarlı kılar.

Memiş. Benim bir bacağımda bir sorunum var. Zaman zaman çok ağrıyor. Halbuki, ben dışarıya çıkıp mektubunu atmak istiyorum. Şimdiden canım senden bir mektup almak istiyor. Senden haftada iki değil, her gün bir mektup istiyorum. Hem de şişman ve dolu mektuplar bekliyorum. Küçücüğüm... Artık mesajımı almış ve anlamışsındır. Mektupları yazmışsındır!! Günler çok uzun. Beraber olduğumuzu düşünüyorum, zaman hızlı geçiyor. Şu koca kapılara bakıyorum da onlar da bir gün seninle tanışacaklar. Biliyor musun, Memişçiğim, Burada bir bayramımız var. Pek güzel. Geçen akşam, bir güzel yıkandım. Tam banyodan çıkarken düştüm ve ayağımı incittim. Düşünce bayılmışım. Herkes, düşünce çıkarttığım sesten ürkmüş, kapıma gelip içeri girmişler. Beni yatağıma taşımışlar. Bütün gece çok canım yandı. Ev sahibi hanım uzun süre kollarımı kolonyayla ovdu. Ertesi gün de mektubun geldi. Neler hissettiğimi bir bilsen, öldüğümü sandım. Üzüntüler, en kuvvetli insanları bile yıpratıyor. Şimdi de bu ayak ağrısı yanıma kâr kaldı. İnşallah birkaç gün içerisinde geçer. Yine de inatçı olduğum için biraz çıkarım.

Dün de biraz çıkmıştım. Dışarıda bu kadar güneş varken, evde kapalı kalmak olur mu? Memiş. Cuma günleri ne yapıyorsun? Biliyorsun ki hiç sabrım kalmadı. Çabuk gel Memişçiğim... Çok yalnızım, çevremden nefret ediyorum. Hiçbir şey umurumda değil. Ama çevremdekilerin de hiçbir şeyle alakalı olmadıklarına sakın inanma. Onlar ta benim iliklerime kadar her şeyi bilip öğrenmek için can atıyorlar. Ama bu da beni kendilerinden uzaklaştırıyor.

Off! Sergiden de, sergi sonrasından da nefret ettim. Bir sürü insanla tanıştım. Hemen hepsi bana bedava bir tuval edinebilmek için olmayacak şirinlikler yaptılar. Ne kadar da utanmaz arlanmaz olanlar var... Ne olursa olsun illa da bir beleş eser kapmak istiyorlar, sadaka bekleyen dilenciler gibi... Öööö içimden kusmak geliyor... Yok, efendim yok. Tuvallerimi çok sevdiklerinden değil. Her sergiden beleş bazı hatıralar edinme tutkusundan böyle yapıyorlar, ve özellikle, keşfettikleri gülünç yöntemler çok iğrenç...

"Linda" adlı bir bayan vardı, iyi karakterli, çok hoş bir bayandı. Bana karşı çok nazik davranmıştı... Sergi sonunda da gayet tabii, görüp sevdiğini belirttiği bir resmimi kendisine hediye ettim. Memnun olmamış. Bana telefon etti. Hediye ettiğim tuvali bir başkasıyla değiştirip değiştiremeyeceğini sordu. Çok canım sıkıldı. Çünkü buna bir mal değişimi gözüyle bakması beni üzdü... Bununla da yetinmedi. Evlerinde kalmış olan başka bir tuvalimi de istemez mi, vay canına... Biraz onlarda kalsın da sonra istediğimde alabilirmişim... Bütün bunlar pek garibime gitti. Ona o resmin benim evde de çok iyi durduğunu, derhal getirmesini söyledim. Hediye ettiğim resmi de bir başkasıyla değiştirmedim... Ona kükredim... Hemen resim geldi... Ne diyorsun bunlara? Arnold'lar onların iyi dostlarındanmış. Arnold da ona bir suluboyasını hediye etmiş... Ne biçim işler bu işler?

Her yerden davetler yağıyor!! Ben, hiçbirine gitmiyorum. Nefret ediyorum. Hep aynı garip sözlerle başlıyorlar:

"Ah! Demek şu meşhur Erna sizsiniz..."

Kızamıyorum da... Bana gösterdikleri yapmacık ilgiden çok rahatsız oluyorum. Acaba bu insanlarda hiç samimiyet kalmamış mıydı diye düşünüyorum!! Burasını Allah bilir!! Sonra da evde seninle baş başa olmayı düşünüyorum. Bana her şey çok yüzeyselmiş gibi geliyor. Çok seçkin bir zümre tanıyorum, ama onlara hiç yüz vermiyorum ve onlara hiç katılmıyorum. Hep aynı komp-

limanlar ve aynı dikkatler. Sana söylenecek hiç yeni bir şey yok. Sen şimdi bana alçakgönüllülükte eksikliğimden bahsedeceksin... Ama yemin ederim ki ben bu insanlarla dostluk edersem, acı çekerim. Amatörce acayiplikler, hayranlıklar, ben bu insanlarla hiç anlaşamam. Bu yüzden beni çok garip buluyorlar... Onların tek bildikleri şey sonsuza kadar eğlenmek... ve vicdansızca bir sürü hareket. Ailemin yanı başında olmasına rağmen ben bu zümreye hiç dayanamıyorum. Geçenlerde, "Her biri 2 metrelik tam altı ağabeyimle tanışır mıydınız?" diye iğneledim birisini... Çok sıcak davranışları beni bunaltıyor bazan. Güya benim iyiliğimi istiyorlar. Bu kadar çok iyi niyet beni ürkütüyor. Ben kendi iç dünyamı, kendi düşüncelerimi ve Nonoşumun duvarlarımdaki resimlerini seviyorum"

Bucişkamın "Mısırlı başı" resmi örneğin. Çalışmayı, sigara içmeyi ve kendi başıma dolaşmayı seviyorum. Evime dönüp yatağımı yapmaya, kitap okumaya ve düşünmeye bayılıyorum. Belki biraz marazi bir durum ama ben tamamen sana aitim, Memişçiğim. Bütün ruhumla sana aitim. Güllerim de sana ait. Bana çok acı çektiren bacağım da sana ait. Dizlerimi sen pek severdin, değil mi!! Ben öylesine seni kucaklamak istiyorum ki!! Seni bir küçücük kuzucuk gibi yıkayayım istiyorum... Haydi çabuk gel... Bugün 3 Mayıs... Gelmene 23-24 gün kaldı. Haydi Memiş gel artık... Pasaportunu hızlandır. Sana koca koca kara zeytinler hazırlayacağım, yanma da "Vilut peyniri" Bu peynirden sana uçakla yollamaya çalışacağım. Hemen cevap ver... Zamanın bana zarar vermeden geçmesini sağla... Bana senden kocaman bir fotoğraf yolla... Son yolladığında fena değildi. Fakat yüzün küçük bir çocuk için iri çıkmış. Yüzün de iyi. Üzülmene hacet yok. Sana mükâfat olarak köfte pişiririm. Güzel güzel yersin. Ben de sana Bükreş'te, bana İstanbul'da baktığın gibi iyi bakarım. Biliyor musun Memişçiğim, Ben hâlâ çikolatalarınla bisküvilerini yemedim!! Sadece bisküvi kutumun kâğıdını yaramaz yeğenim paraladı!

Sana işlerinde başarılar dilerim. Mualla'yı tarafımdan öp... ona da bir kart atacağım, bugün. O da bana yazsın. Sen de küçücüğüm. Her zamanki gibi seni çok çılgınca öperim, Memişçiğim.

Senin Nonoşun Ernestine

5 Mayıs 1934

Oğlum, bacım, oraya gittiğimizi
Gönlümüzce yaşadığımızı düşün!
Canımızın istediği kadar sevmek...
Sevmek ve ölmek.
Sana benzeyen ülkelerde!!
Islak güneşlerin
Yanmış göklerinde
Ruhuma gizemli okşayışla
Kaçamak gözlerinden.
Gözyaşları ardından parlar.
Orada her şey güzellik ve sükûn
Şaşaalı, huzurlu ve vurgun...

Nonoşum. Bu güzel mısraları ben yazmadım. Bu güzelim mısraları Baudelaire yazmış... Bu mısraları ezberlemeni istiyorum. Bu mısraların çok hoşuna gideceğinden eminim. Bu mısraları senin kulağına fısıldamak istiyorum...

Oraya gittiğimizi
Gönlümüzce yaşadığımızı düşün!!
Canımızın istediği kadar sevmek
Sevmek ve ölmek
Sana benzeyen ülkelerde!!!

Aman Yarabbi! Bu kudret nereden geliyor? Bizim sevgili Verlaine'mizden çok daha güçlü

"Gökyüzü yukarıda"

Burada... Mavi peyzaja hayranım, bir de şu mısralardaki derin hüzne, vurgunum:

"Niçin, durmadan ağlayan
İşte, orda duran adam.
Söyle, nettin, neyledin?
Söyle hani senin gençliğin?!!

Bu mısralarda da pişmanlık ağır basıyor. Ama Baudelaire'de başka bir şeyler var. İhtiras var... Deliler gibi... İnsanın,

"Oraya gitmek...
Beraber yaşamak..."

İsteyesi geliyor
Bir de şunu istiyor insan:
"Orada her şey güzellik ve sükûn.
Şaşaalı, huzurlu ve vurgun..."

Bucişkam. Bucişkam. Bucişinin bu aptalca tekrarlamalarının lütfen kusuruna bakma... Uzun zamandır, şiir okumamışım. Ben de artık "emekli bir şair" oldum!!

Bucişkam. Evet. Bugün Mayısın beşi. Güzel mektubunu ve güzel desenini aldım. Bu şeytanca deseni hemen çerçeveledim. Yahu bunu da ne zaman yaptın? Yanılmıyorsam bu sensin! Bucişkam. Son mektubumda başıma gelen sorunlardan sana söz etmiştim. Tatili beklemem lazım. Başka hiçbir türlü yurtdışına çıkamam. Bucişkam. Haziran sonuna kadar Bükreş'te kalabilir misin? Çabuk bana bildir. Haziran sonunda kesin gelebilirim. Ne babam ne de Ağabeyim bu fikre olumlu bakmaktalar! Onlara bu seyahat çok ağır bir yük gibi geliyor!! Çok gariptir. Senin babama yazdığın mektuptan iki gün sonra babam bana tek kelime bahsetmeyince, acaba unuttu mu diyerek, mektubu okuyup okumadığını şöyle münasip bir şekilde soruverdim. Bana gayet "kuru" olarak:

"Evet ama o kendi memleketinde Romanya'da sergisini açtı... Kendi ülkesinde başarı sağlaması olağandır. Bir yabancı olarak senin orada başarı sağlayabileceğine hiç ihtimal vermiyorum" dedi... sonra da bir Türk atasözüyle bitirdi:

"Her horoz, kendi çöplüğünde eşinir"

Ben de ona, bunun tam aksinin orada olabileceğini açıklamaya çalıştım. Ama pek ikna edemedim galiba... Herhalde Bucişim, Haziran ayının sonunda, bir sabah onlara:

"Yarın gidiyorum" demeye mecbur olacağım, anlaşılan... ve hepsi bu kadar...

Parasal açıdan sıkıntım kalmadı. Kızım bize Allah yardım ediyor. Bir yarışma kazandım. Az bir para... Ama gidişime yarayacak. 2.5 lira. Bu yarışmaya tesadüfen katıldım. Askerlik derslerim için. Akademiye gitmiştim. Bir yağlıboya tablo için eskiz yarışması yapılacağını söylediler. Zamanı da hemen o günmüş. Derslerden sonra bir poşat yaparım diye kutumu da yanımda getirmiştim. Konu da ilgimi çekti. Eski zaman bahçelerinde, dans edip oynayan kızlar!! Ah!! Evet... Antikalarla dolu bir bahçe...

Tabii hanımların da çıplak olmaları lazım! Kompozisyonum pek de kötü olmadı... Aylarca elime yağlıboya almadığım için aptalca bir malzeme yığınının önünde kalakaldım!! Guvaşla başladıklarımın dörtte birini bile beceremedim!! Neyse!! Herkes benim çalışma tarzımla alay ediyordu. Yeni yetmeler bana: Yahu ne kadar garip... Koca adam ağaçları çocuklar gibi çiziyor. Yapraklar bile sayılıyor!! dedi.

Bu ağzı süt kokan resimseverlere Van Gogh diye birisinden haberleri olup olmadıklarını sormuştum. Haberleri yokmuş!! "O zaman size Allah rahatlık versin. İyi uykular. Uyanınca şöyle bir kütüphaneye kadar zahmet edersiniz" dedim. Hem kel... hem fodul... Bu heriflerin hem dünyadan haberleri yok... hem de cart curt atıyorlar. Beni de yaprak oynayan çocuk sandılar. O yaprakların bana nelere mal olduğunu bir bilselerdi!! Bucişkam. Son zamanlarda bir peyzaj üzerinde aralıksız yedi saat çalıştığım oldu. Tabiatın karşısında yedi saat. Bucişim tam da peyzaj çalışacak zamanlar. Müthiş yerler keşfettim. Ah!! Buciş... Sen bu yerlerde aklını kaçırırdın. Hiç alışılagelmiş İstanbul peyzajlarıyla alakaları yok... Bucişim. Bahar İstanbul'u tam bir kabuk değişikliğine uğratıyor... Aslan Bucişim. Sen hiç üzülme. Bir sıcak Haziran günü kucaklaşacağız. Ölene dek öpüşeceğiz. Buciş... Şeker Bucişim. Seni dizlerimin üzerine oturtup sana, "Ne yaptın? Göster bana... Benim güllerime ne yaptın?" diyeceğim. Sen de bana şöyle cevap vereceksin: "Buciş... Haydi biraz yatıp dinlenelim." Ben... "Hayır küçük tembel gel bakalım, daha günümüz tamam olmadı... Haydi bakalım, işbaşına..." Ve seni cebime koyup tekrar peyzaj çalışmaya çıkacağım. Sana, tabiat karşısında, ayakta yedi saat çalışmasını öğreteceğim. Yaşasın Tabiat!! Tabiat, bütünüyle biz iki Memişçiğe ait olacak. Tabiat bizim olacak...

Gel bakalım şimdi. Seni kucaklamaya hasret kaldım. Senin canını yakarım benim küçük "Gauloise Verte"im. Kemiklerini kırabilirim. Sen diyeceksin ki... "Elinde ne kadar ağırmış öyle," Ben de "Sen de ne çıtkırıldım olmuşsun küçük vişnecik" diyeceğim...

VİŞNİYA gibi... Sen Romence öyle derdin değil mi? Seni bir VİŞNİYA gibi yerim. Dinle... Erken yatalım ve sabahın altısında kalkalım. Eski bir hocamdan öğrendim ki... saat 9'da gün sona erermiş... Anladın mı? Şeker Çocuk. Anladın mı?

Ah! Bizim sevgili Paris'imiz!! Biz de sana bir şarkı düzenlemeliyiz.

Buciş. Paris için en güzel şarkılar, Paris'ten uzakta oturanlar tarafından düzenlenmeli, bence oradayken, insan Paris'in farkında olmuyor... Ama biz Paris'in farkına vardık, değil mi? Bucişim sen hiç üzülme... Tekrar kucaklaşacağız.

B. Rahmi

Bükreş'ten İstanbul'a

6 Mayıs 1934

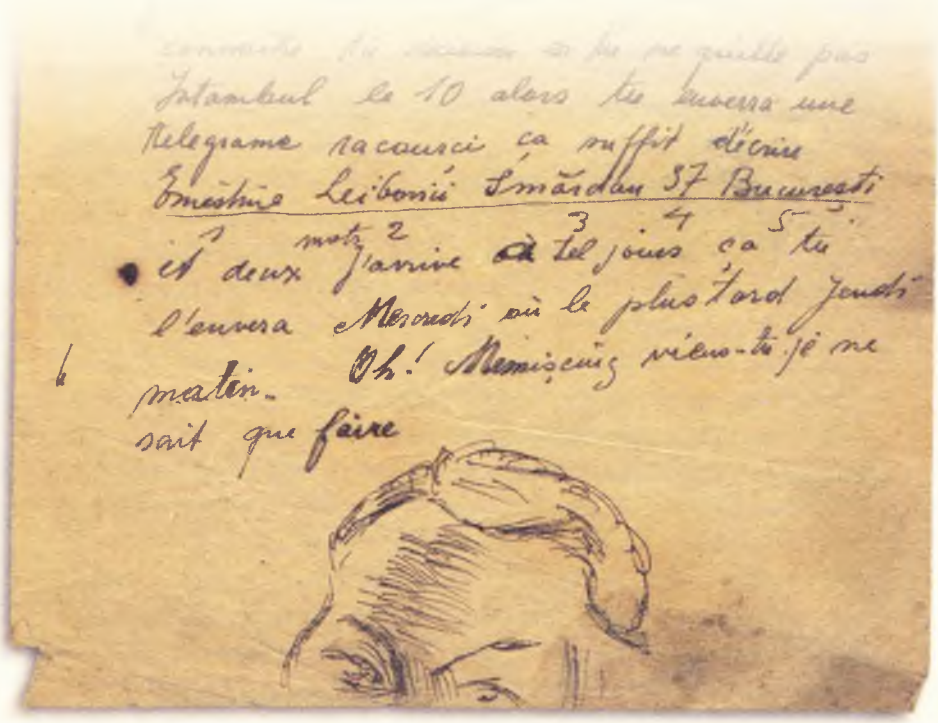
Çok sevgili küçücük Memişçik.

Bugün Mayısın altısı... ve sana yine yazmaya mecburum.

Çünkü 11 Mayısta saat 15.00'de İstanbul'dan Köstence'ye bir vapur var. Belki de bu mektupçuk eline geçmeyecek. Ama ne olursa olsun, kararını bilmem yani öğrenmem lazım.

Çünkü 10 Mayıs akşamı, Bükreş'i terk edeceğim. Seni karşılamak için Köstence'ye gideceğim. Kararını öğrenebilmek için ne yapmam gerekir? Ya 10 Mayısta sen daha İstanbul'u terk etmediysen? Bana telgraf çek... Kararını bildir. Çarşamba veya en geç perşembe sabahı bu telgrafı yollamalısın. Ah! Memişçik... Geliyor musun? Gelmiyor musun? Ne yapacağıma bir türlü karar veremiyorum.

Ernestine

10 Mayıs 1934

Küçük Memişçik,
"Çocuğum, kız kardeşim
Oraya gidip, birlikte yaşamanın
Yumuşaklığını düşün
Doyasıya sevmek
Sevmek ve ölmek..."

Sonunda ezberleyebildim. Evet. Çok güzel. Bana, uzaklara gitme arzusu veriyor... İşte, tam Baudelaire'vari bir çılgınlık... Oraya gitme arzusu... İşte, 10 Mayıs da geldi... Sevgili 10 Mayıs. Sen ne yaptın? Ah! Sen ailenle berabersin. Bir de askerlik sorunun var... Düşüncelerini söyle bana... Tamamen şaşkın bir durumdayım. İşte 10 Mayıs da geldi çattı. Peki ya sen neredesin? Hangi uzak memlekettesin? Hemen bu akşam yollara mı düşeyim? 11 Mayısta yanı başında mı olayım? Ne hüzünlü bir hikâye değil mi? Sürekli beklemek. Yanıma gelene, sana kavuşana kadar daha ne kadar bekleyeceğim? Söyle bana... Haziranın hangi günü, seni bana kavuşturacak? Ay sonu çok geç olur, herhalde... Daha 45 gün var, desene. Ah... Ne kadar zor... Sekiz gün sonra, dört aya varacak ayrılığımız... Bu süre, çok uzun bir süre değil mi? Aynı fikirde değil misin? Çok uzun bir süre. Ah!! Hayat, arzularımızın aksine, zorluklarla dolu... Halbuki, bir gece sonra yanında olabilirdim. Bunu böyle düşündükçe, herkese "Mutluluğumu niçin elimden alıyorsunuz" diye haykırasım geliyor. Yahu, ne istiyorlar senden? Sen bana aitsin. İşte o kadar. Sen, sadece bana ait değil misin? Baban ve Sabahattin hiç delikanlı olmadılar mı? Niçin sorunların özüne inmiyorlar? Sana niçin "Her horoz kendi çöplüğünde eşinir" gibi, modası geçmiş öğütler veriyorlar? Ah! Ne kadar garip şeyler bunlar Memişçik... Onlara nasıl edip de zamanı geldiğinde yuvadan ayrılabileceğini anlatmalı? Evet, Memişçiğim. Ayrılabilmelisin!

Söyle bana, Güzel Sanatlar Akademisindeki dersler ne zaman sona eriyor. Pasaportunu ne zaman alabileceksin? Pasaportunu alabilmeyi umuyor musun? Bana, bütün bu konularla ilgili her şeyin kesin koşullarını niçin yazmıyorsun? Haziran ayında gelme-

ne hiçbir şey mâni olmayacak değil mi? Ah! Birbirimize bir an önce kavuşma ihtiyacımızı, ne kadar da pahalı ödüyoruz. Fakat sıcak bir yaz günü Haziran sonunda, tıpkı benim Londra'ya gelişim gibi, sen de buraya geleceksin. Londra'da bulunuşuma nasıl da bir süre inanamamıştım! Geçmiş günleri yad etmek çok güzel ve eski günlerin bir esrarı da var. Senin de söylediğin gibi anılar şeffaf bir örtüye sarılı olarak yerli yerlerinde duruyorlar. İstediğimizde daha güzel ve belirgin olarak aklımıza geliveriyorlar. Buluşunca, otobüste öyle kuvvetli bağırmıştım ki herkes bize dönüp bakmıştı... Neyleyeyim. Seninle o kadar doluydum ki. O gün bu gündür ateşim azalmıyor, artıyor. Aslan Memişçiğim. Londra'da bir rüya âleminde yaşamıştık... Kimsenin, birbirimize ait olduğumuzdan, ve bunun insanı kasıp kavuran sıcaklığından ve o güzel fikir birliğimizden şüphesi yoktu. 15 Temmuzda, Fransa'yı terk edişimin senesi dolacak. Tam koca bir sene Memişçik... Birbirine öylesine iç içe giren hayatlarımız, birbirlerinden kopartılarak ayrıldı. Sanatımız, günlük sorunlarımız, ayrıldılar. Londra'daki bir ayda... sonra da memleketine dönmene rağmen seni hiçbir an yapayalnız bırakmadım. Ben sana sonsuza kadar bağlandım ve bağlı da kalacağım. Şimdi gelip beni görme sırası sende... İlk randevumuz, aramızdaki sınırların ortaya çıkarttıkları engeller yüzünden, suya düştü. Yaş'tan ayrılışımı, sana biraz daha yakın olabilmek için hızlandırdım. Günleri saydım. Kalacağımız o küçücük evi de derledim, toparladım. Derken 10 Mayıs geldi. Ona kavuşacağım, ona dokunabileceğim diye sabırsızlanırken... ne gelen var... ne giden!! Haydi bakalım bir kırk beş gün daha, senden ayrı kalacağım demektir. 20 Mayısta bir vapur var... Bir tane de 25 Mayısta varmış. Ama senin Haziran ayındaki programına acaba hangi vapur uyacak? Geliş tarihini, artık kesin olarak saptamanı istiyorum. Bir de, Memişçiğim, Akademideki dersler ayın kaçında sona erecekler. Pasaportun için biraz sorup soruşturman, bir hayli de koşturman gerekecek. Ah! Memişçiğim. Bütün bunları becerip daha da önceden hazır etseydin ne kadar iyi olurdu. Becerip daha da önce buraya gelebilsen ne güzel olurdu!! Sabahın altısında kalkar işbaşı yapardık... Sana söz veriyorum... Hiç tembellik yapmazdık. Tek sorunum: Bana söz verdiğin gibi sık sık mektup yazmaman. Anlaşılan, misafir akınınız daha devam ediyor. Haftada iki mektup da bana yetmiyor... Bazan, her Allahın günü sana

mektup yazasım geliyor... Ama, demek, senin bu kadar sık mektup yazasın yok!! Kalbimde sana söyleyecek o kadar şey var ki ancak mektup yazarak kendimi ferahlatabiliyorum. Memiş. Sana uçakla güzel bir kartpostal yollamıştım!! Eline geçti mi? Evet... Küçücüğüm. Ben seni beklemek üzere Bükreş'te kalıyorum. Seni beklèmeliyim değil mi? Bir şartla beklerim: Bana düzenli mektup yazmalısın... Mektupların arası bazan 18 gün açılıyor. Bu çok uzun bir süre. Bana bu arada, sabırlı olmamı ve sükûnetle beklememi tavsiye ediyorsun... olmuyor ki bu! Bana düzenli mektup yazmaya söz vermelisin. Ne kadar acı çektiğimi bir tahmin edebilseydin herhalde hiçbir mektubun bir daha gecikmezdi. Ölmek üzereymişim gibi geliyor bana... Çılgınlar gibi ümitsizce postayı bekliyorum. Birdenbire başımı alıp, bu şehirden gitmek, yanı başına gelmek istiyorum. Vizeden söz etmişken, altı veya yedi Türk lirası tutuyor sanıyorum, belki daha az... Ama herhalde Sabahattin'in sana söylediği gibi, 20 lira değil. Buciş, Şekerciğim demek sıkı çalışıyorsun? Buna çok sevindim. Bana, yaptığın bütün çalışmalarını getir, göreyim. Senden ve resimlerinden küçük fotoğraflar yolla. Ben de fotoğraf çekmeye çalıştım, iki kere... Her iki seferde de çektiğim filmlere yazık oldu... Hiçbir şey çıkmadı. Şimdi... üçüncü filmdeyim. İki poz çektim, altı poz daha var. Benim de resmimi çekmesi için birisini bulmam lazım. Bekleyeceksin. 8 resmin 8'ini de sana yollayacağım. Eğer ilk iki filmden, bir şeye benzeyen bir tane var ise, o da bu aile resmi... Ama yine de berbat bir fotoğraf değil mi? Ben de ayrıca seni tebrik ediyorum. Benim genç öğretmenim. Eskiz ödülünü kazanmana çok sevindim. Bu resme kaç gün çalıştın? Çok uyumlu. Tuvalin küçücük mü, büyük mü? Bana etraflıca yaz. Herhalde bu resim Akademide kalır. Ben de bir peyzaja giriştim. Fakat, hep cesaretim kırılıyor. Ah! Bucişkam keşke konuşabilseydik seninle... ne kadar da iyi olurdu... Halbuki, seni de çok şaşırtabilmek için çok çalışasım var! Sen bana cesaret vermezsen, başarılı olamayacakmışım gibi geliyor bana... Mektubundan, ne kadar sıkı çalıştığını anlayabiliyorum. Her gün tabiatın karşısında, aynı peyzaj karşısında yedi saat çalışmak hiç kolay değil... Aferin sana... Bana da böyle sıkı çalışmasını öğretsene, Küçücüğüm!! Ben de senin gibi sıkı çalışmaya can atıyorum. Yaptığın eskizlerden bana da yollasana... Yaptığın işleri, özellikle de seni görmeyi çok arzu ediyorum. Yaşasın Tabi-

at!! Yaşasın güzel İstanbul'un güzel peyzajları. Nasıl olmuş da insanları sarhoş eden bu güzellikleri ben daha görmemişim? Bana ilkbaharda İstanbul'un bin bir güzelliğini bir anlat, Bucişim; orada olmasam da senin içine sindirdiğin kokuları, tatları ben de paylaşabileyim.

Bütün bunları, gerçekten de çok istiyorum, Memişim. Seninle dağlara tırmanmayı, uçsuz bucaksız ormanların serin havasını koklamayı... bin bir renkli bir sürü canlıyı ve dünya güzeli ağaçların saltanatını görmeyi, sessizlikten örülen bu gizemli ortamda, sadece yaprak hışırtılarıyla kuş seslerini dinleyen vahşi yaratıklar gibi yüzükoyun toprağa yatarak, ormanın uğultusunu dinleyerek... resmimizde de sonsuz sevinç ve tam bağımsızlığımıza erişebilmeyi isterdim.

İşte böyle... Hele 10 Mayıs... Ne zaman geleceğini ve her şeyi bana etraflı yaz. Yeşil Gauloise'lar beni öksürtüyor... Akşam olmaya başladı. Saat yediye yirmi var. Bazan, şöyle resimlerime bir baktığımda, kendime güvenim geliyor. Yaptıklarımı beğenir gibi oluyorum. Bazan da kendimi çok yetersiz bulup azap çekiyorum! İşte böyle zamanlarda nasıl da Memişimi arıyorum. Onunla ne güzel konuşur, bilgi alışverişinde bulunurduk. Buluşlarımızı paylaşırdık. Çalışmak, çok çalışmak ve mangal yürekli olmak lazım. Bazan düşüncelerimi paylaşmak ihtiyacı dayanılmaz bir hal alıyor. İnsan, Memişini arıyor. Ara bul Memişi... O kendi memleketinde... ve çok uzaklarda... Şu sizin meşhur atasözünüze geri döneyim:

"Her horoz kendi çöplüğünde eşinir"

Biz orada burada şarkılar söyledik diye kendimizi Karadeniz'e mi atmalıydık? Paris'te de, Bükreş'te de, bambaşka yerler de de biz şarkımızı söylemeye devam ederdik, değil mi? Memişim... Ah! Önce bu sıkıntılardan kurtulmalıyız. Sen benim yanı başımda olsan, ne kadar mutlu olurdum. Ama şu sıralar ruhum daralıyor. Azap çekiyorum. Geleceğini hissediyorum. Haziranın 15'ine veya 15'iyle 20'si arasında bir güne karar verelim. Evet, Memişçiğim... Haydi "evet" de bana!! Bana "birbirimize sımsıkı sarılırız" diyor-

* *Bu sözler beni çok duygulandırdı... Her kelimesi anam kokan bu satırları çevirirken ağladım, heyecanlandım. Anacığım ne istediğini iyi bilen bir insandı. (M.H.E.)*

dun. Sen de, benim seni özlediğim kadar beni özlediysen birbirimizin kemiklerini kırabiliriz!!! Hem çok arzuluyor... hem de çok korkuyorum!!! Bir an evvel uyumalıyız. Yarın altıda uyanmamız lazım. Ben de senin bir cebine saklanır seninle beraber giderdim peyzaj aramaya... 7-8 saat sıkı bir şekilde çalışır, sonra da güzel bir Türk sigarası içerdik. Ah!! Memişçiğim... Sigaralarımı çaldırmam, ne talihsiz bir olay. İstanbul'da bir tane içememiştim. Bana gelirken iki paket getir. Ben de sana en iyisinden üç tane "Mihail" getiririm, üstüne de bir "Nargile" tüttürürdük... Oh! Gel keyfim gel!

Memişçiğim. Sana gördüğüm bir kiliseden bahsetmeyi unutmuşum. Görsen, sen de bayılırdın. Şahane Bizans ikonalarına ağzın açık kalırdı... Hiç bu kadar güzellerini görmemiştim. Haydi... çabuk... kucaklaşalım. Bir kere... Bir kere daha... Bir kere daha... Şu zaman bir an önce geçse de sana kavuşabilsem. Sanat aşkına, her sabah 6.30'da uyanıp, tabiata çıkacağım. Seninle aynı tabiat aşkını paylaşacağım. Memişçiğim. O mutlu gün bakalım ne zamana rastlayacak... Ne zaman? Ne zaman gelecek o gün? Sabırlı olmalıyım. Aklımı kaçırmamalıyım!! Evet, her zamanki gibi ağırbaşlı olmalıyım. Allahım. Acaba sabredebilecek miyim? Haydi Memişçiğim... Kesin olarak geliş tarihini bildir bana... Ama, çok bekletme. Ya 15 Haziran ya da 25 Haziran olsun. Vapurların kesin geliş tarihlerini sorup öğreneceğim. Seni canımla kucaklarım

Memişçiğim

Ernestine

İSTANBUL'DAN BÜKREŞ'E

16 Mayıs 1934

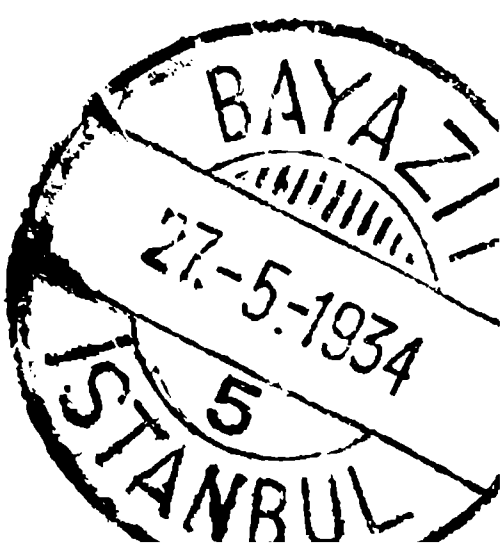
Kartpostal

Buciş...

Telgrafın, sonra da mektubun ve güzel fotoğrafların!!!

Bütün bunlar için, sana oturup günlerce mektup yazmam lazım. Bunu da yapacağım. Telgrafından sonra herhalde benim mektubum eline geçmiştir. Ne olur kusuruma bakma, Aslan Buciş... Sana yazacağım... Şimdilik sana bin tane öpücük. O güzelim fotoğraflar için.

B. Rahmi

24 Mayıs 1934

Memiş,

Hava ne kadar da güzel... Öyle güzel ki... Her şey yemyeşil... Çiçekler deliler gibi açmışlar... Parktaki suda sandallar... Âşıklar her yeri doldurmuşlar. Hiç böylesine bir ferahlık, serinlik ve mutluluk tatmamıştım. Sen olsaydın burada... Bükreş'in bu haline bayılırdın. Bahçeler çok cömert. Ağaçlar, çiçekler, yeşillik kokusu, çiçek kokuları... Burada olmayışın ne kötü... Bütün bunların tadını beraberce çıkartabilirdik... Sen de bu muhteşem bolluğun keyfini çıkartırdın... Şu rastlantıya bak... Fransızca şarkılar çalıyorlar... Ama benim kalbim, hüzünle dolu... Kendimi, küçücük, ufacık tefecik ve çok yapayalnız hissediyorum. Bütün bu etrafımı çeviren dünya, aslını ararsan hiç de benim umurumda değil... İçimi çok sıcak bir alev kavuruyor... Seni görmeyeli dört ay oldu... Masum gözlerini, kollarını, dudaklarını özledim. Bu ne Allahın belası bir hayat? Buna nasıl dayanılabilir? Ne zaman? Ne zaman? Ne zaman yazacaksın kötü çocuk!! 14 gündür mektup yok. Kendini benim yerime koysana... Memişçiğim. Ne kadar susadım, gülüp eğlenmeye... Yapamıyorum... Kalbimin üzerinde büyük bir ağırlık var. Diyorum ki... Nonoşum beni dergisinde 1.000.000 kere öptüğünü söylüyor ya daha ne istiyorsun? Kendimi bir süre iyi hissediyorum. Ertesi sabahı iple çekiyorum. Belki mektup gelir diye ümit ediyorum. Derken bir de bakıyorum ki ertesi gün olmuş... Yine mektup yok... Akşama da posta yok... Geç oldu... Pencerem açık... Masamın üzerinde güzel yiyecekler var... Ama iştahım hiç yok. Hiçbirisine dokunamam bile... Kalbim yine sızım sızım sızlıyor. Küçücüğüm. Aslan Nonoşum. Keşke bir ay uyuyabilseydim ve rüyalarımda hep seni görebilseydim. Eve döndüğümde iki dergiyle karşılaştım. Her ikisini de çok sevdim. Desenlerini de çok beğendim. Galiba, bir hayvan masalından söz ediyorsun, değil mi. Bana öyleymiş gibi geldi... Birincisi, çizgi zenginliği açısından, çok iyiydi... Hayvanların ziyafete katılmaları çok güzel belirtilmiş. Dirseklerine dayanarak hayvanlarla konuşan adamı da çok beğendim. Hareketi çok güçlü. Sonra ön planı da sevdim. Barok iskemlede oturan adamla küçük bir biçim

RESSAMI:
BEDRİ RAHMİ

ve yapı değişikliği seziliyor. Ama, süsleyici etkenler, küçük değerler ve süslemeler küçük kâğıt dörtgenin boyutlarını tamamlıyor. Çalışmana çok sevindim. Bana işlerinden örnekler yollamana da çok minnettarım. Evet... kadınların oturuşları çok özentili, pozları da biraz hafif... Ama kompozisyon... çok hareketli. Konudan soyutlanmış. Şöyle diyelim. O kadınlar olmazsa da kompozisyon ayakta durabilecekti... Meşhur bezemeden pek hoşlanmadım. Onu, sevmedim diyebilirim.

"Arkadaşım, kız kardeşim... Beraberliğimizin yumuşaklığını bir düşün". Düşünüyorum. Tekrar düşünüyorum. Odamızı nasıl daha güzelleştirebilirim diye kafamı patlatıyorum. Güzel bir vazo çiçek koydum odaya... Bir süre sonra hepsi soldular. Değiştirdim... Kirazlar ve çilekler çok bol... Hatta güzel de bir sergi var. Bizim elişleri sergisi... Çok ilginç ve güzel bir sergi. Eğer 25 Haziran'dan önce gelebilirsen çok hoş bir sergi görmen mümkün olacak! Bir kez, arkadaşlarımdan birisiyle... Bayan "Rosapol"la çıktık... Çok tatlı ve sevimli, çok iyi kalpli bir kızdır. Gittik... Çok

taze balık pişirilen bir yerdi... Geceleyin, çok sihirli bir havası oluyordu bu yerin. Şaka etmiyorum. Sahiden, çok ilginç bir yerdi...

Zaman çok çabuk geçti... Değişik yerlerden gelen "köylülerle" sohbet ettik. Keşke sen de bizimle beraber olabilseydin. Ama üzülme... Seni, buralara getiririm. Sana o güzel değirmeni de gösteririm. Sandalla da gezdiririm. Sandallar, bir şeylerin altından geçiyordu... Şimdi adlarını unuttum o şeylerin. Sonra... su deniz suyu kokuyordu... çok güzeldi.

İşte yine sabit fikrime dönelim: İstanbul'u ne zaman terk ediyorsun? Ne zaman? Memiş... Seni ense kökünden öyle bir öpesim var ki!! Gelebilmeni öyle bir istiyorum ki... Ve söyle bana bakayım, bu mektup yazma tembelliği de neyin nesi oluyor? Haydi "Oskar" Biraz ağırbaşlılık biraz da irade... Daha ne lazım gelecek ki sana? Köstence yolculuğuna hazırlanıyordum. Bana biraz ümit versene! Oh! Sen çok kötü bir çocuksun!! Sana... güzel Romen sigaralarından ikram etmeyeceğim. Ama sana "Vişnia" ikram ederim. Sana o şahane Romen gömleğini ben kendim giydireceğim. Ve sonra ensenden bir güzel öpeceğim. Sonra da en iyisinden kırmızı şarap içeriz. Hiç şarap içildiğini duymuş muydun, benim küçük sarhoşum!! Söyle bana. Yine kafayı çekiyor musun? Yine sarhoş oldun mu? Emekli şair ama domuzuna ressam... Şu sıkıcı yarışmalarınla derslerini bitir ve uçuşa geç. Sana bembeyaz bir çift kanat yolluyorum. Alev kırmızısı renginde bir kalp... Buradan İstanbul'a varacak kadar, kocaman. Sana da cesaretimin yarısını yolluyorum. Bu sana yeter... Bir gece... iyice bir düşün. O zaman mantıklı düşünürsün. Eğer, Türkçe bilseydim, Türk pilotlarıyla konuşurdum, Bükreş'te büyük bir otelde kaldılar. Otellerinin önünden geçerken kalbim nasıl gümbür gümbür çarpıyordu!! Türk bayrağını görünce!! Kırmızı fon üzerinde beyaz ay-yıldız. Senin gökyüzünün bir yıldızı. Otele girmeye utandım. Halbuki senin bir vatandaşını öylesine görmek istemiştim ki!! Arkadaşımın arkadaşları!! Uzun süre otele bakakaldım. Ayrılırken, gözüm bayrağınızda kaldı.

Memişçiğim... Şeker Çocuğum. Ne zaman geliyorsun? Evimden, onları gelip görmekliğimi çok istediklerini belirten bir mektup aldım... 4-5 günlüğüne gittim. Demiryollarında indirim vardı. Şimdi de döndüm. Bu fırsattan istifade odamı değiştirdim. Sen, banyodan çok hoşlanırsın. Bunu bildiğimden, banyolu bir

oda tuttum. Çok güzel... Peyzaj da harika. Ötekisi kadar şehrin göbeğinde... Çok büyük bir mekân. Pembeye yakın parkeleri var. Duvarda iki koca ışıklı pencere... Geniş... Rahat... Sana söz veririm, bu oda çok hoşuna gidecek... Memiş. Senden düzenli olarak bir türlü haber alamıyorum? Beni deli ediyorsun! Ben de, geleceksin diye bir an evvel Bükreş'e döndüm. Senin için döndüm. Evde, biraz daha yanlarında kalmam için başımın etini yediler... Evden bir sürü reçel ve daha başka bir sürü değişik güzel şeyler de getirdim. Senin çilek reçeline bayıldığını biliyorum. Sen gelene kadar kapağını açmayacağım. Birlikte açarız. Haydi Memişim. Bir ay sonra burada ol... Sana yeni adresimi veriyorum:

"Strada Mihail Voda No 30

Bükreş Sectorul VI

Lütfen acele yaz... Merak ediyorum. Ne düşüneceğimi bilemiyorum. Çok kötü bir çocuksun. Bunun için bu sefer sana, öpücük yok! Yok! Yok! 10.000 tane vereyim... 10. 000. 000 yerine. Sana çok berbat fotoğraflar yolluyorum. Senin yüzünden çok üzülüyorum. Başka resimleri de bir başka mektubumda yollarım.

Kötü çocuk olma. Beni üzmek mi istiyorsun?

Nonoşun

Ernestine

29 Mayıs 1934

Sevgili, Küçük Memişçik!

Bugün senden mektup alamadığım tam 21'inci gün. Halbuki dergiyi yollarken içine yazdığın yazıda, dergiyi yolladığının ertesi gününde bana yazacağından söz ediyordun. Hiçbir şey anlamıyorum ben bu senin işlerinden!! Yahu, neler oluyor? Hastalanmış olabilir misin? Beklenilmedik bir olay mı oldu? Bir üzücü durum mu var? Ben, böyle yaşayamam ki! Uyku uyuyamıyorum! Çalışamıyorum! Habersiz geçen 21 gün... Bu çok fazla, şekerciğim. Olacak iş değil... Ne düşünmeliyim? Ne yapmalıyım? Dün bir telgraf çektim sana... Memişim için, sokaklarda gözyaşı döker oldum!! Memiş, ben böyle bir şeyi sahiden hak ettim mi? Daha önce oturduğum eve de uğradım. Belki oraya bir mektup gitmiştir diye kontrol ettim... Orada da hiçbir şey yok senden. Oradan postaneye gittim. Bizim Smardan Sokağındaki eve dört postacı bakıyormuş. Hepsine, dolgun bahşiş müjdesi verdim. Mektup getiren postacı yaşayacak!! İnan bana, bu beklemeler de olmazsa, çok mutlu olacaktım. Bunlar olmasın diye acaba ne yapılabilirdi, bilmem ki? Halbuki İstanbul'dan ayrılmadan önce bana, düzenli yazacağına dair, söz vermiştin. 10 Mayısı kaçırdıktan sonra, her şey altüst olmuştur. İşte, şimdi vardığımız nokta bu!! Bütün bunlar ne demek oluyor? Sen bana yazmayınca şaşırıp, kalıyorum!! Ne yapsam ki acaba? Bekle babam bekle postacıyı! Hayatımın tek sevinci senin mektupların... Sana gayet açık söylüyorum. Senin yanında geçirdiğim anlar, bana yaşama sevinci veriyor. Düşünsene... aradan dört ay geçmiş... Bu zaman, bana sonsuzcasına uzun geliyor. Eğer bunu idrak edemiyorsan, benim ailem bunu, hiç, ama hiç anlayamaz. Bu dünyada, senden başka kimsem olmadığını gayet iyi biliyorsun. Bana karşı iyi davran. Sana o kadar ihtiyacım var ki!! Bak... senin için Bükreş'te kalakaldım. Evimi senin için değiştirdim. Sahiden de, Memişçiğim, bu yeni odam şahane. Çok hoşuna gidecek. Bir çeşit stüdyo gibi... Geniş... tertemiz... İçinde oturmak... içinde yaşamak arzusu veriyor insana!!

Dinle beni, Memiş... Bana niçin mektup yazmıyorsun? Söyle bana. Nereden musallat oldu sana bu tembellik?

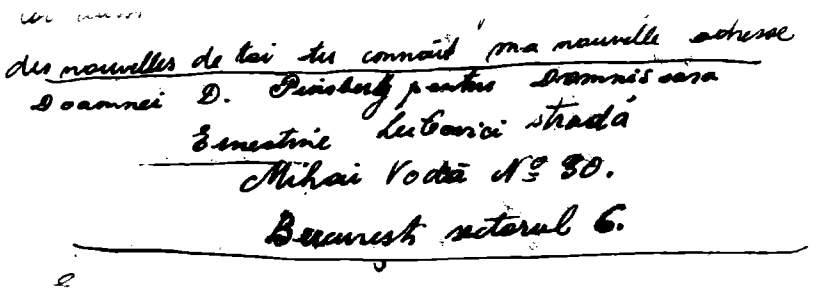
Memişçiğim, iyi misin? Benim küçücüğüm ne âlemde? Her gün Akademiye gidiyor musun? Demek yeni bir yarışma daha var... Sizde, dönem ne zaman sona eriyor. Allahım!! Bu günlerde ne kadar da sinirliyim. Hava dışarıda çok güzel. Hoş bir serinlik... Ama bütün bunlar neye yarar ki? Bir şeyden dolayı bana mı kızdın? Yoksa, mektuplarım mı eline geçmiyor?Yine kafama bu nedenler takılmaya başladı. Niçin aklıma hep böyle kötü düşünceler doluyor Yarabbim! Ya senin suçun yok, ya da mektuplar yine yollarını şaşırmaya başladılar. Artık, Memişçiğim... ne bir şey bilebiliyorum, ne de bir şeyler tahmin edebilecek halim kaldı artık... Memişçiğim!! Ne yapıyorsun? Ne zaman geleceksin? Bucişim. Mayıs yavaş yavaş aramızdan ayrılıyor... Bugün ayın 29'u. Haziran da kapıya geldi dayandı. Sen, işlerini ne zamana ayarladın? Ah! Memiş. Ah. Her yaptığını bana yaz... Çılgınlar gibi senden mektup bekler oldum. Küçüğüm... Şu pasaport işine, ne zaman başlayacaksın... Son dakikaya böyle işler bırakılmaz. Geldiğinde, Buciş, biz Bükreş'te kalırız. Eğer arzu edersen, dağlara gideriz. Seni öylesine, arzuyla bekliyorum ki. Küçük kuşlar gibi mutlu yaşarız.

Kaldığım yerin sahibesi hanımefendi, geleceğini biliyor... Odamız, yuvamız gibi olur. Senin ayrıca, bir yer arama derdin olmayacak. Sen benim en iyi konuğum, en tanınmış misafirim olacaksın. Küçük şeytan. Seni paşalar gibi ağırlayacağım. Her Allahın günü nereye gideceğimizi, sana nereleri göstereceğimi de şimdiden düşünüyorum. Köstence trenine acaba ne zaman bineceğim. Ne gün? Kıpırda biraz. Bir gece sonra buradasın... Bucişkam. Sonra bir güzel sıcacık banyo hazırlarız, çiçekler gibi tertemiz olursun. Sonra, sana şahane çilek reçeli sunarım. Evet artık beni kucaklayabilirsin... Ben de sık sık bunu düşlüyorum. Ama bunda da hiçbir acayiplik olmasa gerek. Herkes şapır şupur öpüşüyor, kucaklaşmıyor mu? Bir biz mi kaldık kavuşamayan? Sen neler yapıyorsun? Her şeyi bir bir anlat bana, Küçücüğüm. Eğer, kanatlarım olsaydı... ben daha dün geceden, uçar, yanma gelirdim. Bildiğim bütün Türkçe şarkıları on-on beş kere sana söylerdim. Başı-

mı, ruhuna dayayıp uykuya dalardım. Bütün gece, rüyalarımı seninle doldurmayı arzu ettim. Sabah kalkınca, pencereden baktım... Her şeyi bir güzel unutmuşum...

Ama, ben gündüzleri de hayal kurabiliyorum. Bu hayal kurma işi bana hem iyi geliyor, hem de asabımı bozuyor... Mahmudiye otelinden çıkıp, evinizin kapısını çaldığımı hatırlıyorum. Senin odana çıkan merdiven, odan, soban, sigara kutuları, uzun iskemleler, tuvallerin, üzerine oturmama bile müsaade etmediğin yatağın!! Merdivenlerdeki en küçük sesten ürker, bana işkence ederdin. Her zaman çok uslu olmamız icap ederdi... Hani bir gün aşağıda otururken, herkes bir yerlere çıktı da nasıl çılgınca öpüşmüştük... Misafir odasındaki divanın üzerinde... Pencere-

nin hemen önünde... Memiş... Ben bunları nasıl unuturum. Bu anılar benim içimde yaşıyorlar. Capcanlılar. Bir gece de Mualla ile Nezahat'ın odasında uyurken bir küçük hırsız gibi usul usul gelmiş beni kucaklamıştın!! Memiş... Hatırla bütün bunları... Neler vermezdim senin memleketinde olabilmek için. Uç uç böcekleri bulduğumuz bahçede dolaşabilmek ne mutluluk olurdu... Bir dal yardımıyla onları uçurtmaya gayret etmiş, belki de zavallı böceğin canını acıtmıştım. Şimdi, burada da bir sürü uç uç böceği görünce eskileri hatırladım. Memişçiğim içi bir sürü fotoğraf dolu mektubumu aldın mı? Sevdin mi? Sevmedin mi? Ne diyorsun? Belki de pek başaramadım ama al sana senin küçük Bucişin.

Bazan daha da iyi görünürüm. Üzgün isem çirkinleşirim. Yani bu sıralar pek de parlak günlerimde değilim.

Memiş... Dağlar için beyaz kalın kumaştan yeni elbiseler yaptırıyorum. Güzel olmayı ne kadar istiyorum. Küçücüğüne daha ne kadar gecikeceğini haydi söyle bakalım.

Bugün Haziran ayında İstanbul'dan gelecek vapurların varış günlerini ve tarihlerini öğreneceğim... Zaten, beni orada öylesine iyi tanıdılar ki, bir daha oraya nasıl ayak basarım bilemem. Söyle bana Memişçiğim, seyahatin için artık hiçbir sıkıntı kalmadı değil mi? Ailen için de fazla canını sıkma. Daha az çocuk olup daha kuvvetli olman gerekir. Niçin sen buraya gelemeyecekmişsin? Merak etme!! Biz adam yemeyiz!! Ayrıca, seni orada bir şeker çocuk bekliyor. Bir melek kadar uslu... Çok uslu bir melek çocuk göreceksin. Sana "cadı burnumu" ve bir gün bana dediğin gibi "cömert dişlerimi" göstereceğim! Hep aptalca şeylerden söz ediyorum. Kendimi yatıştırmaya hakkım var değil mi? Masum bir kâğıda yazılar yazıyorum, alt tarafı!! Bunları okuyacağını bilmek... daha doğrusu İnşallah eline geçerse okuyabileceğini de düşünmek beni ferahlatıyor. Dua edelim de kötü talih onları kaybettirmesin"

Sana yazarken, bazan sanki mektuplarım eline geçmeyecekmiş hissiyle rahatsız oluyorum. Sende de bazan böyle hislerin uyandığını hatırlıyorum. Halbuki Romanya ile Türkiye, birbirlerine ne kadar yakınlar. Uçakla sana yolladığım mektup eline geçti mi? Bunu da sana uçakla yollamak isterdim. Çarşamba günüyle cumartesi günü, Türkiye'ye uçak varmış. Aynı gün benim mektubum senin eline geçebilirmiş. Bu uçak bağlantısı sizde de var mı? Ama çok korkuyorum... Ya uçak denize düşerse... Ya balıklar benim mektuplarımı yutarlarsa!! Söyle bana... Haydi... Söyle bana... O mektubu aldın mı? Almadın mı? Öğrenmek istiyorum.

Eh! Şimdi bunları bırakalım. Neyle meşgulsün? Bana, peyzaj tutkusunun biraz yavaşladığını yazmıştın. Ağaçların yeşillerinin, bazan seni zorladığını söylemiştin. Galiba, ben de aynı yeşillerdeyim!! Ne yapalım. Bu böyle... Hep aynı sarı kırmızımtırak toprak rengi. Gökler de öyle... Allahım, ne yapsak da bütün peyzajlar, birbirlerine benzemeseler!! Senin ne yaptığını çok merak ediyorum. Hani bana söz verdiğin fotoğraflar? Yine boşvermeye başladın. Memişçiğim... Senden ne zaman haber alabileceğim? Benim yeni adresimi de biliyorsun. Telgrafımı aldın mı? Mektuplarımı senden saklarlar diye ödüm kopuyor.

Çok ilginç... Sana küçük bir dergicik yollamıştım. Hiç aldığından söz etmiyorsun? Aldın mı onu? Almadın mı?

Memişçiğim... Mektubuma, eski adresime bir kere daha uğradıktan sonra devam ediyorum. Eve dönerken ev sahibim mektup olmadığını bildirdi.

Hasta gibi oldum. Bütün vücudumu titremeler sardı ve hâlâ da devam ediyor. Kim bilir? Belki de yarına senden beyaz, kocaman bir mektup gelir. Senin mektuplarını çok seviyorum. Hemen diğerlerinden ayırt ediliyorlar... Bizim evden gelenler masmavi... Seninkiler, bembeyaz!! Artık yoruldum. Bu gece hiç denecek kadar az uyudum. Mektubumun sonu geldi. Keyfim yok. Dinlenmeliyim. Akşam saat altı on beşte yine postacı geçecek... Belki senden bir şeyler gelir. Sonra da gider bu mektubu postaya atarım. Yarın uçak günü. Baksana aynı gün eline geçecekmiş...

Evet Memiş... Bana hemen yaz. Çok sevineceğim. Senin Küçücüğün bir arı gibi çalışacak... Güzel peyzajlar yapacağım ve içim de daha rahat olacak.

Çok üzüntü çektim ve hâlâ da üzüntülüyüm. Ben bu muameleyi asla hak etmiyorum. Sözünü tut. Aslan gibi düzenli mektup yaz. Bir aydan az zaman kaldı görüşmemize... İşlerini yoluna koymaya başlayabildiğimi bir duyabilsem, ne kadar çok sevinirdim! Bir küçücük kız gibi... sevinçten havalara zıp zıp zıplardım.

Eğer yarın senden bir mektup alırsam... sana çok güzel bir sürpriz yollardım.

Senin Nonoşun seni kucaklıyor benim "Gauloise Verte"im.

Az zaman sonra seni sahiden de kucaklayabileceğim.

Ernestine

14 Haziran 1934

Memişçiğim, Küçücüğüm,

Bil bakalım, nereden geliyorum? Memişim, sana Vagon-Lit'den geldiğimi söyleyeceğim. Vapur gelişleri konusunda onlardan bilgi edindim. 22 Haziranda bir vapur var. Bir de 27 Haziranda bir vapur daha var. Ben sonuncusunu tercih ederim. Çünkü sen bana Haziran sonunda söz vermiştin. 27 Haziran bir çarşamba günü. Demek ki 27'sinde Köstence'ye gelecek!! Ne dersin? Aslanım... Bende ne çok sabır varmış, değil mi? Ama artık gecikme, istemiyorum. Ama daha önce gelirsen senin Küçücüğüne çok büyük bir sürpriz yapmış olursun...

Dün bütün gün, senden bir mektup bekledim. Melek kanatlarıyla gelmeyince demiryollarından mektup aradım. Memiş, kendimi bir aslan gibi iyi hissediyorum. Ayağım artık beni hiç rahatsız etmiyor. Fırsat bu fırsat, aydınlık bir sabahın erken saatlerinin serinliğinde, evden çıkıyorum. Gayem, esaslı bir peyzaj yakalamak. Bir trene biniyorum. Bu tren beni uzaklara, çok uzaklara, "Strand Kisselef"e götürüyor. Tamamen bir rastlantıyla buraya geldim. Yanıma mayo da almamıştım. Ama yanımda bembeyaz kâğıtlarım, akvarellerim ve suyum var... İşte ağaçların cennetindeyim. Etrafımda havuzlar, duşlar, her çeşit eğlence, bir de üstüne üstlük, güzel müzik de var. Bir güzel yaz sıcağı, bir güzel deniz havası... ve ben neredeyse sevinçten bayılacak bir haldeyim. Ne güzellik yarabbi... Tabiat ne kadar cömert ve zengin!! Ne temizlik!! Sabahın daha saat sekizi, kimsecikler de yok. Kâh yere, kâh suyun kenarına oturup derin hülyalara daldım. "Ah! Bedri burada olsaydı... burayı ne kadar çok severdi. Buraları, muhakkak görmeli" dedim içimden. Kalbim o kadar seninle doluydu ki, seni, sudan bir gelincik kadar kıpkırmızı çıktığını görebiliyordum. Yorgun argın uzanıp bir uykucuk uyukladım. Ve "Kerem ile Aslı"yı rüyamda gördüm. Rüya görürken, insanların yavaş yavaş, ikişer ikişer gelmelerine şahit oldum. Tabiat, kuş sesleri, arı vızıltıları, çiçek kokuları içerisinde kıpır kıpırdı. Sanki tabiat sonsuz neşesiyle benimle alay ediyordu. İşte... Al sana Matisse'in yaşama sevinci. Çiftler, birbirleriyle şakalaşıp, oynaşıyorlardı... Gözlerim

onları dikkatle inceledi. Kim bilir, birbirleri hakkında sahiden de neler neler düşünüyorlardı? Böyle, çılgın düşüncelerle zaman çok çabucacık geçiverdi. Güneş de derimi öptü bu arada... Ama ne öpüş!! Akşam, eve dönerken, acıdan duramıyordum. Yanıp tutuşuyordum. Deniz havası ve sevgili güneş... Beni öylesine bir sevmişler ki, beni "güneş çarpmış"!! Hatırlıyor musun Dieppe'deki güneş çarpmasını? İşte iki gecedir, gözlerimi kapayamadan, güneşin güzelliklerinden anam ağlıyor. Bir çingene gibi karardım. Bir ocak gibi tütüyorum ve tutuşuyorum, ve mis gibi "Crème Chantilly" kokuyorum. Acılarım dinsin diye her tarafıma taze krem sürdüler. Her ne ise sana yine de orayı gösteririm. Çok sevdim. Memiş geldiğinde, kapkara zeytin gibi bir kız bulsun istedim!!

İyi güzel de... önce şu güneş çarpmasından bir kurtulmam gerek. İşte böyle... Beni iki gece çok rahatsız eden zaman da artık geride kaldı. Ne sağım kalmış... ne solum, her tarafım feci şekilde yanmış! Şimdi daha iyiyim. Söyle bakalım "Gauloise Verte", senden ne haber? Hani öpüşen, kucaklaşan Bucişler? Onları göklerin en yüksek tabakalarına mı kovaladın? Demek o desenlere devam ediyorsun? Demek sana iyi bir tuval verdiler? Yarışma tuvalinin üzerinde çalışmaya başladın mı? Memiş, işlerin nasıl yürüyor? Senin birinci olmanı öyle arzu ediyorum ki. Haydi Küçücüğüm gayret, iyi çalış... Melekler gibi çalış. Usul usul kuvvetli heyecanlarını tuvaline aktar. Tuvale nasıl geçeceğin hakkında bir fikir sahibi olabilmem için bana yaptığın çalışmalardan küçük küçük eskizler yolla... Konu Kurtuluş Savaşınızla ilgili, onu anladım. Ama sen konuyu kafanda nasıl oluşturdun? Herhalde çevren bir hayli kalabalık olacak... Bu tip kompozisyonlarda hep böyle olur. Ama senin hocaların Renoir ve Van Gogh hayranı olduklarına göre... sen ne yapacaksın. İnan ki, çok merak ediyorum!! Söyle bana Memiş... Sen artık, "Yeni Adam"da çalışmıyor musun? Her hafta senin desenlerini taşıyan bu dergiyi almaya bayılıyordum. İçinde daima senden çizgiler, satırlar bulunuyordu. Ben de çok seviniyordum! Bugün 10 Haziran. Senin gelmenin gerektiği 10 Mayıstan tam bir ay sonrası... Ah! Şu yere batası sensiz hayat, Memişçiğim. Bir mahkûmun kurtuluş gününü hesap etmesi gibi, günleri sayar oldum. Sekiz gün sonra beş ay olacak, görüşmeyeli... Bu da çok fazla uzun bir zaman süresi değil mi? Her Allahın günü, beraber olmaya, beraber yatıp, beraber kalkmaya alışan insanlar...

yedikleri içtikleri ayrı gitmeyen, aynı düşünceleri paylaşan, iyi de anlaşan insanlar için bu bir işkence değil de nedir? İnşallah az bir süre sonra birbirimize kavuşuruz. Memişçiğim... Benim Küçücüğüm. Memiş... ben sana öteki beye gitmeni tavsiye ederim. Ah! Adı neydi, unuttum!! Hani benim pasaportumla ona başvurmuştuk. Benim o sizin Fuat Bey'e zerre kadar güvenim yok. Seni sonuna kadar yokuşa sürecektir. Ondan da bilgi edinebilirsin tabii... ama bu konularda çok uyanık ve karalı olmanı dilerim!!

Dün, ailemden bir mektup aldım. En geç... Haziranın sonuna kadar burada kalabilirim. Bu zamana kadar, burada senin için kaldım. Gelebilirsen, ne âlâ. Gelemezsen... aileme karşı ne durumda kalacağımı, var sen hesap eyle!! Bana, ailemin yanında kalmamı tavsiye edecekler, şüphesiz... Niçin, kendimi aile şefkatinden mahrum edecekmişim? Zaten, bir türlü akılları eve bu vakte kadar niçin dönemediğimi de almıyor!! Bir ressam için başkentin ne kadar önemli olduğunu onlara yazıyorum ama aslında, ben Aslan Nonoşumu buralarda bekliyordum.

Geldiğinde, bütün dertler bitecek... Ailem de 20 Haziranda dağlara tatile gidecekler. Sen geldiğinde gider onları buluruz... eğer istersen. Sen, her şeyime ortak olacaksın. Benim tatlı misafirimsin. Anladın mı Memiş? 27 Haziranı, sakın geçme... Ben o tarihte Köstence'de seni bekleyeceğim. Bu işin üstesinden gel artık... Sana sadece Köstence'de ol, diyorum. Sonra da seni denizden uzaklara, benim ülkeme götüreceğim. Bükreş'in kuzey garına geliriz. Bir taksiye veya iki atlı bir arabaya atlar, pembe duvarlı evimize varırız... Eşyamızı indirir, yerleştiririz. Bir duş alırsın... sana iyi gelir. Ben de bir çiçek kadar taze hissederim kendimi... Aman ne güzel. Her gün yıkanmak ne saadet... Kendimi Londra'da sanıyorum. Sadece benim banyom daha fiyakalı!

On gündür, senden mektup bekliyorum. Mürekkebim bitti... Siyah kalmadı... Başka renkle devam ediyorum.

Bakalım senden ne zaman haber çıkacak... Bana kızdın mı yine? Küçük Nonoşuna hemen yaz... Ona çok büyük iyilik edersin!! Sana bugün yazdım ama mektup alınca yine uzun uzun yazarım. Sana fotoğraflar da yollarım. Sadece, sen de iyi bir çocuk ol. Bazan olduğun gibi. Bana resmine dair bir eskiz yolla... Memişçik. Bir sıcak yaz günü, inşallah, kucaklaşırız. Sen de beni, doyasıya öpersin. Birlikte: "Kibrit seni ezeceğim" şarkısını söyle-

riz... Hatırladın mı? Londra'da çok söylemiştik. Ama bu öpücükler, garip bir şekilde başımı döndürdüler! Hiç tedavi olmadan boyuna acı çektiğin, durmaksızın ağladığın oldu mu? Böyle bir şey mümkün olabilir mi? İstanbul'da sana ne öğrettiğimi hatırlıyor musun? Kapalıçarşı'da, o güzel çinilerden ararken hani sana öğretmiştim? Hatırladın mı?

Memiş, İstanbul'un bembeyaz martıları... bembeyaz balıkları... Kafam ne kadar da seninle dolu... Şimdi bana güleceksin ama, bütün gün bunları düşünüyorum. Kafamda, sadece bunlar dönüp dolaşıyor. Ah! Ne kadar zavallı bir duruma düşüyorum. Herhalde ben hastayım. Beklemek ne belalı bir dert değil mi? Memişçiğim. Bir gün acısını çıkartırız!! Benim "Douanier Rousseau"mu da istiyorum. Evet, onu istiyorum... Özellikle "Picasso"mu da istiyorum. Hatta Rousseau'nun babası da olur! Bunlar ne çılgın sözler!!

Şimdi uslandım. Ama. Dur. Sana Nonoşların kucaklaşma konusunda ne kadar ciddi olduklarını göstereceğim.

Seni, sırtımda taşıyacağım!! Seni gidi seni benim "Gauloise Verte" paketim. Çabuk gel.

Nonoşum, seni bekliyorum,

Hemen yaz.

Senin Nonoş

Ernestine

larda ne âlemdesin. "Yeni Adam"da bir küçük öpücük aradım. Bulamadım. 27 Haziran'da, İstanbul'dan gelen vapur Köstence'ye yanaşacak... Gidip, seni orada, o gün bekleyeceğim. Gel... Biraz cesaret. Yarın, uzaktaki kızdan, benden mektubunu alacaksın. Artık Haziran ayının sonu göründü... Seni orada tutan başka ne olabilir? Havalar da şahane. Önümüzde ne güzel günler var... Yahu ne bekliyorsun? Pasaportundan tek kelime yok!! Ne âlemdesin? Seni kaçırmak mı lazım? Ne garip bir durum?

19 Haziran 1934

Küçük Memişçik,

İşte, 19 Haziran'a da geldik. Yine 18 günden beri senden mektup yok. Ayın 17'sinde, senden bir dergi... bu sabah da bir dergi daha geldi... Çok teşekkür ederim ama senden dergi değil, mektup bekliyordum. Yahu sen beklemenin ne demek olduğunu bilmiyor musun? Ben, Bucişimi hiçbir zaman, düzenli olarak bu kadar çok bekletmeye kıyamazdım... Her ne ise... Geçelim... Çünkü sen bekletmeyi sık sık yapıyorsun. Bunu da inanılmaz bir umursamazlıkla, gayet büyük bir soğukkanlılıkla yapıp, sevdiğini perişan edebiliyorsun. Hani nerede haftada ikişer ikişer gelecek mektuplar? Şekerciğim. Seni bu durgunluktan çıkartmak için ne yapmamız gerekiyor? Dün, ayrıldığımdan bu yana beş ay oldu, çok acı çekiyorum. Allah yardımcım olsun. Herhalde Allah, günün birinde sana, bana çektirdiğin sıkıntıların, korkuların, hayatının gecikmelerinin hesabını sorar, günün birinde!!

Ben ha bire, bekliyorum. Sabırlıyım, şeker çocuğum!! Nerelerdesin? Ne yapıyorsun? Ne zaman geleceksin. O kadar uzak-

Her ne ise... Ayın 27'sinde Köstence'ye gideceğim, fikrimi hiç değiştirmeden. İşlerini hızlandır. Artık sensiz yapamıyorum. Şu "kucaklaşan Memişçikleri" bir düşünsene... Sıcak bir yaz gününde... Güzel elbiseler yaptırdım... Hep senin için, her şey hazır olacak... Odamız bir cennet köşesi. Işık dolu. Sevincinden havalara uçacaksın... Çok hoşuna gidecek... Haydi Memiş... Göster kendini. Daha, sekiz günümüz var. Bu mektubu da uçakla yolluyorum. 20 Haziran Çarşamba günü sabahın yedisinde gidecek... Sana her mektup yollayışımda ben böyle hesaplamalar da yaparım.* Senin sevincin, beni mutlu ediyor. Ben bir mektubun değerini iyi bilirim. Sabahleyin beni çok tatlı bir rüyadan, uyandırdılar. Rüyamda senden çifter çifter mektuplar, sigaralar fotoğraflar, bir de bir çeşit Türk pastası gelmiş... Aman Allahım... Ne kadar mutluyum, ne kadar sevinçliyim... Derken beni uyandırdılar... Yolladığın dergiler gelmiş!! Desenini çok sevdim. Hep hayvan masallarından gidiyorsun, gördüğüm kadarıyla... Çok ilginç. Kahve serisi... Şimdi de çizgilerle yaptığın hesaplaşmalar!! Tek bir çizgi, hem masayı belirlemiş hem de hayvanın kulağını belirlemiş... Fondaki pencereden süzülen ışık, ne kadar sevimli... Sonra, yanda bir kadının oturduğu masacık... bana Matisse'i hatırlattı... Küçük kedinin yakışıklı arkadaşı da kompozisyonla ne kadar ahenkli... Akşam elbisesi giyen bıyıklı garson da çok iyi. Anadolu'nun gizemli kadehleriyle, içilmesi haram şarabı taşıyor!! Şarabı içecek olanlar da çiçekli vazolar ve yuvarlak meyveler karşısında bir hayal âlemine dalmışlar. Senin gibi... benim gibi hayal ediyorlar. Elmaların, armutların yuvarlaklarını mı düşünüyorlar? Yoksa bir küçücüğün yuvarlaklarında mı akılları? Hayal kurdukları muhakkak, Memiş... Çabuk şöyle bana!! Neleri hayal ediyorlar bu insanlar? Söyle bana!! İlkbahar geçti... Çiçek zamanı da bitti. Yaz yaklaşıyor... Dalları bastı kiraz!! Yeşil armutlar, ganimet... Çocuklar gibi seninle birlikte bahçeden meyve çalarız!! Değil mi!!**

Kendimi bir çocuk gibi hissediyorum. Gözlerinde ne kadar

Demek anama çekmişim. Fransız Kanadalı sevgilimle 1957'lerde mektuplaşırken Kızıltoprak postanesinde az posta torbası araştırması yapmamıştım. O zamanlar bu mektuplardan hiç haberim yoktu!! (M.H.E.)

** *Okuyucularım, B.R.E.'nun meyva temalı şiirlerini bir hatırlasınlar. O şiirler bu tarihten altı yıl sonra yayınlanmışlardı. İlham perisi işbaşında. (M.H.E.)*

da gençlik ve arzu var!! Hissediyorum ben bunları... O camdan yansıyan her pırıltıda, ben bunları görebiliyorum!!

Haydi Aslanım. Senden haber bekliyorum. Yirmi yedisinde, Memişim, benim olacak... Ağzına küçük tokatlar atacağım. Korkma, korkma... Seni affederiz, olur biter. Canım, sen çekinme... Sen, çok meşgul bir adamsın. Çok işin var, herhalde. Allah senin cezanı versin. Orada bensiz ne haltlar karıştırıyorsun? Ben bu olup bitenlerden hiçbir şey anlamıyorum. Ne zaman? Ne zaman biz, birbirimize kavuşacağız? Her şey ve herkes benim küçük misafirimi ağırlamaya hazır. Sadece sekiz gün kaldı. Çılgınlıktan öleceğim. Haydi be!! Gel artık. Köstence'ye kadarki yalnızlıktan hiç çekinme. Çok ucuz! Burada da geçim sıkıntın hiç olmayacak. Artık beni anlasana, yahu!! Gel. Beni yine 17, 20, 23 gün diye, gün saymaya başlatma!! Gel. Yoksa döverim seni Şeker Çocuk... Bari işlerin yolunda gideydi... Çalışabiliyor musun bari? Oh!! Dert etme kendine bunu da. Gel. Bak burada nasıl olsa çalışırız. Braşov, Sinaya, dağlar ve Romen Müziği ve kahveler bizimdir.

Her şey bize aittir. Ardından bir güzel duş... Oh! Dünya varmış. Sahiden de, karşılaşmamızı bu kadar da geçiktirmenin nedenlerini çok merak ediyorum. Seni bekliyorum. Postane saat 7'de kapanıyor. Hemen çıkıp bu mektubu atmam lazım. Yarın alırsın. Cumaya da senden bir haber alacağımı umuyorum. Yani, Cumaya uçakla yolla. Meraktayım. Sorduğum sorulara cevap ver. Haydi. Görüşmek üzere... İyi yolculuklar Memişçiğim. Artık bu zorluklar bir son bulsun. Bana fotoğraf yollamayı unutma...

Seni çok seven, senin küçük kızın
Nonoşun

Ernestine

23 Haziran 1934

Buciş,

Eğer, tembelliğimin, bezginliğimin nedenini bilebilseydin, mutlaka beni affederdin. Dinle Bucişim... Sana verecek çok kötü bir haberim var... Bu haberi öğrenir öğrenmez bütün mektup yazma keyfim kaçtı. Bak sana anlatayım:

Askerlik şubeme tecil işlerimi takibe gitmiştim. Onlara, talebe olduğuma dair bir belge ibraz edip, nüfus kâğıdıma iki satırlık "Askerliği önümüzdeki yıla kadar ertelenmiştir" diye bir yazı yazmalarını talep etmiştim. Oradaki yetkili, bana, resmi bir tavırla:

"Talebe olduğunuza dair belgeyi, biz gazeteler vasıtasıyla yoklama zamanlarını ilan edince, getirirsiniz. O son yoklama gününü şimdiden bilemeyiz! Ancak, mutlaka Ağustos ayında olur!" dedi.

Ah. Bucişkam! Son yoklama günü belli değil. Acaba, Ağustosun başına mı yoksa sonuna mı rastlayacak? Tabii, bilemiyorlar. Emir, Ankara'dan gelecek... Ah! Bu zorluklar neden başımıza geliyor? Galiba komutan gidip bir genç kızı kucaklayacağımı duymuş!! Sanki beni kıskandı gibime geliyor. İşte, Buciş, hevesimi kıran nedenler bunlar. Yolcuğumun da, bu arada tadı kaçmış oluyor. Ah bu askerlik!! Her şeyi altüst edip, bize hiç nefes aldırmıyor. Evet Aslan Buciş. Ağustos ayında sana kavuşacağım galiba. Ama başında mı, sonunda mı bilemiyorum. Kimse de bilemez. Emir Ankara'dan gelecek! Buciş... Canım ilkbaharı kaçırdık. Yaz da gidiyor... Benim küçük Bucişkam. Bana inan, bana güven. Askerlik görevi şakaya gelmez. Başımızı çok zora soksa da, uymamız gerekir. Boynumuzu eğip kabul etmeliyiz. Kuzu kuzu... Askerlik konularının hiç şakası yoktur... Evet Buciş... Sabırsızlığını pek güzel anlayabiliyorum. Fakat, senin bu askerlik görevinin bana yüklediği sorumlulukları anlayabildiğini, pek sanmamaktayım.

Sana, bir kataloğunu da yolladığım çocuk resimleri sergisinden söz etmek istiyordum. Keyfim kaçtı... Son çalışmalarımdan da söz edecek halim kalmadı... Akademideki tuval de iyi gitmiyor. Peyzaj çalışma keyfimi de kaybettim... Akademideki tuvali,

daha başlangıçta berbat ettim. Neyse Buciş. Hiç iyi değilim. Her şey kötüye gidiyor...

Halbuki... gelişimi sana telgrafla bildirmeyi nasıl da çılgınca bekliyordum. İki hafta kalana kadar bunu gizli tutup, birdenbire telgraf çekmeyi planlıyordum.

Bucişkam... Ne olur beni affet! Benim, hiç suçum yok. Bir dahaki ayı beklemeye bana söz ver... Evet bana kızmadığını söyle... O zaman, gel de sana bir sarılayım. Aslan Memişçiğim. Senin, zavallı, Karadenizi bir ikinci defa geçmeye gücü olmayan Kara Zeytinin.

Bedri Rahmi

25 Haziran 1934

Buciş,

Her işim ters gidiyor! Pazartesi uçağını kaçırdım! Evvelsi gün sana bir mektup yazmıştım. Bari, o mektubu uçakla yollayayım, dedim. "Uçak Pazartesine" dediler. Bu sabah buraya geldim. Sana iki laf edeyim dedim. Bizim uçak, uçup gitmiş... Meğer mektubu, bugünkü uçağa yetiştirmek için, dün postaya atmış olmak icap ediyormuş... Her ne ise...

Bu sabah, babamı biraz rahatsız gördük. Midesinden şikâyetçiydi. Rengi de çok soluk. Ama kendisine bir doktor çağırmamızı hiç istemiyor. Benim de evde oturmam gerekiyordu. Ama, sana mutlaka mektup yazmalıydım, ve sonra... Akademideki tuvalim gülünç bir halde, üzerine on değişik eskiz çalışmama rağmen, hepsinin üzerini kapattım. 27 Temmuzdan önce bitirmek istiyordum. Sinir bozucu haberi alınca, bütün çalışma sevincimi yitirdim. 15 Ağustosa kadar müddet var ama ben bir haftaya kadar bitirmek istiyorum. Çünkü eğer diplomamı alırsam, okulla hiçbir ilişkim kalmayacak. O zaman hemen askerliğe başlamak mecburiyetinde kalacağım önümüzdeki sene. Halbuki, bu arada bir devlet lisesinde resim öğretmeni olmak üzereyim. Durumumu anlıyorsun, değil mi, Bucişim? Eğer talebeliğim ortadan kalkarsa, derhal askere gitmem gerekecek. Öğretmenlikle ilgili güzel fırsatı da kullanamamış olacağım. Bir daha İstanbul'da böyle bir iş bulmak neredeyse imkânsız!! Benim bu ikinci yolculuk imkânının suya düşmesine kayıtsız kaldığımı nasıl söyleyebiliyorsun? Herkes Romanya'ya gitmek üzere olduğumu biliyor. Ama ne zaman gidebileceğimi tahmin edemiyorlar. Herhalde Ağustos başında, askerlik sorunlarımın bittiği ay, bu ay!! Ne kadar zorlandığımı, tahmin bile edemezsin.

Dün, Safiye'ye rastladım. Paris'teki bursuna yeniden kavuşmuş. Ama, ne yeniden doğuş değil mi? Aslan Bucişim. Memişçiğim. Sakın bana kızma. Bana sakın içerleme.

Eğer, yarın gelip sana sarılamıyorsam, kanunlar beni bırakmıyorlar da ondan. Evet, kanunlar. O kadar kızgınsın ki... önünde diz çöküyorum.

Senin Kara Zeytinin

Bu zarfı kapamaya utanıyorum. Hiç sana, böyle cılız bir mektup yazmamıştım.

B. Rahmi

5 Temmuz 1934

Bucişkam,

Hiçbir yere kıpırdama! Neden bir çift kanat darbesiyle yerinden uçamadın? Beni rahat bırak da, akıl yürüteyim. Evet... Bütün gece derin derin düşündükten sonra, gelmenin, hem seninkilerde, hem de benimkilerin üzerinde garip bir etki yapabileceği kanısına vardım.

Bucişim. Eğer, rahat etmek istiyorsak ne Yaş'ta, ne de İstanbul'da olmamız lazım. Buralarda biz serbest değiliz. Bükreş'te bu serbestliğe sahip olabiliriz. Bükreş'e beraber dönmemiz de hiç hoş olmaz. En iyisi benim gelip seni kucaklamam. 15 Temmuzda kesin olarak gelmeyi planlıyorum. Haydi... Şeker Çocuğum. Yuvanı yeniden kur!! Bana o kadar sık bahsettiğin ve övdüğün yeri niye elinden kaçırdın? Bucişkam... Ailelerimizden uzakta daha rahat edebiliriz. Bir an bile birbirimizden ayrılmayız. Gecenin bir vaktinde... Nonoşumu, bir yerlerde yapayalnız bırakarak eve dönmeye mecbur olmayacağım. Fakat eğer 15 Temmuzda önüme yine asap bozucu engeller çıkarsa, sana, bu sefer Mahmudiye Otelinde değil de, ya Boğaz kıyısında ya da Adalardan birinde, bir yer tutarım, ve daha rahat hareket edebiliriz... Ama, 15 Temmuzda yola çıkabilmekten çok ümitliyim. Henüz daha son kozumuzu oynamadık!!

Öyleyse Bucişim. Senin bütün gece bu işe kafa patlatan Bucişini dinlemen lazım. Sakın sinirlenme. Bu kadar düşünmeme kızma. Tamam mı Buciş? İstanbul'a gelmeyi, yanma gelip seni kucaklayabilmek için hiçbir ümidim kalmadığında düşünürsün.

En kısa zamanda görüşmek ümidiyle, benim cesur küçücük çocuğum, Memişçiğim. Seni "Gauloise Verte"lere benzer sakallarımla kucaklarım.

Senin "Gauloise Verte"in veya Kara Zeytinin.

B. Rahmi

7 Temmuz 1934

Küçücük Memişçiğim,

Çok üzgünüm. Bu gece sana bir küçük sürpriz yapmak istemiştim. Bu yüzden, sana cevap vermeyi birkaç gün geciktirmiştim. Ama... hayret, şu hayatta, insanın karşısına ne engeller çıkabiliyor!! Dinle beni benim Kara Zeytinim. Pasaportumu hazır ettim. Yanına gelip gördükten sonra, birlikte bize dönmeyi planlamıştım. Bu fikir, bir şimşek hızıyla aklıma geldi... Pasaportumu elime alıp, sizin konsolosluğunuza başvurdum, vize için. Fakat kötü kalpli konsolosunuz bana vize vermeyi reddetmez mi? Haydi bakalım. Al sana bir sürpriz!! Senin beni resmen davet etmem gerekiyormuş... ve bu yazıyı da Noter tasdik edecekmiş... Aman Bucişim... Bunu kucaklaşan Bucişlerin hatırı için hemen hallet. Eğer bu işi de beceremeyeceksen... Safiye'ye söyle. O böyle bir resmi davetiye yollasın. Bu düğümü hemen çöz. Hiç sabrım kalmadı. Her işimi hallettim. Aslanım, gelip seni görebilmek için... İkametim Bükreş dışında olduğu için pasaportumu almak sandığım kadar kolay olmadı. Geriye bir vize işi kaldı. Sadece, bir küçük engel kaldı, gelip seni kucaklayabilmem için. Buna benzer bir olay da Paris'ten size ilk gelişimde olmuştu... O zaman Safiye, "Bu hanım benim misafirimdir" dedi. Konsolos bey, sağ olsun çok ilgilendi benimle... ürktüğümü görünce. Bu formalitenin çok kolay olduğunu açıkladı. Orada kimsenin işsiz, aşsız, evsiz barksız kalıp, devletin başına bela olmaması için bu tedbiri alıyorlarmış.

Haydi bakalım. Memişçik. Beni davet et... Gereken işlemi hemen yap. Neyin ne olduğunu sor, öğren ve gereğini hemen yerine getir. Ben 7 Temmuz vapuruna binmeyi planlamıştım. Şimdi de çılgınlar gibi üzgünüm. Sen acaba benim için bu işin üstesinden gelebilir misin? Seni öylesine görmek istiyorum ki!! Bu da öyle basit bir işlem ki. Bana anında, hemen yolla şu davetiyeyi. Artık hiç dayanacak gücüm kalmadı Memişçiğim. Bu kadar zaman niye kukumos kuşları gibi yalnız başımıza kalalım? O kadar mutluydum ki pasaportumu alınca... sokaklarda bir uçmadığım kaldıydı... Sonra, birdenbire yine geldi çattı karamsarlıklar. Ne bi-

çim zorluklar karşısında kaldığımı bile bile, ne tarifsiz ağrılarla kavruldum kaldım.

Yap şu işi benim için... Ben sana layık bir insanım. Her bir şeyim hazır. Bavulum hazır. Her bir işimi hazırladım, ayarladım. Seni görmeye ramak kaldıydı ki bu iş çıktı karşıma... Yeniden o Allahın belası Mahmudiye Oteline inmeye bile razı olurdum. Haydi Memişim. Şu işleri hallet... Bunu sadece sen halledebilirsin!! Deliler gibi seni göresim geldi.

Herhalde sen de beni özlemişsindir. Çok çalışırdık beraberce. Yedi saat tabiatın karşısında kalabilirdik... Bol bol da kucaklaşırdık. Haydi bakalım. Beni davet ettiğine dair şu yazıyı konsolosluğunuza bir an önce ulaştır ve bitir şu işi, Memişçiğim.

Son mektuplarını okurken hep ağladım. Askerlik sorununu anladım. Benim gelip seni görmem daha mantıklı olacak diye düşündüm. Ama... böyle sorunların çıkabileceğini de hiç düşünemedim. Allahım, ne kadar da bedbahtım. Her şey sana bağlı... Ya bu iş hallolunacak... ya da ben, çıldıracağım...

Bu mektubu sana, uçakla yolluyorum. Verdiğim adrese uçak postasıyla cevap yaz... ben geliyorum diye odamı boşaltmıştım. Birkaç gündür bu adresteyim. Cevabını bu adreste bekleyeceğim. Ah!! Memişçiğim!! Sen de bana bir an evvel kavuşmak istiyorsan, senden istediğimi hemen yap... Aman dalga geçme, sana çok minnettar kalacağım. İnşallah bu fikir seni kızdırmaz!! Eğer, yanına gelmeye gücüm yetiyorsa niye gelip seni görmeyeyim? Ah! Şu engellemeler. Hayatın bu cilveleri, beni kızgınlıktan kudurtuyor... Bütün bu işler başıma gelmeseydi, ben çoktan İstanbul'daydım... Memişçiğim, acele et. Eğer Perşembe yazarsan, Cumaya da, ben cevabını almış olurum. Haydi "Gauloise Verte" göster kendini. Mektubu da dediğim gibi eski adresime yolla. Ah! Mektup yokluğunun tadını kim acaba benden daha iyi bilebilirdi?

Sakın sevincimi, garip görüp elimden alayım deme. O sevinç beni ayakta tutuyor... Ailemin, bu parlak fikrimden haberi bile yok. Onlara İstanbul'dan haber veririm. Böylesi daha iyi olur.

Memiş... İşlerinin kötü gitmesine üzülüyorum. Ama geldiğimde beraber çalışırız, değil mi? Memiş... Sen hiç merak etme... Senin Memiş seni çok tutuyor... Senin Memişin seni hiç terk etmeyecek. Eğer bu arada sıkıntı ve heyecandan ölmezsem, her şey İnşallah yoluna girecek. Tamam mı? Beni davet ediyor musun...

"Gauloise Verte"im. Param var. Sen bu işin nasıl yapılacağını sor, soruştur... Mektup emniyetten mi geçiyor? Yoksa noterden mi tasdikli olacak? Bu sabah bu haberi alınca nasıl da olduğum yere yığılıp kalmadım... Hayret! Ama senden bir yazı gelmeden bana vizeyi vermeyecekleri kesin!

Bu mektubu hemen yolluyorum. Saat akşamın altısına yirmi var. Haydi çocuğum. Görüşmek üzere. Maç-Muç. Milyonlarca kere... Senin Bucişin. Yakında kucaklaşabilmek ümidiyle.

Küçük Memişçik.

Vizeyi aldım. Seni tekrar görebilmek arzusuyla, bütün ruhumla çalıştım ve vizemi aldım.

Memiş. Pazar günü öğle veya öğle üzeri saat 13.00 sularında... CAROL 1 adlı beyaz bir vapurla geliyorum. Saatinde orada ol.

Senin, küçücük deli kızın,

Nonoş

Ernestine

7 Ağustos 1934

Buciş...

Hava serin. Ayaklarım çıplak ve pencerelerim açık. Duvarlarımda yeni hiçbir şey asılı değil... Kötü asılı füzenlerim rüzgârla şişiyorlar. Kötü gitmiş iki tuvalimi, kurtarmak üzere ele aldım. İlham perilerimi kamçılasın diye, bir tabağa bir dilim kavun yerleştirdim. Bunlarla bir süre kendimi oyaladım. Sonra da neredeyse bütün resmi değiştirdim. Ama, yine de elde etmek istediğim havayı elde edemedim. Öyle sanıyorum ki Bucişim, benim mutlaka kafamı değiştirmem gerekecek. Paris'te, ilk tanıştığımız günlerde sen bana ne demiştin?

"Evet... Senin muhakkak, bu çalışma tarzını değiştirmen gerekecek" demiştin. Her ikimiz de, çalışma tarzlarımızı epeyce değiştirdik. Hayır. Buciş... Şaka etmiyorum, seninle karşı karşıya geldiğimizde, sana yepyeni işler göstermek istiyorum. İşlerimi sergileyeceğimi düşündükçe, utanıyorum. Galerinin sahibiyle konuştun mu? Benim pisliklerimi, Allah aşkına çerçevesiz kimselere gösterme sakın ha!

Memişçik... Şimdiye kadar sana, "dönüşün nasıl oldu" diye soramadım. Tek başına gidişini düşündükçe kendimden ve her şeyden müthiş bir şekilde iğreniyorum. İşte, bu iğrenme duygusuyla mektubumun başında sana pencerelerimden ve ayaklarımdan bahsedebildim ancak... Seni biraz daha yakından görebileyim diye yer değiştireyim derken, vapur hareket etmez mi? Rıhtımdaki bu olay beni kahretti... Çok canım sıkıldı. Kötü, beyaz gemi de ne de çabuk uzaklaştı... Benim yer değiştirdiğimin farkına varamadığını anladım. Sen mendilini yanlış tarafa sallayınca anladım ben bunu. Bunu anladım ve boş yere mendil sallanması beni çok sarstı. Bir iskemleye tırmandım. Sol tarafta... taa öte-de... İmkânım olsa bir sandala atlar, peşinden gelirdim... ve sana: "Ah! Benim Bucişim!! Ne olur, gittiğimi sakın düşünme... Ben o kadar kötü bir Buciş değilim" derdim.

Ama, artık çok geç olmuştu... Vapur hızlandıkça hızlandı. Ama ben senin yer değiştirdiğinin farkına vardım. Olduğun yeri bıraktın, daha aşağıya kaydın. Beni görebildiğini hiç sanmıyorum.

Buciş... Rıhtımdaki halim haraptı. Kendimi çok harap ve zavallı hissettim. İstanbul'da kaldığın günler... gözümün önünden geçti. Yirmi zor gün. Ne fikirlerle geldiğini ve ne acılarla döndüğünü düşündüm.

Rıhtımda, bir saatten fazla, kalakaldım. Sana karşı çok haşin davrandığım için ağladım. Çok uzun zamandır da ağlamamıştım. Köprüye yaklaştığımda, rıhtımda beni gören, başkalarını yolcu etmeye gelenler... beni başlarıyla, birbirlerine gösterip, bir şeyler fısıldaştılar. Ne konuştuklarını tahmin etmek, benim için hiç de zor olmadı...

Eve dönmek içimden gelmedi. Yollarda yürüdüm, yürüdüm ve sıcak gözyaşlarımı yollara döktüm.

"Yeni Adam"a uğradım. Sahibi beni çaya davet etti... Senin az önce Romanya'ya gittiğini söyledim. Cevap verdi:

"Ha!! Demek onun için yüzün bu kadar, allak bullak. Herhalde senin şimdi sinirlerin de çok gergindir..."

Evet! Sinirlerim çok gergindi...

Aslan Bucişim. Sana yaptığım bütün kötülüklerden ötürü, senden özür dilerim. Evet... Ben onların hepsini biliyorum. Nedenlerini, niçinlerini de aramıyorum. Bütün şımarık çocuklar gibi kötüydüm. Biliyor musun Buciş... Sen beni çok şımarttın. Ama, önünde diz çöküp, senden af diliyorum.

"Poste Restante" konusunda, bilgi edindim. İşte adresim:

Bedri Rahmi Eyüboğlu
Beyazıt Postanesi
"Poste Restante"
İstanbul Türkiye

İşte bu kadar basit.

Seni kucaklarım. O Allahın belası Mahmudiye Otelindeki gibi değil. Paris sokak ve parklarındaki sıraların üzerlerinde kucakladığım gibi.

Senin,
Kara Zeytinin

B. Rahmi

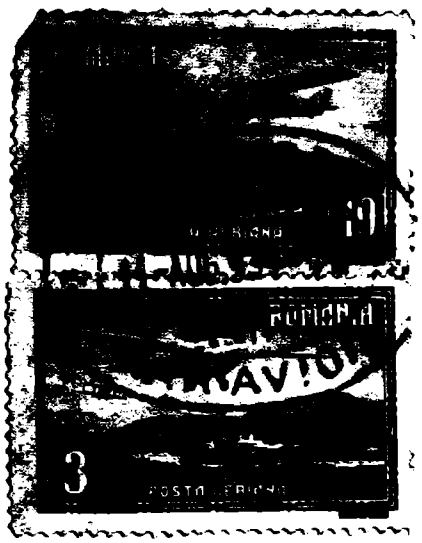
et comme ont les Turcs de temps Kémalistes

Petit Monsieur.

J'ai reçu ta lettre, je te remercie comme d'habitude et me voilà sauf et sain en me préparant pour le voyage de réconciliation avec les miennes.

Dès mon arrivée à Bucarest j'ai fait la démarche pour restituer l'argent que vous m'avez prêté c'était bien dur à faire, car je n'avais aucune preuve de leur montrer pourquoi ? et à qui je doit envoyer enfin je suis quand même tranquille maintenant, car la Banque Nationale m'a accordé 2000 lei ça fait 25 livre ottomane j'ai envoyé ça sur le nom de ton père il a à qu'à se présenter vers le 20, 21 Août à la ~~Deutsche~~ Orient Bank. Dresdner Bank.
c'est à Karaköy tu doit le savoir on est passé plusieurs fois ensemble.

Pour le reste je t'écrirai de t'envoyer dans les lettres maintenant on n'a pas voulu m'accepter plus Banque et ça encore avec d'interventions spéciales. Remercie à ton père beaucoup et ne soit pas fâché de l'incommodité que je t'ai produit toujours ce manque urgent.

BÜKREŞ'TEN İSTANBUL'A

14 Ağustos 1934

Küçük Memişçik...

Mektubunu aldım. Sana her zamanki gibi teşekkür ederim. İşte, sağ salim bizimkilerle "barış" seyahatine çıkmaya hazırlanıyorum. Bükreş'e döner dönmez, bana borç olarak verdiğiniz parayı ödemek için girişimlere başladım. Tabii biraz zor oldu, çünkü, borç aldığımı belirten hiçbir belgem yoktu. Niçin ve kime yollanması icap ettiğini biraz zor anlatabildim!! Şimdi çok ferahladım, çünkü, Milli Bankamız bana 2000 ley verdi. Bu da 25 lira eder. Ben de bunu hemen babanın adresine ve adına yolladım. 20-21 Ağustos tarihinde, Drestner Bankasına gidip parayı o bankadan alması lazım. Bu banka Karaköy'de bulunuyor. Kaç sefer önünden geçmiştik, seninle. Gerisini, ben sana mektupların içerisinde yollarım. Daha yollamamı kabul etmediler. Bunu bile, özel ilişkiler sayesinde becerdim. Babana tarafımdan çok teşekkür et, ve bu Allahın belası para yüzünden sana verdiğim rahatsızlıklardan ötürü de çok özür dilerim.

Adresini bilemediğim için, ardından da Bay Hasefer'in Londra seyahati çıktığından sana kesin bir şeyler yazmadım. Her gün uğrayıp hal hatır sordum. Nihayet, dönmüş. Senin tuvallerinin 15 Eylülden önce sergilenmemelerini tavsiye ediyor. Hatta o tarih bile çok erkenmiş. Hele bu günlerde, hiç sergi açmaya değmezmiş. Herkes tatildeymiş. Biz de biraz gürültü yapmak istiyoruz değil mi? Benimkileri yatıştırmak için ben de eve dönüyorum. Nihayet kendi toprağıma kavuşacağım. Orada her şey bana güler. Hatta, bahçedeki çakıl taşları bile benimle şakalaşırlar. Dönüşümde inanılmaz bir mektup yığını buldum. Böyle bir şeyi, hayatımda aklıma getirmezdim. Aşağı yukarı otuz mektup ve telgraf ve aralarında senin meşhur beyaz zarflarından biri!! 5 Temmuzda İstanbul'dan yollanmış, ve 10 Temmuzda da Bükreş'e varmış. Bir de

"Yeni Adam" Ne garip bir sürpriz. Bir ay önce gelen bir mektup. Geç kalmış... Kötü iletişim aracı!! Ne yapalım? Hayatı olduğu gibi kabul etmeliyiz. Hiçbir şeyi değiştirmeye olanak yok.

Bükreş'teyken, zamanım "Smardan"daki eve rağmen, bir akrabanın yanında geçti. Ama, bu kez beni bırakmadılar. Yemeğe, davet ettiler... Çok sevimli çocukları var. Suya dalmacılık oynadık. Güneş banyoları aldık, balkonda. Günler çabuk geçti. Ben de bankayla, Hasefer Bey'in kararlarını beklemeye koyuldum. Her şeyi ayarladıktan sonra şimdi birkaç haftalığına Bükreş'i terk ediyorum. Anneciğimi ve sevimli ablamı ve tüm diğerlerini göre bileceğim. Mektuplarından Mina'nın tatilde biraz canının sıkıldığını anladım. Zaten çektiği bir sürü telgraf da bunu gösteriyordu. Ne yapalım? Kahramanca hareketlerin bedellerinin de bir yerde ödenmesi gerekiyor. Cesur girişimlerimin tabii sonuçları bunlar. Buciş. Herhalde bu konuda benimle aynı fikirdesindir. Ailemle aramı düzeltebilmek için yanımda çok yakışıklı bir koruyucu melekle dönüyorum evime. Kız kardeşim Maria'nın 13 yaşındaki çok yakışıklı oğluyla! Yeğenimle... Dolayısıyla eve böylesine büyük bir sürprizle dönüyorum. Evim bana rahatın güzel havasını tattıracak. Ne müthiş bir fikir değil mi? Ben bile kendi kendimi tebrik ediyorum. Çok tatlı bir konuğumuz olacak.

Sen ne yapıyorsun? Çok çalışıyoruz. Ama her gün başka sorunlar çıkıyor. Buciş. Ya senin günlerin Buciş... Günlerin sakinler mi? Ya Sabahattin? Trabzon'a gitmeye karar verdiniz mi? İnşallah beni her şeyden haberdar edersin.

Bükreş'e dönüşümü sana kaba hatlarıyla anlatmış oldum. Fazla detay yoruyor. Tecrübelerimizle öğrendiğimiz gibi, sonra tatsız sonuçlar da doğurabiliyorlar. Safiye'yi gördün mü? Göremediğim için tarafımdan özür dile. Abidin ve isimlerini hatırlayamadığım diğer arkadaşlarına da selam söyle. Boya kutumu ve fırçalarımı çıkarttım. Çalışmaya hazırım.

İyi şanslar. Her ikimize cesaret. Haydi bakalım. Gidiyorum, senden uzaklaşıyorum. Kuzeye çıkıyorum. Adresimi unutmamışındır inşallah. Yapma yahu! Sahiden de hatırladın mı? Kucaklaşalım. Seçme hakkın var... Paris'teki gibi mi? İstanbul'daki gibi mi? Yoksa Mahmudiye Otelindeki gibi mi? Yoksa "Champs Elysée"deki sıraların üstündeki gibi mi?

Ernestine

24 Ağustos 1934

Buciş:

Kardeşime mektuplar yazdığımda, kâğıtların üzerine bir şeyler çizdiğimde bana, "eline paletini aldığında bana da bir şeyler yaparsın, elbette" derdin ya. Hatta, mektuplarıma hangi desenleri yapmam gerektiğini bile önceden tembih ederdin, bana...

Gariptir. Ben sadece ne çizeceğimi değil, ne yapacağımı dahi önceden tasarlayan birisiyim. Onlar benim yanımda etten kemikten yapılmış, kanlı canlı durduklarında bile, dostlarıma ileride neler yazacağım hep aklıma gelir. Hatta onlar için hazırladığım cümleler bile aklıma gelir, takılır!! Ama sonraları, bu "hazır cümleleri" mektuplarımda kullanır mıyım, kullanmaz mıyım hiç hatırlamıyorum... Yazdıklarımla uyuşurlar mıydı bilemiyorum. Mesela, Abidin bu günlerde Rusya'ya gidiyor. Geçen gün, kendi kendime...

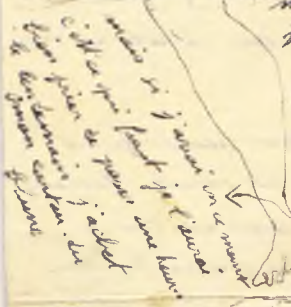
"Abidin'e ne yazacağım?" diye soruyordum. Şimdiden, kafamda yazılmış cümleler yok... Evet, benim "Yaşlı Bucişim" Tek cümle bile kafamda yok. Demek çalışıyorsun? Koca koca tuvallerle boğuşuyorsun... Sadece, büyük satıhlarda çalış... Sen büyük satıhlarda çok başarılısın, ve bilhassa senin aile resminin iyi bir fotoğrafını istiyorum. Öteki büyük tuvallerinin hepsinin de fotoğraflarını yolla bana... Elimdeki tüm tablo fotoğraflarını Abidin'e verdim. O da, onları bir propaganda dergisine, Ankara'ya yollayacakmış... "d" Grubundan da fotoğraflar istemişler. Abidin, "d" Grubuna katılmamı istedi!! Ben "hayır" demedim. Ama diğerlerini hiç gördüğüm yok. Cemal yok... Gitmiş... Akademiden tuvalimi alıp, Ankara'ya iletmem gerek... Ama, Akademide kimsecikler yok ki!! Yepyeni bir kompozisyon yapmaya da bende takat yok!! Zaten son zamanlarda, hemen hemen hiçbir şey yaptığım da yok... Sevinçle çalıştığım kartonlardan başka, o büyüklükte hiçbir şey çalışmadım. Sadece Müşerref'ten iki füzen... Yeniden ele almayı düşündüğüm bir "baş" ve bir de "Hamam çıkışı"

Resim kutum bir kenarda "istifa etmiş" oturmuş duruyor. Guvaşlarımda da aynı tembellik. Ne yapsam? Ne etsem? Evde,

de mes cartons. Hélas ! en ce moment j'avais mi cartons. mi de bleus. et le manuel à perdu un chef d'œuvre !

mais ambiguës ! je pouvait très bien sortir de cette situation par mes meilleurs affaire mais cette envie si on va avec mon frère qui change la face.

enfin tout ... mais cette fois si mon frère ... d'autre dose d'abord !

ont la petite chaise de poille ou son joli pijamas ou bien l'envie de peindre.

Brecis :

Oh ! Oh ! je barbouille des lignes pour les lettres de mon frère tu me vois son était à la Palette « tu m'en fera aussi ?» et tu me puisait déjà penser aux dessins que je fesait dans les lettre...

C'est drôle j'aime le mais de passer par seulement les dessins mais ce que j'aimais écrire à mes amis quand il sont près de moi ou cher et on ... des fois je trouve déjà les choses faites pour eux ! mais à vrai dire je me rappelle jamais si je relu mes « les choses faites » après quand on correspondait. par exemple Abdine part un de ce jour en Russie. et l'autre je me demande « Albert qu'est ce qu'on va écrire à Abdine ?» pour le moment je n'ai pas de « phrase faites ! ... !

Alors ma Brecis de Jessi a c'est pas un des mes phrase faites » Alors les trouvais ?

hiç kimse canımı sıkmıyor... Ama hiç kimsenin de bana bir hafta boyunca poz vermeye niyeti yok... Müşerref, hiç durmadan çalan kapımızı açmakla yükümlü. Mualla'nın ev temizliği hiç bitmez... Annemin, boş bir saniyesi olmadığını çok iyi biliyorum. En akıllıcası peyzaj çalışmak. O da olmazsa odama kapanarak, kafamın içindeki konulardan veyahut da eski defterlerimden bir şeyler bulup çıkartmak gerekiyor...

Buciş... Kendimi tesadüflerin elinde oyuncak olmuş görünce, korkuyorum. Tesadüfen çok güzel bir peyzaj konusu buluyorum. Yine, tesadüfen yanımda yeteri kadar beyazım bulunuyor. Aman ne tesadüf... Yanımda tam o peyzaj için sevimli bir karton da bulunuyor!!! Ben de bir şeyler çalışabiliyorum!! Kaç kere, çılgın bir çalışma arzusu bana deliler gibi çalışma hırsı vermiştir. Ama işe başlar başlamaz hemen fark ederim. Nelerim eksikmiş... meğer!! Önce, eyvah, beyazım hiç kalmamış! Hızımı kesmek ve ayaklarımdan beni yere çivilemek için beyazımın eksik olması yeter de artar bile!!

Geçen gün kardeşim bana bir şey söylemeye geldi. Üzerinde mavi-sarı pijaması vardı. Renkleri çok güzeldi. Gitti, küçük bir hasır iskemleye oturdu. Ona bakıyorum ve onu bir kartona aktarılmış olarak görüyorum... Yazıklar olsun, o anda hazır bir kartonum bile yok elimin altında... Beyaz dersen... o çoktandır yok... ve dünya bir harikasından daha mahrum kalıyor. Vallahi, şaka etmiyorum. Bu durumda, belki de hayatımın en güzel işini çıkartabilirdim, ama... ama bu müthiş çalışma heyecanı kardeşimin durumunu değiştirmesiyle, sona eriyor. Olsun... Yarın ona rica ederim. Tekrar gelir oturur. Ben de gidip kartonu, kalemi hazır ederim, değil mi? Ah!! Her şey tamam olduğunda bu sefer de kardeş bulunamıyor!! Yahut da küçük hasır is-

ABİDİN DİNO-BEDRİ RAHMİ... FOTOĞRAFIN ARKASINDA YERALAN YAZI: Abidin, üç hafta sonra gidecek. Bu adam sahiden de müthiş. Kendi işlerini bırakmış bir yana, benim resimlerimle, beni tanıtıyor. "Herault"ya benzer yönleri var. Sen benim sergimi Bükreş'te açacağın aynı günlerde, ben de, burada bir sergi düzenlemeyi tasarlıyorum. Yeniden Maç-Muç

kemlecik yok oluyor. Yahut da o güzel pijamayı bir daha giymiyor. En kötüsü de resim yapma zevki de kalmıyor insanda!!! Bak Buciş... Önce çok basit çizgilerle başladım. Sonra siyahlarla ağırlaştırdım. Kendimle modelimi çizmek istedim burada. İriyarı bir model. Bizim, kendi atölyemiz olunca iriyarı da bir modelim olur inşallah... değil mi? Bizim model atölyede çıplak olarak dolaşsın. En iyi pozu yakalayıncaya kadar dolaşsın. Özellikle uyumasını isterdim. Uyuyabiliyorsa, uyusun. Uyuyan bir modelden çalışmaya,

bayılıyorum. Ruhunun yarısı uçup gidiyor. Geriye de rahat rahat duran bedeni kalıyor. Silindiğinin, zorlandığının, tekrar tekrar çizildiğinin farkında olmayan bir beden!!

Memişçik. Bir gün kendi atölyemize sahip olabilme fikri, bir rüya değil, değil mi? Yapılı modellerimiz de olacak... Görüyorsun ki artık sadece "Gauloise Verte"lerle de yetinmiyor, daha başka şeyler de istiyorum!!

Buciş... Trabzon'a gitme fikri suya düştü. Beyazıt Postanesinin karşısındaki apartmana taşınmak üzereyiz. Odamdan elimi uzatmam yetiyor mektuplarını almak için. Bu benim üçüncü mektubum... Senden bana bir tanecik geldi. Kucaklama sıralarını hep bana bıraktığın için teşekkür ederim. Seni her tarafından öperim. Bir an evvel görüşmek üzere, Memişçiğim.

Senin Zeytinin

B. Rahmi

Bucişim,

Babama, kendisine yolladığın parayı alıp almadığını sordum. O bankadan, kendisine bu konuyla ilgili bir yazı gelmemiş. Herhalde bu günlerde gelir. İnşallah, senin ne biçim bir insan olduğunu, yavaş yavaş anlar. Ben, onlara senden hiç söz etmiyorum. Sözler, neye yarar ki? Ankara'dan hocalığım için hiçbir haber alamadım, üzülmüyorum. Ses çıkmazsa sadece bir er gibi askerliğimi yaparım. Bu da aradan çıkmış olur.

Maç-Muç*

* *Karadeniz yöresinde "maçır, muçur öpmek" diye bir deyim vardır, onun kısaltılmışı. (M.H.E.)*

İSTANBUL'DAN YAŞ'A
Kartpostal, Dolmabahçe Saray Kapısı

27 Ağustos 1934

Buciş,

Daha iyi kalpli ve sabırlı olsam sana kartpostal yerine uzun bir mektup yazardım. Kızmamış olsaydım... sağlığını soran bir telgraf çekerdim. Buciş... Neyin var? Bu benim... dördüncü mektubum. Senden şimdiye kadar bir tek mektup aldım. Söyle bana... hasta mısın? Yoksa, basit bir intikam duygusu mu bu? Aptallık yapma... Memişçik çabuk yaz.

Maç-Muç

B. Rahmi

mechant

İSTANBUL'DAN YAŞ'A

3 Eylül 1934

Sen kötüsün

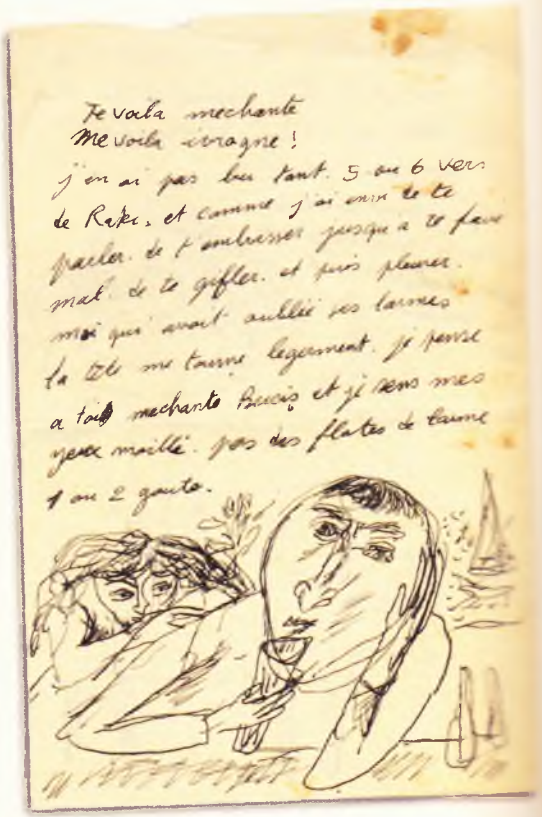
Ben de sarhoş!!

Çok içmedim... Beş veya altı duble rakı içtim. Senin canını acıtacak kadar seninle konuşmak... seni öpüp koklayıp sonra da tokatladıktan sonra oturup ağlamak istiyorum.

Ben ki ağlamayı unutmuştum! Başım azıcık dönüyor... Seni düşünüyor ve hüngür hüngür ağlıyorum. Oh! İçmek güzel!! Sana, niçin hiç içki içirmedim? Sen beraber olduğumuzda bana niçin içki içirdin? Daha az düşünürdüm. Tek başına gitmene izin vermezdim... Dolayısıyla da, rıhtımda ben de yapayalnız kalmazdım!!

B. Rahmi

İSTANBUL'DAN YAŞ'A

15 Eylül 1934

Buciş,

Sana, senin de çok iyi bildiğin şu peyzajının çok güzel olduğunu keşfedip, o deli Alman ressamla beraber resim yapmaya giderken... Mustafa'yla Mualla'yı da beraberimizde götürdüğümüz o kahveden yazıyorum.

Hemen önümde bir çift yemek yiyor. Eğer yanımda olsaydın ve bu yemek yiyen çifti görseydin, kulağıma eğilip bana şunları fısıldardın mutlaka: "Bak... Ne kadar da mutlu bir çift. Ne kadar da iyi anlaşıyorlar... Aman. Maşallah. Nazar değmesin." derdin bana...

Önlerinde, güzel üzümler ve iki dilim de kavun var.

Vakit öğleni çoktan geçti. Bu sabah güya askerlik işlerimle ilgilenecektim.

les
Bucur
Semănat
București
استانبول

18 Eylül 1934

Benim Küçük Memişçiğim,

Boş yere senden mektup bekliyorum. Bu olaydan da, inan bana çok rahatsızım. İlk uçakla gelen mektubundan bu yana, bu böyle sürüp gidiyor... Yani 7 Eylül'den beri. Bugün 18'inde olduğumuza göre senden 11 gündür haber yok... Evet... Bu arada senden üç "Tan" geldi. Başka en ufak haber yok. Tık yok. Acaba, sana yazdığım mektuplar eline geçiyorlar mı? Yazıp yazıp sanki mektupları götürüp "Karadeniz"e atıyormuşum gibi bir his uyandırıyor bu durum. Bu mektubu kime yollasam acaba? Arif'e mi? Yoksa Ferid'e mi yollasam? Tam adresi bende yok. Almamıştım ki! Arkadaşların orada benim mektuplarımı kim bilir ne kadar merak ederler? Oh! Ne güzel şey, habersiz kalmak!!! Öldüresiye güzel! Belki de böylesi seni çok mutlu ediyordur? Kim bilir, belki sen de bu durumdan şikâyetçisindir? Ne bileyim ben? Benim elime hiçbir şey geçmiyor ki bunca zamandır!! Kendi zayıflıklarımdan da çok şikâyetçiyim. Acılarımı senden saklayamamaktan çok şikâyetçiyim. Dahası, bunları defalarca tekrarlıyorum. Bu tekrarlamak huyumdan da... nefret eder oldum. Senden gelen mektupların benim için hayati önem taşıdıklarını biliyorsun. Peki, ya ben sana ikide birde şikâyet dolu mektuplar yazmaktan çok mu hoşlanıyorum zannediyorsun? Fakat, bakıyorum da sen de benden mektup alamamaktan şikâyet ediyorsun?! Mektuplarla acaba, benden nefret eden birileri mi oynuyor dersin? Nasıl oluyor da hiç senin mektuplar kaybolmuyor da, hep benim mektuplar kayboluyor? Senin tarafında, benden hiç hoşlanmadılar herhalde. Beni hiç ciddiye almadılar!! Baban. Annen. Kız kardeşlerin. Halbuki ben kimselere hiçbir şey demedim. Ne de kimselere karşı münasebetsiz bir hareketim oldu!! Onların gözünde, işe yaramaz, Allahın belası bir ressamdan başka bir şey değilim!! Bari, sen beni hiç olmazsa ciddiye alıyor musun? Mektupların niçin hep böyle gecikiyor... Yahu... sen kafası çalışan bir Bucişsin. Bu sahiden hiç mi senin dikkatini çekmedi şimdiye kadar? Burada hiç kimse benim mektuplarımla oynayamaz!! Kimse, senin bir mektubunu benden saklayamaz. Ama, senin mektuplar, her şeye rağmen ortada yok-

lar. Olandan bitenden beni haberdar etmiyorsun, sizin tarafta ne oluyor ne bitiyor... Hiçbir şeyden haberim yok.

Biricik mektubunda, bana eve yazmaya devam edip edemeyeceğimi bildireceğini söylemiştin!! Bu konuda da en küçük bir ses çıkmadı. Hayat bazan cesaret kırıcı olabiliyor... İnsanın, sevgilisi öldü mü kaldı mı bilememesine ne demeli? Ne düşünmeli? Zavallı kafama karanlık fikirler hücum ediyor. Bir suçum bir kabahatim mi var? Neyle suçlanıyorum? Allahım!! Benim günahım nedir? Hayatım ne kadar karmaşık.

Bana ağlamaktan başka yapacak bir şey kalmıyor mu? Aferin bize... Uzaklaştık birbirimizden, Bucişim. Yeniden ayrılmayı becerdik. Memleketime sağ salim döndüm ve ilk on beş gün bu postacı kovalama ve mektup bekleme denilen, acı tecrübeyi tattım. Her şeyden vazgeçtim. Bir sağlık haberini alabilseydim, bu bile bana yeterdi... Küçücüğüme bari bu kadarını sorma hakkını bana verseydin!!

Belki de bana karşı seni kışkırtıyorlardır?! Bir sürü çok çapkın arkadaşın olduğunu biliyorum. Kadınlarla kırıştırmaya da bayıldıklarını kendim izledim. Acaba onlar mı senin aklını çeliyorlar? Ama... bana şimdi birisi gelse de böyle bir olasılıktan bahis etse ve soru sorsaydı... ben böyle bir şeye asla ihtimal vermezdim. "Katiyen" derdim, benim Bucişimin böyle şeyleri ciddiye alabileceğine bile inanamam. Evet ama, benim mektuplarım niçin eline geçmiyor öyleyse? Ah! Nonoşum! Ne yapalım? Bu işi benim kafam katiyen almıyor. Kafam duruyor! Hiç çalışmıyor! Haydi sen öğret bana... Ne yapayım da bizim mektuplar kaybolmasınlar? Eğer bu böyle devam ederse ben kederimden ölürüm. Hissizleşir, odun gibi olurum. Hayatım çekilemeyecek kadar güçleşir. Zaten, sağlığım da her geçen gün kötüye gidiyor. Sinirlerim her geçen gün yıpranıyor. Vapur hareket ettiğinde gözyaşlarımı durduramıyordum. Romanya'ya geri dönmemin bana nelere mal olabileceğimi çok iyi kestirebiliyordum. En çok da bu kahrolası beklemelerden ürküyor, ürktüğüm için de ağlamalarıma mâni olamıyordum. Sevdiğim biricik Bucişimden bir mektup alamazken ben çilekleri nasıl yiyebilirim? Mektuplarımla oynayan ellere lanetler yağdırıyorum. Ama sana kızamam. Sah günkü uçağı bekledim... Boşuna... Cuma günkü uçağı bekledim. Ondan da bir şey çıkmadı. Bugün Çarşamba. Üç uçak geldi. Yok! Yok! Yok! Senden ha-

ber yok! Artık dayanamıyorum. İsyan ediyorum. Kardeşim de yanımda ama derdimi ona açamıyorum ki!

Sorunlarımızı ona açmamın bize bir faydası olacağına da inanmıyorum. Kendim yutuyorum bu acı lokmaları. Dışarıya hiçbir şey sızdırmıyorum. Bana niçin yazmadığını soruyorlar tabii!! "Yazmaz olur mu benim Bucişim" diyorum... "Yazıyordur da... şu sıralar postalar çok yüklüymüş, ondan herhalde" diyorum. Yahu... sahiden de laf aramızda... ne âlemdesin? Bana mı kızdın? Sana bir kötü davranışım mı oldu? Yaz bana da anlayalım! Sana fotoğrafları 2'inci mektubumda yollamıştım. 1'inci mektubumu uçakla yollamıştım. 2'inci mektubumu normal olarak yolladım. Üzerimde uçak postasına yetecek kadar para yoktu! Düşünüyorum da, acaba, buna mı içerledin?! Dün, enişte bey Bükreş'e geldi... Bana para bıraktı... Onun için tekrar taahhütlü mektuplara başladım. Enişteme fotoğrafını gösterdim, çünkü o ille de seni görmek istedi. Uzun süre senden ve geleceğimizden bahsettik. 15 Eylülde kardeşim Maxim Bükreş'teydi. Koka, eşi, ben ve küçük erkek kardeşim İancu, onu hep birlikte ziyaret ettik. Bana ilk sorduğu soru "Bedri, nasıl?" sorusu oldu. Ben de ona birkaç ay sonra evleneceğimizi söyledim. Çok sevindi, çünkü beni ve seni çok sever. Ayın 28'inde tekrar Bükreş'ten geçecekmiş... Benden, ikimizi bir arada gösteren bir fotoğrafımızı istedi.

İstanbul'u terk edeli iki hafta oldu. Bucişim. Günlerin nasıl geçiyor? Sen nasılsın? Gidişimden sonra ne işler yaptın? Hiç olmazsa, biraz çalışabildin mi? Öyleyse, haydi sana kolay gelsin, Memişçiğim. Sana hem soru soruyorum, hem de cevapları ben veriyorum. Ne âlâ değil mi? Dinle beni... Koka'yla 28'inde veya 29'unda Yaş'a hareket edeceğiz. 1 Ekimde, annem, doğum günü için bizi bekliyor, mutlaka. Kızlar evden gidince çok yalnız kaldı. Koka'yla beraber ben de Bükreş'teyim... Benim bir de Romanya'yı terk etme durumum var ya... Annem ayrıca bir de bu fikre kendisini alıştırmaya çalışıyor. Bu demek oluyor ki sen bana 2 Ekimden sonra "Yaş"a mektup yollayabilirsin.

Liza'ya içerledim. Bana, mektubumu aldığına dair iki satır bile olsun cevap vermedi. Ben sana daha önce bundan söz ettiydim. Ama Karadeniz'de boğulan mektuplar arasında ister misin bir de onunki bulunsun? Birçok kere aynı şeyleri sana tekrar ediyorum. Sana Yaş'a hareketimden önce yazarım. Şu sıralar, dişle-

rimle uğraşıyorum. Her gün dişçi ziyaretlerim oluyor. Koka, bu sıralar benimle kalıyor. Hâlâ ona kalabileceği uygun bir yer bulamadık.

Buciş... Demek bizim eski sokaktan geçtin!! Penceredeki asabı bozuk hanımı da görmüşsün. Onun o çılgın feryatlarını bile özledim desem, inanır mıydın? Bacaklar arasında cirit atan hırsız kedileri, balık satıcılarının tezgâhlarını ve bağrışmalarını özledim. Senin gazete yazılarını yazıp bana tercüme etmeni, fikirlerini, oturup pür dikkatle gazete okumanı... Bu arada bir güzel sigara tellendirerek... benden ısrarla istediğin kahveyi hazırlamayı özledim. Ah! Biz ne aptalız. Hayat kısa... Eğer hastalanıp ölürsem, senden bir Bebekay sahibi olmamamın hüznü ile gideceğim bu dünyadan. Seni göremeden öleceğim doğru mu? Kalbim sızlıyor. Bana kalsa hemen Romanya'yı terk ederdim. Sana kavuşurdum. Memişçiğim, benim küçüğüm, beni hâlâ seviyor musun? Bana hep bu kelimeleri tekrarla Memiş. Çok azap çekiyorum. Seni tahmin ettiğinden de çok daha fazla seviyorum.

Senin Bucişin

Ernestine

24 Eylül 1934

Küçük Memişçik

Bükreş treninin içinde, moralim çok bozuk olarak, benim seni şımarttığım gibi beni şımartıp el üzerinde taşıyan bir yuvayı terk ediyorum. İşte, yine mobilyalı bir apartman peşine düşeceğim günler başlayacak. Sevgili çocuğum... Bu sefer, odayı pek büyük bir heyecanla aramayacağım. Çünkü, geleceğini pek sanmıyorum. Hayat böyle... Bir sanatçının hayatı, diyelim. Mutlu bir yaşantı da diyebilirim, buna. Ama, sana her zamanki gibi her şeyin doğrusunu söylemem gerekirse... çok üzgünüm. Çok esaslı üzgünüm. Tertemiz evceğizimi, çiçek kokulu yatağımı terk edip kiralık odaların peşlerinde koşmak!! Bizim ne zaman bir kendi evimiz olacak? Bizi birbirimizden ayıran zorluklarla mücadele etme gücünü ne zaman kendimizde bulacağız? Hareketimden bir saat önce, senin yolladığın ve senden, ağabeyinden bahseden dergiyi aldım. Bükreş sergisinden de söz ediliyordu! İşte tekrar Bükreş'e dönüyorum. Zeytinimi tatmin edebilmek için elimden geleni ardıma koymayacağım. Onun için her şeyi yaparım. Acaba, onun için neden bu kadar iyi niyetli davranıyorum? Ailemin yanındayken beni çevreleyen sıcak davranışlardan sana söz etmiştim. Onları tabii ki çok seviyorum. Ama onlardan da çok, o canım mektuplarını seviyorum. Bana gösterdiğin o ince şefkate bayılıyorum. Evet. Seni her zaman kusursuzun da kusursuzu olarak kabul ediyorum. Herhalde bu da benim saflığım! Ne yapalım? Bana haleti ruhiyeni çok açıkça açıklamana karşın, sana insan olarak tamamıyla inanıyorum. Kendi kendimi öylesine iyi kandırabiliyorum ki, sanılarımın da "doğru" olduklarını kabul ediyorum. Haydi şimdi felsefe yapmayalım. Hassasiyet göstermeyelim. Ben, bütün bunları çok iyi öğrendim. Bunlar neye yararlar ki? Ayrıca hassasiyetlerden senin hiç hoşlanmadığını bilirim. Şimdi de, mektuplarımın eline geçip geçmediklerini bile bilemiyorum. Sana yazdıklarımın, sana yüreğimi açtığım mektupların eline ulaşmamasından çok korkuyorum. Ne yapmalıyım?... Yine kalkıp seni görmeye mi geleyim? Yeni bir çılgınlık daha mı yapmalıyım? O çılgınlığı sen yap... Sen kalk gel!! Sana daha önceki üç mektubumda yaz-

dıklarımı tekrarlıyorum: Gelmeyi istiyor musun? Buraya gelebilecek durumun var mı? Bana tek kelimeyle cevap ver... Ben de gereğini yaparım. Haydi bakalım. Bana cevap ver. İç çekiyorum. Son mektuplarımın belki de hiçbirisi eline geçmedi... Ne yapayım? Nereye yazayım? Hangi adreste oturuyorsunuz? Benim de bildiğim o sevgili evde misiniz? Orada canımdan ne yongalar kaldı. O kadar büyük acılar çektiğim o evde misiniz? O evde... sevgimden ötürü ne kadar da aşağılanmıştım!! Ah. Çok acı çektim, hâlâ da çekiyorum olanları düşündükçe... Bütün bunları, içimde saklamaktan da çok büyük azap çekiyorum. Bunları, senden başka kime anlatabilirim? Senin dışında, acılarımı benimle paylaşan herkesten ağzımın payını aldım. Sen bana her zaman çok efendice davrandın. Davranışlarımın çok münasebetsiz olduğunun da bilincindeyim. Sadece kendimi düşünerek hareket ettim. Seninle daha uzun kalabilmek için kahvaltılarına mâni oldum. Seninle beş dakika daha fazla olabilmeyi dünyanın bütün kahvaltılarına tercih ederdim. Seninle olabildikten sonra açlık bana vız gelirdi. Haydi... Hakkımda sen karar ver!! Suçlu muyum? Suçsuz muyum!? Yüzeysel miyim? Bana hakkımda ne düşünüyorsan dobra dobra yaz söyle... Sence sevilmeye layık mıyım?

Buciş... Aylar geçiyor. Hayat gidiyor. Ortada anlaşılmış olamamanın yaraları kalıyor... Çılgınlar gibi ağladıktan sonra, aynaya bir göz attım. Yanlış yorumladın. O hareketin, sahici azapla hiçbir ilgisi yoktu. Sen, benim, sizi tanımakla ne kadar acı çekmiş olduğumu iyi bilirsin. Hayatımda ilk kez... sevmek ve sevilmek istediğim çağlardı... Mektuplarından, düşüncelerini tahmin edebiliyordum.

Seni mektupsuz bırakarak seninle eğlendi-

ğimi sanıyorsun. Halbuki sana çok düzenli olarak mektup yazıyorum. Mektuplar bir türlü eline geçmiyorsa ben ne yapayım, küçük Memişçik... Bucişim, benim ne telgraflara ne de abartılmış dikkatlere ihtiyacım var... Senin böyle şeylere inanabileceğini hiç sanmıyorum. Hiç ilgisi yok bunların. Bir tek gerçek var. O da İstanbul'dan gönlüm kırık ayrıldığım. Senin yaptığın fedakârlıkların hepsini çok iyi anladım... Ailenin, sana, benim yüzünden çektirdiklerini çok iyi hissettim. Benim için tüm yaptıklarının farkındayım. Öte yandan, tüm çaresizliklerinin de içinde bulunduğun parasızlıktan kaynaklandığını bir güzel anladım. Ama, ne yapabilirdik ki? Bütün bunların farkında olmama rağmen sana hiç sitem etmedim. Öyle değil mi? Senin hiçbir suçun yoktu... Durum öyle icap ettirdi. Benim paldır küldür gelişim, yaptığım bazı şapşallıklar, hepsi... bütün kötü niyetleri bir araya topladı. Buciş... İnsanlar bazan acımasız olabiliyorlar. Ben ne kadar iyi olmak istedim. Ama nelerle karşılaştım. İyi olmak çok iyi de, burada senin hakkımdaki değerlendirmelerini de bilmek istiyorum. Her zaman, çok tedbirli ve ağırbaşlısın... Bu da doğrusu çok hoşuma gidiyor. Bizler de ince ruhlu insanlar arasında sayılırız. Bana sorarsan, yine de birlikteliğimizi denemek için bir küçük şansımız olabilir.

Çalışıyor musun? Ne yapıyorsun? Yoksa alkol seni yendi mi? Sarhoş olup hiçbir şeyi ciddiye almamak, hep neşeli olmak, ne güzel!! Annem, bana her akşam Porto şarabına benzer bir bardak içki verirdi. Bir sigara yakar ve onunla uzun süre konuşurdum. Acaba nelerden konuşurduk? Simdi hiç hatırlamıyorum! Bazan da senden söz açardık!! Anneme seni öyle güzel, öyle renkli anlatırdım ki, o da seni benim gibi sevip, anlamaya başladı şeker çocuğum.

Atmosfer önemli!! Mesela resimde Matisse'in mavileri, Picasso'nun pembeleri önemli. Şimdi bu ressamca atmosferleri senin şahsiyetinle bağdaştırmak icap etseydi, ben seni pembe bir renkle ifade ederdim. Kokunu da yabancı iklimlerin garip, yabancı kokularından seçerdim. Çünkü, bizim memlekette, insanlar çok duyguludurlar ve yabancı diyarlardan gelen her şeye aşırı eğilimlidirler. Sen ne garip bir mahluksun ki... kendin bile kendini anlamakta çok zorlanıyorsun. Bana bak... doğru değil mi bu dediklerim? Hem çok sevdiğin kadına sahip olmak istiyorsun... sonra da birden bunu çok olağan bir olay sanabiliyorsun.

Ernestine'in Bükreş, Calcea Mosilor Sokağı'ndaki üçüncü evi.

Evet!! Çok haklısın sevgili Bay Buciş. Sizi fazla şımartmışlar. Ama bu sizin sahici çocukluklarınız hoşuma gidiyor. Elinizden kuşunuzu alıveriyorlar. Kuşunuz kendi başına uçuyor. Siz de buna çok üzülüyorsunuz. Ama ben, hiç üzülmenizi istemiyorum. Neşeli olmalıyız... Senin "niye acı çekelim? Bu çok aptalca" önerine gelince... Bana bak... içki içmeni men ediyorum, yasaklıyorum, anlıyor musun? Ben sağlıklı bir adam istiyorum. Sağlıklı çocuklar istiyorum. Tam gerçek Türkler gibi cesur olsunlar, isterim. Ama biraz da, bizden, bizim yüreğimizden, anlayışımızdan, daha doğrusu bizim hassasiyetimizden bir şeyler alsınlar isterim. Sen tabii ki itiraz edeceksin mutlaka... Ama, itirazınız kabul olunmadı. Her genç kadar, gençlik dolu olmanı istiyorum. Seni gençleştirmeyi düşünüyorum. Güzelliğini bozmadan sırtına görünmez kanatlar takmayı... Abidin'in bize anlattığı masalda olduğu gibi, tozu dumana katabilmeni istiyorum. Eğer Allah bana ömür verirse... senden esaslı bir adam yapma tasavvurlarım var. "Biopec"deki robot adama benzer bir adam değil de, benim Paris'teki Bucişim gibi bir adam!!

Şimdi kullandığım odadan yazmaya devam ediyorum. Ru-

hum bomboş. Senden haber yok. Benim Küçücüğüm. Senden mektup alana kadar hayat bana zor gelecek. Memişçik. Bana dudaklarını ver. Seni çok özledim. Beş paramız olmasa da biz seninle yine de çok mutluyuz... Sana bir sürü fotoğraf yolluyorum. İnşallah, yakında elime bir mektubun geçer. Öyle ümit ediyorum. "Poste Restante"a uğrayabiliyor musun? Baban mı izin vermiyor? Beni teskin et... Susuşun hiç hoşuma gitmiyor. İstersen, yazışmak için bir başka adres ayarla. Koka'dan, Yaş'a gelen mektuplar olursa bana yollamasını rica etmiştim. Bekliyorum, Şeker Çocuk!!

Sana telgraf çekeceğim. Ama nereye? Hangi adrese? Kimlere seni sorayım?

Memiş... Beni sev... Sensiz hiçbir işe yaramam. Bana acele yaz. Sağlığını çok merak ediyorum. Seni çok zayıf ve hastalıklı bırakmıştım. Senin yanında olup, dertlerini paylaşmak... seninle ağlamak, seninle gülmek isterdim. Uzunca zamandır asabım bozuk. Evde beni tedaviye çok çalıştılar. Bir gönül olayım olduğunu biliyorlardı. Ama sen benim ne kadar içime kapalı ve gösterişsiz olduğumu iyi bilirsin.

Allah da şahidimdir ki seni her zaman sevdim ve her zaman da seveceğim.

Senin küçücük

Ernestine'in

2 Ekim 1934

Bucişim, Nonoşum...

Sana anlatacak neler var, neler!! Nereden başlasam, bilemiyorum? Önce bu mektubun, benim 3'üncü taahhütlü mektubum olduğunu belirterek söze başlayayım. Sana yazabilmek için bu mektubu bekliyordum. 2'nci mektubunda bana Bükreş'e geçeceğini söylüyordun. Mektubuna göre Bükreş'te ayın 15'inde olacaktın. Ben de mektubumu ayın 14'ünde alacaktım. Nereye yazacağımı bilemediğim için Yaş adresine iki tane "Yeni Adam" dergisi yolladım. Sonra aklıma "Hasefer" adresine yazmak geldi. Ama mektubun, beni bu adrese yazmaktan kurtardı.

Bucişkam. Beni Bükreş'e davet ediyorsun. Fakat benim kötü Nonoşum. Çaresizliklerimle beni baş başa bırakmanın, beni ne kadar yıpratacağını düşünmüyor musun? Ayrıca bir liseye öğretmen olarak tayinimi beklediğimi de çok iyi biliyorsun. Dersler, neredeyse başlayacak. Tayinim de henüz Ankara'dan gelmedi!. Tayinim gelmezse, ben ne durumda kalırım? Her ne ise... Eğer tayinim çıkmaz ise gidip askerliğimi yaparım. Ama, Bucişim, biliyor musun, şu askerlik meselesi de herkesin gözünü korkutuyor! Arkadaşlar arasında çok zor olduğu söyleniyor... Bir yerlere tayin edilseydim, para biriktirir ve askerliğimin hiç olmazsa bir yılını ödeyebilirdim. Dünyanın parasına mal olacak ama askerlik de bir buçuk yıl süreceğine sadece altı ay sürecek!! Her ne ise, biraz daha bekleyelim, değil mi? Zaten hep beklemedik mi?

Bucişkam. İki ay oluyor, evimizi değiştirdik. Postanenin tam karşısındaki ev değil, bu da bir başkası. Postanenin karşısındaki evde, birileri bizi kandırdı. Ama, bu yeni bulduğumuz ev, ondan çok daha güzel!! Derli toplu bir apartmanda. Çok da açık bir ufku var... İlk defa, oturduğum bir evde, peyzaj ayağımın dibine kadar sokuldu bana... Marmara'yı gören çok güzel bir balkonumuz var. Karşısında evleri kucaklayan bir sürü yeşillik var. İkinci katta olduğumuz için balkonumuz yeşillik kokuları içerisinde. Yeteri kadar sevimli bir oda bana verildi. Mucizevi bir rastlantıyla duvarları pembe ve kapıları gri-mavi renkli. Ancak, balkona tek bir kapıdan girebiliyorsun... Bu kapı da benim odamın

kapısı. Odamın kapısını kilitleyip rahat etme şansım yok... Herkesin balkonda bir işi çıkıyor... Sabahtan akşama kadar her balkonda işi olan benim odamdan geçmek zorunda. Balkon, çamaşır kurutma işine de yarıyor. Ev işleri yolunda gitsin diye beni çıldırtan bir sürü gel gite, getir götüre göğüs germek mecburiyetinde kalıyorum. Sen gideli, yapa yapa, bir tek füzen çalışması yaptım. Bir hamam. Fena olmadı... Sen de severdin. Ama sadece bir resim çıktı. Hiç guvaş çalışmadım. Resim kutum da artık tamamen boşaldı.

Son günlerde işlerimin çerçevelenmesiyle meşgul oluyorum. Bir desenin doğru dürüst nasıl çerçevelenebileceğini biliyor musun? Kalınca beyaz kartonlar alıyorsun. Bunu paspartu gibi kullanıyorsun. Altına da bir tane yerleştiriyorsun. Daha iyi tutuyor... Sonra, ince ve hiçbir özelliği olmayan basit tahtalarla çerçeveleyip, hepsini çiviliyorsun. Bilhassa füzenler bu şekilde çerçevelenince, çok kazanıyor. İçlerinden çıkan parçalar daha küçük işlere malzeme olarak işe yarıyorlar. Buciş... eğer bütün guvaşlarını güzel mavi bloğuna yapıştırmadıysan, beyaz karton satın al... Ama çok kalın olmasınlar. Hatırlıyor musun, Paris'te beyaz kartonlar alıp da üzerlerine resim yapardık ya, işte o kalınlıkta beyaz kartonlar al. Düzgünce ikiye katla. Bir yarıya guvaşını yerleştir ve azıcık yapışkanla tuttur, iki ucundan. Kurusun. Öteki yarıyı üzerine kapat... Desenin nerelerden kapanacağına karar ver. Çizgilerini çiz... Ortasını güzel bir şekilde kes, çıkart. Oldu sana güzel ve temiz, taş gibi bir paspartu. Hem de bayağı güzel ve fiyakalı gösteriyor işlerimizi. Biliyor musun Buciş... Herkese baksınlar diye defterimizi veya bloknotumuzu veriyoruz. Ellerine tutuşturuveriyoruz. Evet ama, bazan da yaptığın her şeyin başkaları tarafından görülmesini arzu etmeyebilirsin, değil mi? Başkalarına hiçbir şey demeyecek işler bana çok şey hatırlatabilir. Öyle işlerimi ben de kendi bloknotumda tutar, sadece göstermek istediklerimi gösterebilirim. Değil mi efendim!! Sen de öyle yap! Sadece akıllı uslu işlerini, başkalarına göstermek istediğinde göster. Ötekilerini, sadece sana ve bana sakla, olmaz mı Buciş?

Memişçiğim. Biliyor musun, artık içki içmekten vazgeçtim. Abidin'in gidişiyle bu işi çözdüm. İki hafta önce Petrograd'a gitti. İstanbul'dan yolu geçen "Guarasimare" adlı... "extra pompeux" bir Rus ressamı geldi... İşte bu arkadaşlarla iki kez kafa-

yı çektik. Birincisinde, seni de götürdüğüm Balık Pazarında, o barbunya pişirilen yerdeydik... O akşam epeyce içmemize rağmen, alkol bana dokunmadı. Gelelim ikincisine!!! Bu "Guarasimare" şerefine, Rus konsolosluğunda bir ziyafet tertip olunmuş... Bizi de davet ettiler. Gittik. Aman yarabbi... Bu davette başıma gelmedik iş kalmadı. Hayatımda ilk kez böyle bir muhteşem ziyafete davet edilmiştim. İlk kez... Daha önce hiç böyle bir yere katılmamıştım!! Masa muhteşem bir şekilde düzenlenmişti. Üzerine bir sürü çok süslü yiyecek konulmuştu. Gogol'ün "Ölü Canlar"ını daha yeni okuyup bitirmiştim. Orada yazar, böyle zengin sofralarını sayfalarca anlatır. Koca koca Çin vazolarında türlü türlü çiçekler... Şu Allahın işine bakın ki... şimdi de ben tıpkı Gogol'ün anlattığı muhteşem masalardan birindeyim. Çok kaliteli siyah havyarı, önümüze dağ gibi yığmışlardı... Havyar dışında bir sürü yemek vardı... Hepsinden tattık... çok renkli soslarıyla bu değişik yemekler de pek enfestiler. Havyarlardan da yedik... Votkaları da yuvarladık!! Ateşli konuşmaları, ince espriler takip etti... Konsolos bey "Aman çocuklar. Boş durmayın!! Daima bir şeyler atıştırın. Yoksa bu votka adamı çarpar" diye ha bire bizi uyarıyordu. Devamlı yenildi... özellikle, devamlı içildi... Ama ben... ne bu kadar yemeğe, ne de bu kadar içmeye alışık olduğum için, sonunda bütün o renkli soslu yemekleri, konsolosluğun o güzelim halılarının üzerine iade ettim!!! Hay Allahım. Bu çok korkunç bir olaydı... İnanılmaz, akıl almaz bir durum!! Ama maalesef oldu!! Benim sevgili dostlarım da benden parlak bir durumda olmadıkları için rahatsızlandığımın pek farkına varamadılar... Fikret Adil... hani kahvede bize güzel öyküler anlatan yazar, maalesef masada yanımda olduğundan o güzel ceketinin koluna istemeyerek birkaç leke konduruvermiştim. Fikret Adil, arkamdan, Bedri'ye ne oldu acaba, diye merak ederek gelmiş... Beni kapıcının odasındaki divana boylu boyunca uzanmış olarak buldu... Bana bir taksi tutarak evime yolladı... Eve nasıl gelebildiğimi hiç hatırlayamıyorum. Ama çok zor bir gece geçirdim. Ertesi gün, akşamki olaylardan geriye hiçbir eser kalmamıştı. Elbiselerimi aklayıp paklamışlardı ama, nafile... Dün geceden bana, korkunç bir tiksinti yadigâr kaldı. Bir daha içmem artık... Bu yenilgide, tek başıma değilmişim!! Ben, bir gecede toparlandım. Arkadaşlar iki

gün kendilerine gelemediler!! İçki, iyi hoş da, sonra gelen bu tiksinti, bütün güzel yanlarını silip süpürüyor.

Buciş... Bir hafta önce, Nezahat Trabzon'dan döndü. İskeleye onu karşılamaya gittik... Ağabeyim ve Mualla da vardı. Vapur rötar yapmış. Seninle bir koca simit yediğimiz dükkâna, yemek yemeye gittik. Oraya, babam da geldi, bizi buldu. Yemeği yedik çıktık. Babam ve Mualla, benden üç adım önde gidiyorlardı. Sabahattin ağabeyimle ben onları takip ediyorduk. Birdenbire, o mahşeri kalabalığın içinde solgun ve zayıf bir genç kız gözüme çarptı. Aaaa! Aaaa! "Bu imkânsız. İmkânsız. Olamaz" dedim. Ağabeyimin yanından bir saniye ayrılıp, bu genç kıza yakından bir göz atıp, tekrar ağabeyimin yanma döndüm. Acaba yanılıyor muydum? Yaklaştık kendisine... Aman Allahım bu o. Ta kendisi... Konuşmadım. Gittim. Ağabeyime bu kızı tanıyıp tanımadığını sordum. O da baktı ve gördü. "Aman Yarabbi! Bu nasıl olabilir!!!" dedi...

Tam iskele yanında, bu gizemli kıza yaklaştık. Belki şimdi senin de tahmin edebildiğin gibi bu... "Cin"ci. Bir yabancı gibi görünüyordu ama Türk örf ve âdetlerini çok iyi bildiği hemen anlaşılıyordu.

Nihayet, ağabeyim ona seslenebildi. Durdu. Döndü... Çok sakin bir sesle:

"Sen misin Rahmi?" dedi "Dersler nasıl?"

Söyledikleri, daha önce düşünülüp hazırlanmış soğukkanlı sözlerdi!! Nihayet o da bize, üç aydır burada olduğunu söyledi. Bir hafta sonra dönüyormuş. Sonra da vapurunu kaçırmamak için, bizimle daha uzun konuşamayacağını bildirerek özür diledi... Aşırı derecede heyecanlanan ağabeyim durumun komik karışıklığını fark ederek, hemen elini sıktı. Gayet kuru bir "Allahaısmarladık"tan sonra ayrıldık...

Yahu. Bu genç kız burada ne arıyordu, bugün? "Allah Allah" dedim, içimden. "İşte, cesur davranışlar!!"

Ağabeyime biraz çıkıştım. "Yahu ne diye öyle sert ve kuru bir şekilde ayrıldınız" dedim.

"Sen onun peşine düş... Ben durumu Babam katında hallederim" dedim.

Tam, bu sırada bizim Nezahat'ın vapuru geldi, yanaştı... Li-

man ana baba günüydü... Kıyamet kopuyordu. Ağabeyim, kızın peşinden gitmedi.

"Madem iki aydır buradaydı ve beni aramadı, katiyen peşinden gitmem. Zaten, gitmem de neye yarardı ki" dedi.

Ben, "Cin"in sadece ağabeyimin güzel gözleri için buralara geldiğini düşündüğümden, ona karşı kalbimde büyük bir acıma hissi duydum. Ağabeyime:

"Yahu. Git bir öğren bakalım... Neymiş? Nerede kalıyormuş? Buraya niye gelmiş?" dedim.

Ağabeyim, duraksıyordu. Bu arada yanaşan gemiden Nezahat bizi görüp bağırmaya başladı:

"Ağabey!! Ağabey!! Çıksana gemiye!!"

O zaman ağabeyim bana:

"Benim gemiye çıkmam gerekiyor. Sen peşinden git de nerede kaldığını bir koşu öğren, gel" dedi!!

Ben ayrıldım. İskeleye döndüm. "Cin"i vapurun önünde, birilerini bekler buldum. Konuşmaya başladım. Bana gayet net bir cevap verdi:

"Nişanlımda kalıyorum."

"Yahu. Ne nişanlısı? Sen ne zaman nişanlandın?"

"Ah. Evet, hem de bir Türkle."

"İmkânsız!"

"Niye olmasın? Rahmi'yle benim aramda bir anlaşmazlık ol-

du." (Kardeşime Rahmi, diyordu) "İşte üç aydır nişanlımın ailesinin yanında kalıyorum!! Siz onu muhakkak tanırsınız. O da üç senedir Fransa'da... Bir paşanın oğludur kendisi!"

İyi mi? Bucişkam. Ben her zamanki aptalca saflığımla "Cin"nin bir oyun oynadığını sanmıştım. Onun burada Gülfeza'da kaldığını tahmin etmiştim. Lyon'da bu kız "Cin"in tek Türk arkadaşıydı. Bana Gülfeza'nın bir Türkle beraberliğini kabul etmemesinden ötürü takışıp ayrıldıklarını söyledi...

Sonra senden, İstanbul'daki günlerinden ve ortaya çıkan sorunlardan bahsettim. Bütün bu zorluklara boşvermemizi tavsiye etti. Kendisinin de müthiş acılar yaşadığını söyledi.

Babası, birinci Türk olan ağabeyimi hiç duymamış. Ama, ikinci Türkle olan ilişkiyi öğrenince, küplere binmiş. Kendi öz kızını öldürmek istemiş... Daha sonra ağabeyim bana anlattı... Onu bir çılgın gibi, evin bir odasına hapsetmiş, babası...

Bak, bize ne tavsiye ediyor!! Çıkıp Paris'e gitmeliymişiz... Ondan sonra aileler her şeyi, uslu uslu kabullenirlermiş!!

"Biz de böyle yaparız, herhalde" diye cevap verdim!!

Senden çok sevgiyle söz etti. Seni hiç arayıp soramadığı için çok özür diledi. Her ne ise... Ona ayrılırken:

"Nişanlı olduğunuzdan ağabeyime bahsetmeyeceğim" dedim.

"Eğer ona zarar verecekse, bunu ona söylemeyiniz" dedi...

Ben, ağabeyime "Cin"in nişanlandığını söylemeyecektim!! Bunu bana söylerken aslında "Cin", bal gibi nişanlı olduğunu ağabeyime bildirmemi istiyordu... Fakat böylesine çok yüksek dozlu bir haberi ağabeyime söylediğimde onun gösterdiği soğukkanlılık beni çok şaşırttı!!

Çünkü sonra öğrendim ki meğer ağabeyimin bütün bu olaylardan, olandan bitenden, her şeyden haberi varmış. Gülfeza onu bu konuda uyarmış... Vay canına... Ağabeyim bana hiçbir şey çaktırmadı. Bütün bir gece, onunla oturduk, konuştuk!!

Günün birinde Georgette'in kocasıyla aynı çatı altında çalışmak zorunda kalabileceği hususu, ağabeyimi çok rahatsız ediyordu!! Bu adam da devlet bursuyla okuduğundan, günün birinde üniversiteye doçent olacaktı... Her ne ise burada esaslı bir romana yetecek kadar malzeme var!

Bucişkam. Bu mektubu, çerçevelere, kartonlara ve bir karşılaşmaya ayırdık!! Bucişkam... Biraz da benim meşhur sergimden söz edelim. Sergim ne zaman açılacak? Benim enayiliklerimi çerçeveledin mi? Ne kadar zor olduğunu çok iyi bilirim ben bu çerçeveleme işlerinin. Çok zaman alırlar. Kes... yapıştır... ayarla... Belalı iştir, sergi hazırlamak... Demek, herkeste bir merak... bir merak... Ben de çok merak ediyorum. Sen de merak içersinde olmalısın. Sağ ol... Buciş. Güzel fotoğraflar çıkabilseydi. Benim küçük külüstür, böyle enfes resimler çekemiyor. Son füzenimden sonra sana bir resim çekip yollayacağım. Bir dahaki mektubumda eline geçer. Tuvalin resmi hiç iyi çıkmadı... Benim küçük Matisse'im. Senin kompozisyonda bir şey beni rahatsız etti. Kadının önündeki sehpanın üzerinde ne var Allahını seversen. Tonalitesini beğendim. Büyük bir tuval mi? Galiba yağlıboyayla yapılmış. Buciş... Zaten başka malzemelerle de zamanını kaybetme...

Tertemiz tuvaller üzerine çalış, veya üstleri önceden boyanmış hazırlanmış, kartonlar seç... Ama hiçbir zaman, kötü ve pis tuvaller üzerine çalışma... Paris'te yaptığım tuvallerin çoğu ölüyor. Hepsi, acınacak halde... Sadece biri tazeliğini koruyor... "Ölümsüz Poz" O tuval, temizdi. Bucişkam. Şimdi şimdi, yağlıboyanın ve temiz bir tuvalin hikmetini anlıyorum. Doğru dürüst hazırlanmamış, boyayı emmeyen tuvallere çalışmak ne çılgınlıkmış. Tuval, boyayı emmeyince, renkler odun yongası gibi pıtır pı-

tır düşüyorlar. Herkes, Ankara sergisine, büyük boyda dehşet verici tuvaller hazırlıyor. Ben de kendi hesabıma, Akademide yaptığım dehşet verici resmimi yollayacağım!!! Eğer satılmaz ise onu ne yaparım, hiç bilmiyorum!!

Bucişkam, bu mektubu uçakla yollayacağım. İnşallah iki günde eline geçer. Bugünden sonra da sana her Allahın günü yazacağım. Bana sergiyi açacağın tarihi bildir. Ben de buradakini aynı gün açacağım. Senin Bucişin seni kucaklıyor. Senin Bucişin Öpüşen Bucişleri sana çizdi... yolladı. Haydi bakalım. Sen de kolları sıva ve bir "Kucaklaşan Bucişler"de sen döktür de yolla bana...

Bir an önce kavuşmak dileğiyle, Aslan Nonoş.

Senin Kara Zeytinin.

B. Rahmi

8 Ekim 1934

Benim Küçük Çocuğum,

Sana söyleyecek çok şeyim var. Mektuplarımdan birini almana çok sevindim. Bundan böyle mektuplarımı sadece, taahhütlü yollayacağım. Aman!! Aklıma neler gelmedi ki!! Senin habersiz kaldığını düşünmek bile, beni üzüntüden hasta etmeye yetti. Ne yapsaydım acaba? Mektuplarımın eline geçebilmesi için elimden ne gelirdi, acaba? Safiye'nin Paris'te olduğunu bildiğim için, "Berconi'ye" söyledim. "Safiye'den Vahti"nin adresini alıp bana ulaştır" dedim. Yahut da senin mektupları Paris kanalıyla sana yollamayı planlamıştım. Görüyorsun ya şu senin külüstür Bucişin aklına ne şeytanlıklar gelebiliyormuş?? Sahiden de Berconi'den pat diye mektup geliverdi... Ama tam bu işlerin ortasında da senin mektubun çıktı geldi... Çok çok sevindim. Kimselerin himmetine muhtaç kalmadım. Memişçiğim! Ne uzun, ne güzel bir mektuptu, o mektup. Çok sevimlisin, benim Küçücüğüm. Masallardaki gibisin! Ya olup bitenlere, ne demeli!!?

Demek... kafayı adam akıllı çekip zil zurna sarhoş olabiliyorsun!! Aman, ne kadar da ilginç bir duruma düşmüşsün öyle!! Benim güzel Kara Zeytinim!! Bu kafa çekmelerin pek de parlak sonuçları olmadığını, görmüşsündür. Ama üstünü başını temizletecek kadar kirletmenden, çok mahcup oldum. Bir daha tekrar eder misin bana?! Sahiden sen, kafayı çekmeye başladın mı? Sen, hayat hikâyelerini zevkle okuduğumuz sanatçılar gibi, veya keşiş ressamlar sülalesinden gelme sahici bir sanatçısın. Seninle "ı"ların üzerlerine noktaları koymamız lazım. Elinden geldiğince "az" alkol kullan. Sakın bana da kızayım deme... Bilirsin ki, senin sadece ve sadece iyiliğinden başka bir şey düşünemem ben. Zaten bünyen de kaldırmamış, alkolü. Ne bünyen kaldırmış... ne de benliğin. Kafayı böylesine çekmek sende bir moral bulantı yaratmış... Merak etme... Herkes kafayı çeker arada bir... Ben de çekerim kafayı. Bizim evde yapılan bir içki, likördür... Ama barut gibidir. Benim anacığım yapar... Pek meraklıdır. Akşam, yatmazdan önce bir iki tek atarım. Bebekler gibi uyurum. Bir sürü rüya görürüm. Sabah kalktığımda her şeyi unutmuş olurum. Seni burada açılacak sergine çağırmamla dalga geçiyorsun... Bu, sahiden de

hiç inanılmaz bir şey. Orada da sergi açma gibi çok iyi bir mazeret bulmuşsun kendine... Çok yazık, çok... Çünkü, bu kez çok kullanışlı ve sevimli bir apartmanım vardı. Hem ev hem de işlik olarak kullandığım bir odam var. Şu sıralar, büyük bir tuval üzerinde çalışıyorum. Defterlerimdeki sabah tuvaletlerini yapan kadınların eskizlerini hatırlıyor musun? İşte onların büyük kitlelerinin hareketlerini biraz değiştirdim. Biraz da ahenkle oynadım. Biraz da onu değiştirdim. Çok hassas renk tonlarıyla işe koyuldum. Her gün, üzerinde çalışıyorum. Eğer bir şeye benzerse, sana bir fotoğrafını yollarım. Çalışma fena gitmiyor. Fotoğraf konusunda Buciş... Bunlardan bahsettiğin satırlar çok kötü. Bunlar geçmiş şeyler. Eskiden çalışılmış bir tuvale, ince bir tabakayla eski fikirleri işlemek zor.

Sonra yatak odasına giriyoruz. Kocaman bir yatak odası. Duvarlar bembeyaz. Döşeme kırmızı. Koca bir pencerem var. Şehirden bir panorama görüntüsü... Her sabah, gözlerimi açtığımda, bin bir yeşillik içinde... Önümde koca bir şehrin, kiliselerini, bahçelerini apartmanlarını görmem çok neşe verici bir karşılama... Ayrıca odamda sana bu mektubu yazdığım bir çalışma masam da var, üzerinde de hep seni hatırlatan şeyler var... O küçük vahşi kafası... Mısırlıyı çizdiğin karton... Üzerinde asker olan sarı şey, içerisinde hep senin dolaştığın bir başka dünya... Duvarlarımda, narların üzerinde, adını unuttuğum arkadaşının bir gece bana hediye ettiği kaşıklar... Bu kadar güzel bir eve ne yazık ki gelemeyeceksin. Hiç mutlu olamadan yaşamak ne kadar zor? Ama ne yaparsın, Memişçiğim? Askerlik hizmetini mutlaka yapman lazım. Askerliğini ne zaman yapmayı düşünüyorsun? Öğretmenliğin için geriye atıyorsun askerliğini, değil mi? Cevap alır almaz bana bildir, olmaz mı? Biliyor musun Memiş... Burası, çok aydınlık, kalorifer çalışıyor. Gel yanıma da seni bir güzel ısıtayım!! Yatağım da öyle güzel ki!! Çok üzgünüm. Sakın, her tarafında tahtakurularının cirit attığı Mahmudiye Oteli gibi bir evde yaşıyorum sanma. Neyse fotoğraf çeker, yollarım. Demek fotoğrafları çok sevdin! Memiş... benim Memişçiğim. Evden hiç haber alamadım. Evde küçük kardeşim Serafina'yı hasta bırakmıştım. Kim bilir nasıl oldu? O hep, sık sık hastalanırdı çocukluğundan beri, zaten. Atlatacağını tahmin ve ümit ederim. İnşallah o da tembellikten yazmıyordur bana!!*

* *Ernestine'ler on kardeş!! (M.H.E.)*

Yarın iki yeğenim beni ziyarete gelecekler. Erkek olan 13, kız da 11 yaşlarında!! Portrelerini de yapmıştım onların. Bazan ben de onlara öğlen veya akşam yemeğine giderim. Çocuklar beni çok severler. Bana "teyze" "teyze" diye seslendikçe yüreğimin yağları erir. Bana "teyze" demelerine bayılırım. Bir de safiyetleri pek hoşuma gider. Onlara, masallar anlatırım. Beni dinler ve inanırlar... Hiç çaktırmadan, pedagoji uygularım!! Noel Baba'nın çantasından çıkan her şeye, özellikle sihirli çikolatalara bayılırlar. Biz büyük aptalları kandırmak için Noel Baba'nın çantasından güzel resimlerin çıkması lazım, değil mi?

Ne kocaman sözler değil mi, Memişçik? Ne yalanlar, ne dolanlar!! Ya sen hiç yalan söylemez misin? Çekinme... Bana yalan konuşma. Kafayı çektiğinde... işin istediğin gibi ilerlemediğinde, kalbinde acı varken!! Evet... bütün bunları benimle paylaşıyor musun? İhtiraslarını, şeytanlıklarını, benimle bölüşüyor musun? Sahiden de... sende şeytanlık var mı? Haydi doğruyu söyle!! Beni sevgili arkadaşlarına tercih eder misin? Haydi... bunlara da cevap ver bakalım... Sana, bu konuları ne zaman sorsam... hiç cevap vermeye yanaşmıyorsun!! Kızıyorum ve sana "Bussy Rabutin"den okuduğum güzel mısraları yolluyorum.

I
Tek tanrıçam, bana hayatı bahşet
Yaşayayım ve üzüntülerimi
Kibar zevklerle, değiştireyim.
Ölümümü, ölümsüz hayata çevir
Ve sevgilim. Gözleri kamaşan ruhum
Tanrılarla, göklere yükselsin.

II
Yaşayayım... ve aynı zamanda
Seni severken yanı başında
Uzun uzun iç çekerek öleyim!
Sonra, tekrar, birdenbire canlanıp
Güçlü ve canlı alevleri kısıp
Cayır cayır yanışımı yavaşlatayım!

III
Ruhum, ruhunla birleşebilsin
Kalplerimiz ve ruhlarımız, birleşsin.

Aynı kuralların altında.
Senin ve benim ağızlarımız birleşsin
Senin içimde yaşayabildiğin gibi
Ben de senin içinde yaşayabileyim.

IV

Ne göğsünü, ne de ağzını bana yasakla
Sevgilim dokanıp okşayabileyim.
İçine aşkın çekilip saklandığı yer...
O güzel gözlerinden öpebileyim

V

Gözlerim senin. Seninkilerin de sahibi, benim
Kalbim senin. Seninkinin de benim olması gerekir
Aşk öyle ister. Sen benim ateşimsin
Ben de senin alevin olmalıyım...
Ben senin ruhun olduğuma göre
Sen de benim ruhum olmalısın!!

VI

Beni üzme ve sağlıklı bir öpücükle, öp
Ağzın ağzıma sanki bir yapılmış gibi yapışsın.

Memişim... Bu mısralar IV. Louis'nin metresi "Madame de Scaron"a yazılmış... Nasıl bulduğunu söyle bana. Ben çok beğendim. Ne ihtiras değil mi "Gauloise Verte"im. Demek Abidin gitti. Üzüldüm, iyi bir çocuktu. Nezahat'ın Trabzon'dan dönüşü... Rıhtımda "Cin"le karşılaşmanız... inanılmaz... Demek bir başkasıyla nişanlanmış. Sen bu işten bir şey anladın mı? Zaten, kim bu konuda bir şey söyleyebilir ki? Acaba ağabeyine olan müthiş aşkından ötürü mü bir başka Türkü seçti? Yoksa tüm hayatı boyunca ona işkence edebilmek için mi böyle bir çareye başvurdu? Kötü olsun veya kötü olmasın, bu kız her iki durumda da çok acı çekmiş olmalı... Görüyor musun aşkın hiç şakası yok. Bunu da kolayca unutmamak lazım. Birbiriyle anlaşabilmek, birbirinin dalına binecek hareketlerden daima kaçınabilmek için yüksek ruhlu insanlar olmak lazım. Sen olan biteni çok yüzeysel olarak duydun. İşte öylesine seversin, geçer gider. Ama adamakıllı seversen bu aşk senin bünyene derince nüfuz eder. Sana uzun bir yaşama gücü verecek bir hale gelir. Gökle yer arasında değilsindir artık.

Bir amacın vardır. Öteki türlü hayat, imkânsız olurdu. Kimisi... hayata atılıp yaşamayı seçer. Ötekiler de, adamakıllı acı çekmeyi tercih ederler. Hiçbir şeyle ilgilenmezler. Acaba, niye bu kadar azap çekmeye katlanırlar?

Seninle aynı şehirde olabilseydim, ne kadar da mutlu olurdum! Sesini duyar yüzünü görürdüm. Sana, çok samimi olarak şunu söyleyebilirim: Ben, sende iyi bir dost görüyorum. Anlıyor musun? Biraz da hava alıyorum. Günler geçiyor, çalışıyoruz. Bir gün geliyor... daha fazlasını ister oluyoruz. Bünyemizin, bir okşamaya... bir cesaret verecek söze ihtiyacı olduğunu hissediyoruz... İşte o zamanlar çok acı çekiyoruz. Çünkü insanlar hiç birbirlerine benzemiyorlar. Yatağımıza kollarımız yapışık yatıyoruz. Geçmiş günlerle idare ediyoruz. Tekrar o anlamsız hayata dönerek, yemek yiyip, çalışıyoruz. Yemek yiyip, çalışıyoruz... Hay Allah... Kendi kendime tekrarlara başlamışım. Haydi, Aslanım görüşmek üzere... Kendi kendime gülüp geçiyorum. Benim Bucişim, yüz kişiye bedel.

Parisli Buciş...

Ernestine

Şimdi de önemli bir konuya gelelim. Senin tuvallerin durumları ve sergi sorunu!! Hasefer'le konuştum. Birkaç gün sonra bana cevap verecek. Şartlarla ilgili konularda konuşacağız... Şu sıralarda, her yerde bir durgunluk var. Hiçbir sergi açılmıyor. Herhalde 26 Ekim'de veya Kasım başında seni sergin için davet edebileceğim. İşlerin çok iyi durumdalar. İçlerinden birçoğunu da ben paspartuladım. Belki "Arnauld" bana guvaşlar için çerçeve verebilecek, çünkü benden çıksa çıksa 15 çerçeve çıkar. Ben Arnauld'dan ödünç alırım, onun bir çerçeve dükkânı var. Bir dahaki mektubumda sana, senin serginin kesin tarihini bildiririm. Yapacak çok şey var! Söyle bana. Sana bir faydası olur diye, buradaki Türk konsolosluğuna, elçiliğine bir tavsiye mektubu yollanmasının da çok faydası olur, demiştim sana kaç zaman önce... Yahu nerede kaldı bu tavsiye mektubu? Yani buna benzer bir şeyler yapmak, sergiye destek olmak lazım. "Haberiniz olsun. İlk kez bir Türk ressamın yurtdışında bir sergisi açılacak." gibi bir şeyler. Bu işi en kısa zamanda hallet. İstersen, ben kendi başıma da buradan iki satır yazabilirim. Ama sen yazsan tabii daha iyi olur.

Her şeyin, bütün detayların hallolunmasını istiyorum. Anlıyorsun değil mi? Hasefer'e gideceğim, postaya inerken. Sergi gününü seçeceğiz. Şartları kesinleştireceğiz. Öğrendiğimde ayrıca sana yazarım. Sen keyfine bak. Neşeli ol. Çalış. Yarat ve sevgili ressamım, resim kutunu aç... Sanatla dalga geçme! Evet! Bugün artık bu mektup yola çıkmalı. Mektup alması çok güzel bir şey. Hem de haftada iki tane. Beni teşvik et. Enerjiye ihtiyacım var... Sergiler için, kuvvetli olmalıyım. Yaz, Buciş... Bu, benim için çok hayati bir konu. Senden haber çıkmayınca ben... zavallı bir küçük kız oluyorum. Şaka etmiyorum. Ben senin, Aslan, Kaplanınım. Senin, alaycı küçük kızınım. Öyle de kalmak istiyorum. Haydi bakalım... Seni kucaklıyorum. Öpüyorum... hem de en sinirlendiğin yerden; boynundan!! Ah!! Ayrılık ne zor değil mi? Buciş... seni çok seviyorum. Bana, bir fotoğrafını yolla.

Senin Nonoşun Ernestine

19 Ekim 1934

Memişçik...

Bir saat önce mektubunu aldım. Alır almaz, aynı gün içerisinde cevap yazıyorum. Tekdüze bir mektup olacak. Belki hoşuna gidecek, belki de hiç gitmeyecek!! Bu kişiye göre değişir. Doğru karar vermek gerekir... Sana soracaklarıma cevap vermeni dilerim. Bak. Memiş. Sana iyi bir dostun olarak yazıyorum. Namuslu bir erkek olarak, vicdanına bir sor bakalım: Ben, senin için ne ifade ediyorum? Hiç bana "Bu aptal, günlerini nasıl geçiriyor" diye merak edip de soru sormuyorsun. Ne yapıyor acaba? Ne yapacağız? diye merak etmiyorsun. Ömrüm her on beş günde bir gelecek mektuplarını bekleyerek mi geçecek? Böyle bir hayat... sence normal bir hayat tarzı mı? Bana da gereken yaşama sevincini, ben kimden alacağım? Kimden bekleyeceğim bu yaşama sevincimi? Allah'tan mı bekleyeceğim yaşama sevincimi? Ben senin bu kadar büyük, tam bir bencil olduğunu yeni yeni öğreniyorum. Ama bu kadar da bencil olabileceğini hiç tahmin bile etmemiştim. Dikkat et... Hareketlerinden ötürü sana çıkışmıyorum. Tespitlerde bulunuyorum. Birlikte bir tespit yapalım. Bazan, benimle alay ediyormuşsun gibi geliyor bana!! Hani, nerede verdiğin sözler? Buciş... Ben eskiden böyle değildim. Ben aramızda samimiyet olsun istiyorum. Bana şerefli bir insan gibi cevap ver: Bana basit bir tembellikten mi yazmıyorsun... yoksa... bana yazmak, senin için bir eziyet mi teşkil ediyor? Bana Yaş'a yolladığın, içleri merak ve acı dolu mektupların anlamı neydi? Halbuki o sıralar ben sana düzenli olarak yazıyordum. Ben, hiçbir zaman sana nasıl acı çektirebileceğimi merak etmedim, seninle namuslu bir ilişkiye girdim. Sana karşı hiçbir zaman da çok resmi davranışlar sergilemedim. Fikirlerini gayet iyi bilmeme rağmen seni görme arzusunu göstermem, sadece ve sadece özgün bir ihtiyaçtan kaynaklanıyordu. İstersen, öyle görüyorsan, sen sadece kapris de diyebilirsin. Yalancılıklarımı, sadece seni görebilmek için ve çok temiz duygularla yaptım. Kimse benim Türkiye'ye gittiğimi bile duymadı. İzzetinefsimi yaralamamak için herkese yalan söyledim. İstanbul'dan nasıl döndüğümü sen çok iyi bilirsin... Aileye bağlı ve

bana hakaret eden polisler... Bana ödünç para verebilen sorumluların ortaya çıkması... Bütün bunlar beni çok derinden yaraladı. Dönüşüm boyunca hep bunları düşündüm. Beni hiç anlamadılar, diye düşündüm. Senin de, bana karşı çok iyi davrandığını söyleyemem. Seni çok yorgun buldum. Sende bir sürü bedensel düşüşler buldum Nonoşcuğum. Bu kadar ayrı kalmanın bizleri etkilediğinin farkındayım. Ama bana karşı olan ilgisizliğini bana yutturamazsın. Sen benim için her şeysin... Her şey... Ama ben, ben senin neyin oluyorum acaba? Bunu daha önce de sormuştum, sana!! Ben sana hiç yalan konuşmadım. Şimdi de konuşmayacağım. Sana, bunları söylemeyeceğim de kimlere söyleyeceğim? Sana kırıldım ve yaralandım. Eh! Bana Bükreş'te ne halt ettiğimi de zaten merak edip sormuyorsun bile... Çalışıyorum... Yemek yiyorum, uyuyorum. Hiçbir gece dışarıya çıkmıyorum Kimselerle görüşmeye gayret etmiyorum. Maalesef peşimde koşuşturanlar hiç eksik olmuyor. Yine namuslu olmak icap ediyorsa, sana karşı olan hislerime çok önem verdiğimi söyleyebilirim. Şimdi de Anadolu'ya gideceğine göre askerlik görevin ne olacak? Bütün hayatımız boyunca sen bir yerlerde, ben de uzaklarda, hep böyle birbirimizden ayrı mı yaşayacağız? Ne bileyim ben... Sen arkadaşlarına çok bağlısın. Kafayı çekip her şeyi unutuyorsun. Benim gibi bir kız için senin yaptıklarını yapmak, seni taklit etmek hiç kolay ve hoş değil. "İlham perisi" sık sık ziyaretime gelse de, çalışabilsem. Ama sen burada çok kabahatlisin. Bana en ufak bir çalışma keyfi sağlamıyorsun! Halbuki buna senin gücün yeterdi, sevgili çocuğum. Daha çok ve derin düşün. Senin hiç umursamadığın, hayatımın hüzünlü dönemi artık gerilerde kaldı. Bu geçiş dönemini, tamamladım artık.

Evden haberler aldım. Sana son yazdığımdan bu yana Koka'nın kocası bir mide kanaması geçirmiş. Yediği bir şeyi, acemice yutunca olmuş olanlar. Allah yardım etmiş de paçayı kurtarmış. Ağabeyimin hanımı, Bükreş'ten geçiyordu, 3-4 gün kaldı. Paris'e giderken uğradı. Kocasının yanına gidiyordu... Hizmetçisi de yanındaydı. Her ikisi de bir hafta bende kaldılar. Bir de portresini yaptım bu sırada... Hizmetçisinden pek memnun kalmadı... Onu bugün anneme geri yolladı. Sana sevimli küçük apartmanımdan bahsetmiştim. Seni İstanbul'da tutan hiçbir şey

olmadığına göre kalk, Bükreş'e gel. Sergin var... Bundan daha önemli bir neden olabilir mi? Ciddi bir sergi açmak, çok zor bir iş. Sana inanıyorum. Hasefer'i aradım. Nihayet, anlaşmayı kaleme aldık. Hasefer, tam bir işadamı. Senin bir Türk olduğunu duyar duymaz, üç hafta için 60 lira istedi... "Türkiye her zaman borçlarına sadıktır" dedi. Bunu her zaman halledebilirmiş!! Vay canına... Bir senedir hazırlığı süren bir sergiyle, mevsime başlayacak... Bir Fransız ressamı. "Dinimo" adında birisi. Sen belki bu adamın adını duymuşundur. Resimleri hiç de kötü değil... Çok sade resimler. Sanatsal değer açısından, çok hafifler. Laf aramızda, ben senin işlerini tercih ederdim. Senin resimlerinde çok daha fazla araştırma var. Sergi mevsimi, bu yıl son olaylardan ötürü, 1 Kasımda başlayacak. Ama biz Hasefer'le bu günlerde son anlaşmayı imzalayacağız. Elinde... şahane çerçeveler de var. Bana çerçeve de vaat etti o domuz!! Daima benimle dalga geçiyor!!!

"Demek bir Türk sana âşık" diyor. Çok işini bilen bir galeri sahibi!! Elçilik ve konsolosluk için sözünü ettiğim mektupları unutma... Seninle ilgili çıkan yazıları toparla... Fransa'da çıkanları, Marsilya gazetesinde çıkan yazıyı ve Türkiye'de çıkan yazıları, bir araya topla... Ağam, paşam ne de şımarık!! Davetiyeler, Romence mi olacak, yoksa Fransızca mı? Bütün sorulara cevap veriniz!! Bugün 17 Ekim olduğuna göre... cevap da en erken 15 günde gelebildiğine göre... 2 Kasımda senden, Küçücüğümden herhalde bir cevap alırım. Kulaklarını çok çekesim var!! Ama nasıl çekeyim? Ah! Bir de kazara ensenden öpebilseydim. Hay aksi şeytan!! Kim, ben hafızama güveniyorum, diyebilir? Beraber geçen geceleri gel de unut bakalım. Hayatı soluduğumuzu unutmamak, ne güzel!! Zayıflıklarımı bilerek ben nasıl geriye döndüm? Boğulup gitmek ve rahat uyumak gerekirdi ama... "Bir gün gelecek" ümidi ve ilkbaharın tekrar geleceği fikri... Nonoşumun beni kabul edeceği fikri... İşte bu yüzden, bekliyorum ve ayrılığa tahammül edebiliyorum.

Evet... Safiye, Vahti'den bir seneliğine ayrılıyor... Ama her Allahın günü ondan haber alıyormuş. Her gün onun haberleri eline geçiyormuş... Küçücüğün senin "konsekansçık", mektubunu bitirmek üzere. Senin mektubunun gelişi de niye çok zaman aldı? Zaten hava da kararmaya başladı... Şimdi kendim gidip bu mek-

tubu postaya atacağım. Yarın, erken kalkıp çalışmak istiyorum. İyi çalış, ressamım. İyi şanslar. Paris'in çalışma sevinci seni hiçbir zaman terk etmesin!

Kötü kalpli Memişçik... Sen dostunun kalbini ha bire kır bakalım. Ah! Mektupta bir de "senin ağzın yok" diyordun, değil mi? O zaman nasıl öpüşeceğiz? Ama ben bir ağzımın olduğunu biliyorum. Hem de çok kocaman bir ağzım varmış. Jean Cocteau'dan "Le grand écart"ı okudum, bitirdim. Fransızca sözlük hazinemi en az yüz kelime artırdım. Hiç bilmediğim, hiçbir yerde duymadığım kelimeler kullanmış bu adam. Elimde bir sözlükle okudum. Hiçbir kelime elimden kurtulamadı!! Sadece üç kelime hariç, onları da sözlükte bulamadım. Devam ediyorum. Ama sana ne söyleyeyim ki! Ne saklayayım... Sana sıkıntılarımı anlatmam bir aptallık daha edecek... Ah. Aslanım. Kim bilir nasıl gülecek?! Sen bir Buciş misin yoksa bir Bucişka mısın? Hani benim peşimde koşardın bir zamanlar? Ama artık eşitiz. Bunu çok kendimi beğenerek söylüyorum... Bu Allahın belası hayatta, bana daha çok çektirecek misin? Ben bunu tabii hiç arzu etmiyorum. Bizi, daha çok düşünmeni istiyorum. Haydi... Memişçiğim... Geleceğimiz ve sanatımız için biraz cesur olalım. Dengesini yitirmiş birileri olmak daha mı iyi olurdu sanki? Madem ki bana sık sık dediğin gibi ben senin elinim... Bil ki elim acıyor, kalbim sızlıyor... İşte ben de sana bütün bunları bir kere daha yansıtıyorum, bildiriyorum.

Memişçik... Akşam oluyor... ve sensizliğe mahkûm olduğum bir gece daha geçirmem icap edecek. 14 aydır ayrı olmamıza rağmen hâlâ neyin ne olacağı bir açıklık kazanmadı. Müşterek hayatımızın anılarını bir türlü kafamdan çıkartamıyorum. Ben bu apartmanı ve yatağı, içinde sen olmayınca neyleyeyim? Sensiz hepsinden nefret ediyorum. Sen ne yapıyorsun? Anlat bakalım. Seni benden başka kucaklayan var mı? Kim bilir... Belki de benden başka yoktur. Konuşsana... inatçı herif!! Konuş... kötü çocuk! Seni o kadar seviyorum ki... Hiç olmazsa çektiğim acıların yüz suyu hürmetine bana saygı göstermelisin. Ah. Bu seninkilerin kafanı dolduran sözlerini kulaklarından bir çıkartabilsen.

Bütün bunları sana yazdığım için utancımdan yerin dibine batıyorum. Hissiyatımı saklayamam. Benim tek arkadaşım sensin. Her zaman için sen en yakınımsın.

Ben sadece Bedri'yi istiyorum. Ben sadece onu mutlu etmek istiyorum. Uyumak, içmek ve unutmak istiyorum.

Sana, bana yolladığın öpücüklerin tam üç katını yollayarak cevap veriyorum.

Bana acele yaz

Senin "konsekansçığın"

Ernestine

ANKARA'DAN BÜKREŞ'E
Kartpostal, Gazi Terbiye Enstitüsü

4 Kasım 1934

Buciş

Yarından sonra İstanbul'a dönüyorum. Buraya niye geldiğimi anlayamıyorum. Hiçbir sonuç alamadım. Sergi devam ediyor. Bütün sergiler birbirlerine benziyor. Miraç buradaymış. Ama henüz görüşemedik. Bir lisede öğretmenmiş. Bucişkam. Hayat burada bir ressam için çok yavan. Bir ressam için!! Ben bir ressam mıyım? Son zamanlarda bundan çok şüphelendiğimi sen iyi biliyorsun!! Benim sergi işlerim nasıl gidiyor? Nonoşkam. Dün Ankara'nın yegâne gazetesi tuvalimin bir fotoğrafını yayınladı. Ama yazık, fotoğraf çok kötü çekilmişti. Memişçik seni kucaklıyorum.

Senin Zeytinin

B. Rahmi

ANKARA'DAN BÜKREŞ'E

12 Kasım 1934

Bucişkam,

Daha Ankara'dayım. Günlerim, hiçbir şey yapmadan geçiyor. Buraya geleli bir haftadan fazla oldu. Günler hep birbirlerine benziyor. İşin kötüsü, sonunda insan, geçirdiği bu tasız günlere benzemeye başlıyor, süre uzadıkça... Bugün yine Şehir Müzesine gittim. Paris'te tanıştığımız o bıyıklı ressamla birlikteydim. Hani Tonton'la bir tiyatroda tanıştığımız ressam. Hatırladın mı? Çok güzel guvaşları vardı... Çıkışta hep Paris'ten bahsetmiştik. Meğer bu adam Paris'i ne kadar da çok seviyormuş!! Birdenbire bana döndü ve:

"Kardeşim. Artık, dayanacak gücüm kalmadı. İnce eleyip sık dokuyarak, kılı kırka yararak, kapağı Paris'e atacağım" dedi. Ama sergideki eserini 1000 liraya, yani 12.000 franga satmayı planlıyordu!! Kompozisyonunu bir görebilseydin!!

Hocalık işim için henüz hiçbir işi halledemediğimden, hiç olmaz ise benim resmi satmak istiyorum. İstanbul'a boş elle dönmek istemiyorum. Çünkü, babam bana bu yolculuk için çıkartıp 15 lira verdiğinde, ağabeyim, bunun hiç gerekli olmayan bir israf olduğunu söylemişti... Herhalde, çok haklıydı. Zaten ağabeyim hep haklı çıkar. Eğer devlet benim resmimi satın almazsa, acaba kim alır? Eğer koca resmi satamazsam... bir de onu gerisin geriye İstanbul'a geri getirmek var!! Herhalde, bu serginin sonuna kadar burada beklemek zorunda kalacağım. Ama, İstanbul'da senden bir mektubun beni beklediğini düşündükçe, bu gelmek bilmeyen sergi kapanışını beklemek, çok zorlaşıyor. Bu iş de çok anlaşılmaz bir hale dönüştü. Sergi her gün güya kapanacak!! Öyle diyorlar. Ama sergi bir türlü kapanamıyor. Günler de geçiyor. Sergi de bir türlü kapatılamıyor... Çünkü, hiç satış yok. Devletten birilerinin bir ilgi göstermesini bekliyoruz. Birileri gelse de fiyat sorsa! Bu ilginç bir pazarlık olacak, herhalde. Bucişkam... Eğer koca tuvalimi 300 liraya satarsam, bu parayla ne yapalım istersin? Askerlik parasını ödemek isterdim. Ama, amcam bunu bana tavsiye etmiyor... Bizim Parisçiğimiz için, bir yerlere koyalım mı? Ama, Bucişim... Ne kadar aptalım değil mi? Sanki para şimdiden cebimdeymiş gibi konuşuyorum. Ama inşallah satarız şu resmi!! Bu benim ilk satışım olacak!!

Memişçik. Bugün Müzede çok güzel bir giysi gördüm. Rengi, karmene çalan bir kırmızıdandı. Hemen aldım onu. Sana giydirdim... Öyle güzel durdu ki üzerinde... tam bir şekercik oldun, bu elbisenin içersinde... Arkadaşımın yanında gözlerim yaşardı. Kumaşlar, beni tahrik ediyor. Buciş... Eğer bir gün, bir odamız olursa, her tarafa kumaşlar asarız, değil mi? Senin de rengârenk elbiselerin olurdu!! Son mektubunda bana sorular sorduydun!! Karım olduğunda, benim istediğim bir elbiseyi giyer miydin? Arada sırada... Bu elbise, senin resim yapmana mâni olsa bile giyer miydin? Mesela, bana şöyle der miydin:

"Beni rahat bırak da çalışayım. Bu, bir yatak örtüsü kadar kalın ve kocaman elbiseyi nasıl sırtıma alabileceğimi sanıyorsun... İmkân yok, ben böyle bir elbiseyi dünyada giyemem." Vs. vs.

Eğer benim ressam Bucişkam, benim karım Nonoşumu elimden çalarsa!!! İçim daralıyor. Bucişkam. Ben tabii, önce iyi bir ressam olmanı isterim. Bana:

"Evet efendim. Evet. Boulevard Jourdan 88 numaradaki efendim. Evet." diyecek Bucişkamı isterdim.

Bucişkam. Paris'teki Müfettiş Kadri Bey'i ziyaret ettim. Senden söz ettik. Benimle, o şeytani yumuşaklıktaki sesiyle konuşuyordu:

"Sen, kendi Paris'ine sahiptin. Sen, Paris'in iyice tadını çıkarttın. Sen, sahici Paris'i yaşadın!!"

Bu sözlerle, bizim Paris'teki ortak hayatımıza değiniyordu. Galiba bizim çılgınlar gibi şarkı söyleyip, sokaklarda "Raspail"da dans ettiğimizi ya duymuş... ya da görmüş olmalı!! Bulvarlar boyunca, tükettiğimiz meyveleri hatırladın mı? Bucişkam... Bizim kendi Paris'imiz vardı. Gençliğimiz boyunca bu Parisçik bize ne verdi? O Paris bize resim yapma sevincini verdi. Öyle değil mi? O zaman Yaşasın resim. Yaşasın Paris!!

Ya sen, bu sıralar nelerle meşgulsün? Sana yalvarırım, bana fotoğraflar yolla. Benim elimde, sana gösterecek yeni bir şeyler yok ki fotoğraflarını yollayayım!! Ne tembellik değil mi? Nereden de çıktı Ankara yolculuğu? Döner dönmez birkaç peyzaj çalışmak istiyorum.

Havalar soğumaya başladı. Dışarıya çıkmak güçleşiyor. Daha önce yarım kalan peyzajlardan işe başlayacağım.

Bucişkam. Seninle ne güzel çalışıyorduk... değil mi? Sen gittin... Ondan sonra, bir şeycikler yapamadım. Sen benim küçücük

çalışma meleğimsin. Benim biricik Nonoşçuğumsun. Sen, benim Tonton İlham Perimsin. Sen benim Tutankamon'umsun.

Sadece sen benden bir şeyler yapabileceksin... Ben de çalışıp bu meslekte beni çok gerilerde bırakmayasın diye, sana bir Bebebekay yaparım!! Yeter ki sen beni gerilerde bırakma!! Tamam mı? Nonoşum... Bebekayı da, seni de öpüyor, öpüyor, öpüyorum.

Nonoşçuğum. Benden istediğin mektubu sana yolluyorum. Ama sen bu mektubu konsolosluğa değil de, elçiliğe ver. Bu mektubu, güzel bir zarfa koyup... üzerine:

"Türkiye Cumhuriyeti Bükreş Büyükelçiliğine" cümlesini yaz. Büyükelçimizin adı: Hamdullah Suphi'dir.

Zarfın üzerine sakın isim yazma. Bu mektupla birlikte onlara davetiye de bırak. Elçimizin, sergimle ilgilenmesini umarım. Kim bilir belki de bir iki resim de alır. Aynı zamanda Bükreş'teki Türk konsolosluğuna da davetiye yolla. İstanbul'da da bir sergi açmayı düşünüyorum. İşlerimin bir kısmını çerçevelenmeye verdim. Cam altına girince benim desenler çok değer kazanıyorlar. Sana da tavsiye ederim. Ama hepsini camlatma... Çünkü, taşımak, başlı başına bir dert oluyor.

Ankara'ya gelirken, benim çerçeveli guvaşlardan da yanıma almak istedim. Orada bir küçük sergicik açmak istemiştim. Daha İstanbul'da, vapura binerken çerçeve camlarından biri kırıldı. Camlar un ufak olup, desene zarar veriyor. Kırılgan şeylerle dolu bavulum müthiş ağırdı. Ankara'daki sergiden vazgeçip, bir arkadaşımla kurşun gibi ağır bavulumu, gerisin geriye, eve yollattım.

Buciş... Sana bir kahveden yazıyorum. Bir zamanlar babam mebusken bu kahveye oturup bize, Trabzon'a mektup yazarmış. Bu kahveye genellikle mebuslar rağbet ediyorlar. Babamın yerine seçilen bir kellifelli bey var. Bana akraba da oluyor... Fakat, çok parlak birisi değil...

Benim hocalığım için ona yazmıştım. Cevap bile vermediydi. Bu kahvede ona rastladım ve tanımamazlıktan geldim.

Allah bizleri bu kellifelli adamların eline düşürmesin!!

Seni bir kere daha öperim.

Benim biricik Bucişim.

B. Rahmi

ces deux directions parallèles

Bonsoir maintenant je comprend
de peindre a t'huile. et de la toile
surtout quel fol de peindre sur
toile mais absorbante. et la toile n
pas toute la couleur brulant comme
bien sûr! ..
Mais aussi tout le mauvais fabrique
haveus pour t'apprendre
moi je resterai mon hav
t'habitue mais ça m
assez chez t'habiter
si je t'ai versé pas pas
t'elle? ...
Bonsoirkaro j'aurai
hôtel pas encore. j'
pas d'eau dans
et après a jour j'
régulièrement.
écris moi le jour
fera mon exposition
en fait ici le meilleur
une autre...
Ton Bras t'embrasse
ton Bras. Di
aussi un dessin pas re
les bras s'embrassant
à bien tot
Jan : Ol

İstanbul'dan Bükreş'e
21 Mart 1934

"... Habire, öpüşen Bucişler çiziyorum. Defterlerim, bloknotlarım, hep bu kucaklaşan Bucişlerle doldu. Hatta, Bucişim... odamın duvarları bile sarmaş dolaş Bucişlerle doldu. Sana çizdiğim, pek o kadar iyi olmadı, ama idare eder! Kâğıtlar izin verseydi... Eyfel Kulesinin tepesinde bile öpüşecektik! Eyfel Kulesinin üstüne güzeldi! Sen, ne kadar korkmuştun benim küçücüğüm. Evler ne kadar küçük ve renkliydiler! İnsanlar da Duffy'nin çini mürekkebi noktaları kadardı! Ve aşağıdaki bahçelerin süslemeleri ne kadar belirgin, ne kadar temiz ve pembeydi. Bucişkam, biz güzel şeyler gördük, güzel heyecanlar yaşadık. Küçük Nonoşum. Bırak da biraz edebiyat yapayım! Çünkü zaman geçtikçe, geride bıraktığımız dakikaların kıymetini anlıyoruz. Geçen zamanla, hayatın kötülükleri silinip, geriye, aklımızda, sadece en güzel taraflar kalıyor. Bucişim. Herhalde, bu nedenle, çocukluk anılarımızı çok seviyoruz..."

Bedri Rahmi

OTM: 11010701
ISBN: 975-458-202-5

Bedri Rahmi'nin Eren Eyuboğlu'na gönderdiği desen.